

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

RAPORT O STANIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2022 ROKU

Kielce 2023

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	2
II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA.....	3
III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	8
1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	8
2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.....	15
3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	19
3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020....	19
3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027	50
4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2022 ROKU	64
5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2022 ROKU	68
IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW	73
GOSPODARKA I INNOWACJE	76
BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	98
INFRASTRUKTURA TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	108
EDUKACJA.....	119
KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE.....	125
SPORT I TURYSTYKA.....	131
OCHRONA ZDROWIA	138
POLITYKA SPOŁECZNA	148
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	164
ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE	186
OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA	195
GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	207
PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA	212
GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM.....	231
V. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO.....	236
VI. ZAŁĄCZNIKI	239
SPIS TABEL	240
SPIS WYKRESÓW	241
SPIS MAP	243

I. WPROWADZENIE

Zarząd województwa, zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii i programów, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Szczegółowy zakres dokumentu został określony w Uchwale nr LVI/684/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2023 r., zmieniającej Uchwałę nr XXVIII/383/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. oraz Uchwałę nr V/72/2019 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego.

Prace związane z przygotowaniem Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku koordynował Departament Inwestycji i Rozwoju, który opracował przedmiotowy dokument w oparciu o dane zgromadzone przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne.

Na strukturę Raportu składa się:

- wprowadzenie;
- opis uwarunkowań społeczno-gospodarczych działalności Zarządu Województwa, w którym przedstawione są najważniejsze zagadnienia kształtujące kontekst społeczno-gospodarczy w 2022 roku. W tej części Raportu analizie zostały poddane między innymi uwarunkowania o charakterze krajowym, europejskim i globalnym mające wpływ na rozwój regionu świętokrzyskiego w badanym okresie;
- syntetyczny opis realizacji strategii, programów, polityk dotyczący m.in.: systemu regionalnych dokumentów strategicznych, realizacji strategii rozwoju województwa i zadań polityki regionalnej, realizacji programu regionalnego województwa świętokrzyskiego – głównego źródła finansowania działań prorozwojowych w regionie, wdrażania krajowych programów operacyjnych i budżetu województwa;
- działalność Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów, w której zawarto syntetyczny opis działalności Zarządu w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych

dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Informacje są przedstawione w podziale na wyznaczone obszary tematyczne i uwzględniają zakres zadań Samorządu Województwa określony w art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa oraz w układzie nawiązującym do zakresu działań realizowanych przez poszczególne merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne;

- informacja nt. uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, która zawiera krótkie podsumowanie dotyczące uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w roku, za który przygotowywany jest Raport.

Załączniki do Raportu zawierają całościowe zestawienie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów realizowanych w 2022 roku i będących w zakresie kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W Raporcie nie został uwzględniony budżet obywatelski na 2022 rok, ponieważ Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie realizował tej inicjatywy.

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego stanowi punkt wyjścia do debaty, która odbywa się podczas sesji sejmiku. Udział w niej mogą wziąć zarówno Radni Województwa Świętokrzyskiego, jak również mieszkańcy regionu. Po zakończeniu debaty nad Raportem, Sejmik przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego wotum zaufania.

II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

Rok 2022 był czasem poważnych wyzwań wpływających na sytuację społeczno-gospodarczą w regionie. Jednym z czynników zewnętrznych w dalszym ciągu wywierających niekorzystny wpływ zarówno na gospodarkę, jak i na wiele obszarów aktywności publicznej, była pandemia koronawirusa. Dotyczyło to w szczególności pierwszych miesięcy 2022 r., podczas

których obowiązywała jeszcze część ograniczeń i restrykcji, o charakterze epidemiologicznym¹.

Uwagę świata skupiła rozpoczęta 24 lutego 2022 r. napaść Rosji na Ukrainę. Wywołana przez Federację Rosyjską wojna, oprócz cierpienia tamtejszej ludności, przyczyniła się do pogłębienia problemów gospodarczych. Migracja ludności ukraińskiej uciekającej przed wojną, konieczność zapewnienia uchodźcom schronienia i opieki stanowiła ogromne wyzwanie logistyczne i finansowe.

Według Polskiego Instytutu Ekonomicznego większość polskiego społeczeństwa (77 proc.) zaangażowała się w pomoc uchodźcom. Pomoc ta przybierała różne formy – od wsparcia finansowego i rzeczowego, przez różnego rodzaju działania wolontariackie, aż po udostępnianie własnych domów i mieszkań osobom pozostającym bez dachu nad głową. Polacy wykazali się bezinteresownością i empatią, a na pomoc swoim sąsiadom już w pierwszych trzech miesiącach wojny przeznaczyli około 5,5 mld zł.²

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, przyłączając się do akcji pomocy uruchomił ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 projekt pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy”. Zaplanowano, że projektem objętych zostanie około **2 tys. obywateli Ukrainy**. Całkowita wartość projektu wynosi: **22,8 mln zł**, a jego celem jest wsparcie społeczne, integracja społeczna, aktywizacja zawodowa oraz adaptacja do warunków społeczno-kulturowych uchodźców z Ukrainy w województwie świętokrzyskim. Przedsięwzięcie realizowane jest przez Lidera projektu - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w partnerstwie z samorządami czterech powiatów: kieleckiego, skarżyskiego, starachowickiego, włoszczowskiego, gminą Kielce i partnerem instytucjonalnym Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach.

Przy wsparciu Zarządu Województwa organizowano także zbiórki społeczne, a paczki z pomocą humanitarną przekazywano na Ukrainę dla najbardziej potrzebujących. W sumie w 2022 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przekazał blisko 600 tysięcy złotych na zakup rzeczy pomocnych mieszkańcom Ukrainy. Ponadto, w styczniu 2023 roku Zarząd

¹ Większość obowiązujących ograniczeń, nakazów i zakazów zniesiono 28 marca 2022 r. (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. 2022 poz. 679).

² Polski Instytut Ekonomiczny, „Pomoc polskiego społeczeństwa dla uchodźców z Ukrainy”, Warszawa, 2022 r.

Województwa podjął decyzję o uruchomieniu dwóch konkursów, dzięki którym kolejne wielomilionowe wsparcie w postaci sprzętu komputerowego dla uczniów oraz mieszkań socjalnych trafi do przebywających w naszym regionie uchodźców z Ukrainy. Łączna pula funduszy unijnych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w obu konkursach to 17 336 150,00 zł.

Wojna w Ukrainie wywarła wpływ na gospodarkę światową, która była już osłabiona przez kryzys gospodarczy oraz zdrowotny spowodowany pandemią COVID-19. W Polsce, następstwa działań wojennych prowadzonych na terenie Ukrainy wpłynęły na spowolnienie szacowanego wzrostu PKB, który w czwartym kwartale 2022 r. wyniósł 2%. W analogicznym kwartale 2021 r. wzrost wyniósł 8,5%. W dużej mierze efektem wojny był w Polsce również wzrost inflacji do 18,4% w lutym 2023 r., a w następstwie wzrost podwyżek stóp procentowych.

Należy mieć na uwadze, że gospodarka województwa świętokrzyskiego z racji swojej specyfiki wynikającej z istotnej roli budownictwa oraz produkcji dóbr inwestycyjnych, charakteryzuje się wysoką dynamiką PKB w okresie prosperity w gospodarce światowej, natomiast w czasie recesji reaguje na dekonjunkturę z dużą wrażliwością.

W publikacji Polskiego Instytutu Ekonomicznego z lutego 2023 r. pt.: „*Wpływ wojny w Ukrainie na działalność polskich firm*”, autorzy zwrócili uwagę m.in. na następujące kwestie:

- ✓ zróżnicowane odczuwanie wpływu wojny przez firmy pozwoliło wyróżnić trzy grupy:
 - I – firmy, które najslabiej odczuły wpływ wojny lub w niektórych obszarach w ogóle tego wpływu nie odczuły, II – przedsiębiorstwa, które w umiarkowanym stopniu odczuły wpływ wojny na sprzedaż i zamówienia oraz współpracę z partnerami, ale silnie odczuły wzrost kosztów działalności, wzrost cen surowców i same pod wpływem wojny podniosły swoje ceny, III – firmy, które najsilniej odczuły skutki wojny we wszystkich badanych obszarach;
- ✓ 40% firm odczuło słaby wpływ wojny na swoją działalność, 36% firm odczuło umiarkowany wpływ wojny, 24% odczuło silny wpływ wojny;
- ✓ według oceny przedsiębiorców wojna silnie wpłynęła na: wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych, podniesienie cen produktów lub usług oferowanych przez przedsiębiorstwa, wyższe koszty działalności, wzrost ryzyka działalności biznesowej, zakłócenia w łańcuchu dostaw;

- ✓ wojna ma zróżnicowany wpływ na poszczególne obszary funkcjonowania przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach gospodarki;
- ✓ silny wpływ wojny odczuwają przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego, bez względu na wielkość;
- ✓ w handlu silny wpływ wojny odczuwają przede wszystkim małe przedsiębiorstwa. Choć według danych GUS, w województwie świętokrzyskim, w okresie styczeń-grudzień 2022 r. sprzedaż detaliczna zwiększyła się o 23,4% w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku (w 2021 r. zanotowano wzrost o 9,2%), to z kolei sprzedaż hurtowa zwiększyła się tylko o 4,0%, wobec odnotowanego w 2021 r. wzrostu na poziomie 25,7%;
- ✓ zakwaterowanie i gastronomia to branża silnie dotknięta skutkami wojny;
- ✓ słaby wpływ wojny wskazują firmy zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, bez względu na wielkość jednostki.

Pomimo trudności dla gospodarki, spowodowanych wojną, przeciętne zatrudnienie w świętokrzyskim, w sektorze przedsiębiorstw, według udostępnionych przez GUS danych, w okresie styczeń-grudzień 2022 r. wzrosło o 1,2% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedzającego i wyniosło 124,3 tys. osób (na koniec 2021 r. odnotowano spadek o 1,1%).

Wojna w Ukrainie wywołała kryzys energetyczny w Europie. W odpowiedzi na rosyjską agresję, Unia Europejska nałożyła sankcje gospodarcze na wymianę handlową z Rosją. Z Rosji nie można importować m.in.: ropy naftowej, węgla oraz innych paliw stałych.³ Rosja była dla wielu państw członkowskich UE głównym dostawcą energii, w tym również dla Polski.

Obecnie Komisja Europejska i państwa członkowskie starają się zmniejszyć tę zależność.

Zaistniała sytuacja dla województwa świętokrzyskiego oznacza konieczność przyspieszenia transformacji energetycznej. Według wielu opinii, najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, co jest zgodne z polityką klimatyczną UE, dotyczącą szybszego odchodzenia od paliw kopalnych. W tym kontekście, aktualny jest wyznaczony w SRWŚ 2030+ cel strategiczny - Przyjazny dla środowiska i czysty region, w ramach którego zaplanowane zostały działania ukierunkowane na rozwój infrastruktury energetycznej. Działania będą obejmowały usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce,

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>

sferze publicznej i mieszkalnictwie oraz zwiększenie efektywności energetycznej i zarządzania energią. W nowym programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 na realizację działań związanych z produkcją energii i ciepła z OZE oraz zwiększenie efektywności energetycznej przeznaczono łącznie ok 200 mln EUR.

Oprócz wskazanych powyżej uwarunkowań, wywierających niekorzystny wpływ na procesy rozwojowe w naszym kraju, w tym w województwie świętokrzyskim, należy wspomnieć także, że rok 2022 będzie zapamiętany ze względu na ekstremalne upały, susze i pożary lasów.

O postępujących zmianach klimatu przekonać się mogli miliony Europejczyków, gdyż duża część Europy doświadczyła intensywnych fal upałów przekraczających często 40° C. Latem 2022 r. odnotowywane były najwyższe w historii średnie temperatury, a ekstremalne upały doprowadziły również do zwiększenia ryzyka susz. Według danych Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, w zeszłorocznym okresie wegetacyjnym (21.03 – 30.06.2022) stwierdzono niedobór wody obniżający plony przynajmniej o 20% w stosunku do prowadzonych upraw w średnich warunkach pogodowych. Susza w świętokrzyskim dotyczyła w największym zakresie upraw zbóż jarych, rzepaku i rzepiku, krzewów owocowych, zbóż ozimych, roślin strączkowych oraz kukurydzy. Sytuacje kryzysowe na świecie spowodowały, że ceny i rynki żywności są niestabilne i narażone na potencjalne zakłócenia w łańcuchach dostaw, ponieważ ceny żywności nie zależą jedynie od kosztu upraw i hodowli, ale także transportu i magazynowania. Wspomniana susza w Europie jeszcze bardziej wpłynęła na ceny, pogłębiając problem rosnących kosztów życia. Ceny podstawowych produktów rolnych, tj. pszenicy, żyta, żywca wołowego, żywca wieprzowego, drobiu, mleka krowiego wzrosły w styczniu 2023 r. w porównaniu ze styczniem 2022 r. o 34,5%.

Ekspert Banku Światowego stwierdzili, że Polska okazała się odporna na liczne szoki globalne tj.: wojnę w Ukrainie, kryzys energetyczny czy ostrzejszą politykę pieniężną na świecie, lecz mimo to krajowa gospodarka silnie spowolni w 2023 r. (do poniżej jednego procenta).

Spowodowane to będzie m.in. silnym spowolnieniem wewnętrznym, wywołanym podwyższoną inflacją, która osłabia siłę nabywczą.⁴ Gospodarka światowa najprawdopodobniej również spowolni z powodu podwyższonych stóp procentowych oraz

⁴ <https://www.money.pl/gospodarka/nadchodzi-silne-spowolnienie-bank-swiatowy-podal-prognozy-dla-polski-6854147426818976a.html>

napaści Rosji na Ukrainę. W obliczu niestabilnej sytuacji gospodarczej wystarczy wyższa od prognozowanej inflacja, większy wzrost stóp procentowych, czy powrót COVID-19 lub napięć geopolitycznych, aby światowa gospodarka popadła w recesję.⁵

Szansą na wzmocnienie i uodpornienie regionu na ewentualny kryzys gospodarczy i prognozowane spowolnienie gospodarcze jest uruchomiony Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. PR FEŚ 2021-2027 stanowi ważny element realizacji Polityki Spójności, którego głównym założeniem jest rozwój i wzmocnienie regionu. Zaplanowane w ramach programu regionalnego środki unijne w wysokości 1 456 mln EUR zostaną przeznaczone na wsparcie projektów w takich obszarach jak np.:

- ✓ finansowanie inwestycji w MŚP;
- ✓ wzmocnienie aktywności firm i podmiotów publicznych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej;
- ✓ wzmocnienie efektywności energetycznej zarówno w sferze publicznej jak i gospodarczej;
- ✓ zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- ✓ inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska;
- ✓ infrastruktura społeczna, edukacyjna i ochrony zdrowia;
- ✓ zrównoważona mobilność miejska;
- ✓ dostępność komunikacyjna;
- ✓ wspólne zintegrowane projekty JST w sektorze turystyki i dziedzictwa kulturowego, oraz
- ✓ finansowane z EFS+ projekty na rzecz wzmocnienia regionalnego rynku pracy, kształcenia, włączenia społecznego, usług społecznych i zdrowotnych.

III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Skuteczne prowadzenie polityki rozwoju związane jest z podejmowaniem działań dookreślonych w opracowanych i przyjętych dokumentach programowych, będących integralną częścią systemu programowania. Pośród kluczowych dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego znajdują się strategie,

⁵ <https://www.worldbank.org/pl/news/press-release/2023/01/10/global-economic-prospects>

programy kilkuletnie, dokumenty nieokreślone horyzontem czasowym, a także dokumenty przygotowywane corocznie.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa reprezentują pierwszy - najwyższy szczebel (poziom)

programowania w województwie świętokrzyskim. Dokumenty te, przyjmowane przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, są nadrzędne w stosunku do wszystkich pozostałych dokumentów strategicznych, programowych, planistycznych czy finansowych przygotowywanych na poziomie regionalnym, będąc tym samym podstawową merytoryczną wytyczną dla programowanych w nich interwencji publicznych.

Drugi poziom programowania strategicznego stanowi niewielka liczba ściśle określonych strategii sektorowych i branżowych,

których obowiązek opracowania wynika z przepisów krajowych, bądź też stanowi wypełnienie warunków niezbędnych do uruchomienia wdrażania środków europejskiej polityki spójności. Przykładami tego typu dokumentów są m.in. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego. Ponadto Samorząd Województwa Świętokrzyskiego z własnej inicjatywy może opracować dokumenty nieobligatoryjne, takie jak polityki rozwoju czy strategie ponadregionalne. Dokumenty te, służące usystematyzowaniu działań, zadań i planów, mają na celu wzmocnienie współpracy terytorialnej.

Ich struktura, sposób opracowania i przyjęcia nie podlega takim uwarunkowaniom, jak w przypadku programów rozwoju i programów sektorowych.

Trzeci poziom programowania strategicznego stanowią programy o charakterze operacyjno-wdrożeniowym,

które są zasadniczym narzędziem realizacji Strategii. Programy te ukierunkowane są na realizację poszczególnych celów operacyjnych Strategii (bądź też ich grup). Szczególną grupę instrumentów wspierających wdrażanie Strategii stanowią programy operacyjne służące wdrażaniu Polityki Spójności Unii Europejskiej, wśród których wskazać należy:

- **regionalny program operacyjny** – przygotowywany przez Zarząd Województwa i stanowiący zasadnicze źródło finansowania kierunków działań opisanych w Strategii, w przypadku perspektywy 2021-2027 Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;

- **program dedykowany wsparciu makroregionu Polski Wschodniej** – opracowywany na szczeblu centralnym, służący wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego wschodnich regionów Polski;
- **krajowe programy operacyjne** – opracowywane na szczeblu centralnym, dające możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych na realizację kierunków działań Strategii.

Syntetyczny układ dokumentów regionalnych województwa świętokrzyskiego przedstawiono na poniższym schemacie:

Źródło: *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*

Poniżej przedstawiono wykaz dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego wraz z podaniem obowiązującego horyzontu czasowego. Dokumenty obejmują perspektywę czasową niewykraczającą poza horyzont Strategii, z możliwością ich aktualizacji.

Dokumenty strategiczne służące wdrażaniu SRWŚ 2030+ stanowią katalog otwarty, w szczególności dotyczy to programów strategicznych, planów, co do których brak jest uregulowań w odrębnych ustawach, a opracowanych z inicjatywy własnej Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, po uprzednio przeprowadzonej diagnozie. Dokumenty takie „uszyte na miarę potrzeb” stanowią nieodłączny i niezmiernie istotny element wzmocnienia współpracy terytorialnej i podejścia programowego w planowaniu rozwoju regionu.

DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego przyjęta w dniu 29 marca 2021 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXX/406/21w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przyjęty Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku. W dniu 28 grudnia 2020 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, Uchwałą Nr XXVII/377/20, uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE

- ✓ **Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+** przyjęta Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku.
- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXXII/435/21 z dnia 27 maja 2021 r.

PROGRAMY OPERACYJNO-WDROŻENIOWE

- ✓ **Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (PR FEŚ)** przyjęty decyzją KE 07.12.2022 r. uwzględnia kierunki interwencji określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Program stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i jest ukierunkowany na rozwój oraz wzmocnienie potencjału regionu.
- ✓ **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego** dokument przyjęty Uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 r.
- ✓ **Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026** planowany/w trakcie przygotowania.
- ✓ **Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** z suplementami w postaci:

- „Planu Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku wraz z planem finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich”;
 - „Koncepcji programowo-przestrzennej rozwoju zagospodarowania lotniska w Masłowie” w trakcie przygotowania.
- ✓ **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego**
dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/858/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2014 r., dokument bez daty granicznej.
 - ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2022 rok** przyjęty Uchwałami Nr XXXVIII/513/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 listopada 2021 r. oraz XLVI/579/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.
 - ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2023 rok** przyjęty Uchwałą Nr LV/664/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2022 r.
 - ✓ Dokument strategiczny województwa na rzecz młodzieży „**Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+**” w trakcie przygotowania.
 - ✓ **Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego** - dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr 4962/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 marca 2022 r.
 - ✓ **Inne programy perspektywy 2014-2020 finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:** Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny RYBY, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program LIFE, Erasmus+, Program Operacyjny Pomoc Techniczna, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, Europa dla Obywateli.
 - ✓ **Inne programy w ramach perspektywy 2021-2027, finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, w tym:** FEPW – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat,

Środowisko, FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, PTFE - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, Fundusze Europejskie dla Rybactwa.

Programy z zakresu ochrony środowiska:

- ✓ **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025** przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.
- ✓ **Projekt Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030** dokument w trakcie przygotowywania, obowiązujący od dnia uchwalenia do 2030 r.
- ✓ **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** przyjęty uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r., dokument obowiązujący w latach 2020-2026 (planowana aktualizacja).
- ✓ **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022** przyjęty Uchwałą Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r. wraz z aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022 – Uchwała Nr IV/62/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 roku.
- ✓ **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023 – 2028** przedłożenie Sejmikowi Województwa projektu aktualizacji Planu celem uchwalenia zaplanowano na pierwsze półrocze 2023 r.
- ✓ **Aktualizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2026** - Uchwała Nr XI/155/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 lipca 2019 roku.
- ✓ **Audyt krajobrazowy dla województwa świętokrzyskiego** dokument w trakcie przygotowania.
- ✓ **Programy i aktualizacja programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne** – Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr

IV/63/19 z dnia 28 stycznia 2019 roku oraz Uchwała Nr XLII/603/18 z dnia 19 marca 2018 r., działania zaplanowane do 2023 i po 2023 r.

Programy z zakresu zdrowia i polityki społecznej:

- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta Uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r.
- ✓ **Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026** przyjęty Uchwałą Nr XLI/540/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022** przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/552/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 listopada 2017 r. Rozpoczęto prace nad programem na nową perspektywę na lata 2023-2027.
- ✓ **Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2017-2022.**
- ✓ **Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022.**
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023** przyjęty Uchwałą Nr III/46/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2018 r.
- ✓ **Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Nr XI/146/19 z dnia 22 lipca 2019 r.
- ✓ **Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do 2023 roku** przyjęty Uchwałą Nr IV/68/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r.
- ✓ **Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego 2018-2022** przyjęty Uchwałą Nr 92/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 grudnia 2018 r., planowa jest kontynuacja.
- ✓ **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025** - dokument obowiązujący przyjęty Uchwałą Nr XLVI/583/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.

- ✓ **Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025** przyjęty Uchwałą Nr 6922/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2023 r.
- ✓ **Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022** przyjęty Uchwałą Nr 4048/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr 4526/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2018 r.
- ✓ **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Nr 3145/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 grudnia 2020 r.
- ✓ Harmonogram realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku zadań w ramach **Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeń HIV i Zwalczenia AIDS** przyjęty Uchwałą Nr 4859/22 Zarządu WŚ z dnia 02 lutego 2022 r. w sprawie zatwierdzenia szczegółowego Harmonogramu realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku zadań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W dniu 29 marca 2021 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego przyjął Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ - najważniejszy dokument Samorządu Województwa Świętokrzyskiego określający wizję i cele polityki regionalnej obejmujące wymiar społeczny i gospodarczy.

Wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ brzmi następująco:

Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:

- ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Zgodnie z misją, zawartą w Strategii Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:

- ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,
- ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym - nowe inwestycje zewnętrzne) oraz odpowiednie zasoby ludzkie i organizacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ kładzie nacisk na cztery główne obszary:

- ✓ **GOSPODARKA** (Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie)
- ✓ **ŚRODOWISKO** (Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region)
- ✓ **DEMOGRAFIA** (Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi)
- ✓ **ZARZĄDZANIE** (Cel 4. horyzontalny – Sprawne zarządzanie regionem)

Uchwalenie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego SRWŚ 2030+ rozpoczęło jednocześnie proces jej wdrażania. Stanowiło również punkt wyjścia do przygotowania regionu świętokrzyskiego do nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027.

Podmiotem odpowiedzialnym za proces wdrażania SRWŚ 2030+ jest Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Takie usytuowanie Zarządu w systemie wynika nie tylko z przepisów prawa, które wskazują organ wykonawczy Samorząd Województwa Świętokrzyskiego jako podmiot odpowiedzialny za przygotowanie i realizację strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego oraz regionalnych programów operacyjnych (art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie województwa), ale również z doświadczeń oraz potencjału instytucjonalnego budowanych w ciągu ponad 20 lat programowania, koordynacji oraz wdrażania polityki rozwoju na szczeblu regionalnym.

Wdrażanie SRWŚ 2030+ jest realizowane przez jednostkę pomocniczą (Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego), wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz inne podmioty.

Ważną rolę w systemie realizacji SRWŚ 2030+ odgrywa **Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** – gremium doradcze i opiniotwórcze dla Zarządu Województwa w

sprawach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Jej głównym zadaniem jest prowadzenie strategicznej dyskusji na temat celów i kierunków polityki regionalnej województwa, a także ich bieżąca ocena. W dniu 15 września 2021 r. Uchwałą nr 4263/21 Zarząd Województwa powołał Radę ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W składzie Rady znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, administracji rządowej w województwie, środowiska akademicko-naukowego oraz partnerzy społeczno-gospodarczy. W dniu 4 października 2022 roku w nowo otwartym Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach na Ponidziu odbyło się II posiedzenie Rady. Podczas spotkania dyskutowano na temat wyzwań związanych z uruchomieniem programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego. Przedstawione zostały również plany Partnerstwa Ponidzie, które przygotowuje się do realizacji projektu pn. Szlak Turystyczny NIDA, mającego na celu stworzenie konkurencyjnego w skali regionu i kraju atrakcyjnego obszaru sportu, rekreacji i wypoczynku.

Określone w SRWŚ 2030+ cele strategiczne podlegają okresowemu monitorowaniu. Stopień ich realizacji jest weryfikowany poprzez [raport monitoringowy](#), przygotowywany w cyklu dwuletnim na podstawie dostępnych danych statystycznych oraz informacji przekazanych przez merytoryczne departamenty urzędu marszałkowskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne. W 2022 roku trwały prace nad pierwszym Raportem monitoringowym z realizacji SRWŚ 2030+, a dokument został przyjęty przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w kwietniu 2023 roku.

Po przyjęciu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, rozwijana jest współpraca w ramach partnerstw samorządowych obejmujących Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), wskazanych w SRWŚ 2030+. Tworzone są strategie ponadlokalne lub terytorialne, zawierające wizję, cele strategiczne, kierunki działań, a także projekty planowane do realizacji na danym obszarze. Dokumenty te będą stanowić podstawę do korzystania z funduszy UE w perspektywie finansowej 2021-2027.

Warto podkreślić, że do intensywnej współpracy samorządów przyczyniła się realizacja przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej projektu pn. [Centrum Wsparcia Doradczego](#), którego celem jest wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym przede wszystkim poprawa ich kompetencji do zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym oraz inicjowania i realizacji kompleksowych

przedsięwzięć rozwojowych, w partnerstwie społeczno-gospodarczym i z innymi samorządami. W projekcie uczestniczy pięć partnerstw z województwa świętokrzyskiego: Ponidzie, Ziemia Opatowska, Dolina Wisły, Uzdrowiska Świętokrzyskie oraz MOF Miasta Północy. Wspólnie z doświadczonym zespołem ekspertów ze Związku Miast Polskich oraz Fundacji Fundusz Współpracy samorzady przygotowują strategie terytorialne oraz pakiet projektów kluczowych dla rozwoju obszarów partnerstw.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach zadań związanych z polityką regionalną, podjął działania zmierzające do wsparcia gmin w działaniach rewitalizacyjnych w ramach projektu pn. **Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych**, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Projekt był realizowany od 1 marca 2020 r. do 31 października 2022 r. na podstawie umowy zawartej pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego a Skarbem Państwa – Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Celem realizacji Zadania było podniesienie poziomu wiedzy pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego oraz wzmocnienie zdolności gmin w zakresie programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych.

W projekcie brało udział 199 pracowników z 89 gmin województwa świętokrzyskiego. Działania prowadzone były przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego w ramach Zespołu ds. rewitalizacji, którego członkowie uczestniczyli w bezpłatnych wizytach studyjnych w województwach zachodniopomorskim, podlaskim, małopolskim i dolnośląskim. Istotnym elementem projektu był zakończony w kwietniu 2022 r. cykl szkoleń i warsztatów dla członków Zespołu ds. rewitalizacji oraz przedstawicieli gmin z województwa świętokrzyskiego. Zarówno szkolenia, jak i warsztaty obejmowały swoją tematyką zagadnienia z czterech modułów - dostępność w rewitalizacji, zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji, wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji, monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. W trakcie trwania projektu Zespół ds. rewitalizacji zorganizował także dwie wizyty studyjne, w których uczestniczyli zarówno przedstawiciele gmin z województwa świętokrzyskiego, jak i członkowie Zespołu.

3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

2014-2020

Regionalny program operacyjny pełni funkcję wdrożeniową wobec strategii rozwoju województwa. Ponadto jest kluczowym narzędziem umożliwiającym realizację celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii. Jest dokumentem programowym określającym obszary oraz działania jakie Samorząd Województwa zamierza podjąć na rzecz wspierania rozwoju regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 został przyjęty Decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. W ramach aktualnie obowiązującej wersji Programu wydzielonych zostało 13 Osi priorytetowych (w tym jedna Oś dotycząca Pomocy Technicznej). Aktualna alokacja środków unijnych na Program wynosi: 1 383 494 165 EUR.

W 2022 r. przeprowadzono jedną modyfikację Programu. Aktualna wersja została przyjęta decyzją Komisji Europejskiej o numerze C(2022)8372 z 15 listopada 2022 r. Modyfikacja dotyczyła zwiększenia alokacji instrumentu REACT-EU, wprowadzenia nowej osi priorytetowej 13. CARE - Wsparcie osób uciekających z Ukrainy w wyniku działań zbrojnych, prowadzonych na terenie tego kraju, relokacji środków oraz aktualizacji wartości wskaźników.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Zakres interwencji EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspiera rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

Na wsparcie inwestycji z ww. obszarów przeznaczono w ramach Programu środki UE w wysokości **1 mld 6 mln EUR** w ramach 8 osi priorytetowych, za których wdrażanie w całości odpowiedzialny jest Departament Inwestycji i Rozwoju.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w regionie świętokrzyskim w 2022 r.

W trakcie 2022 roku trwały zaawansowane prace nad rozpoczęciem wdrażania środków w ramach perspektywy finansowej 2021-2027. Kontynuowano także prace nad wdrażaniem środków EFRR z RPOWŚ 2014-2020, które zbliżają się ku końcowi. Pandemia koronawirusa, która jest jednym z największym wyzwań w sferze społeczno-gospodarczej całego kraju, spowodowała zdecydowany wzrost znaczenia działań podejmowanych przy wykorzystaniu środków EFRR w regionie, zarówno w sektorze zdrowia jak i w kontekście wsparcia świętokrzyskich podmiotów gospodarczych. Działania podejmowane przy wsparciu EFRR odpowiadają także na zagrożenia spowodowane wybuchem wojny na Ukrainie.

Wdrażanie środków EFRR w ramach programu regionalnego nie zwalnia tempa. W roku 2022 do dyspozycji beneficjentów w ogłoszonych naborach udostępniono ponad 37 mln zł na projekty badawczo-rozwojowe świętokrzyskich przedsiębiorców oraz wsparcie efektywności energetycznej. Aktualnie trwa proces oceny projektów i zawieranie umów z beneficjentami. Odbył się także jeden nabór projektów pozakonkursowych w wyniku, którego do dofinansowania wybrano projekt dotyczący wymiany źródeł ciepła dla Świętokrzyskiego Centrum Onkologii i Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach.

Szczególnie istotny w ostatnich latach wdrażania perspektywy 2014-2020 jest stały monitoring realizacji projektów, aby zagwarantować wykorzystanie każdego EUR na ważne inwestycje w regionie świętokrzyskim. Wszystkie możliwe oszczędności wynikające z zakończonych inwestycji, jak również będące efektem wahan kursu EUR wobec złotówki są na bieżąco przeznaczane na kolejne inwestycje EFRR w regionie.

W 2022 roku Komisja Europejska ostatecznie zatwierdziła program Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, obejmujący dwa fundusze EFRR oraz EFS+. Szczegółowe informacje dotyczące tego procesu przedstawiono w dalszej części Raportu.

Charakterystyka realizowanych projektów EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

W 2022 r. w ramach EFRR zawarto 83 nowe umowy o dofinansowanie na łączną wartość wkładu UE ponad 191,8 mln zł. Łączna wartość wkładu UE w 3 085 umowach, których realizacja jest nadzorowana przez Departament Inwestycji i Rozwoju to blisko 4,42 mld zł.

Kontraktacja w ramach osi priorytetowych EFRR osiągnęła ponad 93,7%. Największa liczba projektów realizowana jest w ramach osi 2 Konkurencyjna gospodarka. Warto podkreślić, że w ramach realizowanego w osi 2 wsparcia dotacyjnego do końca 2022 roku zawarto 2 187 umów z przedsiębiorcami o wartości ponad 832 mln zł, z czego 1 652 umowy (blisko 52 mln zł), to środki na finansowanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z wybuchem pandemii. W ramach wsparcia inwestycyjnego MŚP, 1 788 przedsiębiorstw skorzystało z pożyczki na rozwój działalności, w tym 585 przedsiębiorstw zostało objętych wsparciem na preferencyjnych warunkach, mającym na celu łagodzenie negatywnych skutków pandemii.

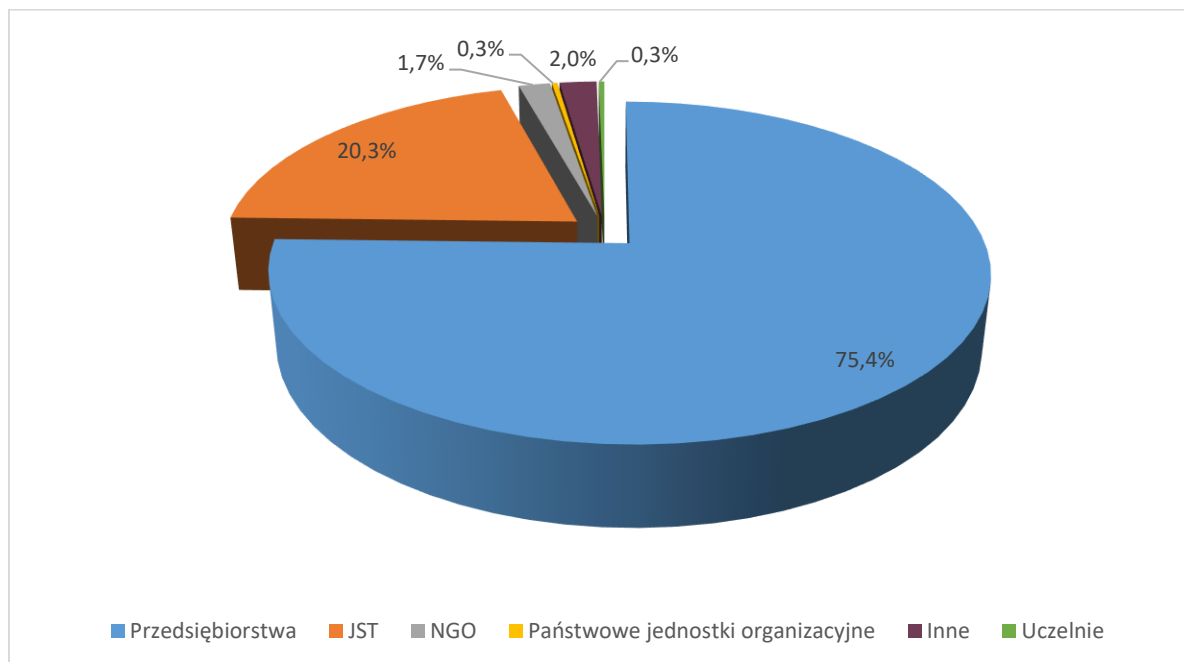
W ramach osi 2 beneficjenci dotychczas rozliczyli najwięcej wydatków w złożonych wnioskach o płatność – 84,3% alokacji (średnia dla całego programu to ok. 74%).

Na szczególną uwagę zasługuje również wsparcie pozyskiwane przez beneficjentów w ramach osi 3.

W wyniku realizacji blisko 359 projektów wybudowanych zostało ponad 5 tysięcy jednostek wytwarzania energii elektrycznej oraz ponad 3 tysiące jednostek wytwarzania energii cieplnej z odnawialnych źródeł energii. Poddano termomodernizacji energetycznej 339 budynki użyteczności publicznej. Zmodernizowanych zostało również ponad 50 tys. źródeł oświetlenia ulicznego.

Strukturę beneficjentów osi priorytetowych od 1 do 7 oraz 12 obrazuje poniższy wykres.

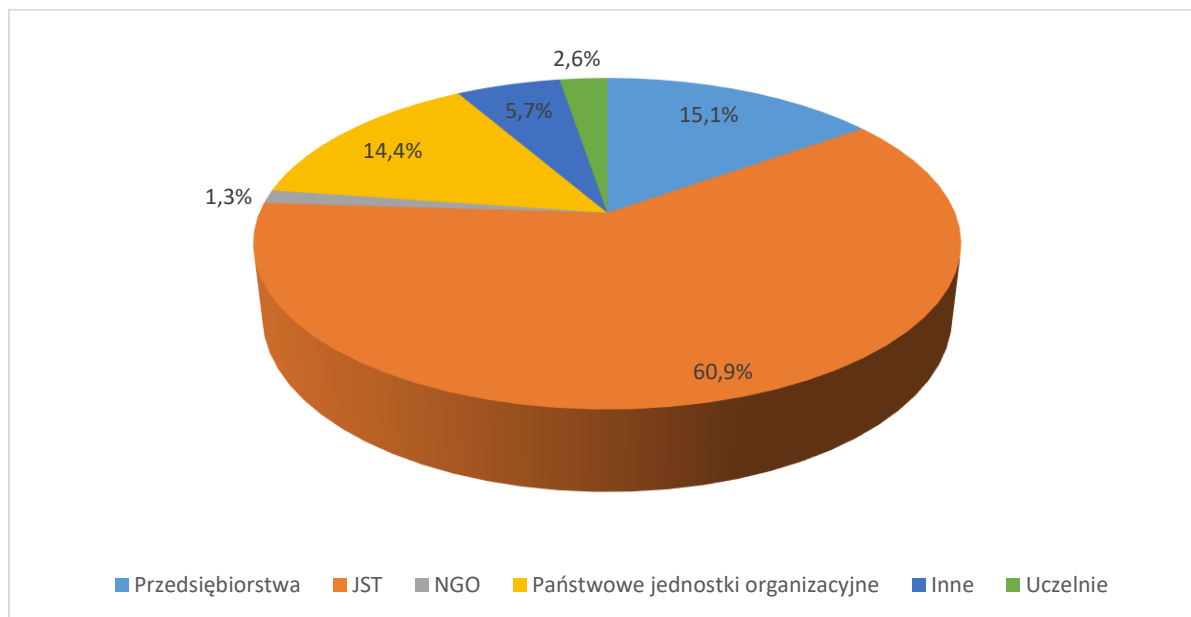
Wykres 1. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie (narastająco do 31.12.2022 r.)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Największa liczba projektów w ramach OP 1-7,12 jest realizowana przez przedsiębiorstwa. Warty uwagi jest jednak fakt, że biorąc pod uwagę wartość wkładu UE poszczególnych projektów, największą kwotę dofinansowania w ramach zawartych umów otrzymują jednostki samorządu terytorialnego.

Wykres 2. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2022 r.)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Powyższe związane jest z wielkością realizowanych przedsięwzięć. Jednostki samorządu terytorialnego realizują kompleksowe projekty o większej wartości. Za wysoką liczbę przedsiębiorstw w strukturze beneficjentów odpowiada w dużej mierze realizowane Działanie 2.5, które pozwoliło wielu firmom zlokalizowanym w regionie na pozyskanie dodatkowych środków uzupełniających ich kapitał obrotowy w czasie pandemii.

Postępy finansowe oraz efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Do końca 2022 r. w ramach Osi Priorytetowych od 1 do 7 oraz 12 RPOWŚ 2014-2020 ogłoszono 114 naborów projektów, w tym 4 nabory w roku 2022. Stosunkowo niska liczba naborów w roku 2022 wynika z wykorzystania większości środków, jakie były dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020.

W ramach naborów ogłaszanych w 2022 r. wnioskodawcy złożyli 48 poprawnych formalnie wniosków, od początku realizacji RPO do końca 2022 r. było 4462 wniosków.

Postęp finansowy

Poniżej zaprezentowano postęp finansowy łącznie w ramach Osi 1-7 oraz 12 RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2022 r. oraz w 2022 r.

Tabela 1. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR

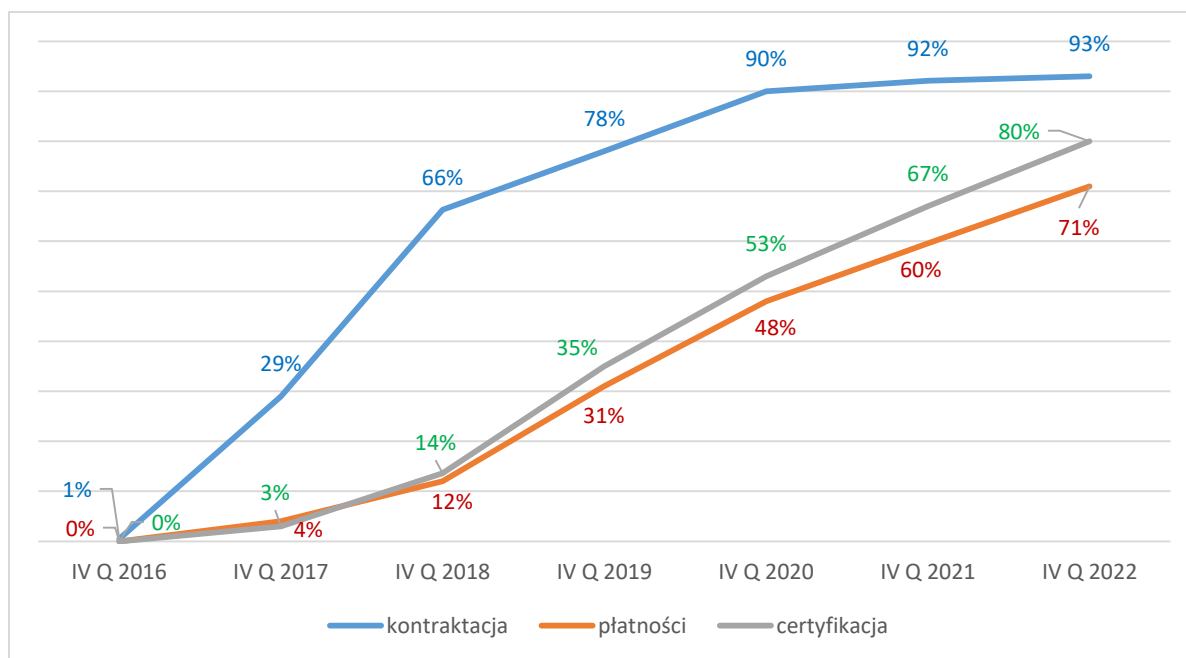
	Narastająco od początku okresu programowania do 31.12.2022 r.	
		2022 r.
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	4462 wnioski	48 wniosków
Wkład UE	6,536 mld zł	74,1 mln zł
Liczba umów o dofinansowanie	3 085 umów	83 umowy
Wkład UE	4,420 mld zł	191,8 mln zł
% Alokacji	93,7 %	4 %
Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność	14 025 wniosków	1 749 wniosków
Wkład UE	3,333 mld zł	658,2 mln zł
Certyfikacja wydatków przez KE	3,606 mld zł	811 mln zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Specyfika projektów inwestycyjnych EFRR, które charakteryzują się dużym stopniem skomplikowania i w konsekwencji długim czasem realizacji spowodowała, że w początkowych latach wdrażania ciężar działań IZ dotyczył wyboru i zawierania umów o dofinansowanie. Widoczne jest to szczególnie na przełomie lat 2016-2018, w których zakontraktowano 66% alokacji EFRR, tj. blisko 3 mld zł.

W kolejnych latach wdrażania Programu realizacja projektów przekładała się na zdecydowane zwiększenie środków rozliczanych przez beneficjentów i przedstawianych do certyfikacji Komisji Europejskiej. W samym roku 2022 certyfikowano ponad 25% wszystkich środków EFRR rozliczonych z KE, tj. ponad 800 mln zł.

Wykres 3. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

Efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Efekty wydatkowania środków EFRR, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014-2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do tzw. ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów projektów przed Komisją Europejską). Wartości oraz zmiany w 2022 r. ww. wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Efekty realizacji osi RPO finansowanych z EFRR

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2022 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2022 r.
Oś Priorytetowa 1. RPOWŚ 2014-2020 „Innowacje i nauka”		
Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej	20 projektów 166% celu na 2023 r.	+ 8 projektów + 66,7 punktów %
Liczba wprowadzonych innowacji produktowych	19 innowacyjnych przedsięwzięć	+ 9 innowacyjnych przedsięwzięć

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2022 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2022 r.
	126% celu na 2023 r.	+ 60 punktów %
Oś Priorytetowa 2. RPOWŚ 2014-2020 „Konkurencyjna gospodarka”		
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	2 149 przedsiębiorstw 215% celu na 2023 r.	+ 81 przedsiębiorstw + 8 punktów %
Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku	470 przedsiębiorstw 322% celu na 2023 r.	+ 1 przedsiębiorstwo + 1 punkt %
Oś Priorytetowa 3. RPOWŚ 2014-2020 „Efektywna i zielona energia”		
Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	5 182 jednostki 125% celu na 2023 r.	+ 215 jednostek + 5 punktów %
Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego	50 824 sztuki 112% celu na 2023 r.	+ 27 757 sztuk + 61 punktów %
Oś Priorytetowa 4. RPOWŚ 2014-2020 „Dziedzictwo naturalne i kulturowe”		
Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	16 oczyszczalni 114% celu na 2023 r.	+ 1 oczyszczalnia + 7 punktów %
Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	3 zakłady 150% celu na 2023 r.	+ 2 zakłady + 100 punktów %
Oś Priorytetowa 5. RPOWŚ 2014-2020 „Nowoczesna komunikacja”		
	61,54 km	+ 2,27 km
Całkowita długość	103% celu na 2023 r.	+ 4 punkty %

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2022 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2022 r.
przebudowanych lub zmodernizowanych dróg		
Oś Priorytetowa 6. RPOWŚ 2014-2020 „Rozwój miast”		
	20,73 km	+ 13,45 km
Długość ścieżek rowerowych	138% celu na 2023 r.	+ 67 punktów %
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	143,41 ha 122% celu na 2023 r.	+ 79,49 ha + 67 punktów %
Oś Priorytetowa 7. RPOWŚ 2014-2020 „Sprawne usługi publiczne”		
Liczba wspartych podmiotów lecniczych	42 podmioty 156% celu na 2023 r.	+ 3 podmioty + 11 punktów %
Liczba zakupionego sprzętu medycznego, innego niż aparaty do oznaczania koronawirusa i respiratory	3 015 szt. 317% celu na 2023 r.	+ 962 szt. + 101 punktów %

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR na podstawie danych z SL2014.

W ramach Osi Priorytetowych EFRR 1-7 spośród 30 wskaźników monitorujących realizację inwestycji infrastrukturalnych, ponad 85% osiągnęło, bądź przekroczyło szacowaną wartość na podstawie prognoz przedstawianych przez beneficjentów w umowach o dofinansowanie. Ponad połowa (16) osiągnęła wartość powyżej 100%. W ramach osi 12 dopiero w 2022 zawarto umowy o dofinansowanie zatem w tym przypadku nie wykazano jeszcze efektów realizacji.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspiera rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości,

rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

3 085 projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPOWŚ 2014-2020, o całkowitej wartości inwestycji **6,87 mld złotych**

GOSPODARKA REGIONU

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Udzielono ponad **4,2 tys.** dotacji i pożyczek na rozwój konkurencyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw, dzięki czemu wzrosło zatrudnienie o ponad **1 102** miejsc pracy. Ponad **1 300** podmiotów wprowadziło do swojej działalności innowacje oraz nowe produkty lub usługi. Na potrzeby MŚP przygotowano także **38** hektarów terenów inwestycyjnych.

BADANIA I ROZWÓJ

Zrealizowano **54** projekty badawczo-rozwojowe oraz wyposażono **27** specjalistycznych laboratoriów badawczych. Wsparcie na działalność B+R otrzymało **45** przedsiębiorstwa **28** firm rozpoczęło współpracę z ośrodkami badawczymi. **Dwie** świętokrzyskie uczelnie otrzymały środki finansowe na rozbudowę infrastruktury i zakup specjalistycznej aparatury naukowo-badawczej.

ŚRODOWISKO

ENERGIA

Przeprowadzono modernizację energetyczną ponad **650** budynków w sektorze publicznym, mieszkaniowym oraz w przedsiębiorstwach. Zmodernizowano ponad **66 tys.** punktów oświetlenia ulicznego, a także wybudowano prawie **8,3 tys.** instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych.

KLIMAT I GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

296 km kanalizacji sanitarnej oraz wybudowano lub zmodernizowano ponad **30 km** sieci wodociągowej. Ponad **463 tys.** mieszkańców województwa korzysta z efektów inwestycji zrealizowanych ze środków RPOWŚ w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. W celu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych **31** jednostek służb otrzymało sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych.

DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE

Ponad **214 tys.** mieszkańców regionu skorzystało z dofinansowanych obiektów kultury, zabytków czy produktów turystycznych. Odnowiono i utworzono ponad **5 km** szlaków turystycznych. Wsparto **367 ha** obszaru Natura 2000 i **40** rezerwatów, parków oraz innych form ochrony przyrody.

INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ

TRANSPORT

Dzięki inwestycjom w rozwój infrastruktury transportowej mieszkańcy województwa korzystać mogą z **100 km** nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg. Zakupiono **35** autobusów dla potrzeb publicznego transportu zbiorowego oraz **2** nowoczesne pociągi elektryczne.

USŁUGI PUBLICZNE

Zainwestowano w rozwój infrastruktury edukacyjno-sportowej, pracowni matematyczno-przyrodniczych i komputerowych **354** szkół i placówek oświatowych, a także **40** żłobków i przedszkoli. Na rozwój infrastruktury oraz doposażenie dotacją otrzymało **138** podmiotów leczniczych (w tym szpitale). Ze wspartej infrastruktury opiekuńczej, edukacyjnej i zdrowotnej skorzystało co najmniej **523 tys.** mieszkańców województwa.

REWITALIZACJA

Dotację na kompleksową rewitalizację otrzymało **37** świętokrzyskich miast i gmin. Wykorzystując lokalne potencjały realizowano działania dot. adaptacji przestrzeni publicznej i obiektów dla lokalnych społeczności, inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, społeczną oraz kulturalną. Udało się dzięki temu poddać rewitalizacji obszar o powierzchni blisko **143** hektarów.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Projekty Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowane w ramach RPOWŚ 2014-2020, dotyczą czterech istotnych sfer życia mieszkańców regionu świętokrzyskiego:

- ✓ edukacji na każdym etapie życia (oprócz uczelni wyższych),
- ✓ opieki zdrowotnej (m.in. szeroko zakrojone programy badań profilaktycznych),
- ✓ spraw społecznych (m.in. wsparcie wychowawcze dzieci i rodzin, opieka nad seniorami i osobami niesamodzielnymi, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym),
- ✓ rynku pracy (aktywizacja osób bezrobotnych, wsparcie osób poszukujących pracy, szkolenia pracowników, wspieranie przedsiębiorczości).

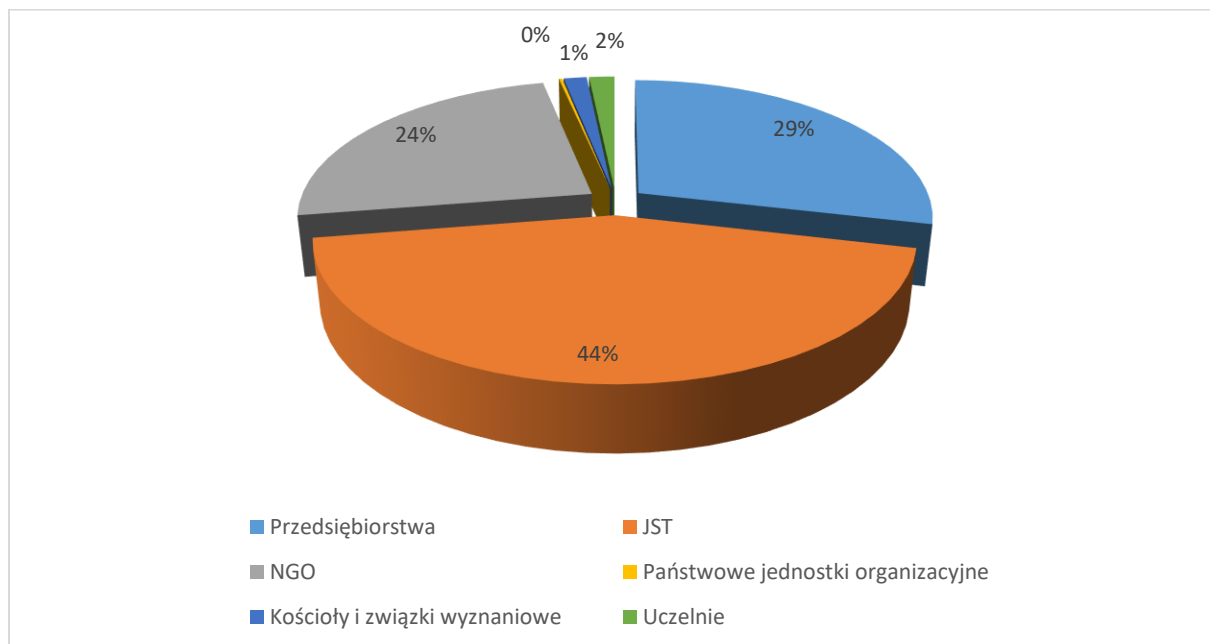
Na wsparcie ww. obszarów życia przeznaczono w ramach całego RPOWŚ 2014-2020 alokację w kwocie **326,8 mln EUR**.

Projekty EFS to w ramach RPOWŚ 2014-2020:

- ✓ **Oś Priorytetowa 8. „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”** (wdrażana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWŚ – alokacja 95,8 mln EUR)
- ✓ **Oś Priorytetowa 9. „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”** (wdrażana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWŚ - alokacja 102,3 mln EUR)
- ✓ **Oś Priorytetowa 10. „Otwarty rynek pracy”** (wdrażana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach - alokacja 128,7 mln EUR)

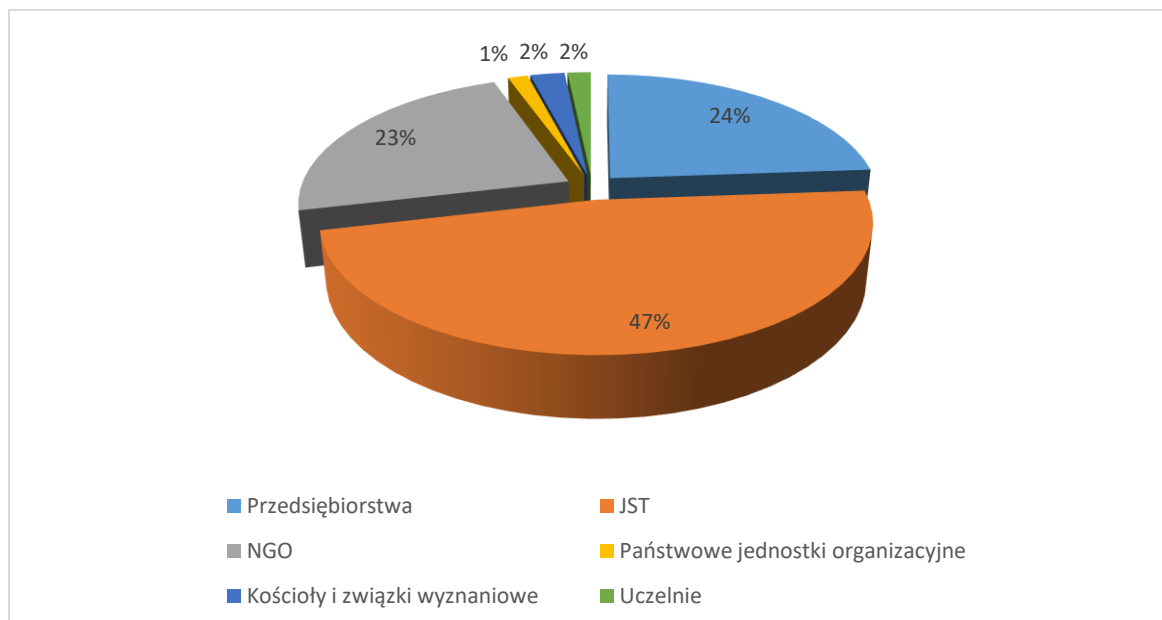
Wśród beneficjentów Osi Priorytetowych 8, 9, 10 RPO dominują świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego, na które przypada blisko połowa liczby oraz wartości realizowanych projektów. Znaczącą rolę w systemie wdrażania społecznej części RPO pełnią także firmy prywatne oraz organizacje pozarządowe (szczegółowe dane przedstawiają wykresy nr 4 i 5).

Wykres 4. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8.,9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2022 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Wykres 5. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2022 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego w regionie świętokrzyskim w 2022 r.

W 2022 r. najistotniejsze działania w zakresie komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 obejmowały:

➤ Nadzór nad projektami w trakcie realizacji.

Ze względu na wyraźne przyspieszenie kontraktacji (tj. zawierania umów na dofinansowanie projektów) począwszy od roku 2019, alokacja dostępna w ramach Osi Priorytetowych 8, 9, 10 RPO została do roku 2022 prawie w całości rozdysponowana. W związku z tym główny ciężar działań, prowadzonych przez jednostki wdrażające społeczną część RPO przesunął się z ogłaszania konkursów i aktywnego pozyskiwania projektodawców, na czynności związane z nadzorowaniem, monitorowaniem i rozliczaniem projektów będących w trakcie realizacji. W 2022 r. Departament Wdrażania EFS oraz WUP Kielce nadzorowały **łącznie 365 realizowanych projektów**, w tym: DW EFS – 315 projektów, WUP Kielce – 50 projektów.

➤ Przygotowanie i uruchomienie projektu „Świętokrzyskie dla Ukrainy” - celem jest wspieranie uchodźców, którzy znaleźli w Województwie Świętokrzyskim schronienie przed skutkami wojny w Ukrainie.

W reakcji na wybuch wojny w Ukrainie i napływ uchodźców, Województwo Świętokrzyskie rozpoczęło w czerwcu 2022 r. realizację projektu własnego pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy”. Projekt, dofinansowany kwotą ponad **22,8 mln zł**, ma docelowo objąć wsparciem około 2 tys. obywateli Ukrainy, którzy przybyli do regionu świętokrzyskiego chroniąc się przed skutkami działań wojennych trwających w ich kraju. Projekt realizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej i Wojewódzki Urząd Pracy w partnerstwie z miastem Kielce oraz powiatami: kieleckim, skarżyskim, starachowickim oraz włoszczowskim.

Do końca 2022 r. wsparciem objętych zostało **1179 osób**, w większości kobiety i dzieci. W ramach projektu zostały utworzone m. in. Centra Pomocy Uchodźcom, ponadto prowadzone są m.in. kursy j. polskiego dla obywateli Ukrainy, elementem wsparcia jest także tłumaczenie różnego rodzaju dokumentów z j. ukraińskiego na j. polski oraz z j. polskiego na j. ukraiński. W ramach projektu zapewniana jest także pomoc socjalno-bytowa poprzez zakup: żywności, środków higieny osobistej, środków czystości, odzieży, urządzeń niezbędnych do wykonywania pracy zdalnej itp..

➤ **Kontynuacja prac nad społeczną częścią nowego programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”.**

Departament Wdrażania EFS UMWŚ oraz WUP Kielce prowadziły, począwszy od marca 2022 roku, oficjalne negocjacje oraz bieżące, robocze konsultacje z Komisją Europejską, w celu dopracowania szczegółowych zapisów w społecznej części nowego programu regionalnego. Negocjacje zakończono w październiku 2022 r., zaś program został oficjalnie zatwierdzony przez KE w grudniu 2022 r.

➤ **Kontynuacja działań związanych z niwelowaniem skutków pandemii COVID-19 w regionie świętokrzyskim.**

30 czerwca 2022 r. zakończyła się realizacja projektu własnego Województwa Świętokrzyskiego pn. "Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim" (projekt realizowany był od 1 marca 2020 r.). W ramach projektu zapewniono przede wszystkim jednorazowe środki ochrony osobistej, sprzęt i materiały do dezynfekcji oraz testy **dla pracowników i pacjentów pięciu wojewódzkich podmiotów leczniczych**, były to: Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze, Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji, Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego. W ramach projektu przeprowadzono m.in. **68 tys. testów na obecność wirusa SARS-CoV-2** wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego (testy były dostępne bezpłatnie w **RCNT**).

Postępy finansowe we wdrażaniu części społecznej RPOWŚ 2014-2020

Do końca 2022 r. w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 ogłoszono 223 nabory projektów, w tym tylko 1 nabór w roku 2022 (w latach poprzednich było to 30-40 naborów rocznie). Wynika to z faktu, iż do 2022 r. rozdysponowano praktycznie całość środków, jakie były dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020 na dofinansowanie projektów EFS (szczegóły w tabeli poniżej).

Należy jednak zauważyć, że Departament Wdrażania EFS na bieżąco monitorował stan budżetu społecznej części RPO, ponieważ w ciągu roku pojawiały się w nim wolne, niezagospodarowane środki. Były to oszczędności, tj. kwoty niewykorzystane w projektach zakończonych, ponadto kwoty wynikające z korzystnych zmian kursu EUR/zł (wzrost kursu

EUR). Środki te przeznaczono, w miarę dostępnych możliwości, na uruchomienie projektów, które były rekomendowane do dofinansowania w konkursach ogłaszanych w poprzednich latach, jednak nie uzyskały go ze względu na brak środków (tj. alokacja z danego konkursu została przeznaczona na dofinansowanie projektów znajdujących się na wyższych miejscach listy rankingowej) oraz na zwiększenie wartości projektów już realizowanych, zgodnie ze zgłaszanymi przez projektodawców potrzebami. **Wartość powyższych działań wyniosła 12,2 mln zł i dotyczyła 26 projektów.**

Tabela 3. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020

	Stan na 31.12.2022 r. (narastająco od początku okresu programowania)	W 2022 r.
Złożone wnioski o dofinansowanie (poprawne formalnie):	3 755 wniosków	15 wniosków
Liczba / Wartość wydatków kwalifikowalnych	4 mld 581,6 mln zł	22,9 mln zł
Umowy:	1 284 umowy	11 umów
Liczba / Wartość dofinansowania	1 mld 453,5 mln zł	24,5 mln zł
EFS/ % Alokacji EFS	99,6 %	1,7 %
Zatwierdzone wnioski o płatność	10 392 wnioski	1 396 wniosków
Wartość (dofinansowanie + wkł. wł.)	1 mld 573,3 mln zł	260,4 mln zł
Certyfikacja wydatków przez KE	1 mld 478,2 mln zł	167,1 mln zł
(dofinansowanie + wkład własny)		

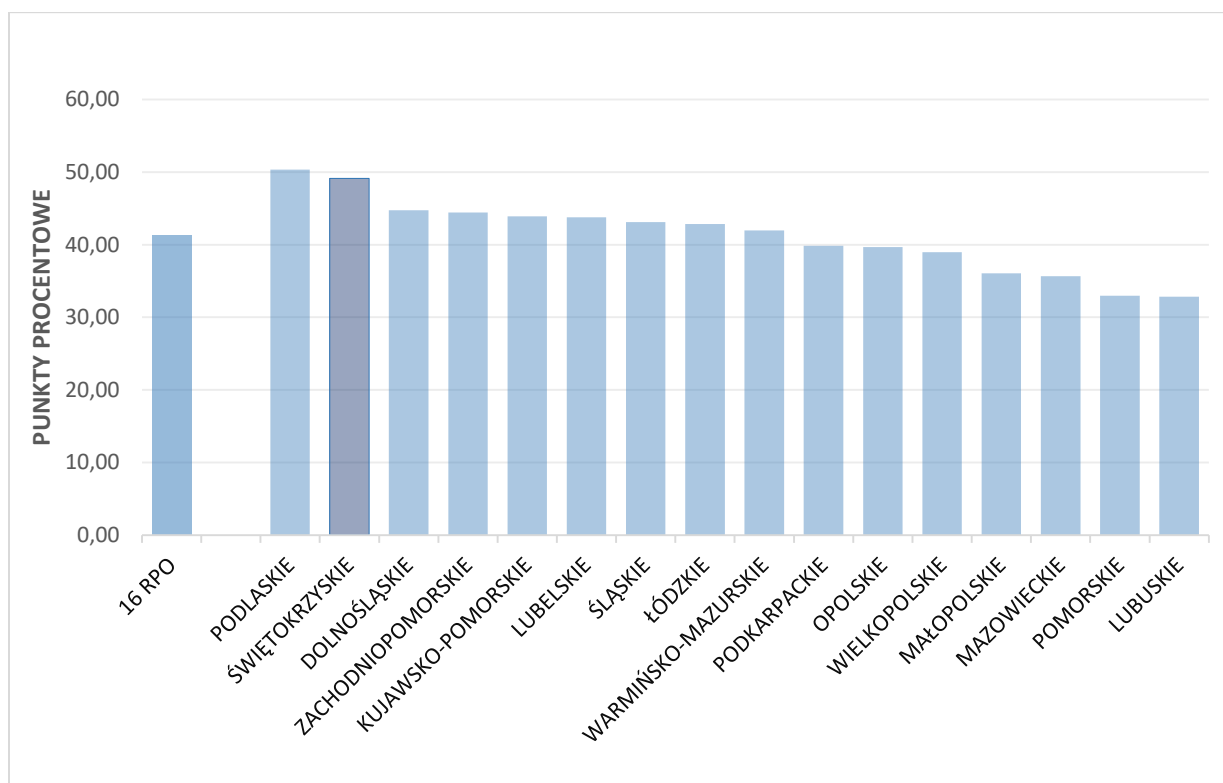
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Począwszy od końca 2018 r. nastąpił strategiczny zwrot w podejściu do wdrażania komponentu EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020. Zaowocowało to m.in. zwiększeniem liczby ogłaszanych konkursów oraz skróceniem średniego czasu oceny projektów. W efekcie nastąpiła **radykałna poprawa pozycji regionu świętokrzyskiego** w rankingu polskich województw, obrazującym poziom zagospodarowania środków przeznaczonych na projekty społeczne (odsetek alokacji EFS w danym programie, rozdysponowanej w ramach zawartych umów na dofinansowanie projektów). Poniższe dane wskazują również, iż jest to trwała tendencja:

- ✓ 31.12.2018 r. – 15 miejsce w rankingu krajowym,
- ✓ 31.12.2019 r. – 12 miejsce,
- ✓ 31.12.2020 r. – 2 miejsce,
- ✓ 31.12.2021 r. – 3 miejsce,
- ✓ 31.12.2022 r. – 3 miejsce.

Skuteczność działań w ramach społecznej części RPO, ilustruje również wykres poniżej, wskazujący na tempo wdrażania społecznej części programów regionalnych w poszczególnych województwach. Tempo to obrazuje zmiana w poziomie wykorzystania środków EFS od końca 2018 r. do końca 2022 r.

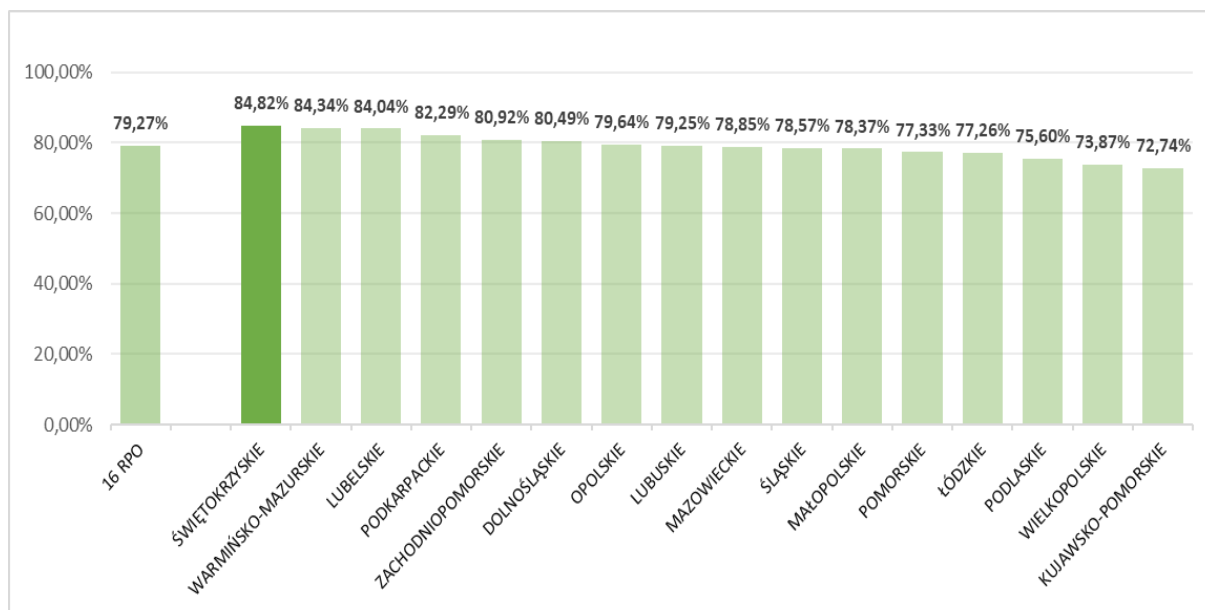
Wykres 6. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2022

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014

Z kolei poniższy wykres wskazuje na rzeczywistą efektywność realizacji projektów społecznych w programach regionalnych poszczególnych województw: kwartalne wnioski o płatność służą bowiem do rozliczania projektów w kontekście finansowym oraz w zakresie osiągniętych efektów. Zatwierdzenie wniosku o płatność każdorazowo oznacza, że realizacja projektu postępuje prawidłowo.

Wykres 7. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatności dla komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2022 r.

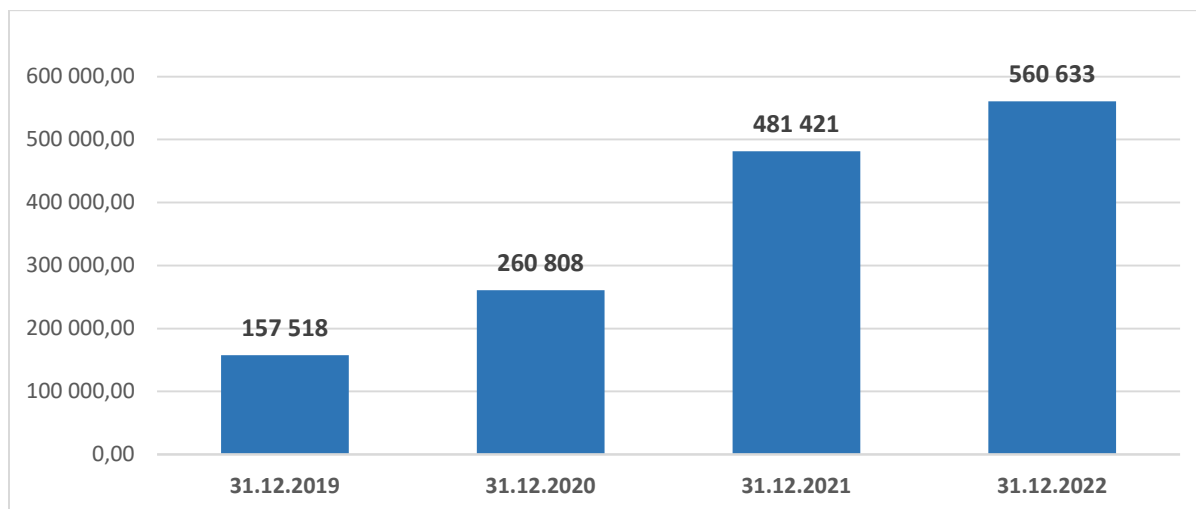

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014

Efekty realizacji projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020

Przyspieszenie tempa realizacji wdrażania komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020, począwszy od 2019 r., znalazło odbicie również w efektach realizowanych projektów, m. in. w łącznej liczbie uczestników projektów realizowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10.

Wykres 8. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020, 2021 oraz 2022.

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Efekty wydatkowania środków EFS, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014-2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów programu przed Komisją Europejską).

Tabela 4. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2022 r. oraz w 2022 r.

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2022 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2022 r.
Oś Priorytetowa 8. RPOWŚ 2014-2020 „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”		
Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	43 tys. 152 osoby 154,89 % celu na 2023 r.	+ 4 tys. 106 osób + 14,73 punktów %
	6 tys. 64 osoby	+ 121 osób

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2022 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2022 r.
Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	113,09 % celu na 2023 r.	+ 2,25 punktów %
Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	3 tys. 30 osób 111,32 % celu na 2023 r.	+ 435 osób + 16,02 punktów %
Oś Priorytetowa 9. RPOWŚ 2014-2020 „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	28 tys. 944 osoby 106,62 % celu na 2023 r.	+ 3 tys. 223 osoby + 11,75 punktów %
Oś Priorytetowa 10. RPOWŚ 2014-2020 „Otwarty rynek pracy”		
Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w programie	31 tys. 8 osób 98,37 % celu na 2023 r.	+ 4 tys. 157 osób + 13,19 punktów %

Źródło: Opracowanie Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z SL2014.

Wojewódzki Urząd Pracy, który wdraża Oś Priorytetową 10, zapowiada osiągnięcie do końca 2023 r. wartości docelowej wskaźnika przypisanego do OP 10.

Wybrane szczegółowe efekty wsparcia dla mieszkańców regionu świętokrzyskiego, wynikające z realizacji projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020:

Dane wg stanu na **31.12.2022 r.** (narastająco).

EDUKACJA:

ŻŁOBKI - opieka nad dziećmi do lat 3: Powstało **1 tys. 410 miejsc opieki nad dziećmi** w wieku do 3 lat, a 3 tys. 30 rodziców mogło wrócić na rynek pracy.

PRZEDSZKOLA: Powstało **2 tys. 940 nowych miejsc** w przedszkolach, zajęciami wspierającymi rozwój objęto 6 tys. 64 dzieci.

ZAJĘCIA DODATKOWE DLA UCZNIÓW: **33 tys. 916 uczniów** szkół podstawowych i ponadpodstawowych skorzystało z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, warsztatów i kursów.

CYFROWA SZKOŁA: **294 szkoły** zyskały sprzęt komputerowy do prowadzenia „cyfrowych” lekcji i zajęć dodatkowych dla uczniów.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE: **9 tys. 236 uczniów** wzięło udział w płatnych stażach w firmach, 237 szkół zawodowych kupiło nowoczesny sprzęt do warsztatów i pracowni.

KWALIFIKACJE NAUCZYCIELI: **5 tys. 596 nauczycieli** skorzystało ze szkoleń, kursów i studiów podyplomowych, podnoszących ich kompetencje.

EDUKACJA DOROSŁYCH: **24 tys. 343 dorosłych mieszkańców regionu** skorzystało z różnorodnych kursów, podnoszących ich kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

OPIEKA ZDROWOTNA I USŁUGI SPOŁECZNE:

DZIENNE DOMY OPIEKI MEDYCZNEJ: W regionie utworzono **8** Dziennych Domów Opieki Medycznej.

PROGRAMY BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH: Programy objęły **354 tys. 269 osób**, zaś z badań skorzystało **76 tys. 202 osoby** (nowotwory, choroby płuc, schorzenia kardiologiczne, cukrzyca oraz choroby zawodowe)

OPIEKA MEDYCZNA W DOMACH LUB MAŁYCH PLACÓWKACH: **3 tys. 537 seniorów i osób niesamodzielnych** objęła pomoc medyczna w ich domach lub w małych placówkach pobytu dziennego.

USŁUGI SPOŁECZNE: 23 tys. 672 osoby skorzystały z projektów, dotyczących różnorodnych usług społecznych, które obejmowały:

- ✓ Rozwijanie przyjaznych form opieki nad osobami niesamodzielnymi i starszymi,
- ✓ Tworzenie i rozwijanie działalności klubów seniora i placówek wsparcia dziennego,
- ✓ Tworzenie świetlic środowiskowych oraz wsparcie dla dzieci i rodziców

WSPARCIE OSÓB W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ: Pomoc psychologiczna, szkolenia motywacyjne i zawodowe oraz staże w firmach objęły **5 tys. 272 osoby** (w tym 1 tys. 52 osoby z niepełnosprawnościami). W efekcie **1 tys. 592 osoby**, które skorzystały ze wsparcia w projektach, podjęły zatrudnienie.

RYNEK PRACY:

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH: 37 tys. 586 osób bez zatrudnienia otrzymało kompleksowe wsparcie: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia oraz staże.

WSPARCIE OSÓB POSZUKUJĄCYCH PRACY: 6 tys. 783 osoby poszukujące zatrudnienia zdobyły kompetencje i kwalifikacje cenione na rynku pracy.

SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW: 6 tys. 284 pracowników z 3 tys. 632 świętokrzyskich przedsiębiorstw zdobyło kwalifikacje zgodne z potrzebami pracodawców.

DOTACJE NA ZAKŁADANIE FIRM: Bezzwrotne dotacje na zakładanie firm w regionie świętokrzyskim otrzymało 6 tys. 610 osób, dzięki temu powstało **7 tys. 279 nowych miejsc pracy**.

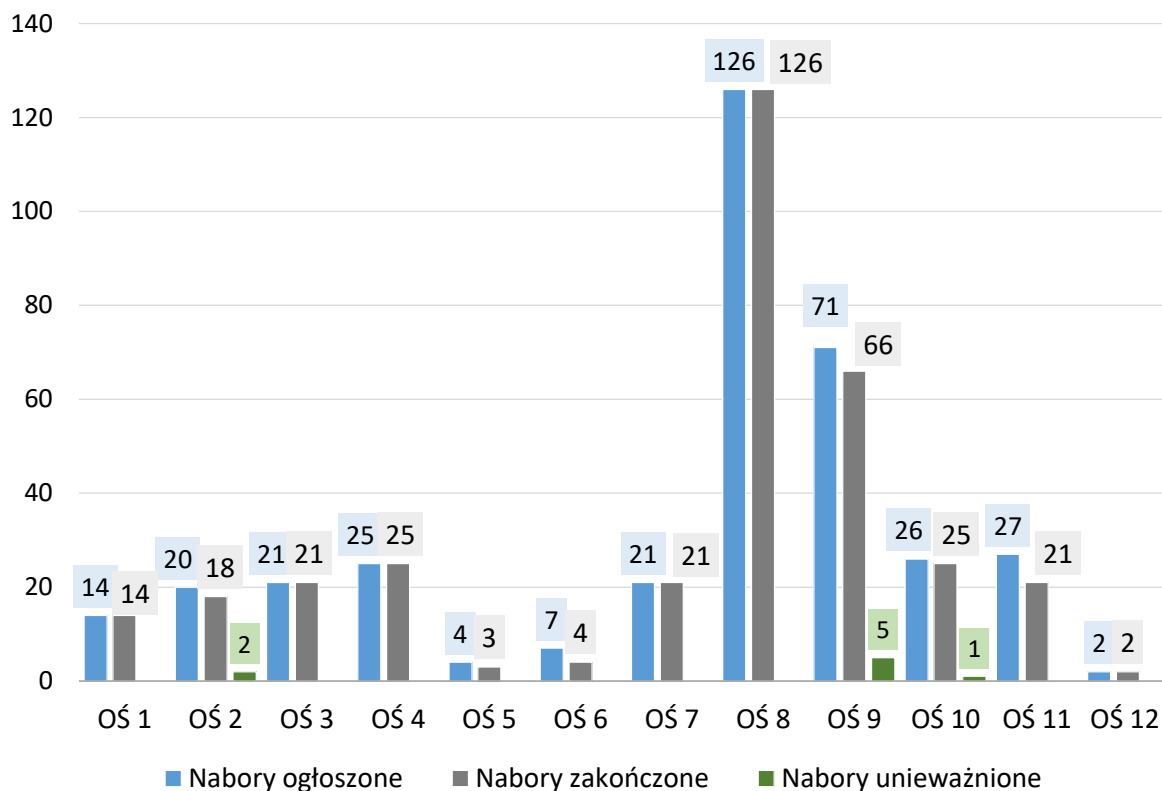
SYNTEZA STANU WDRAŻANIA REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

W 2022 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 **przeprowadzono 8 naborów**, w tym 3 nabory w trybie konkursowym, 4 nabory w trybie pozakonkursowym oraz jeden w trybie nadzwyczajnym. Budżet naborów wyniósł blisko 100 mln zł. Zakończono 10 naborów, w tym 5 w ramach EFRR i 5 w ramach EFS.

Od początku realizacji Programu do końca 2022 r. przeprowadzono 364 nabory, w tym 288 naborów konkursowych, 70 naborów pozakonkursowych oraz 6 w trybie nadzwyczajnym. Budżet naborów wyniósł ponad 7,44 mld zł. Najwięcej, bo 126 naborów, ogłoszono w ramach Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. Zakończono 346

naborów, 8 unieważniono, a 10 naborów na dzień 31.12.2022 roku miało status ogłoszonych.

Wykres 9. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020

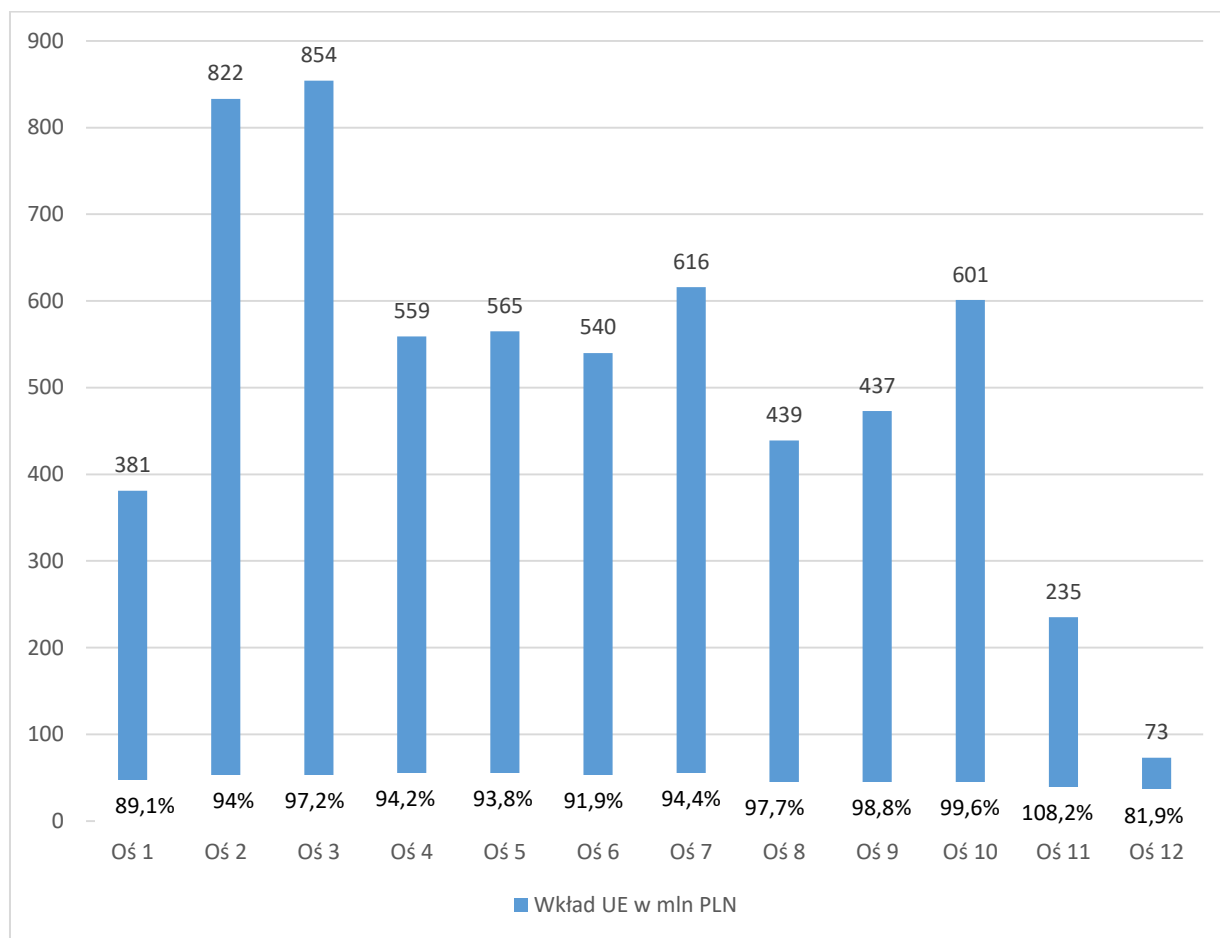

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Do końca 2022 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 zawarto **4 557 umów o dofinansowanie** na kwotę środków UE ponad **6,17 mld zł**, w tym około 4,42 mld zł EFRR i około 1,75 mld zł EFS. Kontraktacja dla całego RPOWŚ 2014-2020 **wyniosła 95,4%**, w tym dla EFRR 93,7% dla EFS 100%. W stosunku do roku 2021 liczba umów zwiększyła się o 104, a wartość dofinansowania w zawartych umowach o 250 mln zł.

Na dzień 31.12.2021 r. podpisanych było również 9 pre-umów dot. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na koniec 2022 roku liczba pre-umów została zmniejszona do 6 na kwotę wkładu UE około 17,45 mln zł.

Wykres 10. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

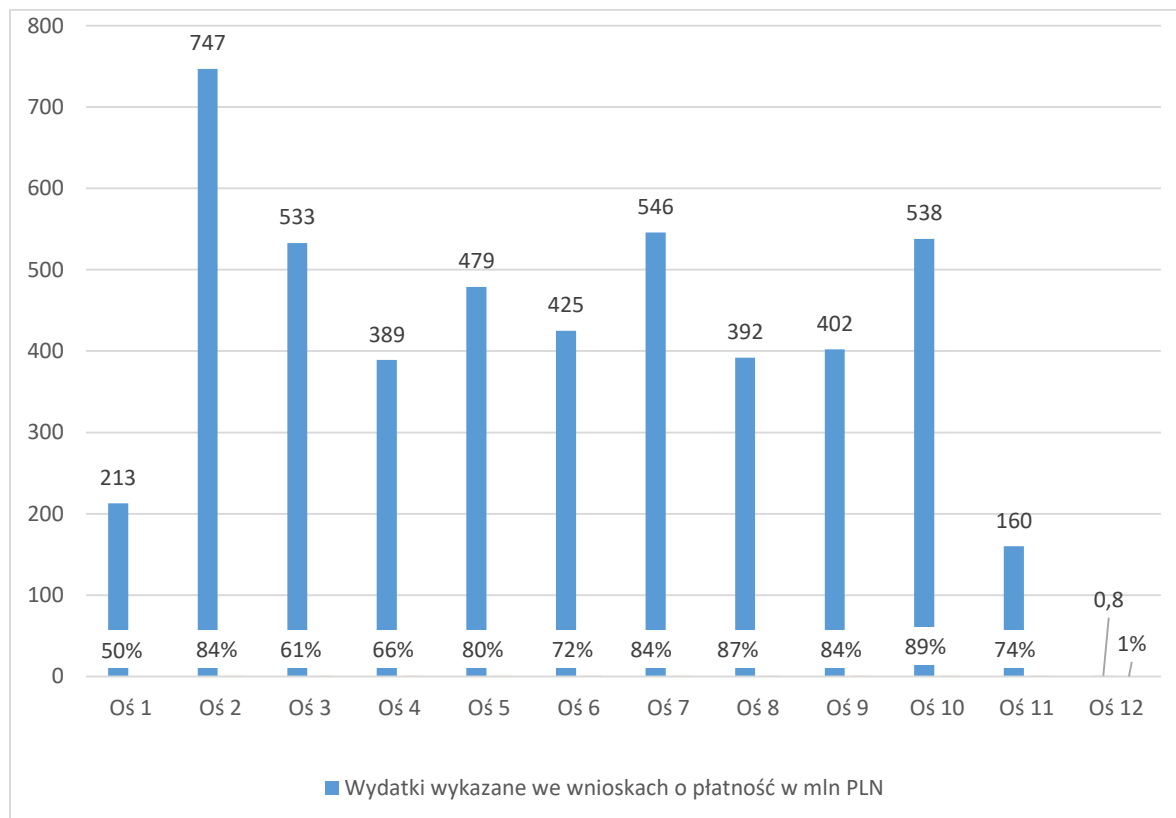
Do końca 2022 roku najwięcej środków EFRR zakontraktowano na realizację inwestycji w osi priorytetowej 3. Efektywna i zielona energia tj. 854,2 mln zł oraz osi priorytetowej 2. Konkurencyjna gospodarka tj. 732,7 mln zł. Natomiast w ramach EFS najwyższa kontraktacja dotyczy osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy tj. 600,6 mln zł.

Analizując postęp w ramach realizowanych projektów należy zwrócić uwagę na znaczne przyspieszenie rozliczania środków UE przez beneficjentów oraz ich certyfikację do Komisji Europejskiej w stosunku do lat ubiegłych. Łącznie do końca 2022 środki UE w wysokości blisko 5,12 miliardów zł zostały certyfikowane do KE, przy czym znaczna część z tej kwoty (811 mln zł) została zadeklarowana w roku 2022 r. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wydatków poniesionych i rozliczonych przez beneficjentów we wnioskach o płatność – do końca 2022 roku rozliczono 4,83 mld zł.

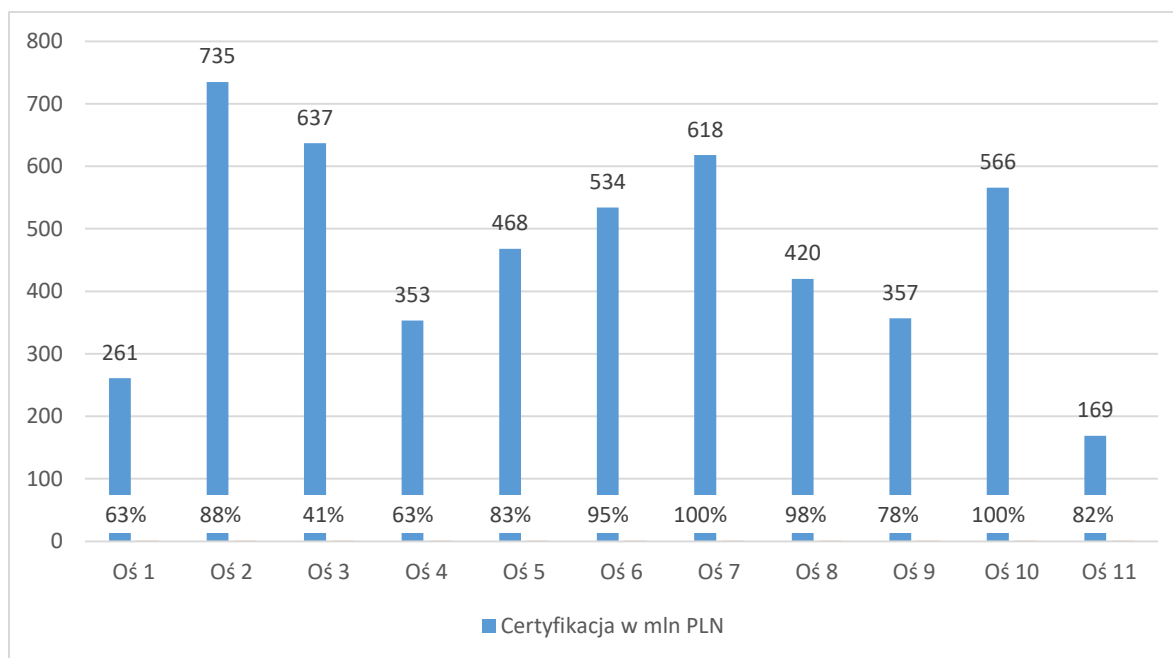
Poniższe wykresy prezentują **poziom wkładu UE we wnioskach o płatność beneficjentów oraz poziom certyfikacji (w mln zł)** z podziałem na poszczególne Osie RPOWŚ 2014-2020.

Dane procentowe przedstawiają ich poziom w stosunku do alokacji danej Osi.

Wykres 11. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność beneficjentów w ramach RPOWŚ

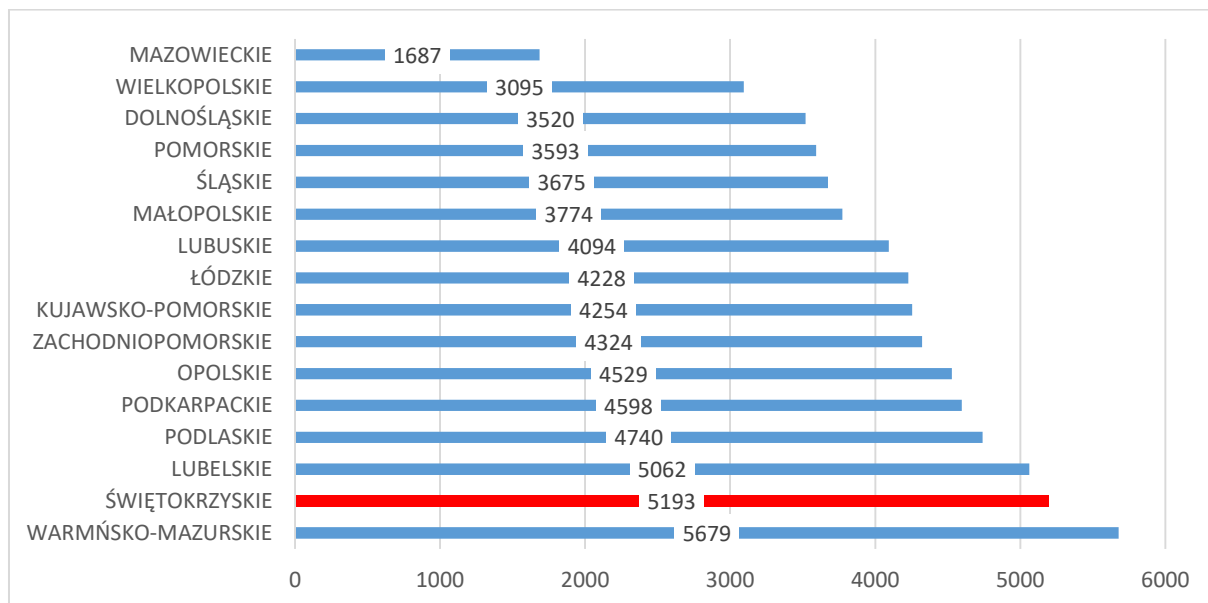
Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Wykres 12. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

W przypadku wniosków o płatność w 2022 roku najwięcej środków UE beneficjenci rozliczyli w ramach **Osi priorytetowej 3 - 174 mln zł, osi 7 – 133 mln zł, oraz ponad 94 mln zł w osi 6**. Narastająco najwięcej środków beneficjenci rozliczyli, podobnie jak w roku ubiegłym, w ramach Osi priorytetowej 2 – 747 mln zł. Natomiast w przypadku certyfikacji, w 2022 roku najwięcej środków UE rozliczono z Komisją Europejską w ramach **Osi priorytetowej 3 – 217 mln zł, osi 6 – 142 mln zł, osi 7 - 99 mln zł**. Narastająco najwięcej środków certyfikowano również w **Osi priorytetowej 2 - 735 mln zł**.

Wykres 13. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w zł (wg województw)

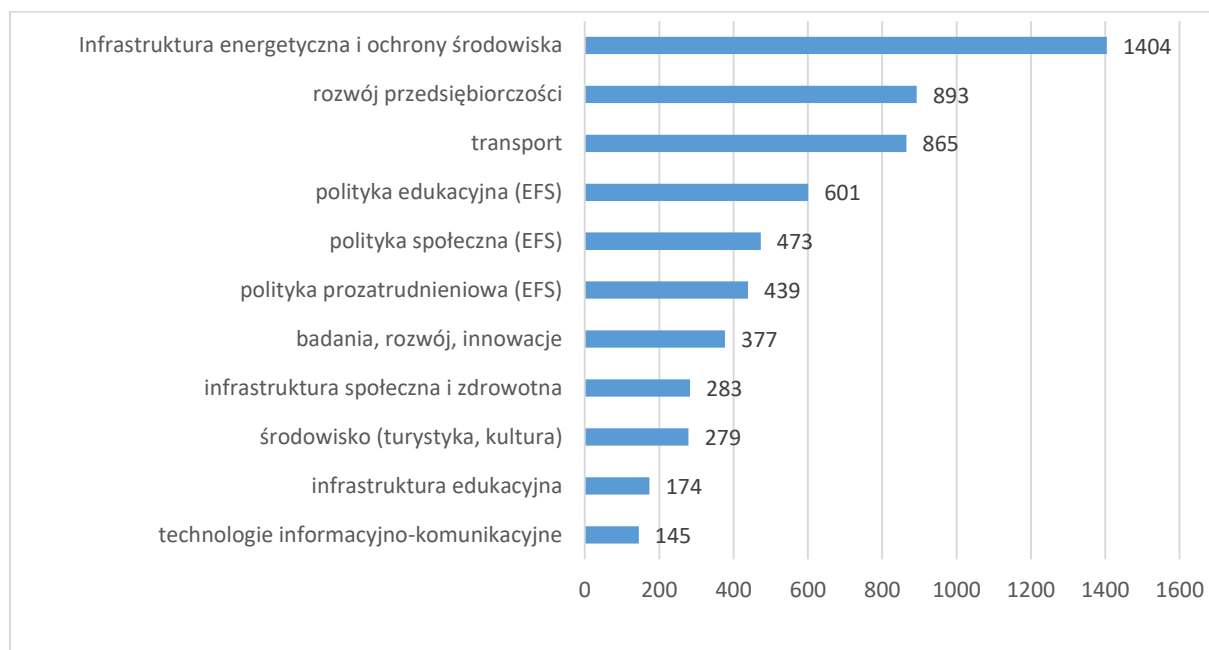

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku, w ramach regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020 w Polsce realizowano 72 341 projektów, a województwo świętokrzyskie podobnie jak w ubiegłym roku uplasowało się na 8 miejscu w kraju z liczbą 4 557 projektów. Wartość dofinansowania UE z regionalnych programów operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju ok. 4,1 tys. zł/os. W województwie świętokrzyskim była znacznie wyższa i wyniosła blisko 5,2 tys. zł/os., co dało regionowi 2 miejsce w Polsce. W ubiegłym roku województwo świętokrzyskiego również zajmowało drugą pozycję z kwotą 4,8 tys. zł/os.

Poniższy wykres przedstawia poziom wydatkowania środków w ramach RPOWŚ 2014-2020 według obszarów powiązanych z politykami publicznymi realizowanymi przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Wykres 14. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln zł

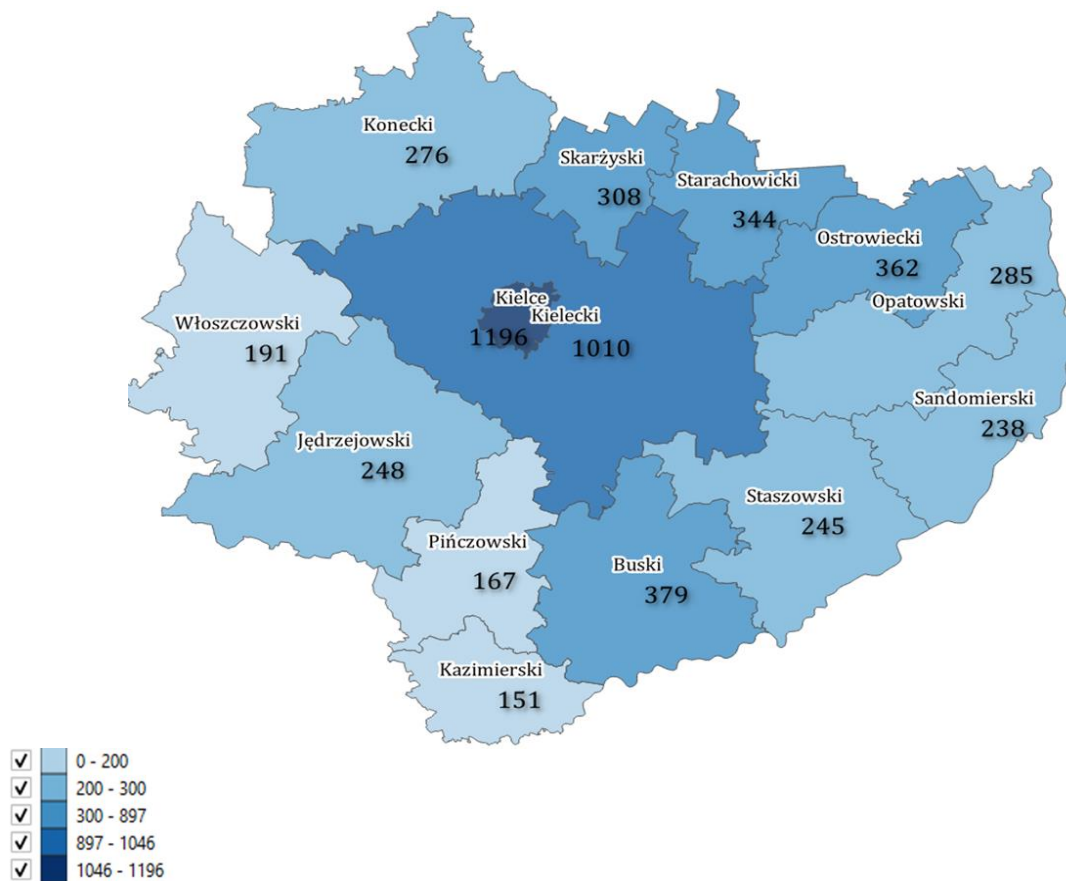

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

W porównaniu z rokiem 2021 nadal obszar szeroko pojętej infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska jest obszarem, w którym realizowanych jest najwięcej inwestycji.

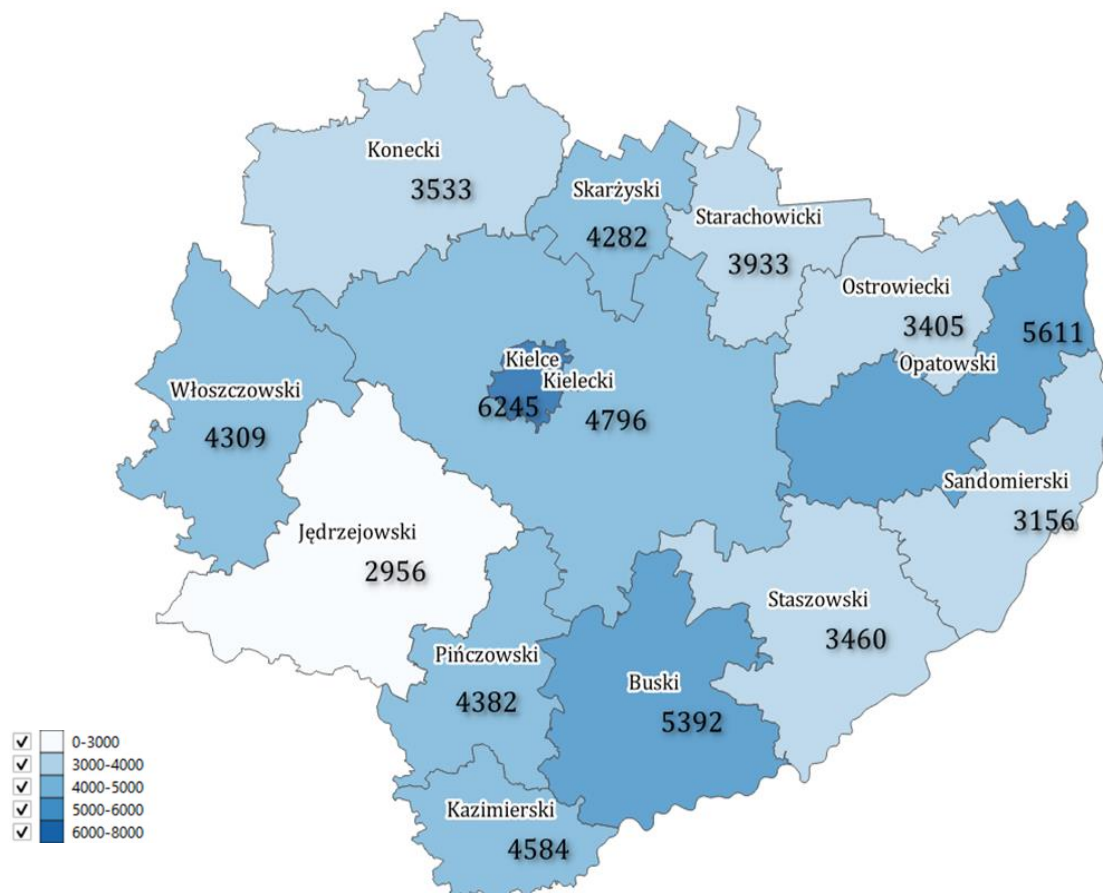
Analizując aspekt wykorzystania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ujęciu terytorialnym, największą koncentrację wsparcia zaobserwować można na obszarze miasta Kielce – wartość podpisanych umów to blisko **1 143 mln zł** wkładu UE, oraz powiatu kieleckiego - **949 mln zł**, z istotną dysproporcją w stosunku do pozostałych powiatów. Najmniej środków RPOWŚ 2014-2020 trafiło do powiatów pińczowskiego - **161 mln zł** oraz kazimierskiego - **149 mln zł**.

Mapa 1. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10,12 RPOWŚ 2014-2020.

Mapa 2. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10,12 RPOWŚ 2014-2020.

Dokonując natomiast analogicznej analizy w przeliczeniu na jednego mieszkańca każdego z powiatów, największą wartość zaangażowania środków wykazuje miasto Kielce – **5 909 zł**, oraz powiat buski – z **5 279 zł**, a także powiat opatowski – **5 194 zł**. Z kolei najmniejszy udział środków przypadających na jednego mieszkańca występuje w powiecie jędrzejowskim – **2 719 zł** oraz sandomierskim - **2 943 zł**.

Środki na pomoc dla uchodźców z Ukrainy

Korzystając z rozpoczęcia przez Komisję Europejską inicjatywy CARE (tj. pakiet rozwiązań legislacyjnych w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę) pod koniec 2022 roku została przyjęta kolejna aktualizacja RPOWŚ 2014-2020. Wprowadzono nową **13. Oś priorytetową: CARE – Wsparcie osób uciekających z Ukrainy w wyniku działań zbrojnych, prowadzonych na terenie tego kraju**, której celem jest sprostanie wyzwaniom migracyjnym, wynikającym z agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej, obejmującą inwestycje ukierunkowane

na stworzenie dla uchodźców godnych warunków zamieszkania. Powyższe założenia mają zostać osiągnięte poprzez przyznawanie mieszkań socjalnych oraz udzielanie wsparcia inwestycyjnego w zakresie wyposażenia placówek edukacyjnych w niezbędny sprzęt komputerowy, z którego będą mogły korzystać dzieci uchodźców.

Na realizację celu przeznaczono 3,7 mln EUR (tj. ponad 17 mln złotych).

Ponadto ww. modyfikacja RPOWŚ 2014-2020, objęła wprowadzenie do Programu środków II transzy REACT-EU, przeznaczonych na realizację Osi priorytetowej 12. REACT-EU dla Świętokrzyskiego w wysokości ponad 3 mln EUR. Zmiany programu to także kolejne przesunięcia unijnych funduszy w wysokości ponad 10 mln EUR (czyli ponad 47 mln zł) w ramach poszczególnych działań, w celu efektywnego wykorzystania środków z kończącej się perspektywy finansowej UE. Przedsiębiorcy (w ramach Działania 2.6) otrzymają blisko 15 mln zł w ramach instrumentów finansowych. Na poprawę efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (Działanie 3.3) zostanie przeznaczona dodatkowa kwota w wysokości ponad 14 mln zł. Również w ramach Działania 9.1 została przewidziana interwencja związana z przeciwdziałaniem skutkom agresji Federacji Rosyjskiej w Ukrainie, która stanowi odpowiedź na potrzeby uchodźców opuszczających Ukrainę i przybywających do Polski. Na ten cel zostały przeznaczone środki w wysokości ponad 18,5 mln zł.

3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

W 2022 r. kontynuowane były prace związane z przygotowaniem projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (FEŚ 2021-2027).

W dniu 4 marca 2022 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął Uchwałą nr 4973/22 - zaktualizowany projekt programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (FEŚ 2021-2027), celem przedłożenia dokumentu Komisji Europejskiej.

Wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu punktem wyjścia do przygotowania nowego programu.

Spółeczna część programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027” została przygotowana na podstawie wielowątkowej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej

regionu, przeprowadzonej przez Departament Wdrażania EFS UMWŚ oraz WUP Kielce na przełomie 2020 i 2021 r. Określa ona najważniejsze potrzeby i problemy mieszkańców województwa w sferach: edukacji, zdrowia, usług społecznych i rynku pracy. Ich wyodrębnienie pozwoliło na **przygotowanie programu adekwatnego do aktualnych wyzwań**, stojących przed mieszkańcami i instytucjami województwa świętokrzyskiego.

Wnioski, wynikające z diagnozy, wskazują, iż głównym problemem województwa świętokrzyskiego są niekorzystne, utrzymujące się trendy demograficzne: spadek liczby mieszkańców i starzenie się społeczeństwa. Ponadto, zgodnie z danymi GUS, zaprezentowanymi w 2022 r. na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r., region świętokrzyski był najszybciej wyludniającym się województwem w Polsce.

Depopulacja oraz starzenie się społeczeństwa powodują szereg wyzwań w obszarach, jakie będą obejmowane działaniem projektów społecznych w ramach nowego programu regionalnego. Potrzebne będą dwa podstawowe rodzaje projektów: z jednej strony **adresowanych do rosnącej grupy osób starszych**, jako odpowiedź na potrzeby wynikające z ich wieku, z drugiej zaś skierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin - powinny to być przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym i opiekuńczym. Uzupełnieniem tych działań powinno być wsparcie osób w wieku produkcyjnym, których obecność na rynku pracy stanowi o sile i konkurencyjności regionu świętokrzyskiego.

Przyczyną szybkiej depopulacji regionu są m. in. **migracje młodych ludzi** do innych polskich województw, oferujących atrakcyjny rynek pracy oraz łatwy dostęp do wysokiej jakości edukacji i usług opiekuńczych dla dzieci. Jedną z metod zaradzenia tej sytuacji jest poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej, podstawowej i ogólnej, przede wszystkim na obszarach wiejskich. W tym kontekście dodatkowo rośnie także **znaczenie szkolnictwa zawodowego**, które powinno zapewniać komplet umiejętności wystarczających do znalezienia atrakcyjnego, stabilnego zatrudnienia w regionie.

W regionie rośnie liczba osób starszych i niesamodzielnych, co już obecnie skutkuje zwiększeniem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. W nadchodzących latach konieczne będzie głębokie przemodelowanie oferty tych usług, a także oferty usług zdrowotnych i medycznych, świadczonych na poziomie samorządów gminnych i powiatowych – przede wszystkim pod kątem zwiększenia ich efektywności i lepszej koordynacji.

W obszarze rynku pracy rosnącym wyzwaniem będzie m.in. utrzymanie wysokiego poziomu aktywności zawodowej pracowników, których średni wiek będzie coraz wyższy - będzie to wymagało wdrożenia odpowiednich **działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej**, ukierunkowanych na zapobieganie chorobom cywilizacyjnym, zawodowym oraz związanym ze stylem życia. Ponadto niezbędne będzie zapewnienie mieszkańcom regionu świętokrzyskiego **dostępu do wysokiej jakości szkoleń**, które będą dla nich wsparciem w dostosowaniu się do zmieniających się realiów regionalnego rynku pracy. Osobnym problemem jest wysoki na tle kraju odsetek młodzieży niepracującej i nieuczącej się, która wymaga wsparcia edukacyjnego i w zaadaptowaniu się do wymagań pracodawców. W województwie funkcjonuje również stały od lat odsetek osób, które nie podejmują pracy i nie poszukują jej, a korzystają ze świadczeń pomocy społecznej - będą one wymagały specjalistycznej aktywizacji społecznej i zawodowej.

W 2022 r. kontynuowane były prace rozpoczęte w 2021 r., kiedy to **na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej regionu** Departament Wdrażania EFS oraz WUP Kielce przygotowały główne zapisy i założenia społecznej części nowego programu regionalnego, które następnie poddane zostały procesowi szeroko zakrojonych konsultacji społecznych.

Kwestią podlegającą szczególnej dyskusji w trakcie negocjacji z Komisją Europejską było m.in. finansowanie projektów z zakresu opieki zdrowotnej, w tym możliwość objęcia profilaktyką medyczną, w zakresie wybranych chorób przewlekłych i cywilizacyjnych, ogółu dorosłych mieszkańców województwa. Ta pierwotna propozycja Zarządu Województwa została jednak w toku negocjacji zawężona do grupy osób aktywnych na rynku pracy - było to efektem jednoznacznego stanowiska KE w tej sprawie.

NEGOCJACJE PROGRAMU

Negocjacje programu FEŚ 2021-2027 rozpoczęły się z chwilą formalnego przesłania projektu dokumentu do Komisji Europejskiej (KE), za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SFC2021 w dniu 15 marca 2022 r. KE dokonała weryfikacji programu i w dniu 16 czerwca 2022 r., przekazała Instytucji Zarządzającej FEŚ 2021-2027 uwagi do ww. dokumentu. Prace nad analizą uwag KE trwały do połowy lipca 2022 r., a w dniu 18 lipca 2022 r. - Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął Uchwałę nr 5599/22 w sprawie przyjęcia propozycji odpowiedzi IZ FEŚ 2021-2027 do uwag KE w ramach projektu programu regionalnego

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, celem przekazania do konsultacji Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR). Jednocześnie na ww. posiedzeniu Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął:

- Uchwałę nr 5597/22 w sprawie przyjęcia informacji nt. zasad procesu negocjacji z Komisją Europejską programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;
- Uchwałę nr 5598/22 w sprawie powołania Zespołu negocjacyjnego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. W skład Zespołu weszli przedstawiciele IZ FEŚ 2021-2027 oraz przedstawiciele MFiPR.

W wyniku dalszych konsultacji z KE i MFiPR, dokonano kolejnej aktualizacji zapisów projektu programu – w dniu 17 sierpnia 2022 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął Uchwałę nr 5754/22 w sprawie przyjęcia zaktualizowanego projektu programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, z uwzględnieniem uwag Komisji Europejskiej, stanowiska Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz stanowiska Instytucji Zarządzającej, celem przedłożenia dokumentu Komisji Europejskiej. W projekcie programu uwzględnione zostały uwagi KE, na których wprowadzenie Instytucja Zarządzająca wyraziła zgodę, jak również dokonane zostały drobne korekty pisarskie.

W okresie od sierpnia do października 2022 r., odbywały się spotkania strony samorządowej, tj. Zespołu negocjacyjnego z KE, dotyczące uwag zgłoszonych przez Komisję do poszczególnych części dokumentu oraz innych zagadnień, które wymagały uzgodnień. W spotkaniach uczestniczyli również przedstawiciele MFiPR.

Tabela 5. Harmonogram spotkań negocjacyjnych z KE, dotyczących programu FEŚ 2021-2027

Lp.	Termin spotkania	Zakres tematyczny
1.	18 sierpnia 2022 r.	Obszar komunikacji, widoczności oraz przeciwdziałania dyskryminacji, operacje strategiczne.
2.	25 sierpnia 2022 r.	Mobilność miejska w ramach CP2, transport w ramach CP3.

Lp.	Termin spotkania	Zakres tematyczny
3.	1 września 2022 r.	Infrastruktura w turystyce i kulturze oraz infrastruktura edukacyjna w ramach CP4 (EFRR).
4.	12 września 2022 r.	Efektywność energetyczna, OZE i kwestie środowiskowe w ramach CP2.
5.	12 września 2022 r.	Instrumenty Terytorialne (ZIT, IIT, RLKS), rewitalizacja w ramach CP5.
6.	15 września 2022 r.	Cyfryzacja w ramach CP1.
7.	15 września 2022 r.	Infrastruktura ochrony zdrowia, infrastruktura społeczna (EFRR) w ramach CP4.
8.	16 września 2022 r.	Infrastruktura publiczna, B+R, Internacjonalizacja MŚP, PPO, klastry, IOB w ramach CP1, formy wsparcia (dotacje/ instrumenty finansowe).
9.	30 września 2022 r.	Obszar wsparcia EFS+ w ramach CP4.
10.	10 października 2022 r.	Obszar wsparcia w ramach CP1, CP4 i CP5.
11.	14 października 2022 r.	Spotkanie podsumowujące.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR.

Podsumowanie negocjacji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, odbyło się w Brukseli, w dniu 14 października 2022 r. Spotkanie było prowadzone przez przedstawicieli strony polskiej oraz KE. Delegacja Regionu Świętokrzyskiego obejmowała: Marszałka, Wicemarszałka, Dyrekcje Departamentów zaangażowanych w programowanie FEŚ 2021-2027.

Podczas spotkania dokonano ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie kwestii kluczowych dla programu, m.in. w zakresie proporcji podziału alokacji w ramach CP3, z przeznaczeniem na infrastrukturę drogową i zrównoważony transport oraz podsumowano przeprowadzone negocjacje.

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego w dniu 24 października 2022 r. wydał pozytywną opinię co do zgodności projektu programu FEŚ 2021-2027 z Umową Partnerstwa,

na podstawie art. 14g ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ostateczny projekt programu FEŚ 2021-2027 został przyjęty w dniu 24 października 2022 r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą nr 6011/22, a następnie przekazany tego samego dnia do KE za pośrednictwem systemu SFC2021. KE zgłosiła do tego projektu uwagi techniczne, w wyniku których program został zaktualizowany i przesłany ponownie do KE w dniu 15 listopada 2022 r. Wydanie decyzji KE, zatwierdzającej FEŚ 2021-2027 nastąpiło w dniu 7 grudnia 2022 r.

ALOKACJA I STRUKTURA PROGRAMU

Całkowita alokacja ze środków polityki spójności na realizację programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 wynosi: 1 456 247 852 EUR.

Na wskazaną alokację składają się następujące fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – 1 051 387 852 EUR,
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – 404 860 000 EUR.

Ostateczne alokacje FEŚ w zakresie wkładu UE na poszczególne Cele Polityki kształtują się następująco:

- ✓ CP1 – 214 976 615 EUR
- ✓ CP2 – 404 800 000 EUR
- ✓ CP3 – 140 000 000 EUR
- ✓ CP4 (EFRR) – 104 500 000 EUR
- ✓ CP4 (EFS+) – 388 453 190 EUR
- ✓ CP5 – 145 160 862 EUR
- ✓ PT (EFRR) – 41 950 375 EUR
- ✓ PT (EFS+) – 16 406 810 EUR

Struktura programu obejmuje łącznie **12 Priorytetów** w ramach pięciu Celów Polityki, dofinansowanych ze środków EFRR, EFS+ (w tym 2 Priorytety Pomocy Technicznej):

➤ **EFRR:**

Priorytet 1. Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki - 214 976 615 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ publiczna infrastruktura badawcza,
- ✓ infrastruktura badawcza przedsiębiorstw, prace B+R,
- ✓ PPO, usługi doradcze dla MŚP,
- ✓ cyfryzacja w sektorze usług publicznych,
- ✓ internacjonalizacja i infrastruktura biznesowa,
- ✓ kapitał dla MŚP.

Priorytet 2. Fundusze Europejskie dla środowiska - 354 800 000 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ produkcja energii elektrycznej i ciepłej z OZE wraz z instalacją magazynów energii na potrzeby danego źródła,
- ✓ poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych, wielorodzinnych budynków mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw,
- ✓ działania związane z ochroną środowiska i bioróżnorodności, kanalizacją ruchu turystycznego, ochroną siedlisk,
- ✓ zmniejszanie negatywnych skutków zmian klimatu w tym powodzi i suszy, wsparcie doposażenia służb ratowniczych, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu,
- ✓ inwestycje wodno-kanalizacyjne,
- ✓ wsparcie przechodzenia na GOZ (Gospodarka Obiegu Zamkniętego), inwestycje dotyczące selektywnej zbiórki odpadów, recyklingu, obiegu cyrkularnego.

Priorytet 3. Fundusze Europejskie na mobilność miejską - 50 000 000 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ infrastruktura na potrzeby transportu zbiorowego, w tym tabor bezemisyjny,
- ✓ infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego,
- ✓ cyfryzacja transportu miejskiego,
- ✓ infrastruktura ładowania i tankowania bezemisyjnych środków transportu.

Priorytet 4. Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego - 140 000 000 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ infrastruktura drogowa – drogi wojewódzkie, obwodnice,
- ✓ bezemisyjny tabor kolei regionalnej,

- ✓ infrastruktura publicznego transportu zbiorowego,
- ✓ transport multimodalny,
- ✓ infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego,
- ✓ infrastruktura ładowania i tankowania bezemisyjnych środków transportu.

Priorytet 5. Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego - 104 500 000 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ infrastruktura edukacyjna,
- ✓ infrastruktura społeczna,
- ✓ infrastruktura zdrowotna,
- ✓ infrastruktura w kulturze i turystyce.

Priorytet 6. Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych - 145 160 862 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ zrównoważona turystyka,
- ✓ kultura,
- ✓ dziedzictwo naturalne,
- ✓ ekoturystyka,
- ✓ rewitalizacja,
- ✓ poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
- ✓ aktywizacja społeczności lokalnych.

➤ EFS+:

Priorytet 7. Zdrowi i aktywni zawodowo - 32 914 693 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ wsparcie pracodawców i pracowników ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej pracowników,
- ✓ profilaktyka świętokrzyskich pracowników, ukierunkowana na wczesne wykrycie chorób związanych z wykonywaną pracą,
- ✓ programy rehabilitacyjne, ułatwiające powrót na rynek pracy (realizowane w formule Regionalnego Programu Zdrowotnego).

Priorytet 8. Edukacja na wszystkich etapach życia - 72 141 098 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego w nowo utworzonych lub istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP),
- ✓ dostosowanie miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami,
- ✓ rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o zajęcia rozwijające jakość edukacji (m.in. wyrównujące szanse edukacyjne),
- ✓ wsparcie uczniów szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących, szkół branżowych, m.in. poprzez zajęcia dodatkowe, ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej,
- ✓ podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej/doradców zawodowych (szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące, szkoły branżowe), m.in: w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, w zakresie zapobiegania przemocy.
- ✓ wsparcie uczniów szkół ponadpodstawowych poprzez zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz doradztwo zawodowe,
- ✓ organizacja staży uczniowskich (dla techników i szkół branżowych I stopnia) z zachowaniem najwyższych standardów jakości w celu uzyskania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie,
- ✓ organizacja staży lub praktyk zawodowych (innych niż staże uczniowskie) dla uczniów szkół branżowych,
- ✓ wsparcie osób dorosłych w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych, w tym cyfrowych, umożliwiające wdrażanie Upskilling Pathways,
- ✓ wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji - LOWE), np. poprzez tworzenie lokalnych punktów kształcenia osób dorosłych.

Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne - 132 540 142 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ kompleksowa i zindywidualizowana aktywna integracja skierowana do osób, rodzin, środowisk lub lokalnych społeczności, stworzona indywidualnie dla każdego uczestnika wsparcia,
- ✓ rozwój wsparcia środowiskowego i poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej,
- ✓ kompleksowa i zindywidualizowana aktywna integracja wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i zdrowotnej obejmująca reintegrację społeczną i zawodową realizowaną przez Kluby Integracji Społecznej (KIS), Centra Integracji Społecznej (CIS), Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) oraz Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ),
- ✓ kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej, obejmujące usługi wsparcia w ramach Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- ✓ kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, uchodźców, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie,
- ✓ zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji,
- ✓ kompleksowe wsparcie rodziny oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, a także wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej,
- ✓ kompleksowe wsparcie rozwoju instytucjonalnego organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Priorytet 10. Aktywni na rynku pracy - 150 857 257,00 EUR

Główne obszary wsparcia:

- ✓ instrumenty i usługi rynku pracy, wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (doskonalenie zawodowe, pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia, realizacja wysokiej jakości szkoleń, wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy),
- ✓ wsparcie osób młodych z grupy NEET - Inicjatywa ALMA, m.in. szkolenia i coaching, celem przygotowania ich do pobytu za granicą,
- ✓ podnoszenie kompetencji kadry instytucji rynku pracy w regionie,

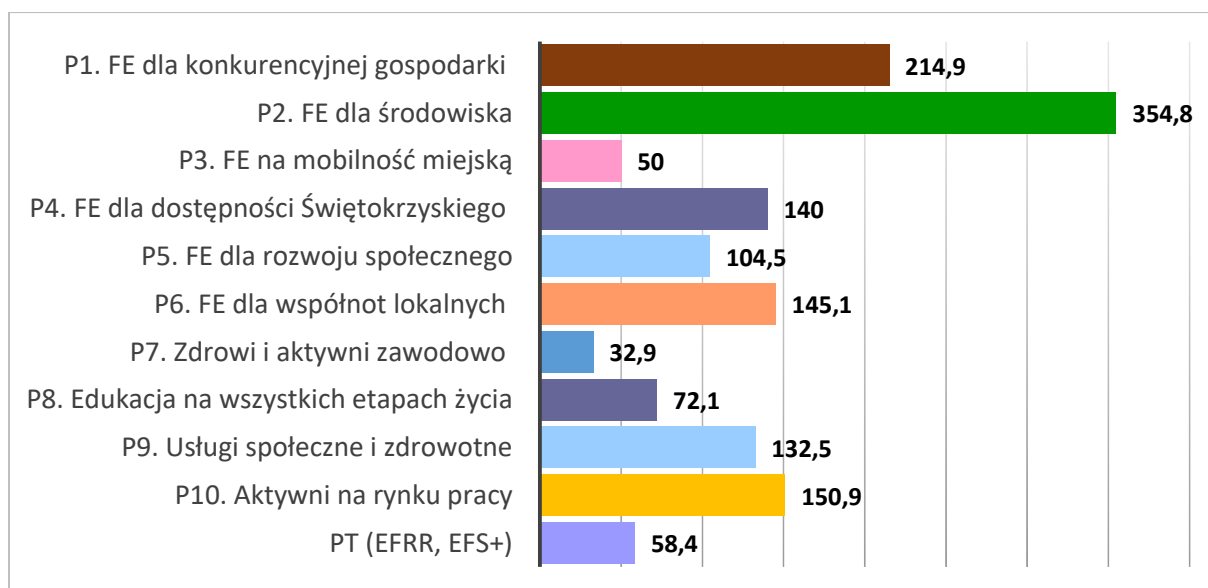
- ✓ działania wspierające podniesienie kwalifikacji i umiejętności kobiet, m.in. poradnictwo z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, szkolenia, kursy,
- ✓ usługi rozwojowe dla pracodawców, obejmujące np. doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej,
- ✓ usługi rozwojowe dla pracowników wspierające rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami pracodawców (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia),
- ✓ realizacja programów aktywizacji zawodowej, m.in. poradnictwo zawodowe/psychologiczne/ psychoterapeutyczne, szkolenia/kursy prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych i/lub nabycia nowych umiejętności, staże/praktyki zawodowe, subsydiowanie zatrudnienia dla osób ze szczególnie utrudnionym dostępem do rynku pracy, pośrednictwo pracy, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- ✓ zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami.

➤ **PT:**

Priorytet 11. Pomoc Techniczna EFRR - 41 950 375 EUR

Priorytet 12. Pomoc Techniczna EFS+ - 16 406 810 EUR

Wykres 15. Podział środków programu FEŚ 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR.

Województwo świętokrzyskie należy do kategorii regionów słabiej rozwiniętych. Oznacza to, że poziom dofinansowania UE w ramach programu wynosić będzie maksymalnie 85%.

KONTRAKT PROGRAMOWY DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Podstawę do negocjacji programu regionalnego z Komisją Europejską stanowił **Kontrakt Programowy dla Województwa Świętokrzyskiego**. Jest to główny dokument, określający kierunki i warunki dofinansowania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027.

W dokumencie określone zostały ogólne zasady współpracy, zobowiązania strony rządowej i samorządowej, w tym zobowiązania finansowe, alokacja środków na program oraz warunki przekazywania i rozliczania środków. Ponadto, dokument ten zawiera zasady sprawozdawczości, monitorowania programu, kontroli, informacji i promocji oraz poziomy koncentracji tematycznej na poszczególne obszary.

Negocjacje Kontraktu Programowego zakończyły się w styczniu 2022 r. W efekcie wielu spotkań, dyskusji, rozstrzygnięcia trudnych tematów z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej **Kontrakt Programowy został zawarty w dniu 1 lutego 2022 r.** Zgodnie z założeniami Kontraktu Programowego, strona samorządowa zobowiązana jest do zachowania odpowiedniej koncentracji środków programu regionalnego na poszczególne obszary wsparcia, wskazane w poniższej tabeli:

Tabela 6. Koncentracja tematyczna w programie FEŚ 2021-2027

Cel/obszar	Kwota w EUR	Wartość % alokacji funduszu	Wartość % alokacji funduszu bez PT
CP1	214 976 615	20,45%	21,30%
CP2	404 800 000	38,50%	40,10%
Cele klimatyczne	386 920 000	36,8%	-
CP4 – włączenie społ.	132 540 142	32,74%	34,12%
Zrównoważony rozwój obszarów miejskich	170 160 862	16,18%	16,86%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu IR.

Ponadto, ważne miejsce w Kontrakcie Programowym zajmują przedsięwzięcia priorytetowe, czyli projekty o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionu świętokrzyskiego. Na liście znalazło się 39 kluczowych zadań, obejmujących różne obszary, m.in. II etap budowy Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar, Centrum Badań Molekularnych przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii, projekt cyfryzacji placówek medycznych, przedsięwzięcia skoncentrowane na kwestiach środowiskowych, zadania z zakresu transportu, komunikacji, turystyki oraz ochrony zdrowia, a także te, których celem jest inwestycja w mieszkańców regionu, ich edukację, wiedzę i rozwój, wspieranie seniorów i pracowników oraz uzdolnionej młodzieży.

Program regionalny jest ważnym narzędziem, które w perspektywie 2021-2027, pozwoli na realizację znaczących przedsięwzięć, przyczyniających się do rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY PLUS W PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027”

Spółeczna część programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”: działania odpowiadające na aktualne potrzeby mieszkańców regionu

Program regionalny „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027” został przyjęty Decyzją Komisji Europejskiej z dnia **7 grudnia 2022 r.** W ramach Programu wydzielonych zostało 12 Priorytetów - w tym cztery Priorytety finansowane ze środków EFS+. Kwota, przewidziana w nowym programie bezpośrednio (tj. bez kosztów obsługi administracyjnej) na realizację projektów współfinansowanych z EFS+ wynosi **388,5 mln EUR - to o blisko 55 mln EUR więcej niż w perspektywie finansowej 2014-2020.**

Działania, zaplanowane w ramach społecznej części programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027” stanowią odpowiedź na najistotniejsze problemy społeczno-gospodarcze regionu. **Podział środków odzwierciedla skalę potrzeb w poszczególnych obszarach, a główny nacisk zostanie położony na realizację projektów, dotyczących usług społecznych oraz rynku pracy:**

- ✓ **32,9 mln EUR** – Priorytet 7. „**Zdrowi i aktywni zawodowo**” – głównym celem projektów będzie profilaktyka i rehabilitacja zdrowotna pracowników świętokrzyskich firm i instytucji.

- ✓ **72,1 mln EUR** - Priorytet 8. **„Edukacja na wszystkich etapach życia”** – wsparcie obejmie przedszkola, szkoły podstawowe, licea i szkolnictwo zawodowe (23 mln EUR), ponadto realizowane będą projekty dotyczące kształcenia osób dorosłych.
- ✓ **132,6 mln EUR** - Priorytet 9. **„Usługi społeczne i zdrowotne”** – **ponad połowa tej kwoty (69,1 mln EUR) przeznaczona zostanie na projekty skierowane do seniorów i osób niesamodzielnych**, z kolei na pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin przeżywających trudności przeznaczonych będzie 29,1 mln EUR. Wsparciem objęte będą także osoby długotrwale pozostające bez pracy, obywatele państw spoza UE (w tym uchodźcy z Ukrainy), finansowany będzie również rozwój organizacji pozarządowych.
- ✓ **150,9 mln EUR** - Priorytet 10. **„Aktywni na rynku pracy”** – oferta tej części programu obejmuje m. in. bezzwrotne dotacje na działalność gospodarczą, wsparcie dla młodych ludzi z grupy NEET (nie uczą się, nie pracują i nie szkolą) dla których przewidziano zagraniczne staże w ramach tzw. inicjatywy ALMA, pomoc dla kobiet powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka, ponadto wsparcie dla młodzieży z OHP, dla osób ubogich pracujących (w znalezieniu lepiej płatnego zatrudnienia), zaś dla osób dorosłych dofinansowanie do indywidualnie wybieranych szkoleń.

Działania podjęte w 2022 r., służące szybkiemu uruchomieniu programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027” w roku 2023

Równocześnie z postępującymi pracami nad nowym programem, w ciągu całego 2022 r. Departament Wdrażania EFS prowadził szeroko zakrojone działania informacyjno-promocyjne, przede wszystkim w formie spotkań z potencjalnymi autorami projektów. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. Departament Wdrażania EFS zorganizował łącznie 18 spotkań informacyjnych i konferencji, w których uczestniczyło blisko **1,1 tys. osób** reprezentujących podmioty zainteresowane realizacją projektów społecznych w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027”. Osoby te zyskały wiedzę niezbędną do przygotowania założeń projektów edukacyjnych oraz społecznych, kwalifikujących się do dofinansowania w nowym programie regionalnym.

4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2022 ROKU

W perspektywie finansowej 2014-2020, w województwie świętokrzyskim realizowane były projekty z następujących programów krajowych, finansowanych z funduszy strukturalnych w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej:

- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (POPW),
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ),
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR),
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC),
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

W niniejszym rozdziale przedstawiono dane, zaczerpnięte z bazy projektów, publikowanej na stronie internetowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dotyczące przedsięwzięć wdrażanych od początku uruchomienia perspektywy finansowej UE 2014-2020, tj. od 2014 roku do 31 grudnia 2022 roku. Na potrzeby obliczenia całkowitej wartości projektów, w tym kwoty dofinansowania z UE, które trafiły do beneficjentów z terenu województwa świętokrzyskiego z tytułu realizowanych przedsięwzięć, uwzględniono te, których obszar realizacji został określony jako „województwo świętokrzyskie”.

W ww. okresie realizowane były 864 projekty, o wartości około 7,47 mld zł, w tym dofinansowanie UE na poziomie ponad 4,07 mld zł.

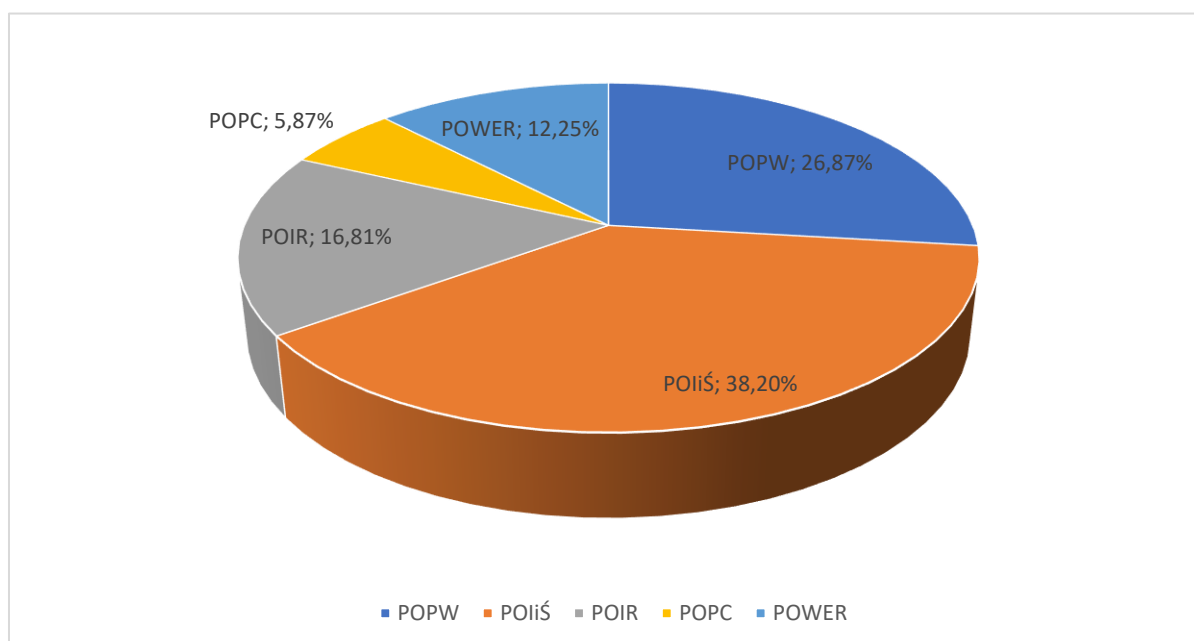
Tabela 7. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2022 r.

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)
POPW	334	1 715 072 506,48	1 094 073 674,43
POLiŚ	67	3 147 299 251,04	1 555 550 350,67
POIR	217	1 540 906 172,15	684 471 370,37
POPC	21	491 522 517,73	238 860 957,26

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)
POWER	225	573 714 796,47	498 714 251,53
SUMA	864	7 468 515 243,87	4 071 670 604,26

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju UM WŚ na podstawie danych <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Wykres 16. Wartość dofinansowania z UE przedsięwzięć realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne programy (w mln zł) (%).

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju UM WŚ na podstawie danych <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>, wg stanu na dzień 31.12.2022 r.

Największą wartość łączną dofinansowania unijnego miały przedsięwzięcia, realizowane w ramach POIiŚ (38,20%) i POIW (26,87%), zaś najmniejsza wartość dofinansowania z UE przypadła na projekty wdrażane w ramach POPC (5,87%) oraz POWER (12,25%).

W samym 2022 roku, w województwie świętokrzyskim w trakcie realizacji w dalszym ciągu znajdowały się 304 projekty finansowane z ww. programów. Ich łączna wartość wyniosła ponad 3,69 mld zł, natomiast wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę prawie 2,05 mld

zł. Należy doprecyzować, że okres kwalifikowalności wydatków w ramach programów perspektywy finansowej 2014-2020 upływa, zgodnie z zasadą n+3, w dniu 31 grudnia 2023 r.

W ramach **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020**, na obszarze naszego województwa realizowano 334 przedsięwzięcia o łącznej wartości ponad 1,71 mld zł i dofinansowaniu UE na poziomie ponad 1,09 mld zł. Najwięcej projektów, tj. 325 wdrażanych było w ramach priorytetu 1. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia*. Ich całkowita wartość wynosiła ponad 411 mln zł, a kwota dofinansowania prawie 212 mln zł. Jednak pod względem wartości, dominowały projekty w priorytecie 2. *Nowoczesna Infrastruktura Transportowa*, wartość całkowita inwestycji wynosiła 694 mln zł, a dofinansowania UE ponad 524 mln zł.

W naszym regionie w 2022 roku w trakcie realizacji znajdowały się 84 projekty o łącznej wartości ponad 1,11 mld zł i 692 mln zł dofinansowania UE. Najwięcej projektów tj. 81 dotyczyło priorytetu 1. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia*.

Za przykład inwestycji istotnej dla rozwoju regionu, finansowanej ze środków POPW, może posłużyć projekt PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., którego zakres obejmował prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna – Sandomierz, o wartości ponad 609 mln zł, z dofinansowaniem z UE na poziomie ponad 357 mln zł. Dofinansowanie uzyskał także projekt pn. Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach, mający na celu poprawę transportu publicznego w stolicy województwa. Wśród podjętych działań w ramach powyższej inicjatywy należy wymienić m.in. wdrożenie inteligentnego systemu transportowego (ITS), zakup i montaż automatów do sprzedaży biletów w autobusach oraz wewnętrznych tablic LCD „koralikowych” wizualizujących przebieg trasy czy też budowę Centrum Komunikacyjnego wraz z Systemem Informacji dla Pasażerów. Wartość powyższego projektu wyniosła ponad 237 mln zł, w tym dofinansowanie unijne na poziomie 184 mln zł.

Prowadzona jest również rozbudowa DW 764 w Kielcach na odcinku od Ronda Czwartaków do granicy miasta na kwotę prawie 56 mln zł, o wartości dofinansowania ok. 46 mln zł.

W ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** w województwie świętokrzyskim realizowano 67 projektów o łącznej wartości ponad 3,15 mld zł i dofinansowaniu ponad 1,55 mln zł. W samym 2022 roku w trakcie realizacji znajdowały się 22 projekty o łącznej wartości ponad 1,09 mld zł i dofinansowaniu UE na poziomie 574 mln zł.

Wśród przedsięwzięć realizowanych w 2022 roku ramach POIiŚ znajdowały się m.in. dwa projekty wdrażane przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o., o łącznej wartości ponad 367 mln zł, w tym dofinansowanie na poziomie prawie 130 mln zł. Celem tych przedsięwzięć jest zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie zaopatrzenia w paliwo gazowe, w tym budowa gazociągów w relacjach: Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski, Lubienia – Masłów oraz Mójcza – Kielce. Kolejnym znaczącym dla regionu projektem jest „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza”, którego cel skupia się na zmniejszeniu zagrożenia powodziowego, w tym rozmiaru strat ludzkich, społeczno-ekonomicznych i środowiskowych. Całkowita wartość projektu wynosi ponad 218 mln zł, a dofinansowania ok. 169 mln zł.

W regionie świętokrzyskim w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** realizowano 217 przedsięwzięć o całkowitej wartości 1,54 mld zł, w tym dofinansowaniu około 684 mln zł. W 2022 roku w województwie w trakcie realizacji znajdowały się 123 projekty o łącznej wartości ponad 860 mln zł i dofinansowaniu prawie 424 mln zł. Najwięcej przedsięwzięć tj. 48 było realizowanych w ramach priorytetu 3. *Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach*, których wartość dofinansowania wyniosła ponad 90 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 1. *Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa* wdrażano 37 projektów, których wartość wsparcia finansowego z UE wyniosła ponad 285 mln zł.

Wśród realizowanych ze wsparciem POIR projektów przykładowo wymienić można przedsięwzięcia dwóch świętokrzyskich przedsiębiorstw, o łącznej wartości prawie 68 mln zł, w tym dofinansowanie ponad 32 mln zł. Pierwsze dotyczy firmy CELSA "HUTA OSTROWIEC" i związany jest z opracowaniem innowacji procesowej pod postacią nowego zintegrowanego oraz zautomatyzowanego ekosystemu do monitorowania i optymalizowania parametrów pracy pieca łukowego. Natomiast przedsięwzięcie spółki "CLIMATIC" Sp. z o.o., sp. k. dotyczy opracowania innowacyjnego gotowego do komercjalizacji, hybrydowego systemu elewacji wentylowanych z przetwornikiem energii.

W ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020** na terenie województwa realizowano 21 projektów, których łączna wartość wyniosła ponad 491 mln zł, a dofinansowanie ponad 238 mln zł. 14 spośród ww. projektów, o łącznej wartości 472 mln zł i dofinansowaniu 222 mln zł dotyczyło priorytetu 1. *Powszechny dostęp do szybkiego Internetu*. W samym 2022 roku, w ramach POPC w województwie świętokrzyskim

realizowano 12 przedsięwzięć o wartości ogółem około 460 mln zł i dofinansowaniu 218 mln zł.

Wśród projektów finansowanych z POPC na terenie województwa świętokrzyskiego dominowały te, które były związane z powszechnym dostępem do sieci internetowej. Przyczyniły się one do znacznego wyeliminowania terytorialnych różnic w dostępie do szerokopasmowego Internetu. Wśród beneficjentów, którzy skorzystali z ww. programu, należy wymienić np. gminy: Miedziana Góra, Pierzchnica, Wiślica oraz spółkę Nexera.

Z kolei ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** w województwie świętokrzyskim finansowano 225 projektów. Ich całkowita wartość wyniosła ponad 573 mln zł, a dofinansowanie ponad 498 mln zł. Najwięcej tj. 185 przedsięwzięć wpisywało się w priorytet 1. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, a ich łączna wartość wyniosła ponad 475 mln zł, w tym dofinansowanie powyżej 414 mln zł.

W samym 2022 roku w ramach POWER w województwie świętokrzyskim w trakcie realizacji znajdowały się 63 projekty o łącznej wartości ponad 166 mln zł, w tym dofinansowanie ponad 140 mln zł. Najwięcej przedsięwzięć tj. 52 dotyczyło priorytetu 1. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*. Kwota dofinansowania UE dla tych projektów wyniosła ponad 112 mln zł, zaś całkowita wartość to ponad 133 mln zł.

Przykładowym przedsięwzięciem, realizowanym m.in. w naszym regionie ze środków POWER, był projekt Ośrodka Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości w Sandomierzu pn. *Akademia Kompetencji Menadżera - makroregion 3: woj. małopolskie, świętokrzyskie i podkarpackie*. Skierowane było na wzmocnienie efektywności polityk publicznych dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Wartość projektu wyniosła ponad 10 mln zł, natomiast dofinansowania z UE ponad 8 mln. Przedsięwzięcie to miało na celu zwiększenie dostępności usług rozwojowych dla MŚP z województw: małopolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego oraz podniesienie kompetencji kadry menadżerskiej.

5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2022 ROKU

Podstawą gospodarki finansowej prowadzonej w 2022 r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podległych kierowników jednostek organizacyjnych były podjęte uchwały:

- Nr XLI/526/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2022-2040;
- Nr XLI/527/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Budżetu Województwa Świętokrzyskiego na 2022 rok.

Planowane według uchwały budżetowej **dochody** na 2022 rok stanowiły kwotę **878 115 773,00 zł**, zmniejszyły się w trakcie roku o kwotę 61 303 839,32 zł do poziomu **816 811 933,68 zł** i zostały wykonane w kwocie **738 076 409,44 zł**, tj. na poziomie 90,4 % planu.

Udział planowanych i zrealizowanych dochodów bieżących w stosunku do dochodów majątkowych w 2022 roku pozostaje na wyższym poziomie. Ich wielkości i struktura (udział w dochodach ogółem) kształtowały się w 2022 roku następująco:

- dochody bieżące (plan – **660 277 574,68 zł**, tj. 80,8%, wykonanie – **654 366 984,99 zł**, tj. 88,7%)

- dochody majątkowe (plan – **156 534 359,00 zł**, tj. 19,2%, wykonanie – **83 709 424,45 zł**, tj. 11,3%).

Tabela 8. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia:

Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2022	Wykonanie 31.12.2022	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
Dotacje celowe z budżetu państwa	71 161 944,00	87 113 232,74	75 085 187,29	86,2%	10,2%
Dotacje celowe w ramach programów i projektów finansowanych	43 715 301,00	43 867 506,00	38 592 034,59	88,0%	5,2%

Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2022	Wykonanie 31.12.2022	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
h ze środków z funduszy strukturalnych					
Dotacje z JST	3 623 066,00	3 504 879,00	3 163 199,26	90,3%	0,4%
Fundusze celowe	169 684 250,00	79 955 805,00	28 306 854,98	35,4%	3,8%
Płatności w ramach śr. Europejskich i śr. bezzwrotnych	101 944 562,00	68 615 092,00	49 786 426,72	72,6%	6,8%
Udziały w podatkach w tym od:	193 876 587,00	226 553 227,94	226 553 227,94	100,0%	30,7%
- osób fizycznych	38 782 802,00	71 459 442,94	71 459 442,94	100,0%	9,7%
- osób prawnych	155 093 785,00	155 093 785,00	155 093 785,00	100,0%	21,0%
Subwencja ogólna	270 960 387,00	271 463 964,00	271 463 964,00	100,0%	36,8%
Pozostałe dochody	23 149 676,00	35 738 227,00	45 125 514,66	126,3%	6,1%

Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2022	Wykonanie 31.12.2022	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
Dochody	878 115	816 811	738 076	90,4%	100,0%
ogółem	773,00	933,68	409,44		

Źródła: Opracowanie własne

Wydatki budżetu województwa w 2022 roku zostały zaplanowane według uchwały budżetowej na poziomie **913 681 996,00 zł** i zmniejszyły się w wyniku wprowadzonych zmian uchwałami Zarządu i Sejmiku o kwotę 90 630 302,26 zł do wysokości **823 051 693,74 zł**. Zrealizowane zostały w wysokości **596 609 747,99 zł**, co stanowi 72,5% przyjętego planu rocznego.

Wydatki bieżące zaplanowane w kwocie **479 297 897,74 zł** zostały zrealizowane w kwocie **414 788 193,14 zł**, co stanowi 86,5% planu, a wydatki majątkowe zaplanowane w kwocie **343 753 796,00 zł** zostały zrealizowane w kwocie **181 821 554,85 zł**, co stanowi 52,9% planu.

Wydatki majątkowe zrealizowane w 2022 r. stanowią 30,5% udziału w odniesieniu do wykonanych wydatków ogółem.

Tabela 9. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2022	Wykonanie 2022	% wyk./plan
600	Transport i Komunikacja	334 621 024,71	224 007 465,45	66,9%
750	Administracja publiczna	122 277 621,00	112 529 461,97	92,0%
921	Kultura i dziedzictwo narodowe	65 325 430,00	61 494 957,96	94,1%
851	Ochrona zdrowia	78 632 825,00	68 279 609,71	86,8%

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2022	Wykonanie 2022	% wyk./plan
801,730	Oświata i szkolnictwo wyższe	34 388 916,00	32 119 919,15	93,4%
852,853,855	Pomoc i polityka społeczna, rodzin i bezrobocie	33 359 136,05	29 884 405,80	89,6%
900,925	Ochrona przyrody i środowiska	32 859 000,00	18 751 505,42	57,1%
700,710	Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa	19 254 147,00	13 247 622,36	68,8%
150,400	Przedsiębiorczość i innowacje	20 759 553,00	9 785 725,36	47,1%
010,050	Rolnictwo	11 415 721,98	10 410 567,89	91,2%
630,926	Sport i turystyka	7 422 610,00	7 151 162,03	96,3%
757,758	Obsługa długu publicznego i rezerwy	57 936 771,00	6 436 086,53	11,1%
754	Bezpieczeństwo publ. i ochrona ppoż.	4 221 343,00	2 288 214,39	54,2%
720	Społeczeństwo informacyjne	577 595,00	223 043,97	38,6%
Wydatki ogółem		823 051 693,74	596 609 747,99	72,5%

Źródła: Opracowanie własne

Największa kwota wydatków zrealizowana została w dziale 600 „Transport i łączność” z przeznaczeniem na zadania w zakresie dróg wojewódzkich oraz wykonywanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych i autobusowych.

W 2022r. realizowane były przez wojewódzkie jednostki budżetowe projekty własne oraz w partnerstwie z innymi jednostkami, udzielone zostały dotacje na wkład własny i

wydatki niekwalifikowalne dla zadań wojewódzkich samorządowych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury oraz przekazano beneficjentom współfinansowanie z budżetu państwa.

Uzyskane dochody budżetu stanowiły kwotę wyższą niż wykonane wydatki i na koniec 2022 roku wystąpiła nadwyżka budżetu w kwocie **141 466 661,45 zł** przy planowanym deficycie w wysokości 6 239 760,06 zł. Na dzień 31 grudnia 2022 roku zaplanowane w wysokości 43 939 354,06 zł **przychody** Województwa wykonano na kwotę **234 657 080,54 zł**, tj. na poziomie 534,0%. Przychody pochodziły z wolnych środków, nadwyżki z lat ubiegłych, w tym niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych oraz ze spłat udzielonych pożyczek.

Rozchody zaplanowane w wysokości 37 699 594,00 zł zostały wykonane w kwocie **34 583 402,31 zł**, tj. 91,7% i zostały przeznaczone na spłatę otrzymanego zagranicznego kredytu w kwocie 15 850 000,00 zł w ramach zawartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w Luksemburgu oraz na udzielenie pożyczek w łącznej wysokości 18 733 402,31 zł dla: Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego w Kielcach, Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy oraz spółki „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.

Dług na dzień 31 grudnia 2022 roku stanowił kwotę 87 066 666,68 zł i dotyczył kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Spłata kredytu spełniała wymogi wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowa informacja o wykonaniu budżetu za 2022 r. zawarta jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2022 rok”, przyjętym Uchwałą nr 6858/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2023 roku.

IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW

W tej części Raportu znajduje się opis działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa stanowi jedną z podstaw prawnych zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa. Uwzględniając powyższy zakres zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz kompetencje zarządu obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania niniejszego Raportu przyjęto 14 obszarów tematycznych nawiązujących do zadań realizowanych przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne województwa. Są to:

1. Gospodarka i innowacje
2. Bezrobocie i rynek pracy
3. Infrastruktura, transport i komunikacja
4. Edukacja
5. Kultura i dziedzictwo narodowe
6. Sport i turystyka
7. Ochrona zdrowia
8. Polityka społeczna
9. Społeczeństwo informacyjne
10. Rolnictwo i obszary wiejskie
11. Ochrona przyrody i środowiska
12. Geodezja i planowanie przestrzenne
13. Promocja i współpraca zagraniczna
14. Gospodarowanie mieniem wojewódzkim

Informacja o działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w roku 2022 usystematyzowana w układzie obszarów tematycznych pozwala na ocenę działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi.

Tabela 10. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 1.	Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka i innowacje - Bezrobocie i rynek pracy - Edukacja - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Społeczeństwo informacyjne - Rolnictwo i obszary wiejskie
Cel 2.	Przyjazny dla środowiska i czysty region	<ul style="list-style-type: none"> - Rolnictwo i obszary wiejskie - Ochrona przyrody i środowiska - Geodezja i planowanie przestrzenne
Cel 3.	Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktura, transport i komunikacja - Edukacja - Kultura i dziedzictwo narodowe - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna - Społeczeństwo informacyjne
Cel 4. horyzontalny	Sprawne zarządzanie regionem	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja - Sport i turystyka - Społeczeństwo informacyjne - Promocja i współpraca zagraniczna - Geodezja i planowanie przestrzenne - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Społeczeństwo informacyjne

Źródło: Opracowanie własne.

GOSPODARKA I INNOWACJE

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarka i innowacje, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

Dokumentem strategicznym regulującym zadania na poziomie województwa w obszarze gospodarki jest strategia innowacji. Obowiązującym dokumentem jest **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (RSIWŚ 2030+)** przyjęta Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku.

Zaktualizowana RSIWŚ 2030+ określa kierunki polityki innowacyjnej regionu do 2030 roku i jest ona dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, będącym narzędziem realizacji zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030 +.

W dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne, które swoim zakresem odpowiadają obszarom uwzględnionym w dokumentach strategicznych i programowych szczebla krajowego i europejskiego. Celami tymi są:

1. Wzrost innowacyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw,
2. Transformacja świętokrzyskiej gospodarki,
3. Zwiększenie kompetencji kadr regionalnej gospodarki.

Regionalna Strategia Innowacji opiera się na idei tzw. **inteligentnych specjalizacji**, jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności.

W województwie świętokrzyskim inteligentnymi specjalizacjami są:

- branża metalowo-odlewnicza;
- zasobooszczędne budownictwo;
- nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- turystyka zdrowotna;
- technologie informacyjno-komunikacyjne;
- branża targowo-kongresowa;
- zrównoważony rozwój energetyczny.

Obszary specjalizacji regionalnych koncentrują się na działaniach związanych z wprowadzaniem innowacji w zakresie procesowym czy materiałowym, przyczyniających się do zwiększenia wydajności, dzięki optymalizacji wykorzystania zasobów i stosowaniu nowych

technologii: bardziej energooszczędnych, niskoodpadowych, wysoko zaawansowanych i mniej pracochłonnych.

Skuteczne i efektywne wdrażanie założeń strategii wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów programowych, insytucjonalnych oraz finansowych. Rolę koordynatora działań w tym zakresie pełni Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, natomiast na poziomie operacyjnym jest to Departament Inwestycji i Rozwoju.

Nadal istotną rolę w całym procesie wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji będzie pełniła Świętokrzyska Rada Innowacji, składająca się z przedstawicieli 35 instytucji ze środowiska administracji samorządowej, organizacji pracodawców, uczelni wyższych, instytucji badawczo-rozwojowych

i jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz firm działających w regionie.

W dniu 22 kwietnia 2022 r. odbyło się posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Innowacji, połączone z wręczeniem nagród laureatom XIII edycji Konkursu „[Świętokrzyski Racjonalizator](#)”. W trakcie spotkania m.in. zaprezentowano założenia wsparcia w zakresie Celu Polityki 1 w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, a przedstawiciel Głównego Urzędu Miar przedstawił stan zaawansowania prac przy budowie Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar w Kielcach. Podczas drugiego posiedzenia zorganizowanego w 2022 r. w Końskich, zaprezentowano ofertę PARP na nową perspektywę finansową, omówiono efekty wdrożenia usług doradczych dla MŚP realizowanych w ramach projektu „[Popytowy system Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze](#)”, a także mapy rozwoju rynków i technologii dla sektorów powiązanych z wybranymi inteligentnymi specjalizacjami województwa świętokrzyskiego.

Działalność Oddziału ds. Promocji Gospodarczej Regionu

Do podstawowych działań certyfikowanego Centrum Obsługi Inwestora prowadzonych w roku 2022 należały przede wszystkim aktywności związane z procesem obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie województwa świętokrzyskiego. W tym zakresie, we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu, prowadzone były działania z zakresu marketingu inwestycyjnego w kraju i za granicą. Realizacji tych zadań służyła między innymi internetowa platforma B2B, kojarząca przedsiębiorców/eksporterów regionalnych

z zagranicznymi oraz aplikacja mapowa - <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/COI/> dostępna online z bazą terenów inwestycyjnych w całym regionie, którą aktualizuje i prowadzi COI (Centrum Obsługi Inwestora).

Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu

W 2022 roku kontynuowane były prace związane z promocją gospodarczą regionu w ramach projektu pn. „**Świętokrzyskie - hard to pronounce, easy to do business in**” realizowanego ze środków UE, w ramach RPO WŚ 2014 – 2020, Działanie 2.4. Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu. Celem projektu jest wzmocnienie pozycji gospodarczej regionu i pomoc regionalnym przedsiębiorcom w działalności pro-eksportowej. W ramach projektu w 2022 roku zorganizowano trzy wydarzenia gospodarcze:

- 1) Misję przyjazdową dla branży uzdrowiskowej do Buska i Solca Zdroju oraz Kazimierzy Wielkiej, która odbywała się w dniach od 31 sierpnia do 3 września 2022 r. Misja odbywała się z udziałem dziennikarzy i przedstawicieli biznesu branży turystycznej z krajów: Niemiec, Wielkiej Brytanii, Słowacji, Izraela, Estonii i Łotwy. Ważnym elementem misji były warsztaty B2B z przedstawicielami lokalnego biznesu. Dały one realną szansę na nawiązanie nowych kontaktów biznesowych oraz przygotowanie ofert przyjazdu do województwa świętokrzyskiego przez zagraniczne biura.
- 2) Misja wyjazdowa na targi zagraniczne dla świętokrzyskich firm (8 przedsiębiorców) z sektora metalowo-maszynowego w dniach 4-6 października 2022 r. Świętokrzyskie firmy wzięły udział w Międzynarodowych Targach Maszynowych MSV w Brnie – wiodących Targach przemysłowych w Europie Środkowej, podczas których prezentowane są wszystkie kluczowe obszary przemysłu maszynowego i elektrotechnicznego.
- 3) Misja dla świętokrzyskich firm z sektora spożywczo - przetwórczego na targi SIAL Paryż w dniach 14-19 października 2022 r. połączona z organizacją stoiska promocyjnego regionu świętokrzyskiego. Wydarzenie to miało na celu promocję sektora spożywczo-przetwórczego regionu świętokrzyskiego na rynkach zagranicznych. Wydarzenie zostało wskazane przez przedsiębiorców z regionu jako priorytetowe dla tej branży w 2022 roku. Targi SIAL Paryż to jedno z najbardziej

prestżowych i największych na świecie wydarzeń organizowanych dla sektora spożywczo – przetwórczego. Udział w nim wzięło 11 regionalnych przedsiębiorców.

W ramach projektu promocji gospodarczej w 2022 r. przeprowadzono również ogólnopolską kampanię promocyjną regionu świętokrzyskiego nastawioną na aspekty gospodarcze regionu oraz turystykę biznesową. Kampania prowadzona była w ogólnopolskiej telewizji naziemnej poprzez emisję spotów promocyjnych, realizację audycji sponsorowanych oraz ekspozycje na nośnikach wielkoformatowych. Kampania prowadzona była pod hasłem: Świętokrzyskie – jesteśmy blisko.

W ramach zamówienia wyprodukowane zostały profesjonalne spoty promocyjne, a twarzą kampanii został Rafał Cieszyński, aktor teatralny i telewizyjny znany między innymi z roli w serialu „Ojciec Mateusz”.

W czasie trwania kampanii (czerwiec – lipiec 2022 r.) zrealizowano ponad 240 emisji spotów promocyjnych, co przełożyło się na osiągnięcie zasięgu oglądalności na poziomie ponad 14 mln (46,6%) osób z grupy docelowej, a ponad 8,8 mln (29,3%) osób miało szansę zobaczyć spoty trzykrotnie. Audycje sponsorowane emitowane w pasmach programów śniadaniowych w telewizjach ogólnopolskich również uzyskały wysoki wskaźnik łącznej oglądalności na poziomie prawie 10 mln.

Podnoszenie jakości obsługi inwestorów w regionie świętokrzyskim

W ramach projektu „**Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim**” w 2022 r. przeprowadzono 50 audytów powdrożeniowych na miejscu, w siedzibach JST biorących udział w projekcie. W ramach przedsięwzięcia przygotowano również postępowanie przetargowe i przeprowadzono dwa jednodniowe szkolenia dla 4 pracowników merytorycznych projektu. Szkolenia obejmowały tematykę negocjacji, komunikacji w biznesie, technik promocji. Przygotowano dokumentację dla postępowań przetargowych dla zadań zaplanowanych do realizacji na 2023 rok, tj. na: organizację dwóch dwudniowych wizyt studyjnej dla przedstawicieli JST, wykonanie fotografii terenów inwestycyjnych wraz z aplikacją mapową, dodatkowe szkolenia dla pracowników JST. Kontynuacją przedstawionych powyżej działań w ramach projektu będzie pomoc dla samorządów, dotycząca profesjonalnej promocji bazy terenów inwestycyjnych na szczeblu

regionalnym oraz krajowym (przy współpracy z PAIH). Wszystkie JST uczestniczące w realizacji projektu objęte będą wsparciem w przygotowaniu profesjonalnej oferty inwestycyjnej terenów.

Grupą docelową objętą wsparciem w ramach projektu są JST z województwa świętokrzyskiego (gminy/ miasta/ powiaty). Główne zadania w ramach projektu:

- Cykl szkoleń dla kierowników i pracowników JST;
- Tworzenie wizualizacji terenów inwestycyjnych;
- Doradztwo indywidualne dla JST;
- Wizyty studyjne;
- Spotkanie przedstawicieli lokalnej sieci współpracy.

Świętokrzyski Racjonalizator

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w celu realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności prowadzi również konkurs Świętokrzyski Racjonalizator. Jego celem jest wyłanianie szczególnie wartościowych inicjatyw w najważniejszych obszarach aktywności gospodarczej, o dużym znaczeniu dla innowacyjnego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W 2022 r., w ramach XIV edycji Konkursu Świętokrzyski Racjonalizator - Komisja Konkursowa przyznała trzy Nagrody Główne, dwa Wyróżnienia oraz dwie Nagrody za zgłoszone wynalazki.

Popytowy System Innowacji – Rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze

Projekt realizowany jest w okresie od października 2018 r. do listopada 2023 r. Jego głównym celem jest rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu przedsiębiorstwom z sektora MŚP. Drugim modułem w projekcie jest wsparcie w postaci voucherów dla IOB, na przygotowanie nowych/ulepszonych pakietów usług, skierowanych do MŚP w obszarze rozwoju inteligentnych specjalizacji. W roku 2022 Operator Systemu Popytowego w terminie od 21 kwietnia do 3 czerwca przeprowadził V nabór na zakup usług doradczych, skierowany do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących aktywną działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego, które nie otrzymały dotychczas dofinansowania

w ramach projektu. W naborze złożonych zostało 196 Formularzy zgłoszeniowych, w tym 21 zakwalifikowało się do wsparcia na łączną kwotę dofinansowania 1 082 234,50 zł. Dzięki zastosowaniu popytowego schematu realizacji usług doradczych, MŚP zgodnie z zapotrzebowaniem w swojej firmie i profilem działalności, wybierało pakiet usług doradczych oraz jednostkę - Usługodawcę, który będzie w stanie rzetelnie zrealizować usługę, w wyniku której powinien nastąpić rozwój innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstwa. Firmy otrzymały wsparcie doradcze zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, a ich zakres był mocno zróżnicowany i dotyczył m.in. opracowania strategii ekspansji na rynki zewnętrzne, opracowania krótkiego łańcucha dostaw oraz systemu monitorowania i zarządzania logistyką w przedsiębiorstwie, opracowania i wdrożenia systemu kontroli jakości, opracowania strategii marketingowej, budowy wizerunku przedsiębiorstwa. W okresie od 27 października do 28 grudnia przeprowadzono kolejny – VI nabór na vouchery dla MŚP. Ocena 87 złożonych Formularzy zgłoszeniowych oraz wybór usług doradczych nastąpiły już w 2023 r.

Projekty międzynarodowe

Wsparcie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności regionu odbywało się również przez realizację w 2022 roku następujących projektów międzynarodowych:

„Polityki w zakresie odnawialnych źródeł energii w przemyśle (RESINDUSTRY)”

Projekt realizowany jest w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna, Cel szczegółowy 3.1 Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną.

RESINDUSTRY ma na celu zwiększenie niezależności energetycznej sektora przemysłu UE poprzez zmniejszenie jego energochłonności poprzez większą integrację OZE.

W 2022 r. Oddział ds. Promocji Gospodarczej Regionu Departamentu Inwestycji i Rozwoju zrealizował następujące działania wynikające z harmonogramu projektu:

W styczniu zorganizowane zostało IV Wewnętrzne Spotkanie Instytucjonalne (IIM4), w głównej mierze poświęcone przesunięciom wizyt studyjnych w krajach partnerskich oraz omówieniu bieżących działań w projekcie. Zorganizowano ponadto IV Seminarium Interesariuszy Lokalnych (LSS4), które poświęcone było założeniom roboczego Planu

Działania dla Województwa Świętokrzyskiego. Zapisy planu zostały ustalone wspólnie z interesariuszami.

W lutym przeprowadzono VI Międzynarodowe Spotkanie partnerów i interesariuszy projektu w formie online. Pierwszego dnia spotkania odbył się III Komitet Sterujący, na którym partnerzy przedstawili proponowane zapisy Planów Działań w swoich regionach. W kolejnym dniu zespół RESINDUSTRY UMWŚ zabrał partnerów zagranicznych i ich interesariuszy na zrealizowaną przez siebie wirtualną wizytę studyjną do firmy HEKO Czermno, która wykorzystuje odnawialne źródła energii do zasilania linii produkcyjnej. Przykład wykorzystania OZE w zakładzie był dla pozostałych partnerów doskonałą okazją do zapoznania się z dobrą praktyką zastosowaną w naszym regionie. Następnie przeprowadzono warsztaty eksperckie.

W kwietniu miało miejsce spotkanie z ekspertami z Finlandii, tzw. Expert Mission, reprezentującymi partnera z fińskiego miasta Lahti. Ekspert z agencji Lahti Energia zaprezentował techniczne i finansowe szczegóły instalacji biomasowych i biogazowych w dwóch innych fińskich firmach jako dobre praktyki na terenie Finlandii.

W maju zorganizowano drugie spotkanie z politykiem, tzw. Policy Breakfast 2, służące wypracowaniu ostatecznej wersji Planu Działania dla Świętokrzyskiego.

W czerwcu odbyło się wydarzenie rozpowszechniające Plan Działania dla Świętokrzyskiego, na którym omówiono główne założenia Planu oraz możliwości finansowania projektów z zakresu OZE w nowej perspektywie finansowej 2021 – 2027.

W lipcu ostatecznie zatwierdzony został Plan Działania dla Świętokrzyskiego przez Zarząd Województwa.

„KEEP ON - Effective policies for durable and self-sustainable projects in the cultural heritage sector”

Międzynarodowy projekt realizowany jest w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) - Interreg Europa 2014-2020.

Celem projektu jest wsparcie polityki regionu w zakresie tworzenia warunków do efektywniejszego wykorzystania istniejącej infrastruktury kulturalnej i zasobów dziedzictwa kulturowego, poprzez opracowanie w partnerstwie ponadnarodowym Regionalnego Planu

Działań, który w konsekwencji posłuży jako narzędzie wspomagające w procesie ewaluacji RPO WŚ (w kontekście wykorzystania środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027).

W 2022 r. Oddział ds. Promocji Gospodarczej Regionu Departamentu Inwestycji i Rozwoju zrealizował wszystkie działania zawarte w harmonogramie projektu. Ze względu na trwającą sytuację pandemiczną zaistniała konieczność zamiany formuły niektórych wydarzeń z pierwotnie zaplanowanych bezpośrednich spotkań na spotkania online. Wykonano następujące działania:

W dniu 23 maja 2022 r. odbyło się VII posiedzenie Komitetu Sterującego. Partnerzy projektu, z krajów: Chorwacja, Grecja, Holandia, Hiszpania, Polska, Portugalia i Włochy omawiali aktywność w obszarze działań zrealizowanych w ostatnim semestrze. Lider projektu skupił się na aktualnych wskaźnikach, wydatkowaniu środków przez poszczególnych partnerów oraz merytorycznym zakresie dotychczasowych inicjatyw w ostatnim okresie sprawozdawczym.

Czerwiec 2022 r. przygotowanie artykułów prasowych, na temat przygotowanego przez Województwo Świętokrzyskie Regionalnego Planu Działań stanowiącego rekomendacje do instrumentu polityki w regionie, jakim jest „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027”.

W dniu 21 grudnia 2023 r. spotkanie online wszystkich partnerów projektu celem omówienia założeń zaplanowanego wydarzenia upowszechniającego, tzw. „Dissemination event”, który odbył się w I kwartale 2023 r. w Hiszpanii, Ourense.

“ATM for SME’s - Access to Microfinance for Small and Medium-sized Enterprises”

Międzynarodowy projekt „ATM for SME’s” wdrażany jest w ramach Osi priorytetowej:

2. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, Cel szczegółowy: 2.1. Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, w szczególności programów w ramach celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz, w stosownych przypadkach, celu Europejska Współpraca Terytorialna, wspierających MŚP w wypracowywaniu i osiągnięciu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia
Programu Interreg Europe.

Głównym zadaniem projektu „jest wspieranie zdolności regionalnego sektora MŚP w zakresie dostępności i warunków mikrokredytowania, co jest kluczowym narzędziem

w stymulowaniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy. Założeniem projektu jest współpraca w zakresie wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą pomiędzy partnerami projektu, w celu poprawy regionalnej polityki i stworzenia ulepszonych systemu pozwalającego na lepszy dostęp do instrumentów finansowych dla sektora MŚP oraz zwiększenia społecznego zasięgu instytucji finansowych. W związku z realizacją projektu w 2022 r. zorganizowano poniższe spotkania i zadania:

W dniu 24 lutego 2022 r. odbyło się II spotkanie partnerów w formule online. Tematyka spotkania poświęcona była złożonym instrumentom finansowym wspierającym działania naprawcze (lepsze zarządzanie, lepsze warunki dla instrumentów finansowych) „New eligible activities in the upcoming calls which can support diversification, transformation and crisis resilience”.

W dniach 22-23 czerwca 2022 r. odbyło się III międzynarodowe spotkanie partnerów projektu we Włoszech, które było poświęcone promowaniu włączenia finansowego poprzez tworzenie korzystnych warunków udzielania pożyczek i przystępnych gwarancji w szczególności w okresie pandemii COVID-19. Wszyscy partnerzy mieli okazję do zaprezentowania lokalnych dobrych praktyk, które polegały na podejmowaniu działań wspierających gałęzie gospodarki w odniesieniu do kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, w tym w szczególności w sektorze MŚP. Przedstawiciel Departamentu Inwestycji i Rozwoju UMWS przedstawił szczegóły związane z wdrażaniem działania 2.6 Instrumenty finansowe dla MŚP pn. „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych”. W ramach utworzonego instrumentu finansowego „Pożyczka Płynnościowa” Konsorcjum udziela pożyczek na wsparcie przedsięwzięć realizowanych przez MŚP na terenie województwa świętokrzyskiego w celu zapewnienia finansowania płynnościowego w związku z negatywnymi konsekwencjami spowodowanymi epidemią COVID-19.

W dniu 1 sierpnia 2022 r. w Kielcach odbyło się II spotkanie regionalnych interesariuszy projektu. Przedstawiciele funduszy pożyczkowych i instytucji otoczenia biznesu z regionu świętokrzyskiego wspólnie podsumowali roczny projekt „ATM for SME`s – Dostęp do mikrofinansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw”. Efektami projektu były m.in. rekomendacje dla nowej unijnej perspektywy w zakresie instrumentów zwrotnych oraz katalog dobrych praktyk, w którym zebrano doświadczenia ze wszystkich krajów partnerskich w zakresie radzenia sobie z ekonomicznymi skutkami pandemii.

W dniu 27 września 2022 r. odbyło się IV spotkanie partnerów, zakańczające i podsumowujące siedmioletnią współpracę partnerską. Odbyło się ono w siedzibie Narodowego Uniwersytetu Służb Publicznych w Budapeszcie i zorganizowane było przez lidera projektu Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości FEA. Partner doradczy w projekcie „ATM for SME`s” – belgijska instytucja EMN European Microfinance Network przygotowała oficjalny raport pt. „Badanie na temat roli mikrofinansowania w kontekście działań na rzecz odbudowy po pandemii COVID”, w którym zawarte zostały wyselekcjonowane Dobre Praktyki z różnych regionów Unii Europejskiej. Z regionu świętokrzyskiego zostały wybrane: Vouchery na zakup specjalistycznej usługi doradczej dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które zostały dotknięte skutkami stanu epidemii COVID-19 udzielane w ramach projektu pn. „Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze” realizowanego z RPO WŚ na lata 2014-2020. wszyscy partnerzy zaprezentowali regionalne doświadczenia nt. „Mikrofinansowania jako narzędzia naprawy gospodarczej w polityce regionalnej na przestrzeni ostatnich lat” oraz podsumowali owocną siedmioletnią współpracę międzyregionalną.

Opracowanie analizy: „REGIONALNA OCENA SKUTKÓW KRYZYSU WYWOŁANEGO PRZEZ COVID-19”.

Projekt krajowy - „Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych”

W związku z tym, że wiele świętokrzyskich miejscowości dotyka problem utraty funkcji społeczno-gospodarczych, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego podjął działania zmierzające do wsparcia gmin w działaniach rewitalizacyjnych w ramach zadania pn. **„Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych”**, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Projekt był realizowany w okresie: 1.03.2020 r. - 31.10.2022 r., na podstawie umowy zawartej pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego a Skarbem Państwa – Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Celem realizacji zadania było podniesienie poziomu wiedzy pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego oraz wzmocnienie zdolności gmin

w zakresie programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. Dodatkowym celem projektu było m.in.: wsparcie funkcjonowania Zespołów ds. Rewitalizacji działających w urzędach marszałkowskich, które mają zapewniać doradztwo i wsparcie dla gmin w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Główne działania projektu obejmowały: organizację spotkań edukacyjnych w formie: szkoleń i warsztatów on-line oraz stacjonarnych wizyt studyjnych dla przedstawicieli gmin i członków Zespołu ds. rewitalizacji UMWS, wsparcie doradcze oraz wprowadzanie programów rewitalizacji do Systemu Informacji Przestrzennej.

W ramach prowadzonego naboru uczestników do końca realizacji projektu, do skorzystania z działań edukacyjnych zrekrutowano 199 osób spośród 89 świętokrzyskich gmin.

Działania na rzecz rozwoju gospodarki regionu realizują również spółki prawa handlowego, w których województwo posiada udziały, tj.:

- Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (SFR Sp. z o.o.)

W roku 2022 r. SFR Sp. z o.o. realizował działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w obszarze: Gospodarka i Innowacje, Sport i turystyka. Podjęte inicjatywy polegały na udzielaniu pożyczek inwestycyjnych i obrotowych, w tym na poprawie płynności finansowej w związku z negatywnymi skutkami COVID-19 dla przedsiębiorców z segmentu MSP, koncentrujących swoją działalność na terenie województwa świętokrzyskiego oraz wsparciu branży turystycznej i okołoturystycznej na terenach Polski Wschodniej.

W 2022 r. SFR Sp. z o.o. realizował następujące inicjatywy:

- Projekt 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i poręczeniowych Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Celem ww. projektu było udzielenie pożyczek w kwocie min. 51 mln zł.

Cel zrealizowano w latach poprzednich na kwotę 123 661 797,00 zł, a w roku 2022 kontynuowano rozliczanie spłaty pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.

- Umowa nr: DPR-VIII.043.37.2016/6 w ramach Projektu: Utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o. RPO WŚ na lata 2007-2013. Celem projektu jest udzielenie min. 400 pożyczek w kwocie min 130 mln zł do końca 2026 r. Realizacja na koniec 2022 r. to: 255 pożyczek na kwotę 96.451.257,89 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/12617/2018/I/DIF/102 zawarta pomiędzy SFR sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 262 pożyczek na kwotę 55 196 697,47 zł. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 338 podpisane umowy na kwotę 55 218 233,94 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/16219/2020/I/DIF/278 zawarta pomiędzy SFR sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 64 pożyczek na kwotę 44 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 175 umów na kwotę 44 265 534,41 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/8020/ 2020/I/DIF/298 zawarta pomiędzy Konsorcjum „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych“ w składzie: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. – Lider Konsorcjum, Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej – Uczestnik Konsorcjum, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego – Uczestnik Konsorcjum a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 452 pożyczek na kwotę 160 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 575 podpisane umowy na kwotę 160 000 000,00 zł, z czego SFR Sp. z o.o. zawarł 139 umów na kwotę 45 100 000,00 zł.
- Umowa wdrożenia i zarządzania Instrumentem Finansowym Pożyczka na Rozwój Turystyki nr 2/PPWT/14720/2021/IV/DIF/370 zawarta pomiędzy SFR sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 72 pożyczki na kwotę 16 842 105,26 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 73 umowy na łączną kwotę 16 842 105,26 zł.

Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP Sp. z o.o., Fundusz)

W 2022 r. ŚFP Sp. z o.o. realizował działania w obszarze *Gospodarka i innowacje*, wynikające z Umowy nr: DPR-VIII.043.37.2016/7 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie dalszego wykorzystania przez beneficjenta środków dofinansowania projektu pn. *Rozszerzenie działalności Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego Sp. z o.o. formą wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców w Województwie Świętokrzyskim* zrealizowanego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Działania 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych, Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości* (dalej: Umowa).

Celem projektu jest wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz instytucji pożytku publicznego mających siedzibę lub koncentrujących swoją działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez udzielanie poręczeń ułatwiających im dostęp do kredytów i pożyczek oferowanych przez banki oraz inne instytucje finansowe. W ten sposób ŚFP Sp. z o.o. tworzy sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie świętokrzyskim.

W 2022 r., ze środków powierzonych Umową, ŚFP Sp. z o.o. udzielił poręczeń o wartości **12.937.584.94,00 zł**, przy planowanych w projekcie poręczeniach na kwotę **4.459.556,96 zł** i tym samym, prawie trzykrotnie wykonał zakładany w projekcie obrót roczny.

W okresie realizacji Umowy, czyli od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2022 r., ŚFP Sp. z o.o. udzielił **237 jednostkowych poręczeń na łączną kwotę 73.880.068,82 zł** (a więc w ciągu zaledwie 6 lat Fundusz wykonał 166% obrotu planowanego na lata 2017-2026), zabezpieczając tym samym finansowanie zwrotne, zasilające rynek świętokrzyski w kwocie 129.581.971,24 zł, co według danych uzyskanych od przedsiębiorców, przyczyniło się do utworzenia 242 nowych, a ponadto utrzymania wielu już istniejących miejsc pracy.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.)

➤ Projekt pn.: „Uczymy nowocześnie w ZSTM”.

Głównym celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Transportowo-Mechatronicznych (ZSTM) w Skarżysku- Kamiennej w zakresie wpisującym się w rozwój horyzontalnej specjalizacji województwa świętokrzyskiego – sektor metalowo odlewniczy i dostosowanie form oraz metod nauczania do wymagań regionalnego pracodawcy, tj. przedsiębiorstwa Zakład Mechaniczno-Elektromechaniczny „ZAMEL” Andrzej Skorupka przez podniesienie kwalifikacji u 50 Uczniów (U) (7K/43M) i doskonalenie umiejętności Nauczycieli (N) (4K/3M).

Główne działania: Realizacja wysokiej jakości staży, praktyki zawodowe, doposażenie szkoły, organizacja zajęć dodatkowych podnoszących kompetencje uczniów i nauczycieli. Efektem będzie wzmocnienie atrakcyjności oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Transportowo-Mechatronicznych, co przyczyni się do wzrostu kompetencji uczniów/ uczennic w kontekście przyszłego zatrudnienia. Projekt stanowi odpowiedź na zdiagnozowane i opisane w indywidualnej diagnozie potrzeb szkoły bariery i potrzeby ZSTM oraz oczekiwania kluczowych partnerów kształcenia zawodowego w regionie. Projekt w rezultacie przyczyni się do podniesienia kwalifikacji 50 uczniów/uczennic i 7 nauczycieli/nauczycielek.

➤ Projekt pn. **„Zawodowcy dla przemysłu 4.0. Wsparcie kształcenia zawodowego na potrzeby regionalnego przemysłu w obszarze horyzontalnej specjalizacji województwa świętokrzyskiego – Zrównoważony Rozwój Energetyczny”**.

Jego celem jest wzrost jakości kształcenia zawodowego w zakresie wpisującym się w rozwój horyzontalnej specjalizacji województwa świętokrzyskiego – ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ENERGETYCZNY i dostosowanie form i metod nauczania do wymagań regionalnego pracodawcy Fabryki Kotłów SEFAKO S.A. w Technikum Mechanicznym w Sędziszowie przez podniesienie kwalifikacji uczniów i nauczycieli oraz wypracowanie wysokiej jakości modułowego programu nauczania.

Główne działania to: realizacja kompleksowego programu wsparcia ścieżki kształcenia zawodowego na potrzeby regionalnych przedsiębiorstw w specjalizacji ZRE, stanowiącego uzupełnienie dotychczasowych działań ZSP z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, możliwości psychofizycznych uczniów i uzupełniająco realizacja działań doskonalących umiejętności nauczycieli poprzez realizację praktyk u przedsiębiorcy oraz kursów i warsztatów służących podniesieniu kwalifikacji zawodowych w zakresie ZRE. Projekt w rezultacie przyczynił się

do podniesienia kwalifikacji m.in. 50 uczniów/uczennic (2K/48M) i min. 3 nauczycieli/lek (1K/2M) oraz wypracowania wysokiej jakości modułowego programu nauczania w oparciu o współpracę: szkoły, przedsiębiorstwa i IOB. Wskaźniki osiągnięte w terminie do końca 2022 r. – do projektu przystąpiło 75 uczniów/uczennic (7K, 68M) oraz 6 nauczycieli (2K/4M).

- Projekt pn.: „**Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie poprzez rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK**” realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie.

Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji cyfrowych i kluczowych umiejętności uniwersalnych odpowiadających na potrzeby rynku pracy u uczniów ZSP w Samsonowie oraz podniesienie kompetencji cyfrowych w zakresie korzystania z TIK nauczycieli kształcenia ogólnego poprzez: rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego dzięki doposażeniu szkoły w nowoczesny sprzęt, pomoce dydaktyczne i narzędzia TIK; kształtowanie i rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych oraz cyfrowych uczniów poprzez organizację zajęć dydaktyczno-wychowawczych; zmniejszenie luk kompetencyjnych uczniów poprzez organizację zajęć wyrównujących dysproporcje edukacyjne w trakcie procesu kształcenia; wsparcie metodyczne nauczycieli poprzez realizację szkoleń w zakresie poszerzenia wiedzy w zakresie TIK i doskonalących umiejętności i kompetencje zawodowe.

Realizacja celu głównego projektu przyczyni się do wzrostu kompetencji kluczowych oraz umiejętności TIK uczniów, podniesienie jakości usług edukacyjnych realizowanych przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli, w tym do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, nawiązanie partnerskiej współpracy szkoły z innymi podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego.

Wskaźniki produktu:

- ✓ liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby] – 24 (21K, 3M),
- ✓ liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby] – 24 (21K, 3M),
- ✓ liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych [osoby] – 253 (127K, 126M),
- ✓ liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 1,

- ✓ liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno - komunikacyjne [szt.] – 1,
- ✓ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie – 229 (106K, 123M).
- Projekt pn.: „**Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku poprzez rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK**” realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku.

Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji cyfrowych i kluczowych umiejętności uniwersalnych odpowiadających na potrzeby rynku pracy u 173 uczniów ZSP nr 2 w Zagnańsku, w tym 2 uczniów niepełnosprawnych oraz 89 uczniów z potrzebami specjalnymi oraz podniesienie kompetencji cyfrowych w zakresie korzystania z TIK u 25 nauczycieli kształcenia ogólnego poprzez: rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego dzięki doposażeniu szkoły w nowoczesny sprzęt, pomoce dydaktyczne i narzędzia TIK; kształtowanie i rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych oraz cyfrowych uczniów poprzez organizację zajęć dydaktyczno-wychowawczych; zmniejszenie luk kompetencyjnych uczniów poprzez organizację zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rozwijające kompetencje kluczowe informatyczne i języka obcego wyrównujących dysproporcje edukacyjne w trakcie procesu kształcenia; wsparcie metodyczne nauczycieli poprzez realizację szkoleń w zakresie poszerzenia wiedzy w zakresie TIK. Realizacja celu głównego projektu przyczyni się do wzrostu kompetencji cyfrowych uczniów, podniesienie jakości usług edukacyjnych realizowanych przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli, w tym do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, nawiązanie partnerskiej współpracy szkoły z innymi podmiotami z otoczenia społ.-gosp.

Wskaźniki produktu:

- ✓ liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby] – 29 (24 K, 5 M),
- ✓ liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby] - 29 (24K, 5M),
- ✓ liczba osób objętych szkoleniami / doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych [osoby] – 311 (156 K, 155 M),
- ✓ liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne [szt.] – 1,

- ✓ liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 1,
- ✓ liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie – 282 (132 K, 150 M).

Wskaźniki rezultatu:

- ✓ liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] - 29 (24 K, 5 M),
 - ✓ liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 1,
 - ✓ liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu [osoby] – 281 (132 K, 149 M).
- Projekt pn.: **„Kadry dla biznesu – dofinansowanie usług rozwojowych dla MMŚP”**. Celem głównym projektu jest przystosowanie do zmian pracowników, przedsiębiorców i przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego. Wprowadzenie działań mających na celu wsparcie przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, większa jakość zatrudnienia, jak również rozwój przedsiębiorstw, obejmujący doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej i tym samym dostosowanie ich do aktualnych wymogów rynku.

W ramach projektu przedsiębiorcy mogą uzyskać dofinansowanie na refundację kosztów usług rozwojowych (szkolenia i doradztwo) zarejestrowanych w Bazie Usług Rozwojowych (BUR) prowadzonej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości:

www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl Osiągnięta wartość założonych wskaźników na dzień 31.12.2022 r.:

- ✓ liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie – 2221,
- ✓ liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 1469 (706 K, 763 M),
- ✓ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie – 5294 (3195 K, 2099 M),

- ✓ liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 666 (312 K, 354 M),
- ✓ liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 szt.,
- ✓ liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie – 1253,
- ✓ liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 2806 (1810 K, 996 M).

➤ Projekt pn. **„Aktywizacja pracowników ŚCITT”**.

Głównym celem projektu jest wydłużenie aktywności zawodowej 25 osób w wieku produkcyjnym 25–51 lat zatrudnionych w Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. posiadającym siedzibę na terenie miasta Kielce w województwie świętokrzyskim poprzez udział w programach zdrowotnych przeciwdziałających przedwczesnemu opuszczeniu rynku.

Projekt zakłada realizację następujących działań: program prozdrowotny, program aktywizacji sił witalnych, budowa ergonomicznych stanowisk pracy. Projekt realizowany na terenie KOF – miasto Kielce – obejmujący wsparciem os. fiz. pracujące na terenie miasta Kielce, w tym zamieszkujące 8 gmin z terenu KOF.

- ✓ liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne 25,
- ✓ liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie 25.

Wskaźniki produktu:

- ✓ liczba doposażonych stanowisk pracy: 25,
 - ✓ liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS: 25,
 - ✓ liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 2,
 - ✓ liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne (szt. – 1).
- Projekt pn. **„Enterprise Europe Network”** to europejska sieć oferująca małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał i zdolności innowacyjne oraz być aktywnym na międzynarodowych rynkach.

Obecnie sieć EEN zrzesza około 600 ośrodków w Europie, na Bliskim Wschodzie, w Azji i w Ameryce. Ośrodki sieci są afiliowane przy organizacjach wspierających rozwój gospodarczych takich jak: izby przemysłowo-handlowe, agencje rozwoju regionalnego, centra wspierania przedsiębiorczości itp. Enterprise Europe Network to więcej niż pojedyncze ośrodki rozmieszczone w różnych krajach i regionach. Wyjątkowa wartość i możliwość sieci EEN wpływa ze ścisłej współpracy ośrodków. Wszystkie biura mogą komunikować się ze sobą co zapewnia szybkie przekazywanie i uzyskiwanie dokładnych informacji, a także mają dostęp do wspólnych baz zawierających profile firm szukających partnerów zagranicznych. W ramach projektu wsparcie otrzymują lokalni przedsiębiorcy, przede wszystkim z branż stanowiących inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego. Ponadto celem projektu jest także komercjalizacja rozwiązań oraz transfer pionowy z nauki do przemysłu, wspieranie innowacyjnych rozwiązań przedsiębiorstw, IPR oraz B+R.

➤ Projekt pn.: **"Mam pomysł mam firmę"**.

Celem głównym projektu jest wzrost liczby nowych i trwałych miejsc pracy, a co za tym idzie wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród 36 uczestników projektu (w tym 19 kobiet i 17 mężczyzn), którzy zamieszkują (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa świętokrzyskiego. Kompleksowe działania projektowe na rzecz rozwoju przedsiębiorczości bezpośrednio przyczynią się do zwiększenia liczby mikroprzedsiębiorstw tworzonych przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo o 36 nowych podmiotów oraz zwiększając liczbę nowopowstałych miejsc pracy dzięki samozatrudnieniu 36 uczestników projektu.

Główne działania projektowe to: szkolenia w zakresie przedsiębiorczości, rozmowy z doradcą zawodowym, wypłata wsparcia finansowego na założenie działalności, wypłata wsparcia pomostowego.

Wskaźniki osiągnięte w terminie do końca 2022 r.:

- ✓ liczba osób objętych szkoleniami w zakresie przedsiębiorczości – 44 osoby, w tym 23 kobiety i 21 mężczyzn,
- ✓ liczba osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 1 kobieta,

- ✓ liczba reemigrantów, którzy otrzymali bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 2 kobiety,
- ✓ liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 36 osób, w tym 18 kobiet i 18 mężczyzn.

➤ Projekt pn.: **"Reaktywacja"**.

Celem projektu jest aktywizacja zawodowa 45 osób bezrobotnych poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji w wieku powyżej 29 roku życia, które zamieszkują na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez udział w ścieżce aktywizacji zawodowej gwarantującej poprawę ich sytuacji na rynku pracy i zwiększenie możliwości zatrudnienia w okresie 01.01.2022 do 30.06.2023.

W ramach projektu „Reaktywacja” podpisano 17 umów z uczestnikami projektu i 13 umów z przedsiębiorcami. Dla uczestników projektu przygotowano Indywidualne Plany Działania podczas spotkań z doradcą zawodowym. Przedsiębiorcy wyposażyli stanowiska pracy i otrzymali refundację w wysokości 25 000,00 zł na jedno stanowisko pracy.

Realizacja usługi doradczej specjalistycznej w ramach Vouchera na zakup usługi doradczej finansowanej z projektu pn. „Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze” realizowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Celem głównym projektu jest rozwój świętokrzyskich: mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez wdrożenie inteligentnych systemów automatyzacji i robotyzacji przedsiębiorstw.

W ramach projektu pracownicy ŚCITT zostali przeszkoleni z zakresu programowania sterowników PLC oraz programowania robotów przemysłowych. Zdobyte umiejętności podczas szkoleń wykorzystywane są przy projektach realizowanych dla przedsiębiorców.

W ramach projektu przedsiębiorcy mogą uzyskać bezpłatnie wykonanie projektu mechanicznego, elektrycznego, specjalnie przystosowanego oprogramowania oraz pomoc przy wdrożeniu projektu w ramach automatyzacji procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwie.

Zrealizowane rezultaty projektu na dzień 17 lutego 2023 r. :

- ✓ wdrożenie do oferty ŚCITT nowej usługi specjalistycznej polegającej na wdrożeniu inteligentnych systemów automatyzacji przedsiębiorstw – 1 szt.,
- ✓ realizacja pilotażowej usługi specjalistycznej polegającej na wdrożeniu inteligentnych systemów automatyzacji przedsiębiorstw w 4 MŚP w województwie świętokrzyskim – 1 szt.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Gospodarka i innowacje znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Kluczowe zadania w obszarze rynku pracy i regionalnej polityki zatrudnienia, leżące w kompetencjach Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, realizowane są przez Wojewódzki Urząd Pracy. WUP podejmuje działania w oparciu o współpracę z szerokim gronem podmiotów partnerskich, w tym m.in. Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy, Świętokrzyską Komendą Wojewódzką Ochotniczych Hufców Pracy, pracodawcami, instytucjami otoczenia biznesu, podmiotami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze rynku pracy.

Priorytety i kluczowe działania ujmowane są w opracowywanym corocznie **Świętokrzyskim Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia**. Kolejna edycja Planu, opracowana przez WUP na rok 2022, powstała w oparciu o zadania zgłoszone przez Publiczne Służby Zatrudnienia oraz podmioty partnerskie. Dokument został pozytywnie zaopiniowany przez starostów powiatów, Wojewódzką Radę Rynku Pracy (Uchwała nr 104/2022 z dn. 4 marca 2022 r.) oraz Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego (Uchwała nr 40/2022 z dn. 23 lutego 2022 r.), a następnie przyjęty przez Zarząd Województwa (Uchwała nr 5100/22 z dn. 30 marca 2022 r.).

Regionalna polityka rynku pracy w roku 2022 oparta była na 3 priorytetach:

- ✓ Lepsze dopasowanie umiejętności do wymogów rynku pracy poprzez edukację ustawiczną, doradztwo zawodowe oraz zarządzanie migracjami zarobkowymi;
- ✓ Skuteczna aktywizacja zawodowa i przeciwdziałanie skutkom bezrobocia;
- ✓ Tworzenie korzystnych warunków wzrostu poziomu i jakości zatrudnienia oraz przedsiębiorczości w regionie.

Kluczowe, z punktu widzenia potrzeb rozwojowych świętokrzyskiej gospodarki, były zadania w obszarze przeciwdziałania bezrobociu oraz dopasowania kompetencji mieszkańców regionu do potrzeb pracodawców. **Osią finansową tych działań były środki Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego**. Zarząd Województwa, w oparciu o kryteria przedstawione przez WUP i zatwierdzone przez Sejmik Województwa, dokonał podziału środków Funduszu Pracy, przyznanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej pomiędzy samorządy powiatowe. **Łączna kwota, jaką otrzymało województwo na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w roku 2022, wyniosła 178 028 122,42 zł**. Środki te przeznaczone zostały na realizację aktywnych programów rynku pracy, w ramach których Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy objęły wsparciem łącznie **14 980 bezrobotnych z całego regionu**. To o 526 osób więcej (3,6%) w odniesieniu do roku 2021. Najpopularniejszą

formą aktywizacji były staże, którymi objęto 6 475 bezrobotnych oraz subsydiowane zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, z których skorzystało łącznie 3 266 bezrobotnych. Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 1 356 bezrobotnych, a kolejnych 1 257 podjęło zatrudnienie dzięki refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy. Szkolenia zawodowe, zgodne z potrzebami rynku pracy, podjęło 1 287 bezrobotnych, prace społecznie użyteczne – 319 osób, natomiast 636 bezrobotnych, dzięki otrzymanym bonom na zasiedlenie, podjęło pracę poza miejscem zamieszkania. Działania Publicznych Służb Zatrudnienia, obejmujące różnorodne formy przyniosły wymierne efekty w postaci poprawy najważniejszych wskaźników rynku pracy.

Liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w świętokrzyskich urzędach pracy na koniec 2022 roku, wyniosła 34 029 osób i była niższa niż na koniec 2021 roku o 4 006 osób (10,5 %). W odniesieniu do roku poprzedniego, **spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia wystąpił we wszystkich powiatach regionu**. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2022 roku ukształtowała się na poziomie 7,7%. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły 83,9% ogółu zarejestrowanych. To m.in. długotrwale bezrobotni (18 013 osób), bezrobotni po 50 i przed 30 rokiem życia (8 787 osób i 8 523 osoby), bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (5 561 osób) oraz niepełnosprawne dziecko przed 18. rokiem życia (30 osób), bezrobotni niepełnosprawni (2 791 osób) lub osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (249 osób), przy czym należy pamiętać, że osoby mogą spełniać jednocześnie kilka z wymienionych kryteriów.

Na przestrzeni 2022 roku liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 3 816 osób (17,5%). To efekt działań aktywizacyjnych podejmowanych przez Publiczne Służby Zatrudnienia.

Wskaźnik zatrudnienia (dla osób w wieku 15-89 lat) w regionie utrzymał się na poziomie sprzed roku i wyniósł 54,8%. Zdecydowanie wyższy był wśród mężczyzn, spośród których pracowało 61,8%, podczas gdy dla kobiet wyniósł 48,2%. Liczba biernych zawodowo zmniejszyła się do 417 tys. (o 0,2%).

Na wysokim poziomie utrzymywał się popyt na pracowników. W 2022 roku pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 27 610 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, tj. o 6,0% więcej, niż przed rokiem. Zwiększyła się również liczba podmiotów gospodarczych,

wpisanych do REGON – na koniec roku było ich 126 930, tj. o 2,9 tys. więcej, niż w 2021 roku. Na wiele obszarów gospodarki w 2022 roku silnie wpływał konflikt zbrojny w Ukrainie, który zakłócił proces dynamicznej odbudowy gospodarki po zakończonej pandemii koronawirusa. O ile w 2021 roku dynamika spadku bezrobocia wynosiła 15,3%, o tyle w roku 2022 – już 10,5%. Konflikt zbrojny na wschodzie wywołał również falę migracji o odwrotnej, niż dotychczas strukturze demograficznej według płci. Ponad 90% uchodźców to kobiety i dzieci. Wśród obywateli Ukrainy, rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni i poszukujący pracy, udział kobiet wynosi niemal 90%.

W roku 2022 realizowane były programy operacyjne, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie 2014 – 2020. W ramach projektów konkursowych **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) wsparcie otrzymało 2 214 osób bezrobotnych i biernych zawodowo do 30 roku życia:** 253 osoby podjęły własną działalność gospodarczą w efekcie uzyskanych dotacji, 1 961 osób podniosło kwalifikacje dzięki szkoleniom i kursom zawodowym, jak również wzięło udział m.in. w stażach. Programem POWER, w zakresie projektów konkursowych, tj. realizowanych przez podmioty rynku pracy wybrane w konkursie przez Wojewódzki Urząd Pracy, **od początku realizacji objęto wsparciem 6 819 bezrobotnych i biernych zawodowo przed 30 rokiem życia.** Dotacje na założenie własnej działalności gospodarczej otrzymało łącznie 576 osób.

Na kompleksowe wsparcie aktywizacyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) mogły liczyć osoby po 30 roku życia. W 2022 roku ze szkoleń, staży, subsydiowanego zatrudnienia, w ramach projektów konkursowych, skorzystało 2 123 bezrobotnych i biernych zawodowo. Dotacje na podjęcie własnej działalności gospodarczej otrzymało 426 osób. Ogółem, **od początku wdrażania RPOWŚ, projektami konkursowymi objęto 13 932 mieszkańców regionu,** wśród których 3 810 osób, dzięki otrzymanym dotacjom, założyło własną działalność gospodarczą.

Duże znaczenie, w kontekście rozwoju zawodowego pracowników i kształcenia kadr na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy, miał **Krajowy Fundusz Szkoleniowy** (w ramach środków Funduszu Pracy) oraz **Baza Usług Rozwojowych** (w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego). **Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)** to wyodrębniona pula środków Funduszu Pracy, w ramach której możliwe jest finansowanie szkoleń i kursów zawodowych, a także studiów podyplomowych dla

pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Krajowy Fundusz Szkoleniowy pozwala również sfinansować m.in. egzaminy zawodowe, umożliwiające zdobycie konkretnych uprawnień i certyfikatów. Środki te każdego roku pozostają w dyspozycji powiatowych urzędów pracy. **Kwota, jaką otrzymało województwo na realizację usług szkoleniowych w ramach KFS w 2022 roku, wyniosła 5 656,00 tys. zł. Dodatkowo w ramach tzw. rezerwy KFS, do samorządów powiatowych trafiły dodatkowe środki w wysokości 1 417 501,45 zł.** Wojewódzki Urząd Pracy na bieżąco współpracował z Miejskim i Powiatowymi Urzędami Pracy w zakresie efektywnego wykorzystania środków KFS, z przeznaczeniem na kształcenie pracowników i pracodawców w związku z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy. Współpraca obejmowała m.in. upowszechnianie informacji o aktualnych naborach wniosków w poszczególnych powiatach. WUP udzielał także informacji dotyczących zasad i aktualnych możliwości korzystania z KFS pracodawcom oraz pracownikom, realizował działania promujące Krajowy Fundusz Szkoleniowy, jako narzędzie wspierające edukację ustawiczną na poziomie regionalnym, w tym za pośrednictwem mediów oraz własnych kanałów informacyjnych. Zorganizowano m.in. 5 spotkań informacyjno-konsultacyjnych, podczas których prezentowano możliwości rozwoju zawodowego w oparciu o Krajowy Fundusz Szkoleniowy. Efektem podjętych działań jest 2 918 osób, które korzystając z programu podniosły lub zmieniły swoje kwalifikacje.

Obok Krajowego Funduszu Szkoleniowego, adresowanego do wszystkich podmiotów posiadających status pracodawcy, mikro, mali i średni przedsiębiorcy korzystali z refundacji usług doskonalenia zawodowego w ramach **Bazy Usług Rozwojowych (BUR)**. To ogólnopolska platforma internetowa, na której znajdują się certyfikowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości szkolenia, usługi doradcze, oferty studiów podyplomowych dla firm. Operatorem regionalnym BUR, wyłonionym w konkursie przez Wojewódzki Urząd Pracy, jest Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, realizujące projekt w partnerstwie ze Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową. Usługi zaczerpnięte z Bazy mogą być refundowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na poziomie sięgającym 80% ich kosztów. O refundację usług rozwojowych zaczerpniętych z BUR mogą ubiegać się również osoby samozatrudnione, prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. **Ze wsparcia w ramach Bazy Usług Rozwojowych w 2022 roku skorzystało 1**

907 pracowników i osób samozatrudnionych z 784 przedsiębiorstw sektora MŚP w regionie. Od początku realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, z refundacji szkoleń, kursów zawodowych i studiów podyplomowych w ramach BUR skorzystały 3 632 firmy oraz 8 640 pracujących. Lepsze dopasowanie do wymagań współczesnej gospodarki i kompetencje będące odpowiedzią na potrzeby pracodawców to główne korzyści wynikające z programu dla mieszkańców regionu świętokrzyskiego.

Wojewódzki Urząd Pracy w roku 2022 przygotował zapisy planowanego projektu, którego rozpoczęcie zaplanowano na 2023 rok. „Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych” przewiduje m.in. doradztwo biznesowe, mentoring, usługę asysty w prowadzeniu firmy, rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności pracowników do potrzeb rozwojowych pracodawców. Nowością jest to, że z projektu będą mogli korzystać wszyscy pracodawcy w tym duże przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe i instytucje publiczne. Możliwe będzie dofinansowanie m.in. szkoleń, kursów zawodowych i doradztwa zarówno dla pracowników, jak i samych pracodawców. **Całkowita wartość projektu w okresie programowania wynosi 19,1 mln. EUR i skorzysta z niego co najmniej 10 820 pracowników oraz 3 912 pracodawców w regionie.**

Z Bazy Usług Rozwojowych będą mogły także skorzystać osoby indywidualne.

W ramach projekt pt. „Buduj swój Rozwój” – Baza Usług Rozwojowych” wsparcie otrzymają wszystkie osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności zawodowe poprzez szkolenia, kwalifikacyjne kursy zawodowe, poprzedzone ewentualnym doradztwem zawodowym i identyfikacją indywidualnych potrzeb. **Projekt zakłada objęcie usługami rozwojowymi 12 898 osób dorosłych. Całkowita wartość projektu w okresie programowania wynosi 20 mln. EUR.**

W ramach działań przygotowujących do nowej perspektywy 2021 – 2027, przed ostatecznym zatwierdzeniem Regionalnego Programu Operacyjnego „Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego”, Wojewódzki Urząd Pracy, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz Lokalnymi Grupami Działania z terenu województwa świętokrzyskiego, zorganizował cykl 6 spotkań informacyjno-konsultacyjnych w powiatach. Wzięło w nich udział ponad 250 przedsiębiorców, którzy zapoznali się z możliwościami rozwoju, wynikającymi z nowego Programu.

Ważnym elementem systemu edukacji ustawicznej i pośrednictwa pracy w regionie są **Institucje Szkoleniowe oraz Agencje Zatrudnienia**, których rejestry prowadzi i aktualizuje Wojewódzki Urząd Pracy. WUP udziela również profesjonalnego wsparcia konsultacyjno-doradczego dla podmiotów prowadzących Agencje Zatrudnienia oraz firm szkoleniowych w zakresie m.in. obowiązujących przepisów i standardów działalności szkoleniowej, warunków niezbędnych do uzyskania wpisu oraz obowiązków wynikających z prowadzonej działalności. **W roku 2022 do Rejestru Agencji Zatrudnienia wpisano 29 podmiotów, a 29 zostało wykreślonych w wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych. Na koniec 2022 roku, w Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 140 podmiotów. Do Rejestru Instytucji Szkoleniowych wpisano 63 instytucje, wykreślając 41 podmiotów. Na koniec roku w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zarejestrowanych było 442 podmioty.**

Wojewódzki Urząd Pracy, wychodząc naprzeciw potrzebom rynku pracy, kontynuował realizację projektu innowacyjnego pt. „Pracownik szyty na miarę”. Celem było wypracowanie i przetestowanie innowacyjnego rozwiązania systemowego, polegającego na kompleksowej współpracy z pracodawcami w zakresie skutecznej aktywizacji bezrobotnych przed 30 rokiem życia. Ostateczna wartość projektu wyniosła 1 457 385,40 zł. Uczestnicy projektu skorzystali z kompleksowego wsparcia obejmującego m.in. staże zawodowe, moduł doradczo-mentorski, subsydiowanie zatrudnienia, bonus prozatrudnieniowy oraz voucher szkoleniowy. Łącznie ze wsparcia skorzystało 50 osób bezrobotnych i 43 pracodawców.

Kolejnym projektem o charakterze pilotażowym, pt. **„Model superwizji w poradnictwie zawodowym”** objęto grupę doradców zawodowych testujących nowy model superwizji, polegający na profesjonalnym wspieraniu doradców zawodowych w ich codziennej pracy z klientem. Superwizja wpłynie na jakość udzielanego wsparcia klientom urzędów pracy poprzez podniesienie kwalifikacji zawodowych i osobistych tej grupy pracowników. Efektem projektu będzie wzrost efektywności usług doradczych świadczonych przez doradców zawodowych w świętokrzyskich urzędach pracy.

Wychodząc naprzeciw problemom wynikającym z kryzysu migracyjnego wywołanego wojną w Ukrainie, Wojewódzki Urząd Pracy w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach i Stowarzyszeniem Integracja Europa-Wschód realizował projekt **„Świętokrzyskie na rzecz integracji i aktywizacji zawodowej cudzoziemców”**. Do końca 2022 r. udzielono

wsparcia 1 277 obywatelom i obywatelkom Państw Trzecich – w tym 1 197 przybyłym z Ukrainy.

WUP aktywnie włączył się także w realizację projektu własnego samorządu województwa świętokrzyskiego pt. „**Świętokrzyskie dla Ukrainy**”. W ramach projektu przeprowadzono dwie edycje dwudniowych szkoleń z zakresu rynku pracy pn. „Wiem, umiem, pomagam – praca z klientem odmiennym kulturowo” dla pracowników Centrów Pomocy Uchodźcom i Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej (łącznie uczestniczyło 29 osób). Kadre trenerską stanowili doradcy zawodowi i psycholodzy Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Kolejnym działaniem było zorganizowanie w dniu 4 października 2022 r. w Centrum Kongresowym Targów Kielce Regionalnych Targów Pracy „Polska – Ukraina”. Inicjatywa ta była odpowiedzią na potrzeby cudzoziemców, szczególnie uchodźców z Ukrainy poszukujących pracy w Polsce oraz pracodawców zainteresowanych ich zatrudnieniem.

W ramach Targów odbyła się konferencja dotycząca analizy sytuacji na polskim rynku pracy w kontekście kryzysu migracyjnego, będącego wynikiem wojny w Ukrainie. Udział w niej wzięło około 100 osób – przedstawiciele władz samorządowych, instytucji i organizacji społecznych zajmujących się problematyką rynku pracy i wspierających uchodźców, a także obywatele Ukrainy odwiedzający Regionalne Targi Pracy (79 osób). Podczas trwania RTP dla osób poszukujących zatrudnienia w Polsce zorganizowano tematyczne spotkanie informacyjne pn. „Bezpieczna praca dla obywateli Ukrainy”, w którym uczestniczyło 17 osób.

Podczas wydarzenia swoją ofertę zaprezentowało 45 pracodawców i partnerów rynku pracy, którzy łącznie oferowali około 650 miejsc pracy w różnych branżach i zawodach. Targi odwiedziło ok. 700 osób.

Istotnym kierunkiem działalności pozostawało również **międzynarodowe pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES**. Celem jest m.in. udostępnianie ofert pracy od pracodawców zagranicznych, informowanie o warunkach pracy i edukacji w krajach będących w sieci EURES. W 2022 roku z usług sieci EURES na terenie województwa świętokrzyskiego skorzystały łącznie 893 osoby. W ubiegłym roku udostępniono 554 oferty pracy nadesłane w ramach sieci EURES na 3 245 stanowisk pracy. Oferty pochodziły głównie od pracodawców z Niemiec, Norwegii, Holandii, Czech i Austrii. Równolegle, w skali ogólnowojevodzkiej, WUP realizował zadania polegające na organizowaniu, koordynowaniu, świadczeniu usług **poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej**. Adresatami są pracodawcy, pracownicy,

osoby bezrobotne i poszukujące pracy, a także młodzież szkół średnich i wyższych. **Usługami w zakresie doradztwa zawodowego i planowania kariery w roku 2022 objęto ogółem 2 104 osoby.**

W 2022 roku zorganizowano cztery szkolenia dla kadry publicznych służb zatrudnienia województwa świętokrzyskiego, w których udział wzięło 75 pracowników.

Ważnym aspektem skutecznego doradztwa zawodowego i planowania kariery była **współpraca WUP ze szkołami i placówkami oświatowymi** w zakresie wsparcia osób młodych w wyborze drogi edukacyjno-zawodowej. **Wojewódzki Urząd Pracy prowadził warsztaty w formie online oraz stacjonarnie dla uczniów szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego, z których skorzystały łącznie 1 094 osoby. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w 2022 roku współpracowało z 16 szkołami i placówkami oświatowymi.**

W ramach **koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie bezrobocia** WUP podejmował działania, które umożliwiły sprawną obsługę osób powracających z zagranicy. W ramach działań WUP przyjmował i rozpatrywał wnioski osób bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz decyzji w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia. **Na przestrzeni roku 2022 rozpatrzono 2 186 wniosków, na podstawie czego wydano m.in. 1 885 decyzji w sprawie ustalenia prawa do zasiłku, z zaliczeniem okresów pracy za granicą do okresu uprawniającego do zasiłku w Polsce. Przyjęto również do realizacji 283 dokumenty uprawniające do transferu zasiłku z krajów Wspólnoty do Polski.**

Pomimo zakończenia pandemii COVID-19, wciąż trwają procedury związane z rozliczaniem wypłat, dokonywanych ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na ochronę miejsc pracy w regionie. W roku 2022 Wojewódzki Urząd Pracy kontynuował rozpoczęte w minionych latach czynności zmierzające do finalnego rozliczenia środków w ramach poszczególnych edycji Tarcz Antykrzysowych. Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* do dnia 30 września 2021 r. do WUP w Kielcach wpłynęło 6 238 wniosków na łączną kwotę wnioskowaną 525 654,53 tys. zł, z czego pozytywnie rozpatrzono 4 276 złożonych wniosków (w tym 56 wniosków dotyczących równocześnie dofinansowania wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym oraz obniżonym wymiarem

czasu pracy) na łączną kwotę 337 210, 84 tys. zł. Wsparciem objęto 84 877 pracowników zatrudnionych w 2 832 podmiotach.

Wojewódzki Urząd Pracy cyklicznie organizuje posiedzenia Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy oraz na bieżąco zajmuje się obsługą administracyjną Rady. Rada pełni istotną rolę m.in. w procesie opiniowania kierunków kształcenia pod kątem ich zgodności z potrzebami rynku pracy. **W roku 2022 odbyło się 6 posiedzeń Rady, podczas których zaopiniowano łącznie 406 wniosków dotyczących kierunków kształcenia, złożonych przez 93 szkoły z województwa świętokrzyskiego.** Rada dokonała również pozytywnej oceny racjonalności gospodarowania środkami Funduszu Pracy przeznaczonymi na aktywizację bezrobotnych w zakresie realizowanych działań przez WUP.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Bezrobocie i rynek pracy znajdują się w Załącznikach nr 1 i 2 do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

INFRASTRUKTURA TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru infrastruktura, transport i komunikacja Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji UMWS oraz podległej Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostki - Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Rok 2022 przyniósł w szeroko rozumianej gałęzi „transport” zmiany, dyktowane odbudowywaniem się kondycji po pandemii wirusa Sars-CoV-2 z jednej strony, z drugiej zaś wybuchem 24 lutego wojny na Ukrainie. Skutki tego były wyraźnie odczuwalne w związku z kryzysem gospodarczym i paliwowym oraz inflacją, które to przyczyniły się m.in. do znaczącego wzrostu kosztów transportu i podwyżek wynagrodzeń w tym sektorze.

Z pozytywnych zmian niesionych na barkach w/w problemów, ostatni rok przyniósł odbudowę rynku przewozów pasażerskich w transporcie kolejowym do poziomu sprzed pandemii COVID-19. Liczba pasażerów przewiezionych pociągami regionalnymi, na podstawie zawartej 10.11.2020 r. pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a POLREGIO S.A. umowy o świadczenie usług publicznych w zakresie wykonywania kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa świętokrzyskiego w okresie od 13 grudnia 2020 roku do dnia 14 grudnia 2030 roku, wzrosła w całym 2022 r. o ok. 500 tys. w stosunku do roku ubiegłego. W sumie **z regionalnych połączeń kolejowych skorzystało ponad 2,2 mln pasażerów**, w tym blisko 14,5 tys. osób, w oparciu o regulacje określone ustawą w zakresie transportu i gospodarki morskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, przemieszczało się na terenie województwa świętokrzyskiego pociągami objętymi w/w umową z terytorium Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na realizację usług przewozowych w transporcie kolejowym **w 2022 roku, w ramach umowy zawartej z operatorem, organizator przeznaczył środki w wysokości 49,4 mln zł, przy wykonaniu pracy eksploatacyjnej na poziomie ok. 2,2 mln pociągokilometrów.**

Uwzględnić również należy, że w ramach odrębnych: umowy/ porozumienia Województwo Świętokrzyskie wzorem lat ubiegłych zlecało organizację połączeń kolejowych Województwu Małopolskiemu (na odcinku od Sędziszowa do granicy woj. w stronę Krakowa) – przekazano dotację w wysokości 1,3 mln zł oraz Województwu Podkarpackiemu (na odc. od Sandomierza do granicy województwa w stronę Stalowej Woli/Tarnobrzega) – na organizację połączeń przekazano 61,9 tys. zł i Województwu Łódzkiemu (na odcinku od Skarżyska Kamiennej do granicy woj. w stronę Łodzi dla pociągów obsługiwanych przez operatora ŁKA).

Niewątpliwie wskazać należy, że **w 2022 roku liczba podróżujących pociągami na terenie województwa świętokrzyskiego zbliżyła się do dobrego poziomu osiąganego w przewozach pasażerskich w czasie przed pandemią (2019 r.).**

W ramach oferty połączeń kolejowych, rozkład jazdy pociągów utrzymywany był w kształcie zbliżonym do wypracowanych w latach poprzednich, z korektą w obsłudze połączeń na linii komunikacyjnej Ostrowiec Świętokrzyski – Kielce – Kraków Główny. W 2022 roku nie uruchomiono cieszących się popularnością, sezonowych wakacyjnych połączeń do Sandomierza, z uwagi na ograniczenia przepustowości linii kolejowej nr 25, wynikające z prac torowych i zamknięć wdrożonych w okresie letnim przez PKP PLK S.A. Wraz z wprowadzonym z dniem 11 grudnia 2022 r. rozkładem jazdy pociągów edycji 2022/2023 w porozumieniu z Województwem Łódzkim **zagęszczono siatkę wznowionych rok wcześniej połączeń kolejowych** na linii kolejowej nr 25, na odcinku Skarżysko-Kamienna – Końskie – gr. województwa/Łódź do 7 par pociągów w dobie kursujących na odcinku Skarżysko Kam. – Opoczno, w tym 3 pary pociągów bezpośrednich w relacji Skarżysko Kam. – Łódź – Skarżysko Kam., obsługiwanych przez dwóch operatorów kolejowych: POLREGIO S.A. oraz Łódzką Kolej Aglomeracyjną sp. z o.o. (ŁKA).

Zmiany nastąpiły również w ramach obowiązującej na obszarze województwa ofercie taryfowej „Bilet Świętokrzyski” i dotyczyły wyłączenia, z początkiem obowiązywania oferty rozkładu jazdy pociągów edycji 2022/2023, jej obowiązywania na odcinku Skarżysko-Kamienna - Ruda Biańczowska, z uwagi na konieczność ujednoczenia taryfy cenowej obowiązującej na linii nr 25 na styku województw: świętokrzyskiego i łódzkiego. W ramach nowości należy odnotować zastosowanie w okresie od sierpnia do grudnia 2022 roku dodatkowego upustu w wysokości 7,5% przy zakupie biletów poprzez elektroniczne kanały sprzedaży, umożliwiając zarówno optymalizację kosztów podróży jak również kosztów eksploatacyjnych operatora.

Wskazać również należy, że w roku 2022 Województwo Świętokrzyskie **dysponowało środkami w wysokości 10,7 mln zł, które były przynależne samorządowi, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o funduszu kolejowym** z przeznaczeniem na finansowanie lub współfinansowanie, zadań w zakresie modernizacji oraz napraw pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich, wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych. W ramach dostępnych środków zostały wykonane

naprawy trzech elektrycznych pojazdów trakcyjnych (EZT), będących własnością Województwa Świętokrzyskiego oraz naprawy bieżące pojazdów operatora świadczącego usługi w transporcie kolejowym na terenie województwa a także zmodernizowane zostały pojazdy samorządowe poprzez wykonanie instalacji i modernizacji systemu monitoringu, dynamicznego rozkładu jazdy, informacji pasażerskiej, emisji reklam, interkomu oraz aplikacji dyspozytorskiej.

Poza korzystnym dla pasażera rozkładem jazdy, atrakcyjną ceną biletu w ramach taryfy „Bilet Świętokrzyski” i wysokiej jakości taborem, sukces kolei tworzy sprzyjająca infrastruktura.

Zarządcą sieci kolejowych w kraju jest **PKP PLK S.A., która kontynuowała na terenie województwa świętokrzyskiego kluczowe inwestycje:**

- 1) **„Budowa linii kolejowej nr 582 Czarncza – Włoszczowa Płn.”** finansowana w ramach RPOWŚ 2014-2020 - w grudniu 2022 r. linię oddano do eksploatacji;
- 2) **„Budowa zintegrowanego systemu komunikacyjnego wraz z przejściem pod torami w obrębie dworca kolejowego stacji Skarżysko-Kamienna”** finansowana również w ramach RPOWŚ 2014-2020 - w 2022 r. nastąpiło otwarcie technologiczne tunelu (możliwość przejścia z jednej strony torów na drugą oraz wejścia na perony) a jego odbiór końcowy planowany jest w I kwartale 2023 r.;
- 3) **„Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Sandomierz”** realizowane w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 - w 2022 roku kontynuowane były prace modernizacyjne na w/w linii;
- 4) **„Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki - Skarżysko-Kamienna”** w ramach Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej - Kolej + do 2029 roku” - dnia 20 kwietnia 2022 r. pozyskano informację o zakwalifikowaniu się zgłoszonego przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego projektu pn.: „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki - Skarżysko-Kamienna” do programu Kolej + do 2029 roku. Powyższe umożliwi pozyskanie dla niego studium projektowo-technicznego wraz z niezbędnymi decyzjami administracyjnymi, w ramach kontynuacji działań podejmowanych od 2020 r. wspólnie z Samorządem Województwa Łódzkiego, celem eliminacji wykluczenia komunikacyjnego w regionie;

5) Rządowy program budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021 –

2025 - w 2022 r. zostały oddane do użytku pierwsze przystanki kolejowe zmodernizowane w ramach programu tj. Dębska Wola oraz Włoszczowice, znajdujące się na linii kolejowej nr 73, a także podpisano umowy na realizację robót na przystankach Małogoszcz i Rykoszyn (linia kolejowa nr 61) oraz Stawiany Pińczowskie, Grochowiska, Nida, Kije oraz Brzeziny (linia nr 73).

Przez województwo świętokrzyskie przebiega **13 linii kolejowych normalnotorowych o znaczeniu państwowym oraz jedna linia kolejowa szerokotorowa**. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 października 2019 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1912) podstawowy układ komunikacji kolejowej w obszarze województwa stanowią linie kolejowe znaczenia państwowego:

- ✓ nr 4 Grodzisk Mazowiecki - Zawiercie (przebiega przez województwa mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie),
- ✓ nr 8 Warszawa Zachodnia-Kraków Główny (przez Radom, Kielce),
- ✓ nr 25 Łódź Kaliska - Ocice (przez Skarżysko Kamienną),
- ✓ nr 61 Kielce – Fosowskie,
- ✓ nr 64 Kozłów - Starzyny (przebiega przez województwo małopolskie, świętokrzyskie i śląskie),
- ✓ nr 73 Sitkówka Nowiny - Busko-Zdrój – Tarnów (częściowo planowana),
- ✓ nr 78 Sandomierz - Grębów,
- ✓ nr 80 Stary Grabów – Zbydniów (planowana),
- ✓ nr 84 Radom – Kunów (planowana),
- ✓ nr 89 Wąsosz Konecki - Kielce (planowana),
- ✓ nr 567 Piaski - Kielce Herbskie,
- ✓ nr 568 Sitkówka Nowiny-Szczukowice,
- ✓ nr 570 Psary – Starzyny,
- ✓ nr 571 Czarnca – Knapówka,

- ✓ nr 572 Włoszczowa Północ – Żeliszewice,
- ✓ nr 582 Czarnca - Włoszczowa Północ,

oraz pozostałe linie:

- ✓ nr 70 Włoszczowice — Staszów — Chmielów k. Tarnobrzega,
- ✓ nr 75 Rytwiany – Połaniec,
- ✓ nr 65 Linia Hutnicza Szerokotorowa.

Całkowita długość linii kolejowych normalnotorowych województwa na koniec 2022 roku wynosiła 725 km, w tym 551 km linii zelektryfikowanych, gdzie 352 km zajmowały linie jednotorowe, natomiast 373 km zajmowały linie dwu lub więcej torowe. Wskaźnik długości linii kolejowych na 100 km² dla województwa wyniósł 6,2 km, a długość linii na 10 tys. ludności wynosiła 6,1 km.

Niestety rok 2022 był trudny również dla przewoźników drogowych, co w dużej mierze wynikało z częściowego ograniczenia obsługiwanych linii wobec braku zainteresowania pasażerów, wysokich kosztów prowadzenia działalności przewozowej i braku kierowców. Przewozy regularne osób w krajowym transporcie drogowym były realizowane w regionie na podstawie m.in. **201 aktywnych zezwoleń (mniej o 2 w stosunku do 2021 roku)**, wydanych przez Marszałka Województwa na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym **dla 71 przewoźników**.

W sumie w roku 2022 wydanych zostało **21 nowych zezwoleń na wykonywanie regularnych oraz 6 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych** przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, przy **wygaszonych 39 zezwoleniach na wykonywanie regularnych oraz 2 zezwoleniach na wykonywanie regularnych specjalnych** przewozów osób.

Trudności te znalazły odzwierciedlenie w danych finansowych związanych z wypłacanymi przez Województwo rekompensatami dla Organizatorów i dopłatami dla przedsiębiorców z tytułu stosowania ulg ustawowych. W roku 2022 Samorząd Województwa Świętokrzyskiego miał zawartych łącznie **99 umów określających zasady i tryb przekazywania dopłat z przewoźnikami oraz 21 umów z Organizatorami** (4 powiaty i 16

gmin, 1 związek gmin), na podstawie których **wypłacono łączną kwotę w wysokości 29.926.872,71 zł⁶**, z czego:

- a) na rzecz przewoźników drogowych wypłacono kwotę 29.156.411,40 zł tytułem sprzedaży łącznie 609 878 szt. biletów ulgowych (w tym: 228.340 szt. – bilety miesięczne, 417.277 szt. – bilety jednorazowe)
- b) na rzecz organizatorów wypłacono rekompensatę w wysokości łącznej 770.461,31 zł.

Pomimo uspokojenia sytuacji społecznej związanej z obostrzeniami funkcjonującymi w czasie intensywności rozprzestrzeniania się wirusa Sars-CoV-2, obowiązujące nadal przepisy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, były podstawą do cyklicznego zaprzestawiania wykonywania przewozów przez przewoźników drogowych na określonych liniach bądź stosowania odstępstw od obowiązującego rozkładu jazdy, bez konieczności dokonywania zmian w zezwoleniach wydanych przez Marszałka Województwa i bez możliwości wyciągnięcia konsekwencji wobec przewoźników nadużywających rozwiązania przewidzianego w art. 15 n tejże ustawy.

Wychodząc naprzeciw pogłębianiu się zjawiska tzw. białych plam transportowych oraz dążąc do stabilizacji rynkowej w tym obszarze, Województwo Świętokrzyskie począwszy od 1 lipca 2022 roku, uruchomiło wojewódzkie linie użyteczności publicznej w transporcie drogowym na sześciu liniach komunikacyjnych:

- 1) Kielce – Ostrowiec Świętokrzyski;
- 2) Kielce – Kazimierza Wielka;
- 3) Kielce – Sandomierz;
- 4) Staszów - Ostrowiec Świętokrzyski;
- 5) Busko Zdrój – Włoszczowa;
- 6) Końskie – Włoszczowa.

⁶ o kwotę 11.336.159,42 zł więcej niż w roku 2021

Całkowity koszt wszystkich umów zawartych w dniu 30 czerwca 2022 roku z **6 Operatorami ukształtował się na poziomie 1.981.250,02 zł, z czego kwota 1.736.670,11 zł** pochodziła ze środków **Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych**. Wykonana przez Operatorów w ramach świadczonych na mocy w/w umów usług **praca eksploatacyjna wyniosła 726.132,20 wozokilometrów**.

Przygotowując się do istotnych zmian związanych z perspektywą docelowej stabilizacji rynku przewozów – funkcjonującego w roku 2022 równoległe w oparciu o 2 ustawy, tj. ustawę z dnia 6 września 2011 roku o transporcie drogowym (zezwolenia na przewóz osób w krajowym transporcie zbiorowym) oraz z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (m.in. umowy z Operatorami), w dniu 26 września 2022 r. uchwałą nr LI/617/22 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego wyraził zgodę na zawarcie 8 umów w zakresie uruchomienia w roku 2023 wojewódzkich linii użyteczności publicznych. W następstwie wyrażonej zgody zostały zawarte nowe umowy na 6 już istniejących kierunkach oraz dodatkowo zostały utworzone dwie linie komunikacyjne:

1) Kielce – Włoszczowa,

oraz

2) Busko Zdrój – Sandomierz

Na obsługę tych linii pozyskano również zewnętrzne środki finansowe – **w dniu 2 grudnia 2022 roku** zawarta została z Wojewodą Świętokrzyskim **umowa w sprawie udzielenia dopłaty z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych w kwocie nie wyższej niż 7.077.225,60 zł**. Łączna wielkość pracy eksploatacyjnej dla wszystkich 8 wojewódzkich linii użyteczności publicznej określona została z kolei na poziomie nie większym niż **2.359.075,20 wozokilometrów**.

Przechodząc z kolei do działań związanych ze sprawowaniem nad **Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Kielcach**, należy zaznaczyć że w 2022 roku w jednostce kontynuowane były prace projektowe, zgodnie z podpisanymi umowami - według Załącznika I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku. Jednostka **zrealizowała zadania współfinansowane ze środków unijnych na łączną wartość – 38 744 498,73 zł**, jak również **zadania roczne i wieloletnie na kwotę 59 024 074,03 zł (wydatki majątkowe)**, oraz zadania bieżące na kwotę – 45 285 109,61 zł.

W 2022 roku zakończyła się realizacja długo wyczekiwanego społecznie projektu pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 768 od km ok. 49+200 (ist. 51+300) do km ok. 64+163 (ist. 66+152,48) wraz z budową obwodnicy m. Kazimierza Wielka oraz budową obwodu drogowego - w systemie zaprojektuj – zbuduj”. Głównym celem podejmowanych działań i przedsięwzięć była przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Poza **1053 km dróg wojewódzkich**, w roku 2022 w zasobie Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich znajdowało się łącznie **189,1 km ścieżek rowerowych (w tym nowo wybudowanych 2,1 km)**.

W grudniu 2022 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podpisał z Ministrem Infrastruktury **2 umowy o dofinansowanie** w ramach **Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg** dla niżej wymienionych zadań:

- „*Budowa południowej obwodnicy Morawicy w ciągu DW 766 od skrzyżowania z projektowaną obwodnicą DK73*” z kwotą dofinansowania 27 555 906, 51 zł, oraz
- „*Budowa obwodnicy miasta Włoszczowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 786 wraz z połączeniem z drogą wojewódzką nr 742 i nr 785 /Etap II – Obwodnica Włoszczowy w ciągu DW 742/*” z dofinansowaniem na poziomie 18 900 000,00 zł.

W ŚZDW w Kielcach pomimo napotkanych trudności udało się wyłonić w ramach prowadzonych postępowań przetargowych Wykonawców i podpisać umowy na realizację dwóch dużych zadań drogowych:

- a) „*Rozbudowa drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej*” współfinansowaną z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 86 990 493,23 zł. Planowana łączna wartość zadania wynosi 139 697 700 zł,

oraz

- b) „*Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice/Budowa przeprawy mostowej na rz. Kamiennej wraz z drogami dojazdowymi w ciągu obwodnicy Starachowic na DW744 od km ok. 35+536,68 na DW744 do km ok. 262+377,28 na DK42/*” współfinansowaną z Rządowego Funduszu

Rozwoju Dróg w wysokości 96 000 000,00 zł. Planowana łączna wartość zadania wynosi 151 390 820,00 zł brutto.

Swoje zadania realizował też Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Kielcach – w roku sprawozdawczym 2022 przeprowadzonych zostało łącznie 39 569 egzaminów praktycznych i 23 592 teoretycznych. W tym zakresie do Marszałka Województwa złożonych zostało łącznie 17 skarg, dotyczących oceny i przebiegu egzaminów państwowych na prawo jazdy z zakresu praw jazdy kat. A, B, C, w tym:

- 1) wobec 15 skarg wszczęto postępowanie administracyjne (2 - unieważniono, 13 – odmówiono unieważnienia),
- 2) 2 skargi zostały uznane za bezzasadne.

Pomimo identyfikowanych trudności i roszczeń egzaminatorów względem podwyżek wynagrodzenia, które to w całym kraju miały w ubiegłym roku miejsce, sytuacja finansowa Ośrodka była dobra - przychody WORD w 2022 roku ukształtowały się na poziomie 8.874.157,51 zł przy kosztach ogólnych w wysokości 8.812.205,49 zł. Ostatecznie w Ośrodku wypracowany został w ub. roku zysk na poziomie 61.952,02 zł brutto, przy zakładanej uprzednio stracie na poziomie 497.900,00 zł.

Poza wyżej wymienionymi działaniami, w ubiegłym roku kontynuowano prace związane z **Regionalnym Planem Transportowym na lata 2021-2030**. W grudniu 2022 roku został przedstawiony przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach projekt dokumentu, w ramach którego opracowane zostały również 2 kluczowe suplementy transportowe, tj.:

- ✓ Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku wraz z planem finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich oraz
- ✓ Koncepcja programowo-przestrzenna rozwoju zagospodarowania lotniska w Masłowie (w trakcie przygotowania).

Regionalny Plan Transportowy opracowany został na podstawie stworzonego tzw. modelu ruchu województwa świętokrzyskiego, który to jest sercem całego dokumentu. Prace w tym

obszarze **są nadal** kontynuowane w roku bieżącym 2023 i po ich zakończeniu, przedstawione – po konsultacjach społecznych – do zatwierdzenia, stąd w niniejszym materiale nie opisujemy ich szczegółowo.

Niewątpliwą okazją do podzielenia się doświadczeniami w zakresie organizacji transportu publicznego oraz zebraniem opinii innych organizatorów była **organizacja bloku tematycznego pn.: „Wyzwania związane z funkcjonowaniem publicznego transportu zbiorowego w dobie popandemicznej”, w ramach** odbywającego się w dniu 7 kwietnia 2022 r. w Kielcach **Konwentu Marszałków Województw RP pod przewodnictwem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.**

Warto zaznaczyć też, że w ramach Ogólnopolskiego Konwentu „Współpraca międzysektorowa i innowacje na rzecz bezpieczeństwa drogowego” jaki miał miejsce w dniu 27.10.2022, **Marszałek Województwa odebrał statuetkę dla „Najbezpieczniejszego województwa w roku 2021”** organizowaną przez Fundację "Nadzieja" Osób Poszkodowanych w Wypadkach Drogowych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Infrastruktura, transport i komunikacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

EDUKACJA

Działania na rzecz edukacji realizowane są przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego głównie za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oświaty:

1. Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy,
3. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku - Kamiennej,
4. Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach,
5. Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach.

Prowadzą one działalność statutową. Wybrane najważniejsze projekty edukacyjne oraz inne przedsięwzięcia realizowane w roku 2022 przez podległe jednostki zamieszczono w Załączniku I do *Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku*.

W 2022 roku kontynuowane były działania związane z realizacją **Świętokrzyskiego programu stypendialnego** oraz **Świętokrzyskiego programu stypendialnego dla uczniów szkół zawodowych**. Programy realizowane były w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020, Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. **W 2022 roku w obu programach stypendia otrzymało łącznie 422 uczniów. Kwota przeznaczona na te stypendia wyniosła 2 177 520 zł.**

Kontynuowano działania mające na celu przyznanie stypendiów „**Talenty Świętokrzyskie**” dla uczniów i studentów. Uczniowie otrzymali wsparcie na podstawie „**Świętokrzyskiego Programu Wspierania Edukacji Wybitnie Uzdolnionych Uczniów Talenty Świętokrzyskie**”, którego celem jest promocja uzdolnionych uczniów z terenu województwa świętokrzyskiego (m.in. laureatów ogólnopolskich lub międzynarodowych olimpiad przedmiotowych, konkursów i turniejów oraz uczniów mających szczególne osiągnięcia edukacyjne, artystyczne lub interdyscyplinarne (łącznie co najmniej dwie kategorie)). **W 2022 roku przyznano 12 stypendiów w wysokości po 3 800 zł każde.**

Studenci otrzymali stypendia w oparciu o „Regulamin przyznawania stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego Talenty Świętokrzyskie dla studentów”. W 2022 roku przyznano **8 stypendiów po 3 800 zł** w kategoriach: edukacja, nauka, działalność artystyczna oraz działalność interdyscyplinarna.

Podobnie jak w latach poprzednich, na podstawie „Zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla Polaków oraz osób polskiego pochodzenia ze Wschodu”, stanowiących załącznik do uchwały nr VI/126/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 marca 2015 r., **przyznano stypendia młodym Polakom oraz osobom polskiego pochodzenia ze Wschodu**, którzy studiuje na świętokrzyskich uczelniach. Stypendia są formą wsparcia tych osób w ich zamiarze kontynuowania lub rozpoczęcia studiów, ale także wzmocnienie świętokrzyskich szkół wyższych poprzez pomoc w otwarciu się na nowe możliwości związane z rekrutacją na studia osób zza naszej wschodniej granicy. W 2022 roku stypendia w kwocie **300 zł** miesięcznie otrzymały **32 osoby** (28 studentów z Ukrainy, 2 z Mołdawii oraz 2 z Białorusi). **Kwota przeznaczona na ten cel to 78 000 zł.**

Wzorem lat ubiegłych w 2022 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania oraz I i II otwarty konkurs ofert „**Świętokrzyskie dla Młodych**” na wsparcie realizacji zadań publicznych o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego. W ramach pierwszego konkursu podpisano **25 umów** z podmiotami spoza sektora finansów publicznych. Wykorzystana kwota (wraz z 6 dotacjami przyznanymi w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, czyli z pominięciem otwartego konkursu ofert) to **115 310,94 zł**, natomiast w dwóch edycjach konkursu „**Świętokrzyskie dla Młodych**” podpisano **14 umów na łączną kwotę 87 199,20 zł.**

Szczególnym działaniem o charakterze edukacyjnym skierowanym do młodych mieszkańców regionu jest **Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego**, który został utworzony w 2018 r. Obecnie trwa jego trzecia kadencja. Tworzy go grupa 30 młodych, aktywnych osób, które uzyskały rekomendację młodzieżowych rad, samorządów uczniowskich i studenckich, organizacji pozarządowych pracujących z młodzieżą lub na jej rzecz. Jego przewodniczącym jest Oskar Frydrych. W czasie II kadencji MSWŚ (od stycznia do końca maja 2022 r.) młodzieżowi radni obradowali na **3 sesjach** podejmując **10 uchwał**.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z COVID-19, posiedzenia odbywały się zdalnie w formie wideokonferencji. W III kadencji MSWŚ, która rozpoczęła się 25 czerwca 2022 r. odbyły się **4 sesje**, podczas których młodzieżowi radni podjęli **28 uchwał**.

Młodzież pracuje w **10 komisjach tematycznych**: kultury, sportu i turystyki; edukacji i praw ucznia; promocji i mediów; aktywizacji młodzieży; ochrony środowiska; zdrowia i spraw społecznych; przedsiębiorczości i technologii; współpracy zagranicznej; ds. Programu "Młodzie dla Świętokrzyskiego 2030+" oraz komisji przygotowawczej.

Gremium to ma charakter inicjatywny, wnioskodawczy i konsultacyjno-doradczy dla organów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Opiniowało projekty uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego: m.in. programy stypendialne, stypendia sportowe, czy też program współpracy z organizacjami pozarządowymi, zgłaszając swoje uwagi i sugestie. Reprezentanci MSWŚ zostali powołani do Rady ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiej Rady Innowacji, uczestniczyli także w pracach Komisji Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego oraz komisji konkursowej opiniującej oferty złożone w ramach otwartego konkursu ofert „**Świętokrzyskie dla młodych**” na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego.

Przewodniczący Oskar Frydrych aktywnie działa w **Młodzieżowej Radzie Klimatycznej przy Ministrze Klimatu i Środowiska** oraz **Radzie Dzieci i Młodzieży RP przy Ministrze Edukacji i Nauki**. W celu usprawnienia swojego działania i wyborów do następnej kadencji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, radni pracowali nad dostosowaniem Statutu MSWŚ do zmian wynikających z nowelizacji ustawy o samorządzie województwa obowiązujących od 23 czerwca 2021r.

Statut MSWŚ został przyjęty Uchwałą Nr XLX/559/22 z dnia 28 marca 2022 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego. Młodzieżowy Sejmik zaangażował się w organizację spotkania uczestników międzynarodowego projektu „**First Step to Europe**” z programu Erasmus + realizowanego przez gminę Starachowice, które 31 marca 2022 r. odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach. Jego celem była wymiana doświadczeń na temat polityki młodzieżowej i aktywności obywatelskiej młodych Europejczyków.

Funkcjonowanie młodzieżowych sejmików było jednym z tematów obrad Konwentów Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej, które odbywały się w Kielcach i Sandomierzu w ramach półrocznej prezydencji Województwa Świętokrzyskiego w Konwencie. W posiedzeniach uczestniczyli przedstawiciele MSWŚ: przewodnicząca Veronika Kurdybakha i wiceprzewodniczący Oskar Frydrych, którzy zaangażowali się również w inicjatywę powołania Konwentu Przewodniczących Młodzieżowych Sejmików przy ZWRP jako podmiotu służącego wymianie doświadczeń i dobrych praktyk młodzieżowych gremiów.

Radni włączyli się w **promocję naboru do III kadencji Młodzieżowego Sejmiku**. Wspólnie z Przewodniczącym Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Andrzejem Prusiem odwiedzali powiaty województwa świętokrzyskiego, gdzie spotykali się z młodymi ludźmi, zachęcając ich do aktywności społecznej w swoich środowiskach i zgłaszania kandydatur do MSWŚ.

Ośmioosobowa reprezentacja MSWŚ uczestniczyła 21 lipca 2022 r. w **posiedzeniu Sejmowej Podkomisji stałej ds. młodzieży**, podczas którego omawiano propozycję uchwały Sejmu RP, dotyczącą Ogólnopolskiego Święta (Dnia) Młodzieżowych Rad działających przy jednostkach samorządu terytorialnego i Sejmików Młodzieżowych.

Radni zaangażowali się również w prace dotyczące reaktywacji programu **“Liderzy dla Młodzieży”** finansowanego z budżetu województwa w latach 2017-2020.

Ważnym wydarzeniem organizowanym przez Młodzieżowy Sejmik był **Ogólnopolski Kongres Młodzieżowych Sejmików**, który w dniach 18-19 listopada 2022 r. z udziałem przedstawicieli młodzieżowych sejmików i młodzieżowych rad z całej Polski odbył się w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach. Podczas Kongresu odbywały się warsztaty tematyczne oraz panele dyskusyjne. Młodzieżowi działacze zwracali uwagę na konieczność powołania Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Gremium to zrzeszałoby przedstawicieli młodzieżowych sejmików ze wszystkich województw, byłoby miejscem wymiany doświadczeń i budowania relacji na gruncie młodzieżowego samorządu. Konwent byłby organem opiniotwórczo-doradczym Związku Województw RP, który zyskałby możliwość poznawania opinii i spostrzeżeń młodego pokolenia w istotnych sprawach. Uczestnicy Ogólnopolskiego Kongresu Młodzieżowych Sejmików przyjęli stanowisko, w którym wyrazili wolę utworzenia gremium, które byłoby miejscem wzajemnego wspierania się ludzi młodych oraz upowszechniania idei samorządności w województwach.

MS podpisał **porozumienie o współpracy** z kolejną jednostką Samorządu Województwa Świętokrzyskiego - **Zespołem Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych**.

15 grudnia 2022 r. odbyła się **II edycja Konkursu Wiedzy o Ziemi Świętokrzyskiej**. W wydarzeniu organizowanym przez MSWŚ i Kancelarię Sejmiku uczestniczyło 17 dwuosobowych reprezentacji szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego. Przedsięwzięcie miało na celu rozbudzenie wśród młodzieży zainteresowań Ziemią Świętokrzyską, jej historią, tradycjami i walorami turystycznymi oraz promowanie wiedzy o samorządzie terytorialnym.

Młodzieżowi radni włączyli się także w **akcję pomocy 19-miesięcznemu Kubusiowi Guzali** z gminy Ćmielów sprzedając przed świętami Bożego Narodzenia pięknie zdobione pierniki, upieczone przez panie z kół gospodyń wiejskich w województwie świętokrzyskim, dochód z akcji przeznaczając na wsparcie leczenia i rehabilitacji chłopca.

Przy aktywnym udziale Młodzieżowego Sejmiku, we współpracy Departamentu Inwestycji i Rozwoju oraz Kancelarii Sejmiku prowadzone były prace związane z przygotowaniem dokumentu strategicznego województwa na rzecz młodzieży **„Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+”**. Opracowany został zakres oraz harmonogram prac analityczno-diagnostycznych. Dokument będzie wskazywał kierunki w obszarze polityki młodzieżowej w ramach posiadanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego kompetencji. Dzięki działalności w tym gremium, młodzi ludzie mogą aktywnie uczestniczyć w procesie decyzyjnym, zachęcając radnych województwa do działania, skłaniając do podejmowania inicjatyw na rzecz młodych mieszkańców regionu. Uczą się również samodzielności, poszerzają horyzonty, poznają nowych ludzi.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Edukacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

KULTURA I DZIEDZICTWO

NARODOWE

Zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje poprzez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMWS, podległe Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego **instytucje kultury, tj.**

- ✓ Filharmonię Świętokrzyską im. Oskara Kolberga,
- ✓ Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego,
- ✓ Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza,
- ✓ Muzeum Wsi Kieleckiej.

oraz instytucje współprowadzone, tj.

- ✓ Muzeum Narodowe w Kielcach,
- ✓ Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie,
- ✓ Muzeum Zamkowe w Sandomierzu,
- ✓ Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

Istotnym wydarzeniem, które miało miejsce w 2022 roku, było otwarcie po czterech latach prac modernizacyjnych Muzeum Archeologicznego w Wiślicy. Prace realizowano w ramach projektu „**Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego w ramach działania 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020**”. Wartość projektu to blisko 28 mln zł (przy czym wkład z funduszy europejskich – ponad 19 mln zł, dofinansowanie ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – ponad 1,6 mln zł, wsparcie Województwa Świętokrzyskiego – przeszło 1,6 mln zł). Po modernizacji powstała jedna ścieżka turystyczna, obejmująca pawilon archeologiczny oraz rezerwat archeologiczny w podziemiach bazyliki mniejszej. W muzeum zastosowane zostały najnowsze techniki wizualizacji obiektów, cyfrowe rekonstrukcje 3D, laserowe hologramy, mapping oraz ruchome lunety z aplikacją VR. Uroczyste otwarcie zmodernizowanego Muzeum Archeologicznego w Wiślicy odbyło się 26 czerwca 2022 r.

W 2022 r. trwały także dalsze intensywne prace w ramach przedsięwzięcia jakim jest „**Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach**”.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi przeprowadzono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu kultury w 2022 roku, nawiązano współpracę z 89 podmiotami udzielając dotacji na ogólną sumę przekraczającą 373 281,78 zł.

W zakresie dziedzictwa kulturowego przeprowadzono konkurs o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego. Udzielono 26 dotacji na łączną kwotę 420 000,00 zł. W wyniku przeprowadzonych prac zabezpieczono i utrwalono substancję zabytkową, zahamowano procesy jej destrukcji a także wykonano dokumentację, zachowano autentyczne formy obiektów dla przyszłych pokoleń, przywrócono oraz utrzymano estetyczny wygląd obiektów zabytkowych w regionie, zarówno świeckich jak i sakralnych.

W 2022 roku Muzeum Wsi Kieleckiej otrzymało w formie dotacji celowej na kwotę 695 000,00 zł. wsparcie na zakup środków konserwatorskich. Zakupione środki wykorzystano do konserwacji oraz restauracji obiektów zabytkowych, ksiązek i oleodruków znajdujących się w magazynie muzealiów Muzeum Wsi Kieleckiej oraz obiektach architektury na terenie Parku Etnograficznego w Tokarni.

Działalność kulturalna w 2022 roku w województwie świętokrzyskim związana była przede wszystkim z organizacją wydarzeń artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych, a także konkursów w dziedzinie kultury, uroczystości jubileuszowych twórców oraz innych przedsięwzięć współfinansowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Przedsięwzięciami, takimi były m.in.:

1. W 2022 r. Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach ze wsparciem finansowym Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i we współpracy z Teatrem z Jassy w Rumunii zrealizował spektakl „**MickiewiczEminesscu**” na podstawie „**Ballad i romansów**” A. Mickiewicza i poezji Mihaila Eminescu. Premiera w Teatrze Narodowym „**Vasile Alecsandri**” w Jassy w Rumuni odbyła się 29 września, natomiast premiera w Kielcach w dniu 11 listopada.

2. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza w Kielcach była organizatorem cyklu wydarzeń związanych z **jubileuszem 90 urodzin Wiesława Myśliwskiego** – wybitnego współczesnego pisarza urodzonego w naszym regionie.
3. Rozstrzygnięto kolejne edycje konkursów organizowanych przez WBP: **Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2021** oraz **Biblioteka Roku 2021 Województwa Świętokrzyskiego**.
4. Zorganizowany został jubileuszowy **Festiwal 30. Świętokrzyskie Dni Muzyki** w Filharmonii Świętokrzyskiej im. O. Kolberga. Na festiwalu szeroko prezentowana była muzyka polska, oprócz utworów nowych, w tym premierowych do programu włączono kompozycje starsze, należące do repertuarowej klasyki, lecz nigdy wcześniej w Kielcach niewykonywane. Festiwal wzbogaciły wystawy przygotowane przez uczniów Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Kielcach.
5. We wrześniu Filharmonia Świętokrzyska po raz IV zorganizowała Festiwal Filmu i Muzyki. Tegoroczna edycja poświęcona była muzyce i kinematografii ukraińskiej. Ponadto Filharmonia Świętokrzyska zorganizowała 567 wydarzeń muzycznych, w tym 37 koncertów symfonicznych, 1 koncert wyjazdowy oraz 475 audycji muzycznych w szkołach i przedszkolach.
6. Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach tradycyjnie zorganizował **Międzynarodowy Festiwal Piosenkarzy Dziecięcych i Młodzieżowych im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina**.
7. 5 czerwca 2022 r. odbył się jubileuszowy 20. Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej Pacanów 2022, obejmujący różnorodne warsztaty tematyczne i atrakcje dla najmłodszych. W ramach wydarzenia zaprezentowano spektakl **„Epidemia Śmiechu”** oraz **„Sen nocy letniej Clowna Pinezki”** teatru Pinezka. Można było podziwiać pokaz iluzji, i spotkać Koziołka Matołka. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęła małżonka Prezydenta RP Pani Agata Kornhauser-Duda.
8. W Europejskim Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie zorganizowano także Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny **„Wszystkie Dzieci Świata”** Pacanów 2022 pod patronatem artystycznym Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej FIAP, Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Tarnowskiego Towarzystwa Fotograficznego.

- Na konkurs wpłynęło 412 prac. Nagrodzone prace zaprezentowano na wystawie pokonkursowej oraz w katalogu.
9. Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach po raz kolejny zorganizował X Międzynarodowy Konkurs Kolęd i Pastoralek Świątecznych „**Kolęda Płynie z Wysokości...**” w którym udział wzięło ok. 532 wykonawców.
 10. Świętokrzyskich artystów, twórców, naukowców i animatorów działalności kulturalnej uhonorowano za działalność na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego **Świętokrzyską Nagrodą Kultury**. Wręczono 2 nagrody I stopnia, 9 nagród II stopnia oraz 1 nagrodę honorową.
 11. Dzięki wsparciu finansowemu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego zrealizowano koncert „**Wielka msza c-moll KV 427**” Wolfganga Amadeusza Mozarta w ramach XXVIII Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju.
 12. Wsparcia finansowego udzielono na realizację zadania pn. „**Wyjazd Zespołu Pieśni i Tańca Kielce na 57. Festiwal Europeada na Litwie**”. Europeada to festiwal miłośników kultury ludowej. Bierze w nim udział ok. 5 tysięcy artystów z całej Europy. Idea wydarzenia jest zachowanie niematerialnego dziedzictwa regionalnej kultury ludowej - muzyka, taniec, śpiew.
 13. Po raz kolejny przyznano pomoc finansową na realizację zadania pn. „**54. Dymarki w Nowej Słupi**”. To przedsięwzięcie ma na celu upowszechnienie wiedzy nt. wytopu żelaza tradycyjnymi metodami sprzed tysięcy lat oraz promocję Gminy Nowa Słupia i Województwa Świętokrzyskiego na mapie dziedzictwa kulturowego regionu i kraju.
 14. Wręczono **Świętokrzyskie Nagrody Muzealne**. Świętokrzyska Nagroda Muzealna im. Tadeusza Włószka jest przyznawana przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za wkład w dokumentowanie historii regionu, tworzenie wystaw, publikacje, edukację muzealną oraz konserwację zbiorów. Celem inicjatywy jest wsparcie finansowe pracowników świętokrzyskich muzeów, docenienie ich pracy i motywowanie do kolejnych działań. Nagrodę finansową otrzymały 4 osoby na łączną kwotę 16 000,00 zł. Nagrodę honorową otrzymało Muzeum Diecezjalne w Sandomierzu. Dom Długosza. Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 9 września 2022 r. w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie.

15. We współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w Warszawie województwo świętokrzyskie koordynowało **Europejskie Dni Dziedzictwa 2022** w regionie, pod hasłem przewodnim **„Połączeni dziedzictwem”**. 30 edycja odbyła się w dniach 10-11 i 17-18 września 2022 roku i miała zachęcić do poszukiwania własnych ścieżek w poznawaniu lokalnego dziedzictwa. Przedsięwzięcie społeczno-edukacyjne zabrało zarówno uczestników, jak i organizatorów w sentymentalną podróż pełną spotkań upowszechniających wiedzę o czytelnictwie oraz promujących walory kulturowe regionu, prezentując niezwykle interesujące wystawy i wydarzenia historyczno-patriotyczne. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 2022 zorganizowano ponad 30 wydarzeń, w których uczestniczyło ok. 5000 odbiorców.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Kultura i dziedzictwo narodowe znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

SPORT I TURYSTYKA

Działania na rzecz sportu i turystyki Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS.

Zgodnie z uchwałą nr 5424/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 8 czerwca 2022 r. w sprawie przyznania **stypendiów sportowych** za szczególne osiągnięcia sportowe reprezentantom Województwa Świętokrzyskiego, w 2022 **przyznano 71 stypendiów sportowych** Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Stypendia sportowe przyznane zostały najlepszym zawodniczkom i zawodnikom reprezentującym województwo świętokrzyskie w kategoriach młodzieżowych. Wynik sportowy, który kwalifikował do przyznania stypendium to: uczestnictwo w igrzyskach olimpijskich lub paraolimpijskich, zajęcie miejsc 1-8 w mistrzostwach świata lub Europy, zdobycie mistrzostwa Polski, jak również powołanie do reprezentacji kraju. W październiku **7 zawodników KS Vive podpisało kontrakty**, co było jednoznaczne z utratą prawa do stypendiów. W okresie od października do grudnia Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wypłacił **64 stypendia**. Świadczenie wypłacane było przez okres 7 miesięcy tj. od czerwca do grudnia 2022 r., **w wysokości od 500 do 800 zł brutto miesięcznie dla jednej osoby. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 288 470 zł.**

W ciągu całego roku prowadzono szeroko zakrojoną **współpracę ze związkami sportowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania w obszarze kultury fizycznej**, w zakresie planowania kierunków rozwoju sportu w województwie świętokrzyskim. W podejmowanych działaniach oraz przygotowywanych dokumentach strategicznych szczególną uwagę zwracano na profilaktykę, działalność prozdrowotną, zagospodarowanie czasu wolnego oraz edukację zdrowotną dzieci i młodzieży. Wsparcie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie rozwoju i promocji aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnością, seniorów oraz osób w wieku produkcyjnym, jest wyzwaniem, przed którym stoją instytucje publiczne wszystkich szczebli. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz sportu miała na celu podejmowanie działań kompatybilnych z kierunkami wyznaczanymi przez ministra właściwego ds. kultury fizycznej. Wprowadzanie systemowych rozwiązań ma na celu poprawę aktywności fizycznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Przedstawiciele departamentu reprezentowali Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podczas uroczystości rozpoczęcia, czy też zakończenia realizowanych w naszym

województwie imprez rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej oraz międzynarodowej. Dla zwycięzców fundowano z budżetu województwa trofea sportowe w postaci pucharów, medali, statuetek itp. Udzielano też wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, oferując pomoc i konsultacje w zakresie pozyskania dodatkowych źródeł finansowania, czy też wsparcia technicznego dla klubów sportowych, stowarzyszeń i zrzeszeń organizacji pozarządowych.

W roku 2022 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił trzy **otwarte konkursy ofert**.

Konkursy zostały podzielone ze względu na zakres merytoryczny realizowanych zadań:

- ✓ **Pierwszy konkurs (kwota dotacji 1 195 000 zł)** obejmował zadania systemowe o zasięgu wojewódzkim: szkolenie kadry wojewódzkiej, organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, organizację zawodów półfinałowych i finałowych oraz sport dla wszystkich (organizację cyklu imprez sportowych);
- ✓ **Drugi konkurs (kwota dotacji 973 000 zł)** obejmował 10 zadań o zróżnicowanych obszarach tematycznych. Tematyka tych zadań miała na celu zwrócenie szczególnej uwagi na tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocję aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie mieszkańców województwa świętokrzyskiego;
- ✓ **Trzeci konkurs (kwota dotacji 160 000 zł)** ogłoszony został przez Zarząd Województwa w maju 2022r. i obejmował dwa zadania: efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież w czasie wakacji oraz wsparcie sportów indywidualnych poprzez doposażenie w sprzęt sportowy.

Podpisano 366 umów ze 175 podmiotami reprezentującymi trzeci sektor. Kwota przyznanych dotacji wyniosła 2 327 000 zł.

W 2022 r. **98 organizacji pozarządowych** złożyło **110 ofert współpracy** trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (z pominięciem otwartego konkursu ofert). Wszystkie oferty zostały poddane konsultacjom społecznym. **Efektem było podpisanie 62 umów z 52 organizacjami i przekazanie kwoty 221 558 zł na realizację zadań publicznych.**

Z zakresu **turystyki, krajoznawstwa oraz usług turystycznych** w 2022 roku kontynuowano coroczne działania z zakresu turystyki, organizując imprezy promocyjno-turystyczne, w tym:

- ✓ Inaugurację Sezonu Turystycznego Województwa Świętokrzyskiego;

- ✓ Świętokrzyski Jarmark Agroturystyczny w Parku Etnograficznym w Tokarni;
- ✓ Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki.

Nową inicjatywą był **I Piknik Rowerowy w Kielcach**. Przygotowano wydawnictwa promujące walory turystyczne województwa, w tym przewodniki „**Rowerowe Świętokrzyskie**” i „**Piesze Świętokrzyskie**” oraz kalendarz/planer na rok 2023 uzupełniony informacjami o wybranych atrakcjach turystycznych regionu świętokrzyskiego i kalendarz trójdzielny na 2023 rok.

Wykonano również gadżety promujące turystykę aktywną ze szczególnym uwzględnieniem Wschodniego Szlaku Green Velo.

Ciekawą i owocną z punktu widzenia promocji turystycznej regionu była **kampania internetowa** z wykorzystaniem blogerów i wideoblogerów, którzy zachęcali do odwiedzenia najpopularniejszych atrakcji turystycznych w regionie. Kampania wystartowała w sierpniu. Twórcy regularnie odbywali wycieczki samochodowe, piesze i rowerowe po regionie. W programie zwiedzania znalazły się m.in. Wąchock, Wykus, Bodzentyn, Bałtów, Krzemionki, Busko-Zdrój, Święta Katarzyna oraz Kielce. Relacje z podróży publikowane były w Internecie na blogach, wideoblogach oraz mediach społecznościowych influencerów. Materiały wygenerowane w ramach kampanii wyświetlone zostały niemal 1 800 000 razy.

W ciągu 2022 roku prowadzono współpracę:

- ✓ ze Świętokrzyskim Parkiem Narodowym, wspierając realizację przyrodniczo-kulturowej ścieżki edukacyjnej „Śladami kolejki wąskotorowej” Nowa Słupia – Święta Katarzyna – etap III, w ramach którego przeprowadzono prace związane z zagospodarowaniem okolic źródła i kapliczki św. Franciszka w Świętej Katarzynie, w tym m.in. prace ziemne i odwodnieniowe, utwardzenie podłoża oraz budowę punktu obsługi turystycznej i toalety ze zbiornikiem bezodpływowym. Zadanie realizowane było w latach 2021-2022;
- ✓ z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego w ramach utrzymania, rozwoju i promocji portalu www.greenvelo.pl i aplikacji mobilnej oraz utrzymania oznakowania szlaku rowerowego Green Velo i witaczy w województwie świętokrzyskim;
- ✓ z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań służących promowaniu turystyki w regionie z zakresu turystyki i krajoznawstwa;

Podobnie jak w latach poprzednich ogłoszono **otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa**, w ramach którego zrealizowanych zostało 28 zadań, 6 dodatkowych zadań dofinansowanych zostało w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (z pominięciem otwartego konkursu ofert).

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego wykonana została inwentaryzacja rowerowych szlaków turystycznych w regionie świętokrzyskim. Audyt szlaków obejmował sprawdzenie stanu oznakowania w terenie wraz z dokonaniem pomiarów GPS, pomiar punktowy atrakcji (POI) znajdujących się na szlakach, stworzenie opisu krajoznawczego uzupełnionego o fotografie, opracowanie raportu z inwentaryzacji zawierającego opis każdego szlaku z informacjami dotyczącymi stanu oznakowania oraz napotkanych trudności terenowych.

W minionym roku firma ARC Rynek i Opinia sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego przeprowadziła badania dotyczące ruchu turystycznego w województwie świętokrzyskim. W ramach realizacji zadania przeprowadzono cały proces badawczy obejmujący opracowanie narzędzi badawczych, zorganizowanie i przeprowadzenie badań, analizę i opracowanie wyników oraz ich przedstawienie w formie raportów z wnioskami i rekomendacjami.

We współpracy z TV Świętokrzyska wyemitowano film oraz zwiastun promujący możliwości uprawiania turystyki aktywnej w województwie świętokrzyskim w ramach kampanii pt. „Aktywne Świętokrzyskie - Góry Możliwości II”. Emisja materiałów odbyła się w programach Telewizji Świętokrzyskiej, na stronie internetowej, FB i kanale Youtube TVŚ oraz za pośrednictwem pasma ogólnopolskiego telewizji kablowej Vectra Media w godzinach najwyższej oglądalności.

Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych,

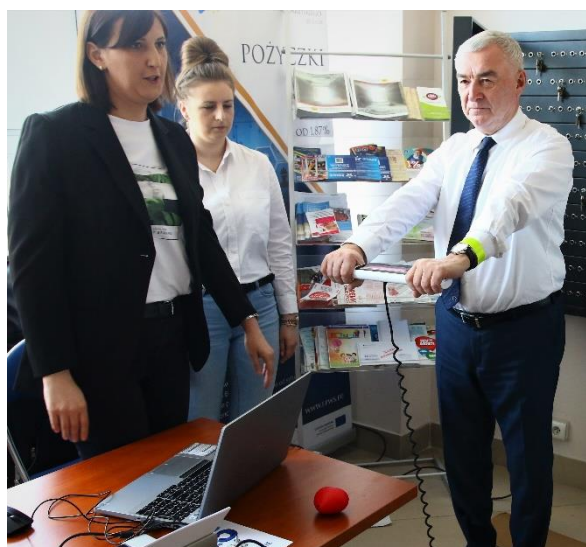
Departament Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych w 2022 roku wykonał m.in. następujące zadania:

- 1) przeprowadzono 54 kontrole obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym także usług gastronomicznych, przewidzianych dla danego rodzaju i kategorii, do których obiekty te zostały zaszeregowane;
- 2) decyzjami administracyjnymi dokonano zaszeregowania (potwierdzenia zaszeregowania) i nadano kategorie dla 5 obiektów hotelarskich (po ocenie przeprowadzonej przez zespół oceniający);
- 3) decyzjami administracyjnymi wykreślono 3 obiekty hotelarskie z ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego;
- 4) wpisano do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych 11 nowych przedsiębiorców turystycznych;
- 5) decyzjami administracyjnymi wykreślono 7 organizatorów turystyki z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (na wnioski tych przedsiębiorców);
- 6) wszczęto 10 postępowań administracyjnych w sprawie wykreślenia z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i zakazu wykonywania przez przedsiębiorcę turystycznego działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych przez okres 3 lat;
- 7) przeprowadzono z urzędu postępowanie administracyjne i wydano 1 decyzję administracyjną w sprawie zakazu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych przez okres 3 lat i o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru;
- 8) w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi wydano 10 decyzji o umorzeniu postępowań w sprawie wykreślenia i zakazu działalności przez przedsiębiorców turystycznych;
- 9) przyjęto 64 zabezpieczenia finansowe w formie gwarancji ubezpieczeniowych oraz gwarancji bankowej dla organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;

- 10) wysłano 69 wezwań do przedsiębiorców w sprawie przedłożenia zabezpieczeń finansowych w związku z prowadzeniem działalności organizatora turystyki;
- 11) dokonano 16 zmian we wpisach do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych na wnioski przedsiębiorców turystycznych;
- 12) nadano uprawnienia przewodnika górskiego beskidzkiego kl. III na obszar Beskidów (wydano decyzje administracyjną, legitymację przewodnika górskiego oraz identyfikator ważny na okres 5 lat);
- 13) pracownicy Departamentu prowadzą stałe monitorowanie używania nazw zastrzeżonych w obiektach hotelarskich przez przedsiębiorców bez decyzji o zaszeregowaniu i nadaniu kategorii dla danego obiektu na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez wizyty bezpośrednie w tych obiektach oraz poprzez pisma kierowane do poszczególnych przedsiębiorców. Prowadzone jest również monitorowanie prowadzonej działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru działalności regulowanej poprzez pisma do przedsiębiorców w celu wyjaśnienia prowadzonej działalności oraz poprzez prowadzenie postępowań administracyjnych;
- 14) prowadzona jest stała współpraca Departamentu z Turystycznym Funduszem Gwarancyjnym w ramach wywiązywania się przedsiębiorców turystycznych, prowadzących działalność organizatora turystyki, z obowiązku składania deklaracji oraz uiszczania składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny oraz Turystyczny Fundusz Pomocowy.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Sportu i Turystyki znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

OCHRONA ZDROWIA

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Ochrony Zdrowia oraz podległych Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostek:

1. Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach (WSZZ Kielce),
2. Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach (ŚCO Kielce),
3. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Rafała w Czerwonej Górze (WSS Czerwona Góra),
4. Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy (ŚCP Morawica),
5. Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze (ŚCR Czarniecka Góra),
6. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach (WOMP Kielce),
7. Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach (ŚCRMITS Kielce),
8. Regionalnego Centrum Naukowo – Technologicznego w Podzamczu (RCNT Podzamcze).

W zakresie promocji i ochrony zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2022 roku obowiązywały następujące kluczowe dokumenty:

1. Program stypendiów przyznawanych przez Województwo Świętokrzyskie studentom kształcącym się na kierunku lekarskim.
2. Regionalne Programy Zdrowotne dotyczące:
 - 1) profilaktyki chorób układu oddechowego dla pracowników zawodowo narażonych na działanie pyłu zwłókniającego,
 - 2) kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku aktywności zawodowej po ostrych zespołach wieńcowych,
 - 3) kompleksowej rehabilitacji pulmonologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u osób w wieku aktywności zawodowej cierpiących na przewlekłe choroby układu oddechowego,
 - 4) zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2,

- 5) zapobiegania ciężkim zapaleniom płuc u chorych onkologicznych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi,
 - 6) wczesnego wykrywania oraz rehabilitacji zaburzeń słuchu i mowy wśród uczniów pierwszych klas szkół podstawowych.
3. Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022.
 4. Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku.
 5. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025.
 6. Harmonogram realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku zadań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.

W 2022 roku Departament Ochrony Zdrowia prowadził m.in. sprawy związane z:

1) **nadzorem nad podmiotami leczniczymi, w szczególności w zakresie:**

- a) nadania statutów jednostkom ochrony zdrowia utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie,
- b) określenia zasad gospodarowania aktywami trwałymi samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Świętokrzyskie,
- c) wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego do składu Rad Społecznych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej podległych Województwu Świętokrzyskiemu,
- d) powołania komisji konkursowej do przeprowadzania postępowania konkursowego na stanowisko kierownika Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu,
- e) wskazania przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu Komisji konkursowej na stanowisko Zastępcy Kierownika ds. leczenia Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu,

f) oceny sytuacji epidemicznej w 8 jednostkach ochrony zdrowia, w tym gromadzenia informacji dotyczących liczby wykonanych testów w kierunku wykrywania wirusa SARS-CoV-2, których w 2022 r. wykonano łącznie 37 095 (WSZZ Kielce – 8 794, ŚCO Kielcach - 12 533, WSS Czerwona Góra - 3 767, RCNT Podzamcze - 11 916) oraz dotyczących liczby wykonanych badań serologicznych wykrywających przeciwciała skierowane przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 w ramach projektu STOP Wirusowi, których do 30 czerwca 2022 r. wykonano łącznie 5 944,

2) **przeprowadzeniem 13 kontroli planowych w zakresie:**

a) realizacji zadań określonych w regulaminach organizacyjnych i statutach podległych podmiotów leczniczych, dostępności i jakości udzielanych przez nie świadczeń zdrowotnych,

b) gospodarowania mieniem oraz środkami publicznymi,

c) wykonania zadania publicznego i wydatkowania środków finansowych na ten cel,

3) **realizacją zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami.**

W zakresie polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego UMWŚ Departament opracował Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025, dokonał aktualizacji informatora w zakresie dostępnych w 2022 roku form opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie świętokrzyskim. Prowadził procedury konkursowe i pozakonkursowe zakończone zawarciem umów z organizacjami pożytku publicznego na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia - **24 umowy** oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - **19 umów** (zwalczanie narkomanii - 7 umów, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych - 12 umów). Zorganizował, w partnerstwie ze Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy, konferencję pt. „Uzależnienia chemiczne i behawioralne dzieci i młodzieży – Profilaktyka, diagnoza, terapia”, skierowaną do pedagogów i psychologów szkolnych oraz pracowników poradni psychologiczno - pedagogicznych z terenu województwa świętokrzyskiego. Współorganizował obchody 100 – lecia powstania Szpitala

Dziecięcego w Kielcach i rozwoju pediatrii w regionie świętokrzyskim. Przeprowadził również dwie akcje edukacyjno – profilaktyczne: „Zdrowy pracownik na 5” skierowaną do pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach i pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach oraz „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”, skierowaną do wszystkich mieszkańców naszego województwa.

Departament aktywnie uczestniczył również w lokalnych oraz ogólnopolskich działaniach i kampaniach społecznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia.

W 2022 roku Departament kontynuował działania związane z pomocą finansową, w formie bezzwrotnych **stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim**, mającą na celu zachęcenie studentów do osiedlenia się na terenie naszego województwa oraz podjęcia pracy w podmiotach leczniczych utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie. **W czwartej edycji (2022/2023) zawarto łącznie 70 umów oraz wypłacono stypendia za okres październik – grudzień 2022 roku na kwotę 420 000,00 złotych. Kontynuowano również realizację 64 umów zawartych w trzeciej edycji (2021/2022 rok) na kwotę 768 000,00 zł.**

Departament realizował także **prace związane z przekazywaniem oraz rozliczeniem dotacji przyznanych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego podmiotom wykonującym działalność leczniczą.**

Przy udziale środków z budżetu województwa nadzorowane podmioty lecznicze oraz Uzdrowisko Busko Zdrój S.A. realizowały łącznie 56 zadań, w tym:

- 1) 14 przedsięwzięć w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,
- 2) 42 zadania własne.

Wszystkie przedsięwzięcia uzyskały w 2022 roku z budżetu województwa łącznie ponad **42,5 mln złotych** (Tabela 11). Wskazana kwota obejmuje również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2022 roku z budżetu województwa na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne w Podzamczu realizowało w 2022 roku łącznie **6 przedsięwzięć**, w tym 3 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, 1 finansowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 oraz 2 zadania własne.

Tabela 11. Wysokość środków przekazanych w 2022 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSSZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	UBZ SA	
RPO WŚ <i>(dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych beneficjentów)</i>	liczba umów	2	4	4	1	2	0	0	1	14
	kwota razem	4 156 982	3 048 045	2 318 029	1 361 196	435 520	0	0	552 533	11 872 305
	wydatki bieżące	115 000	0	33 800	0	0	0	0	0	148 800
	wydatki majątkowe	4 041 982	3 048 045	2 284 229	1 361 196	435 520	0	0	552 533	11 723 505
Zadań własnych sp zoz <i>(dofinansowanie z budżetu województwa)</i>	liczba umów	10	12	11	1	6	1	1	0	42
	kwota razem	8 283 896	8 699 851	3 599 097	247 741	4 110 882	612 000	5 169 954	0	30 723 421
	wydatki bieżące	170 000	0	0	0	42 500	0	5 169 954	0	5 382 454
	wydatki	8 113 896	8 699 851	3 599 097	247 741	4 068 382	612 000	0	0	25 340 967

Przedsięwzięcia realizowane w ramach	Podmiot leczniczy									
	WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSSZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMiTS Kielce	WOMP Kielce	UBZ SA	RAZEM	
majątkowe										
RAZEM	<i>liczba umów</i>	12	16	15	2	8	1	1	1	56
	<i>kwota</i>	12 440 878	11 747 896	5 917 126	1 608 937	4 546 402	612 000	5 169 954	552 533	42 595 727

*kwoty wskazane w tabeli obejmują również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2022 roku na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W 2022 roku Departament realizował również [prace związane z przekazaniem i rozliczaniem dotacji z budżetu województwa na działania służące zapobieganiu rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19](#). Na realizację przedmiotowych zadań zawarto łącznie **7 umów**, na podstawie których przekazano z budżetu województwa łącznie ponad **4,7 mln złotych** (Tabela 12), z przeznaczeniem na:

- a) doposażenie podmiotów leczniczych w sprzęt i aparaturę medyczną,
- b) zakup rękawic,
- c) modernizację Oddziału Psychiatrycznego dla Dzieci w Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy.

Tabela 12. Wysokość środków przekazanych w 2022 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 (w zł)

Zadania realizowane w ramach		Podmiot leczniczy								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSS Z Kielce	ŚCR Czarnie cka Góra	ŚCP Moraw ica	ŚCRM TS Kielce	WO MP Kielce	UB Z SA	
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych beneficjentów)	liczba umów	1	1	1	1	0	0	0	0	4
	kwota razem	115 000	463 692	33 800	1 361 196	0	0	0	0	1 973 688
	wydatki bieżące	115 000	0	33 800	0	0	0	0	0	148 800
	wydatki majątkowe	0	463 692	0	1 361 196	0	0	0	0	1 824 888
INNE*	liczba umów	1	0	0	0	2	0	0	0	3
	kwota razem	101 337	0	0	0	2 632 934	0	0	0	2 734 271
	wydatki bieżące	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	wydatki majątkowe	101 337	0	0	0	2 632 934	0	0	0	2 734 271
RAZEM	liczba umów	2	1	1	1	2	0	0	0	7
	kwota	216 337	463 692	33 800	1 361 196	2 632 934	0	0	0	4 707 959

* środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz program realizowany przez Ministerstwo Zdrowia pn. „Wsparcie inwestycji dla oddziałów psychiatrii dziecięcej w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2”.

Działalność w obszarze Ochrona zdrowia realizuje również spółka „**Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A.**”, w której Województwo Świętokrzyskie posiada 100 % akcji. Spółka oprócz działalności podstawowej, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe i szpitalne, realizowała w 2022 roku następujące przedsięwzięcia:

- ✓ Projekt pn. **Rozbudowa Szpitala Uzdrowiskowego „Krystyna” służąca optymalizacji procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia.**

Przedmiotem projektu jest optymalizacja procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia poprzez nadbudowę części budynku Uzdrowiskowego Szpitala Kompleksowej Rehabilitacji „KRYSTYNA” w Busku-Zdroju wraz z zakupem niezbędnego sprzętu i wyposażenia medycznego w celu poprawy jakości świadczonych usług oraz szerszego udostępniania podmiotu leczniczego osobom cierpiącym na choroby układu krążenia.

- ✓ Projekt pn. **Regionalny Program Zdrowotny w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2.**

Celem głównym programu, realizowanego do 31 grudnia 2022 roku, była ochrona zdrowia oraz poprawa świadomości w zakresie profilaktyki cukrzycy, nadwagi i otyłości wśród 241 680 (122 532 K/ 119 148 M) mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku 45-64 lat, poprzez przeprowadzenie interwencji edukacyjno-zdrowotnej wśród osób, które w przeciągu ostatnich 3 lat nie miały wykonywanych badań w kierunku cukrzycy lub były w grupie osób z czynnikami ryzyka. Program przyczynił się do zwiększenia świadomości na temat czynników determinujących występowanie cukrzycy wśród uczestników programu.

- ✓ Projekt pn. **Kompleksowa rehabilitacja kardiologiczna dla mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego.**

Głównym celem projektu, realizowanego do 31 maja 2022 roku, było wydłużenie aktywności zawodowej 7 500 (3 000 K/4 500 M) mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku

produkcyjnym poprzez udział w programie polityki zdrowotnej poświęconym kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej w ramach profilaktyki wtórnej po ostrych zespołach wieńcowych.

✓ **Regionalny Program Zdrowotny w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2.**

Celem głównym programu jest ochrona zdrowia oraz poprawa świadomości w zakresie profilaktyki cukrzycy, nadwagi i otyłości wśród 187 251 osób, w tym 94 936 kobiet i 92 315 mężczyzn – mieszkańców województwa świętokrzyskiego (z wyłączeniem obszaru ZIT), poprzez przeprowadzenie interwencji edukacyjno-zdrowotnej do czerwca 2023 r. w grupie osób w wieku 45-64 lata, którzy w przeciągu ostatnich 3 lat nie mieli wykonywanych badań w kierunku cukrzycy oraz osób z czynnikami ryzyka. Program przyczyni się do osiągnięcia celu w zakresie wydłużenia aktywności zawodowej osób aktywnych zawodowo pracujących oraz biernych zawodowo z powodu stanu zdrowia, w tym szczególnie powyżej 50 roku życia.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona zdrowia znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

POLITYKA SPOŁECZNA

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, jest realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej. Do zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej należy kreowanie i inicjowanie nowych rozwiązań wspierających działania jednostek samorządu terytorialnego.

Monitorowanie problemów społecznych pozwala w realny sposób ocenić poziom zabezpieczenia potrzeb mieszkańców. W 2022 roku opracowanych zostało 11 raportów, w których wypracowano wnioski i rekomendacje służące kształtowaniu kierunków działań oraz opracowaniu założeń projektów, które będą realizowane w nowej perspektywie unijnej. Raporty i badania dotyczyły tematyki: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rozwoju ekonomii społecznej, zagrożenia ubóstwem, dostępności oraz zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne w regionie.

Konferencje

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2022 r. zorganizował konferencje, w których udział wzięło 360 uczestników w tym: przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, eksperci w dziedzinie deinstytucjonalizacji usług społecznych. Uczestnicy konferencji pozyskali informacje z zakresu: wsparcia organizacji pozarządowych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, zmniejszenia zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży:

- konferencja pn. „NGO’s - Partnerem Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” – adresowana była do organizacji pozarządowych, które są ważnym ogniwem wspólnoty samorządowej. Jako podmioty silnie osadzone w lokalnych realiach doskonale znają potrzeby i problemy mieszkańców. Tematyką przewodnią konferencji było omówienie możliwości finansowania zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Ponadto konferencja była okazją do wymiany doświadczeń ze strony organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych współpracujących z trzecim sektorem, a także do wypracowania wspólnych kierunków działań oraz do wskazania potrzeb i możliwości celem doskonalenia współpracy na rzecz rozwoju regionu świętokrzyskiego. W konferencji wzięło udział 150 osób.
- projekt „Standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym” był podsumowany na

konferencji, gdzie zaprezentowano założenia projektu oraz aspekty praktyczne związane z jego wdrażaniem. Eksperti w dziedzinie deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz wsparcia społecznego dla osób chorujących psychicznie: dr hab. Marek Rymsza z Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Uniwersyteckiego Obserwatorium Deinstytucjonalizacji Profesjonalnych Praktyk Pomocowych, dr hab. Hubert Kaszyński prof. UJ, Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dr n. med. Artur Kochański, prezes Lubelskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego przedstawili tematykę mieszkalnictwa wspomaganego, odnosząc się do procesu deinstytucjonalizacji. W konferencji wzięło udział 100 osób.

- konferencja pn. „Agresja, przemoc i prześladowanie dzieci i młodzieży – przyczyny, profilaktyka, pomoc” adresowana była do Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, Grup Roboczych, przedstawicieli samorządów oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy. Uczestnicy konferencji pogłębili swoją wiedzę dotyczącą nasilającego się zjawiska agresji, przemocy wśród dzieci i młodzieży. Spotkanie było miejscem wymiany doświadczeń i wypracowania planów na przyszłość. W konferencji udział wzięło 110 osób.

Organizacja szkoleń zawodowych kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb

W 2022 roku przeprowadzono 44 szkolenia dla 878 uczestników co stanowił 17% więcej w odniesieniu do 2021 roku. Szkolenia realizowane były ze środków budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz w ramach projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego. Tematyka szkoleń była zgodna z potrzebami zgłaszanymi do ROPS przez pracowników systemu pomocy i integracji społecznej. Szczególny akcent w tematyce szkoleń poświęcony został procesowi deinstytucjonalizacji, rozwojowi środowiskowych usług społecznych oraz przygotowania kadr na potrzeby tworzenia Centrów Usług Społecznych. Tematyka szkoleń była ściśle związana z kierunkami interwencji w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego.

Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny

Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych przeprowadziła postępowanie, w wyniku którego do egzaminu specjalizacyjnego w 2022 roku przystąpiły 34 osoby. Wszystkie osoby przystępujące do egzaminu zdały

egzamin i otrzymały dyplomy specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. Zdobyte specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny przyczyni się do profesjonalizacji i skuteczności pracowników, którzy świadczą usługi społeczne dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Wizyty studyjne

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektu „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” zorganizował cykl 6 wizyt studyjnych w Zakładach Aktywności Zawodowej z terenu województwa świętokrzyskiego, w których udział wzięło 25 uczestników. Celem wizyt była wymiana doświadczeń i pomysłów oraz zwiększenie widoczności ZAZ, dostawców wysokiej jakości produktów i usług. Wizyty przyczyniły się do nawiązania współpracy pomiędzy podmiotami zatrudniającymi osoby z niepełnosprawnościami, wypracowania wspólnych standardów oraz implementowania dobrych praktyk i sprawdzonych rozwiązań w obszarze pomocy społecznej.

W ramach współpracy międzyregionalnej odbyła się również wizyta studyjna w województwie lubelskim w ramach Forum Inicjatyw Lokalnych Polski Wschodniej, w której udział wzięło łącznie 125 uczestników z 5 województw: lubelskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego, w tym 30 osób z województwa świętokrzyskiego. To jedyna taka inicjatywa na skalę krajową obejmująca współpracę 5 województw.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego podejmuje liczne działania w zakresie promowania nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej:

- konkurs "Świętokrzyski Anioł Dobroci", którego idea jest inspirowanie i promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, uhonorowanie instytucji pomocy społecznej, stowarzyszeń, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, ubogich, niezaradnych życiowo oraz osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- Wojewódzka Inauguracja Roku Akademickiego Uniwersytetów III Wieku stanowiąca integrację oraz edukację osób starszych. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele Uniwersytetów Trzeciego Wieku funkcjonujących w regionie,
- „Świętokrzyski Dzień Rodziny” integruje dzieci i rodziców, promuje wartości rodzinne. W 2022 roku po raz pierwszy do udziału w pikniku zaproszono zarówno rodziny zastępcze jak i adopcyjne z terenu województwa świętokrzyskiego,
- Biuletyn Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego stanowi uzupełnienie systemu przekazywania informacji pomiędzy samorządem województwa a samorządami lokalnymi m.in. na temat sytuacji społecznej w regionie, działań podejmowanych oraz planowanych na szczeblu regionu w obszarze polityki społecznej. W publikacji zawarte są informacje wydarzeniach, odbywających się w regionie świętokrzyskim, które wiążą się z tematyką pomocy i integracji społecznej.
- „III Świętokrzyskie Forum Seniora Online” oraz „II Ogólnopolskie Forum Seniora”, które odbyło się w 2022 roku miały charakter regionalny. Celem przedsięwzięcia była aktywizacja społeczna seniorów, zwiększenie udziału osób starszych w życiu publicznym oraz udzielenie odpowiedzi na podstawowe problemy i pytania nurtujące tę grupę społeczną. Tematyka forum odpowiadała na najważniejsze dla seniorów tematy dotyczące zdrowia, zdrowego trybu życia i profilaktyki oraz zagospodarowania czasu wolnego,
- Broszury informacyjno-edukacyjne dotyczących CUS i procesu DI dystrybuowano w gminnych i powiatowych JST województwa świętokrzyskiego podczas działań doradczych oraz szkoleń realizowanych w ramach projektu „Liderzy kooperacji”. Broszury zostały również przesłane do JST w formie elektronicznej oraz zamieszczone na stronie internetowej.

Świadczenie pomocy i wsparcia

W wyniku zdarzeń losowych udzielona została pomoc finansowa w postaci dotacji celowej dla gmin: Bodzentyn, Samborzec, Baćkowice z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego w wyniku zdarzenia losowego.

Realizowane projekty

W 2022 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizował łącznie 6 projektów, finansowanych ze środków Unii Europejskiej tj.:

- 1) **„Świętokrzyskie dla Ukrainy”**, sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 24.02.2022 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **22 840 000,00 zł**.
- 2) **„Liderzy kooperacji”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.04.2018 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **34 895 692,40 zł**.
- 3) **„Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”**, sfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 01.01.2019 r. – 31.03.2023 r. Całkowita wartość projektu: **2 882 352,24 zł**.
- 4) **„Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w woj. świętokrzyskim”**, sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020. Okres realizacji: 01.03.2020 r. – 30.06.2022 r. Całkowita wartość projektu: **44 101 931,38 zł**.
- 5) **„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.03.2018 r. – 30.10.2022 r., Całkowita wartość projektu: **10 103 705,70 zł**.
- 6) **„Kompetencje Plus”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.01.2020 r. – 31.01.2022 r. Całkowita wartość projektu: **465 192,51 zł**.

Projekt pn.: „Świętokrzyskie dla Ukrainy” – celem projektu jest udzielanie wielowymiarowego wsparcia społecznego, integracja społeczna, aktywizacja zawodowa oraz adaptacja do warunków społeczno-kulturowych uchodźców z Ukrainy w województwie Świętokrzyskim. Projekt realizowany jest przez **Lidera projektu - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego** w partnerstwie z powiatami: kieleckim, skarżyskim, starachowickim, włoszczowskim, gminą Kielce i partnerem instytucjonalnym Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach. Zadaniem Lidera Projektu była m.in. koordynacja i realizacja działań mających na celu integrację społeczno-kulturalną uchodźców na szczeblu regionalnym, organizacja kursów

języka polskiego jako obcego na poziomach A2 oraz B1 dla osób dorosłych wraz z możliwością uczestnictwa w certyfikowanym egzaminie państwowym, organizacja poradnictwa prawnego, zarządzanie realizacją projektu w tym w części finansowej. Zadania realizowane przez partnerów (samorządy powiatowe i miasto Kielce), koncentrują się na bezpośrednim wsparciu i pomocy udzielanej uchodźcom.

W ramach projektu w powiatach zostały utworzone Centra Pomocy Uchodźcom, które skupiają większość usług świadczonych w projekcie dla uchodźców. Otrzymują oni możliwość skorzystania z usług m.in.: psychologa, tłumacza, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, krótkich kursów aktywizujących zawodowo np. kursu obsługi kasy fiskalnej, kursu florystycznego, fryzjerskiego itp., działań integracyjnych – adaptacyjnych oraz nauki języka polskiego. W trakcie uczestnictwa w zajęciach i kursach dzieci uchodźców lub osoby niesamodzielne są objęte opieką – mają zagospodarowany czas. W ramach projektu istnieje możliwość uzyskania wsparcia socjalno-bytowego w formie i zakresie zgodnym z założeniami projektu, wsparcie to stanowi element uzupełniający w realizacji „ścieżki integracyjno-aktywizacyjnej”.

Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach to wsparcie uchodźców w zakresie pośrednictwa pracy poprzez organizowanie targów pracy dla beneficjentów projektu.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy” wydatkowano kwotę **6 466 631,52 zł**, w tym ROPS 643 238,62 zł, WUP 113 512,97 zł, Partnerzy 5 709 879,93 zł.

Udzielona została pomoc obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie województwa świętokrzyskiego w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Przedmiotowa pomoc polegała w szczególności na pokrycie kosztów za usługę zapewniającą wyżywienie dla dzieci z Ukrainy pobierających naukę w szkołach ZDZ w Kielcach i Starachowicach oraz zakwaterowania dzieci z Ukrainy pobierających naukę w szkole ZDZ Starachowice w okresie wakacyjnym w 2022 roku (środki finansowe przeznaczone na ten cel wynosiły **68 222,50 zł**).

Projekt pn.: „**Liderzy Kooperacji**” – celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich, popularyzacja deinstytucjonalizacji (DI) oraz Centrów Usług

Społecznych (CUS) na obszarze 5 województw: lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego.

W 2022 roku w ramach projektu zostały zrealizowane szkolenia dla kadry pomocy i integracji pomocy społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego. Szkolenia kompetencyjne Centrów Usług Społecznych (CUS) zawierały trzy moduły: zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, organizacji społeczności lokalnej. Szkolenia realizowane były zgodnie z minimum programowym określonym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych. Uzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu umożliwiło pracownikom OPS z naszego regionu na zdobycie kwalifikacji niezbędnych do pracy w Centrum Usług Społecznych.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Liderzy Kooperacji” wydatkowano kwotę: **583 552,55 zł.**

W ramach projektu pn.: **„Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”** poprzez wyznaczone cele zwiększył bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców województwa świętokrzyskiego poprzez:

- zwiększenie dostępności do testów na obecność wirusa SARS-CoV-2 oraz do informacji o profilaktyce zapobiegania zarażeniom dla mieszkańców regionu poprzez pomoc psychologiczną, poradnictwo specjalistów z różnych dziedzin, działania informacyjno-edukacyjne,
- wyposażenie laboratorium Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w narzędzia niezbędne do wykonywania testów na obecność wirusa,
- zwiększenie bezpieczeństwa pracy wśród personelu medycznego i pracowników placówek objętych projektem oraz innych podmiotów leczniczych z terenu województwa: Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Świętokrzyskie Centrum Onkologii,
- wyposażenie placówek w niezbędny sprzęt i środki ochrony pracowników, a ponadto wzrost świadomości z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych i aktualnie rozprzestrzeniającej się pandemii.

Projekt realizowany był przez Województwo Świętokrzyskie – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – partner wiodący,

Departament Ochrony Zdrowia, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne) w partnerstwie z 5 podmiotami leczniczymi podległymi pod Województwo Świętokrzyskie:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
- Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,
- Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach.

W ramach realizacji projektu zwiększono bezpieczeństwo pracy w czasie pandemii wśród 4000 pracowników personelu medycznego szpitali oraz placówek medycznych i podmiotów leczniczych poprzez zakup środków ochrony indywidualnej jak: rękawice nitrylowe, maski chirurgiczne, fartuchy, kombinezony, buty ochronne, termometry, okulary, przyłbice, czepki chirurgiczne, płyny do dezynfekcji, itp.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim” wydatkowano kwotę: **3 633 754,68 zł**, w tym ROPS 326 964,77 zł, RCNT 902 803,46 zł, OZ 148 800,00 zł, Partnerzy 2 255 186,45 zł.

Projekt pn.: **„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”** pozwolił wypracować, wdrożyć i upowszechnić standard w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym. W ramach projektu opracowany został standard uwzględniający specyfikę zaburzenia psychicznego, aktualny stan zdrowia psychicznego po przeprowadzeniu konsultacji z lekarzem psychiatrą, czas po okresie hospitalizacji. Wypracowane założenia zostały wdrożone i testowane na terenie 5 gmin zróżnicowanych pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej. Utworzone mieszkania dostosowane są dla 5 osób, które wspiera wykwalifikowana kadra w tym opiekun mieszkania, psycholog, terapeuta środowiskowy, pielęgniarka i inni w zależności od potrzeb. W końcowym etapie projektu realizowano promocję wypracowanego standardu – upowszechnianie oraz dystrybucję dokumentu pt.: „Standard mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie”. Otrzymała się konferencja upowszechniająca ww. dokument oraz spotkania edukacyjno-szkoleniowe w zakresie stosowania modelu w obszarze usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących

psychicznie dla przedstawicieli gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia społecznego.

W spotkaniach edukacyjno-szkoleniowych udział wzięło łącznie 105 osób z wojewódzkich, powiatowych, gminnych JST i ich jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych i instytucji pomocy i integracji społecznej. W 2022 roku na realizację projektu pn. „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym” wydatkowano kwotę: **76 810,18 zł.**

Projekt pn.: **„Kompetencje plus”** ukierunkowany był na doskonalenie kompetencji kadry – kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej z zakresu nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej, wprowadzonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ze zmian wprowadzonych w innych ustawach dotyczących obszaru pomocy i integracji społecznej, mający istotny wpływ na wykonywanie przez nich zadań z makroregionu, które tworzą województwa: podkarpackie, lubelskie i świętokrzyskie.

W ramach projektu „Kompetencje plus” w 2022 roku zrealizowane zostało szkolenie on-line pn. „Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych - aspekty prawne”.

W ramach projektu „Kompetencje plus” w 2022 roku zrealizowane zostało szkolenie on-line pn. „Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych - aspekty prawne”.

Na realizację projektu pn. „Kompetencje plus” wydatkowano kwotę: **12 764,95 zł.**

Koordinowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie

Celem głównym projektu pn. **„Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”** jest rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w zakresie kreowania nowych miejsc pracy poprzez upowszechnianie, promocję i budowanie współpracy międzysektorowej. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i bariery rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

W 2022 roku w ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- rozstrzygnięcie konkursów „Lider Ekonomii Społecznej 2021 i 2022” w kategoriach: „Samorząd prospołeczny”, „Podmiot ekonomii społecznej”, „Biznes prospołeczny” oraz „Konkursu dla dziennikarzy”. Ideą konkursu jest uhonorowanie podmiotów,

samorządów i przedsiębiorców, którzy w sposób szczególny przyczyniają się do wspierania sektora ekonomii społecznej w regionie,

- spotkanie równościowe „Bez barier z Ekonomią Społeczną” pod hasłem „Bezpieczny senior w sieci i w realu” dla 500 seniorów z terenu województwa świętokrzyskiego. Seniorzy mieli możliwość rozmowy ze specjalistami w wielu dziedzinach, m.in.: zdrowia, bezpieczeństwa, aktywności społecznej. Przeprowadzono debatę poświęconą szeroko rozumianemu bezpieczeństwu seniorów pn. „Bezpieczny senior w sieci i w realu”. Do udziału w spotkaniu zaproszono seniorów z miast i gmin województwa świętokrzyskiego, członków stowarzyszeń, lokalnych grup działania, kół gospodyń wiejskich oraz wolontariuszy. To cykliczne wydarzenie pełni rolę edukacyjno-integracyjną, łączy pokolenia, przełamuje bariery i uprzedzenia oraz integruje różne środowiska.
- doradztwo dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, aktywnej integracji, usług społecznych, itp.,
- organizacja warsztatów dla kadr podmiotów wspierających sektor ekonomii społecznej (m.in. JST). 300 osób zwiększyło swoją wiedzę w obszarze ekonomii społecznej. Celem warsztatów było nabycie przez uczestników teoretycznej i praktycznej wiedzy w zakresie ekonomii społecznej, stosowanie klauzul i aspektów społecznych, realizacji zadań publicznych przez podmioty ekonomii społecznej (PES), współpracy JST i PES, budowania marki lokalnej, itp.,
- certyfikacja podmiotów ekonomii społecznej znakiem jakości „Zakup prospołeczny”. Znak ten posiadało 5 podmiotów ekonomii społecznej z województwa świętokrzyskiego. To symbol usług i produktów o najwyższej jakości z wyjątkową dbałością o wykorzystanie potencjału społecznego,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi poprzez organizację otwartego konkursu ofert w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na wspieranie zadania publicznego z zakresu ekonomii społecznej (zadanie pn. „Upowszechnianie idei ekonomii społecznej oraz budowanie jej marki poprzez organizację lokalnych wydarzeń promocyjnych z udziałem społeczności i samorządu lokalnego”),
- Wielkanocny i Bożonarodzeniowy Świąteczny Kiermasz Ekonomii Społecznej dla 23 wystawców podmiotów ekonomii społecznej, 8 instytucji publicznych z terenu województwa świętokrzyskiego. Celem kiermaszu była promocja idei ekonomii

społecznej i wsparcie działalności lokalnych podmiotów ekonomii społecznej m.in. WTZ i ZAZ.

W 2022 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” wydatkowano łącznie kwotę: **999 357,15 zł.**

Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2022 r. kontynuował przyjęte formy wsparcia dla rodzin i dzieci w zakresie:

- zajęć z zakresu terapii integracji sensorycznej,
- warsztatów wspierających rozwój dziecka,
- psychoterapii indywidualnej i rodzinnej,
- specjalistycznego wsparcia w zakresie udzielania pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów i trudności wychowawczych,
- „dnia otwartego” w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym,
- rozpowszechniania materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, kalendarze),
- zorganizowania spotkania „Mikołajkowego” dla dzieci przysposobionych i ich rodziców,
- zorganizowania spotkania rodzin z okazji Świętokrzyskiego Dnia Rodziny w Muzeum Etnograficznym w Tokarni.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny funkcjonujący w strukturze ROPS w 2022 roku zorganizował: warsztaty wspierające rozwój dzieci, spotkania wspierające dla kobiet po przysposobieniu oraz warsztaty wielkanocne. W zajęciach udział wzięło łącznie 45 uczestników. Celem warsztatów jest rozwianie kompetencji rodzicielskich wśród rodzin adopcyjnych funkcjonujących w województwie świętokrzyskim.

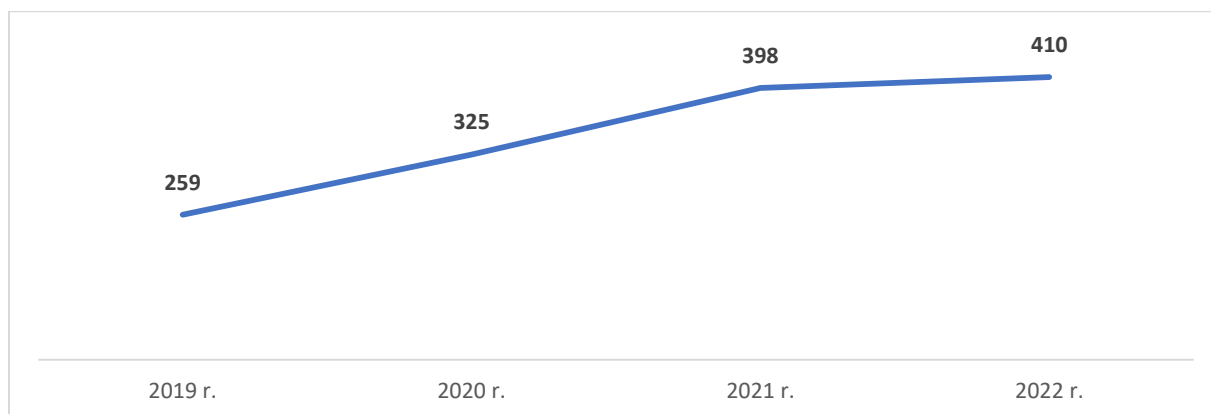
W 2022 roku przysposobionych zostało 37 dzieci w tym: 23 z rodzinnej pieczy zastępczej, 13 z rodzin biologicznych, 1 dziecko z pieczy instytucjonalnej.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami

W 2022 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) była większa o ponad pół miliona złotych w odniesieniu do 2021 roku i wyniosła: **10 249 569,63 zł**, w tym:

- przyznane środki PFRON – 8 379 000,00 zł,
- środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego:
 - przekazane – 1 870 569,63 zł,
 - wydatkowane – 1 870 545,82 zł.

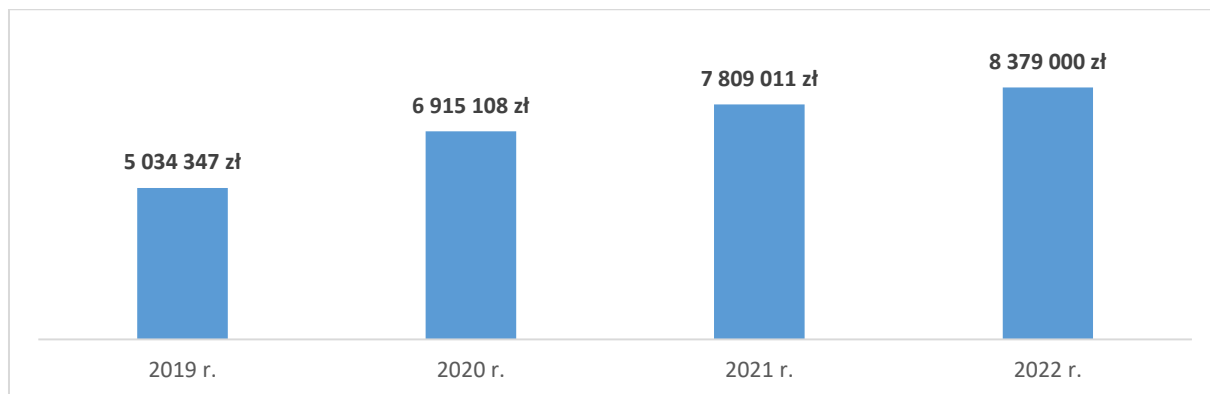
Wykres 17. Zatrudnienie w ZAZ

W siedmiu Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku zatrudnionych było łącznie 410 osób, w tym 106 osoby personelu oraz 304 osoby z niepełnosprawnościami.

W latach 2019-2022 liczba osób zatrudnionych w Zakładach Aktywności Zawodowej funkcjonujących w regionie wzrosła o 151 osób.

Wykres 18. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

W 2022 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto:

- 11 umów obejmujących 11 obiektów,
- łączna kwota dofinansowania wynosiła: **2 765 373 zł**.

W roku 2022 w porównaniu do roku 2021 podpisano umowy na remont 3 obiektów więcej, co w konsekwencji spowodowało zwiększenie dofinansowania o 912 181 zł.

Współpraca samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

Łącznie na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej przez organizację pozarządowe w 2022 roku przekazano łącznie **1 649 375 zł, o 53% więcej** w odniesieniu do 2021 roku.

Podpisano **163** umowy w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami: 91 umów ogółem, w tym ze środków PFRON: 40 umów, ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego 51 umów,
- pomocy społecznej – 46 umów,
- ekonomii społecznej – 8 umów,
- przeciwdziałania przemocy – 18 umów.

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego

W ramach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej działa Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rada jest organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie działalności pożytku publicznego.

W roku 2022 odbyło się 13 posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, podczas których podjęto uchwały w sprawach dotyczących dokumentów programowych i strategicznych oraz Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego.

Świętokrzyska Rada Seniorów

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Seniorów. Do zadań Rady należy w szczególności:

- prowadzenie działalności informacyjnej związanej z polityką senioralną, w tym wymiana i rozpowszechnianie informacji istotnych dla seniorów województwa świętokrzyskiego,
- identyfikowanie i sygnalizowanie istotnych kwestii związanych z sytuacją osób starszych w województwie świętokrzyskim,
- opiniowanie oraz konsultowanie kluczowych dokumentów i propozycji rozwiązań mających wpływ na regionalną politykę senioralną,
- udział członków Rady w zespołach eksperckich i innych gremiach, przygotowujących projekty dokumentów strategicznych lub innych przedsięwzięć w obszarze zgodnym z celami Rady,
- monitorowanie realizacji działań na rzecz osób starszych wynikających z programów oraz strategii wojewódzkich,

W 2022 roku odbyło się posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Seniorów nt. bezpieczeństwa ekonomicznego seniorów, dyskutowano na temat możliwych form aktywności i perspektyw w działalności na rzecz seniorów.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego Marszałka Województwa.

Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Do zadań Rzecznika należy prowadzenie wszelkich działań dotyczących zapewnienia pełnoprawnego i pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej na terenie województwa świętokrzyskiego.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

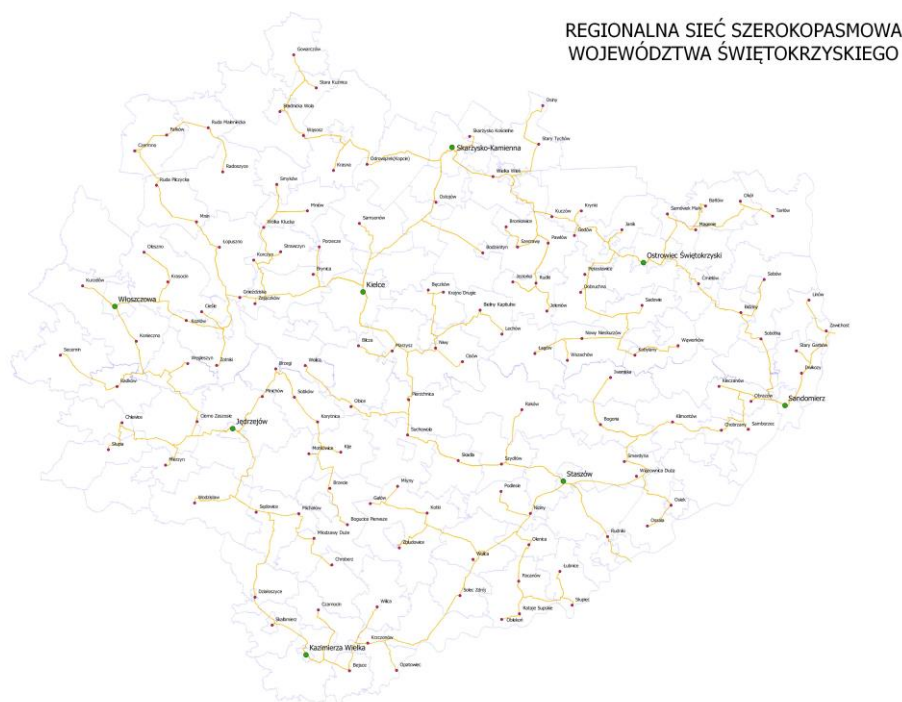
Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim Zarząd Województwa realizuje głównie przy pomocy Departamentu IT UMWS.

Jednym z działań realizowanych w 2022 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego było operowanie oraz nadzór nad **Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego (dalej jako: „RSSWS”)**. W ramach tych działań 69 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2022 r. w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością Województwa było realizowanych 757 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Operatorzy wykorzystują około 8% dostępnych włókien światłowodowych, ponad 11% dostępnej kanalizacji kablowej oraz 94% węzłów w celu realizacji łączy transmisji danych. Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 127 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. W 2022 r. zostało podpisanych 48 umów.

Wybudowana infrastruktura RSSWS została wykorzystana m.in. do realizacji projektu pn. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (POPC 2014-2020, dz.1.1), w ramach którego wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) na terenie województwa świętokrzyskiego otrzymały symetryczne łącza o przepływności minimum 100 mb/s wraz z usługami bezpiecznego dostępu do Internetu.

RSSWS stanowi również bazę transmisyjną dla sieci dostępowych, aktualnie realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), które zapewnią możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu (minimum 30 mb/s) dla ponad 140 tys. gospodarstw domowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Aktualnie realizowane projekty w ramach POPC są komplementarne z RSSWS i pozwalają optymalnie wykorzystać potencjał regionalnej sieci szerokopasmowej. Sieć szerokopasmowa jest bazą do wdrażania nowoczesnych technologii informatycznych takich jak publiczna chmura komputerowa, blockchain czy przetwarzanie BIG Data z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

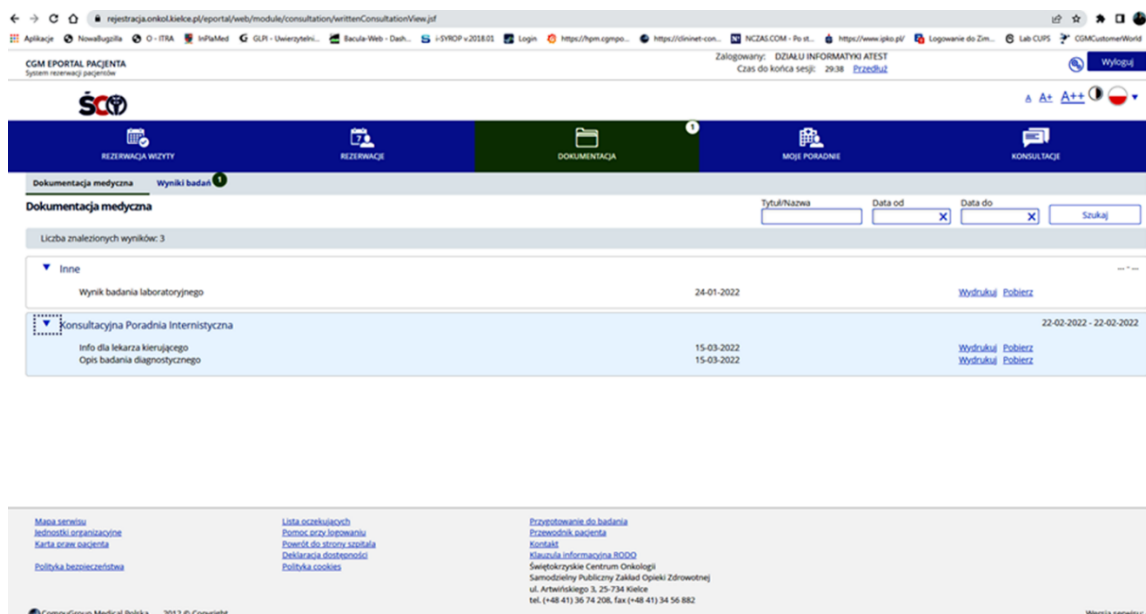
W roku 2022 Województwo Świętokrzyskie **koordynowało i nadzorowało jako beneficjent** projekt partnerski z obszaru ICT pn. „**Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego**” („InPlaMed WŚ”). Jest to projekt o znaczeniu regionalnym realizowany **z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPOWŚ 2014-2020)**.

Projekt „InPlaMed WŚ” został przyjęty do dofinansowania w ramach **RPOWŚ 2014-2020**, Uchwałą nr 3826/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 24 kwietnia 2018 roku. Zakończenie realizacji projektu nastąpi w 2023 r.

Zgodnie z zawartym porozumieniem o partnerstwie, w projekcie uczestniczy Województwo Świętokrzyskie (Lider Projektu) wraz ze swymi 8 podmiotami leczniczymi oraz 12 powiatowych podmiotów leczniczych. Podmiotami leczniczymi są w większości szpitale.

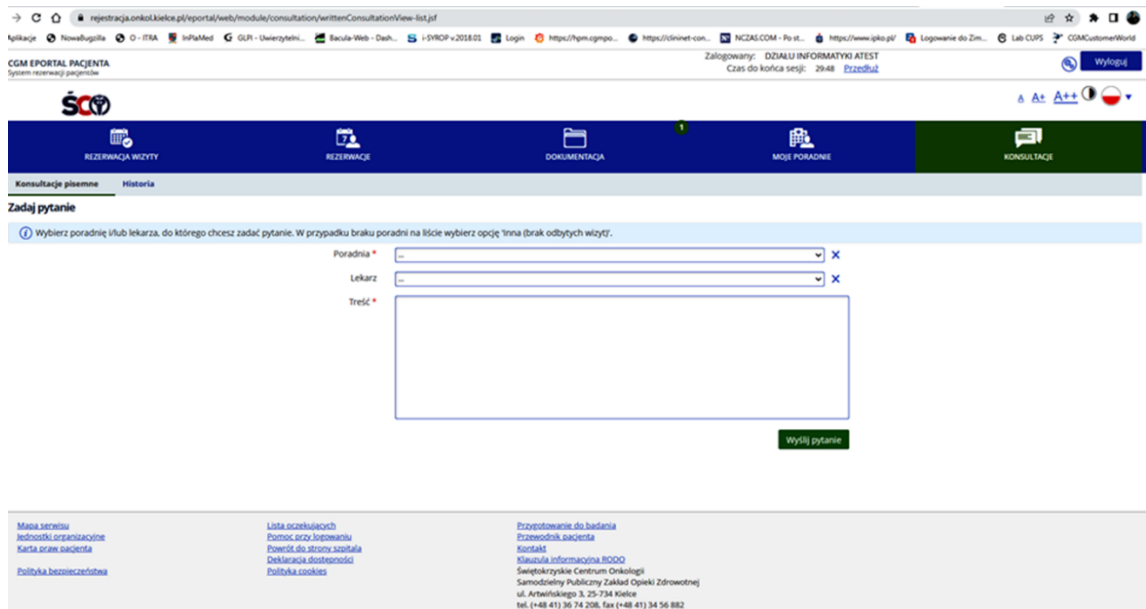
Głównym celem projektu jest wdrożenie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej (EDM) oraz poprawa bezpieczeństwa cyfrowego. W rezultacie projektu zostały m.in. wdrożone e-usługi takie jak:

- e-wyniki, które pozwalają na sprawny obieg informacji pomiędzy pacjentem a Placówką/Szpitałem oraz umożliwiają pacjentom zapoznanie się z wynikami swoich badań bez konieczności odbywania wizyty lekarskiej.

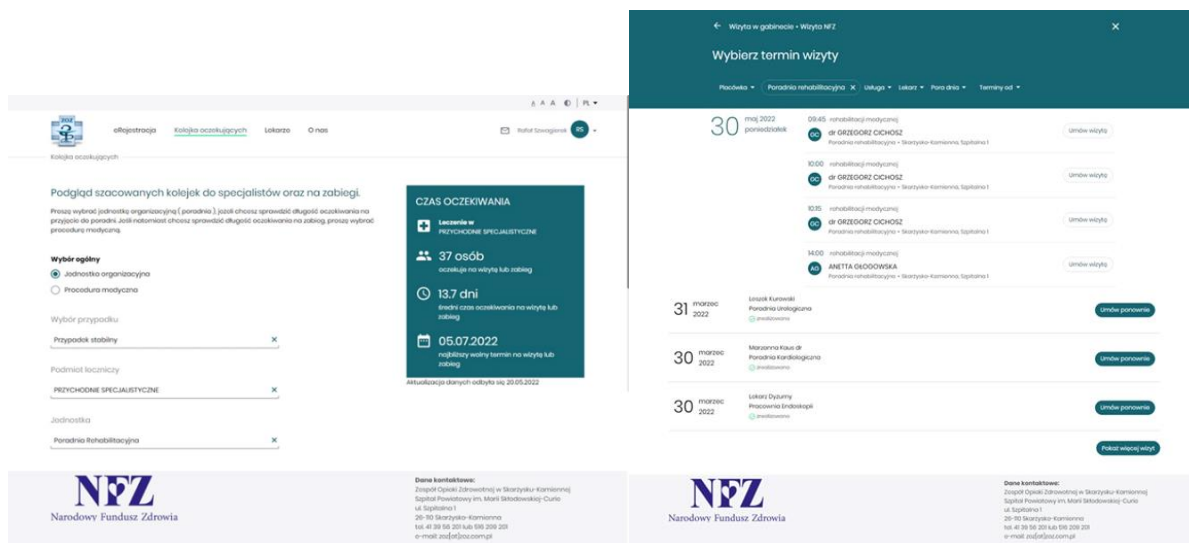
Zrzut z ekranu systemu otrzymany od Partnera projektu „InPlaMed WŚ” – Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach.

- e-konsultacje umożliwiają pisemne oraz w formie audio/video konsultacje między lekarzem (lub lekarzami) a pacjentem. Konsultacje prowadzone są w oparciu o informacje gromadzone w systemie Placówki/Szpitala powiązane z rekordem medycznym pacjenta.

Zrzut z ekranu systemu otrzymany od Partnera projektu „InPlaMed WŚ” – Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach.

- e-rejestracja zwiększa możliwość rejestracji do poradni dla pacjentów, odciąża personel zaangażowany w rejestrację telefoniczną.

Zrzut z ekranu systemu otrzymany od Partnera projektu „InPlaMed WŚ” – Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku - Kamiennej.

W ramach projektu zbudowano lub rozbudowano serwerownie, co umożliwi Partnerom gromadzenie i przechowywanie danych medycznych w formie elektronicznej. Serwerownie zostały wyposażone w urządzenia takie jak serwery, macierze, urządzenia zabezpieczające i monitorujące sieć i systemy, urządzenia zapewniające bezpieczeństwo przechowywania danych, systemy backupów i archiwizacji. Poniżej przykładowe zdjęcia serwerowni.

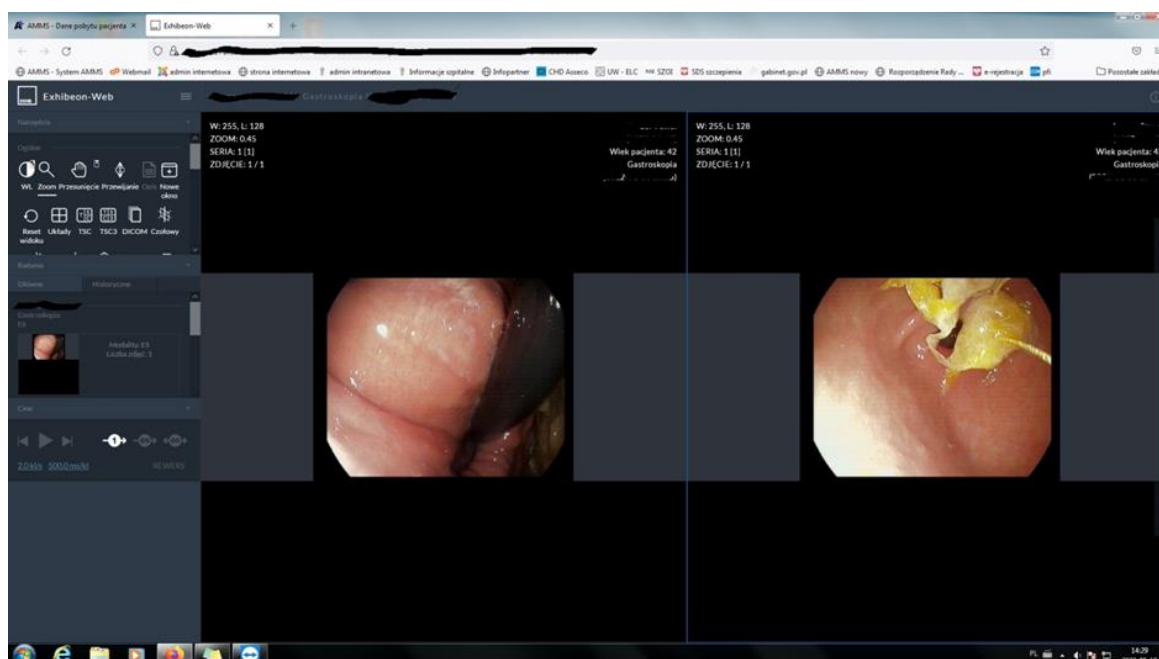

Zdjęcie udostępnione przez Partnerów projektu „InPlaMed WŚ” – Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Starachowicach, Uzdrowisko Busko -Zdrój S.A.

Zakupiono również urządzenia zapewniające utrzymanie pracy systemów w przypadku awarii (np. UPS) oraz tam, gdzie była potrzeba agregaty prądotwórcze.

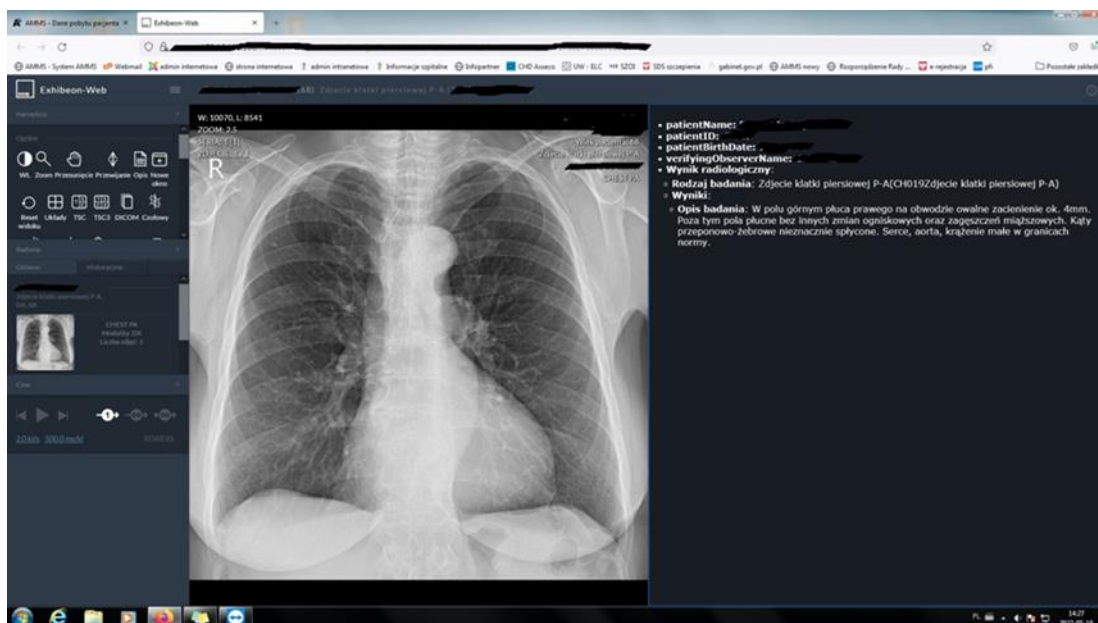
Partnerzy zrealizowali lub realizują zakup nowych lub rozbudowę istniejących systemów informatycznych umożliwiających tworzenie w odpowiednim standardzie EDM, jej przechowywanie oraz udostępnianie zgodnie z regulacjami centralnymi w przedmiotowym zakresie. Są to systemy obsługi części białej oraz szarej, w tym głównie:

- System HIS - Szpitalny System Informatyczny - podstawowy system wspierający obsługę pacjentów i pracę podmiotu leczniczego.

Badanie gastroskopowe wywołane bezpośrednio z systemu HIS, udostępnione przez Partnera projektu „InPlaMed WŚ” - Szpital Powiatowy w Chmielniku.

- System RIS - Radiology Information System (Radiologiczny System Informacyjny)
- System PACS - Picture Archiving and Communication System (System Archiwizacji i Transmisji Obrazów).

Badanie RTG, zrzut z ekranu systemu udostępniony przez Partnera projektu „InPlaMed WŚ” – Szpital Powiatowy w Chmielniku.

- System LIS - (Laboratoryjny System Informacyjny)
- System ERP - (Enterprise Resource Planning) służy do zarządzania zasobami podmiotu leczniczego.
- System EOD - (Elektroniczny Obieg Dokumentów) zapewnia wsparcie dla procesu obiegu pism oraz spraw.

W rezultacie realizacji projektu zakłada się, że u Partnerów będzie funkcjonowało lokalne repozytorium danych oraz centrum przetwarzania danych współpracujące z systemami centralnymi w obszarze e-zdrowie i umożliwiające w coraz szerszym stopniu świadczenie e-usług.

- **Wartość ogółem projektu:** 68 342 515,76 zł
- **Wydatki kwalifikowane:** 66 594 847,10 zł
- **Wkład UE (85%):** 56 605 619,92 zł
- **Wkład własny:** 11 736 895,84 zł
- **Wydatki niekwalifikowane:** 1 747 668,66 zł

Stan projektu na dzień 31 grudnia 2022 r.

- 28 zadań zakończonych,

- 2 zadania w trakcie realizacji
- 1 zadanie na etapie wyboru wykonawcy i zawierania umowy,
- 2 zadania na etapie postępowań,
- 3 zadania na etapie przygotowawczym do uruchomienia postępowania.
- złożono 53 wniosków o płatność do Instytucji Zarządzającej na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych: 61 072 736,99, w tym dofinansowanie (zaliczki/refundacje) 51 911 826,13 zł co stanowi ponad 90 % wykonania finansowego w projekcie.

W listopadzie 2022 roku zorganizowana została konferencja z udziałem przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w realizację projektu stanowiąca platformę wymiany doświadczeń oraz wiedzy z obszaru informatyzacji placówek.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/kolejny-etap-informatyzacji-placowek-medycznych/>

Województwo jako **beneficjent** było odpowiedzialne za prowadzenie monitoringu w okresie trwałości projektu pn. „**Szkolne Pracownie Informatyczne Województwa Świętokrzyskiego**”. Projekt realizowany w ramach **RPOWŚ 2014-2020** został zakończony w lipcu 2020 r.

- Partnerzy – 49 gmin z Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI)
- Główny cel: wyposażenie 82 pracowni informatycznych w sprzęt komputerowy
- **Całkowity koszt projektu: 4,7 mln zł**
- **Dofinansowanie UE: 3,5 mln zł**

W ramach monitorowania po roku od zakończenia projektu przygotowano i złożono do Instytucji Zarządzającej Sprawozdanie potwierdzające zachowanie trwałości.

Współpraca Województwa z Partnerami projektu „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu terytorialnego” zrealizowanego w ramach RPOWŚ 2007-2013.

W maju 2021 r. nastąpiło zakończenie okresu trwałości projektu i zostało złożone do Instytucji Zarządzającej roczne Sprawozdanie z trwałości.

Partnerzy Projektu (112 jednostek), w tym: Województwo Świętokrzyskie (partner wiodący), 107 JST (94 Gminy i 13 Powiatów), 4 jednostki administracji rządowej. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom oraz aktualnym potrzebom Partnerów, w 2022 r. Województwo Świętokrzyskie dokonało uzgodnień w zakresie wznowienia współpracy w ramach Grup Doradczych Partnerów z wykonawcami systemów dziedzinowych „Puma” oraz systemu elektronicznego obiegu dokumentów „Edicta” wdrożonych u Partnerów. Współpraca rozpocznie się w 2023 r. i ma na celu rozwój wdrożonych systemów w zakresie rozwiązań dotyczących e-administracji, w tym szeroko rozumianych e-usług.

W 2022 roku działania obejmowały również utrzymanie i rozwój **Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ; <https://sip.e-swietokrzyskie.pl/>)**, zbudowanego w ramach projektu „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego w ramach RPOWŚ 2007-2013. Partnerami Projektu było 116 jednostek samorządu terytorialnego, w tym: Województwo Świętokrzyskie jako lider projektu oraz 102 Gminy i 13 Powiatów. W kwietniu 2021 r. nastąpiło zakończenie okresu trwałości projektu i zostało złożone do Instytucji Zarządzającej roczne Sprawozdanie z trwałości.

SIPWŚ stanowiący Regionalną Infrastrukturę Danych Przestrzennych zaprojektowany zgodnie z wytycznymi Dyrektywy INSPIRE jest otwartym systemem informacyjnym służącym do udostępniania i upowszechniania wiarygodnej informacji przestrzennej o województwie

świętokrzyskim. Utrzymanie i rozwój tego systemu usprawnia funkcjonowanie administracji regionu, a docelowo wpływa również na wzrost konkurencyjności województwa oraz jego rozwój gospodarczy m.in. poprzez udostępnianie mapy glebowo-rolniczej czy dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego.

System pierwotnie dedykowany wszystkim jednostkom administracji samorządowej sukcesywnie zaczął obejmować swoim zasięgiem oddziaływania szereg innych instytucji m.in. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Radomiu, Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach, Świętokrzyski Park Narodowy oraz Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach (ŚZDW) i Wody Polskie (SIPWŚ stanowił platformę do konsultacji budowy zbiornika „BZIN”). Szereg danych z różnych zakresów tematycznych jest dostępnych publicznie.

Wśród szerokiego spektrum korzyści wynikających z zastosowania SIPWŚ należy wymienić kompleksowe przygotowanie podejmowanych działań strategicznych, czyli wspomaganie procesu podejmowania decyzji. Przekłada się to m.in. na skrócenie czasu realizacji zadań i podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej dla ludności oraz potencjalnych inwestorów.

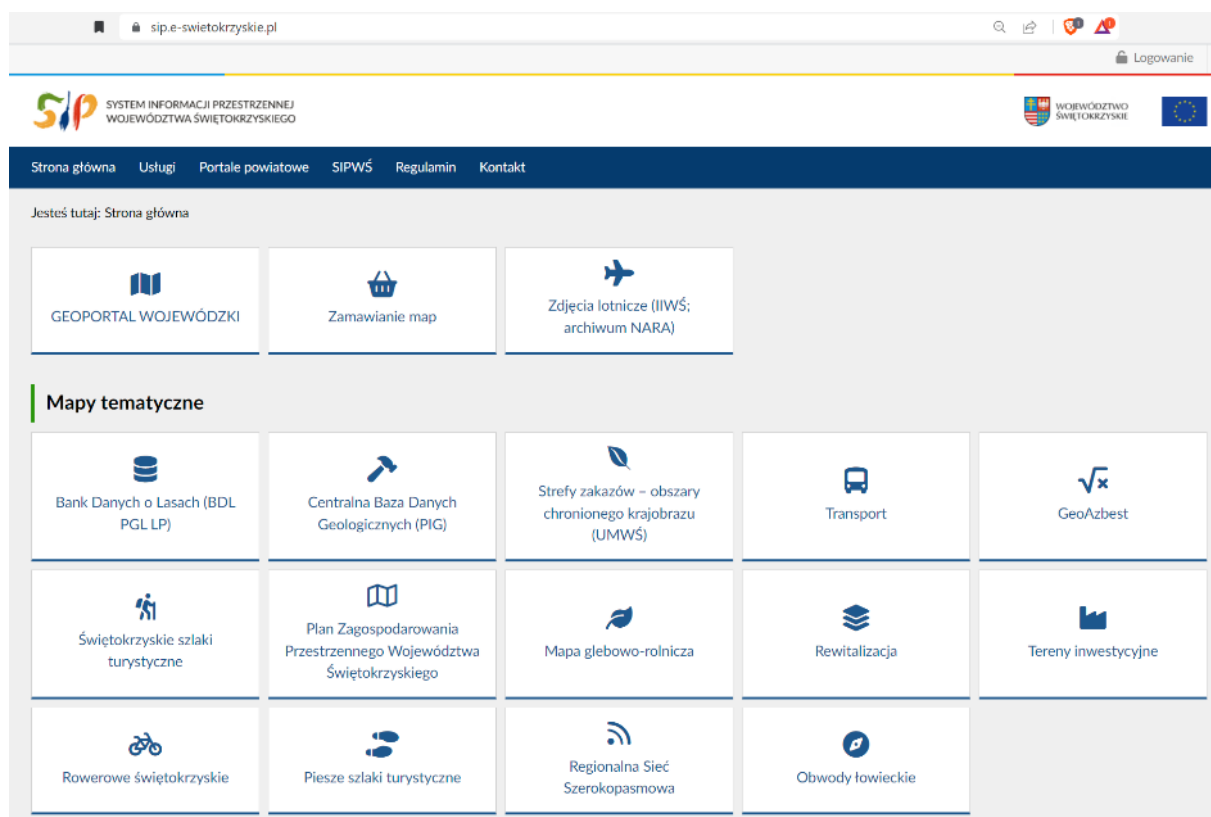
SIPWŚ umożliwiając dostęp do spójnego i aktualnego zasobu informacyjnego daje możliwość poprawy współpracy i koordynacji programów o zasięgu/znaczeniu regionalnym, między powiatami i/lub między gminami. W sposób przejrzysty prezentuje zalety regionu potencjalnym inwestorom, poprawia rozpoznanie gospodarczych i środowiskowych potrzeb regionu i jego części, co przekłada się na podejmowanie trafnych decyzji związanych z rozwojem strategicznym regionu świętokrzyskiego.

Duże znaczenie ma zastosowanie Systemu SIPWŚ przy planowaniu i monitoringu wykorzystania środków budżetowych czy też do monitorowania efektów inicjatyw społeczno-gospodarczych w poszczególnych obszarach regionu.

W ramach powyższych obszarów funkcjonalnych w 2022 roku zrealizowano szereg prac/działań dotyczących Systemu SIPWŚ na wielu płaszczyznach: bazodanowej, funkcjonalnej, szkoleniowej, wsparcia merytorycznego i technicznego dla użytkowników

SIPWŚ w województwie, powiatach i gminach, jak również aktywnie współpracowano z organami i urzędami centralnymi administracji państwowej. Działania te obejmowały m.in:

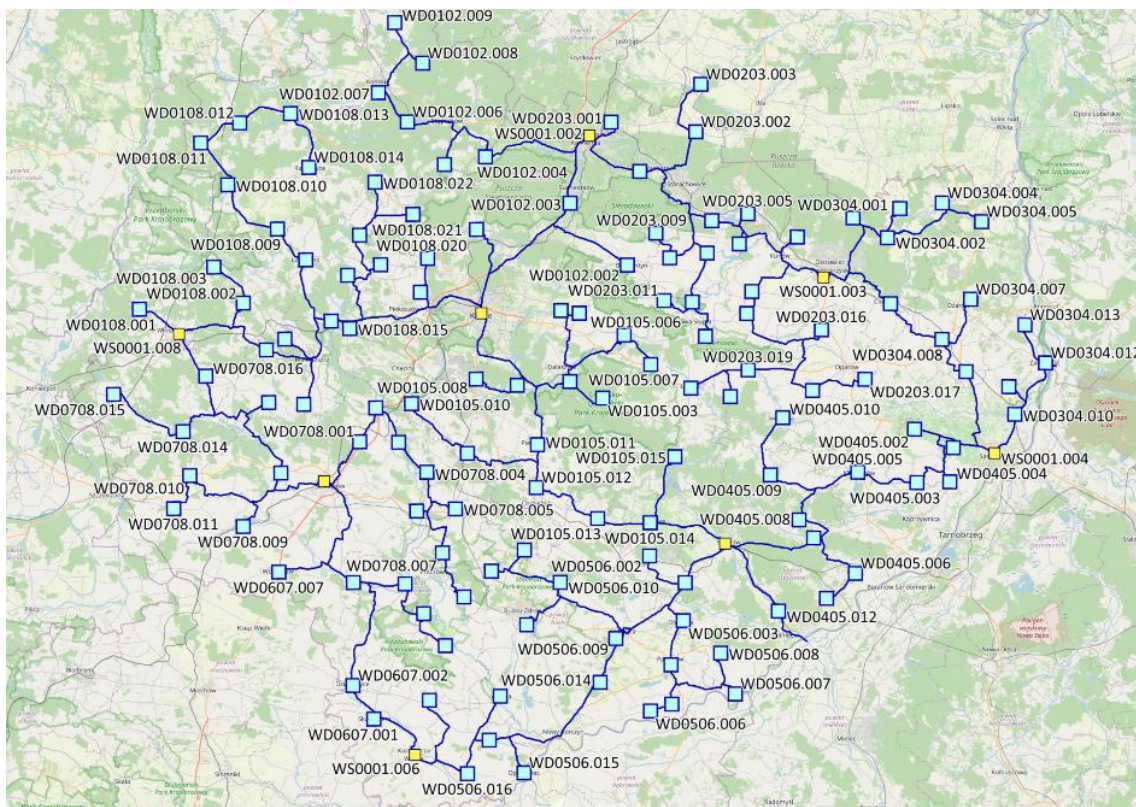
- Wdrożenie i rozwój Modułu SDI 2020 udostępnianego przez GUGIK dla Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, co bezpośrednio przekłada się na działania związane z rozwojem Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, również w kontekście optymalizacji dostępu do danych np. na urządzenia mobilne czy dostosowanie do wymogów WCAG.
- wykonanie i uruchomienie kolejnych zaplanowanych usług sieciowych danych przestrzennych dotyczących m.in.: tras rowerowych województwa świętokrzyskiego, obwodów łowieckich, rewitalizacji, mapy glebowo-rolniczej, planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, regionalnej sieci szerokopasmowej WŚ.

Źródło: <https://sip.e-swietokrzyskie.pl/>

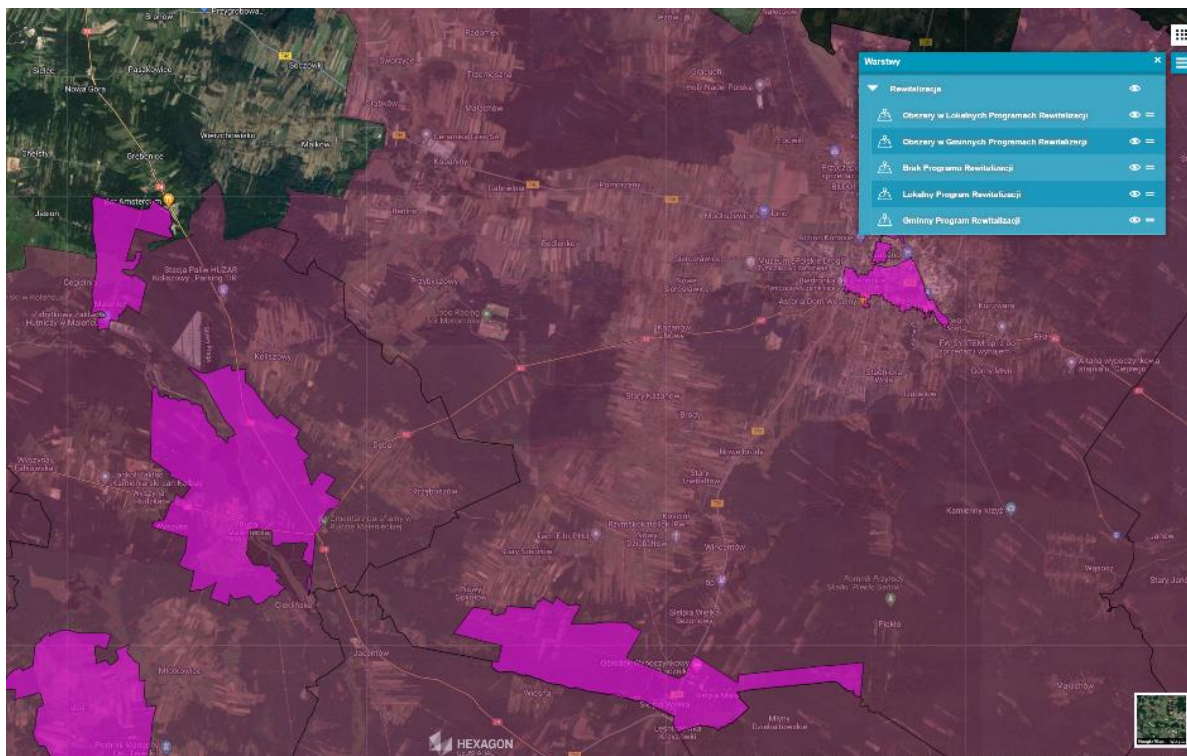
Źródło: <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/MGR/>

Źródło: <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/RSS/>

- przeprowadzono liczne wspólne prace z Departamentami Urzędu Marszałkowskiego oraz wojewódzkimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie aktywnego wykorzystania SIPWŚ dla wsparcia w realizacji zadań własnych, m.in.:
 - a. współdziałanie z Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki i spraw Zagranicznych:
 - i. aktualizacja przewodnika rowerowego pn. „Rowerowe Świętokrzyskie” poprzez rozszerzenie standardowej formuły przewodnika o nowoczesne i innowacyjne funkcjonalności będące implikacją ścisłego powiązania z SPIWŚ, co zwiększa użyteczność i atrakcyjność przewodnika, jak też w sposób znaczący zwiększa grupę odbiorców i bezpośrednio przekłada się na promocję regionu świętokrzyskiego.
 - ii. prowadzenie konsultacji z JST WŚ dotyczących aktualizacji przebiegu tras rowerowych

Przeprowadzone również zostały specjalistyczne szkolenia w ww. zakresie.
 - b. kontynuowana jest ścisła współpraca z Departamentem Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego w zakresie dostosowania dedykowanego Modułu Nieruchomości Wojewódzkich do bieżącej realizacji zadań własnych. Ze względu na interoperacyjność SIPWŚ dane dot. zasobu nieruchomości są wykorzystywane przez ŚZDW w Kielcach. W kontekście rozwoju SIPWŚ planowane jest uruchomienie kompozycji mapowej udostępniające informacje nt. dróg wojewódzkich m.in. obiektów mostowych, kilometraży, infrastruktury towarzyszącej.
 - c. kontynuowano wsparcie Departamentu Inwestycji i Rozwoju poprzez opracowanie bieżącą aktualizację dedykowanej kompozycji mapowej pn. „Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Świętokrzyskiego” (<https://portale.e-swietokrzyskie.pl/rewitalizacja/>).

Kontynuowano współpracę z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania kryzysowego w kontekście pozyskania danych dotyczących doraźnego schronienia w terenie. Ponadto w grudniu 2022 roku zorganizowane zostały warsztaty z zakresu oprogramowania WebODM oraz fotogrametrii niskiego pułapu, w których wzięli udział pracownicy Departamentu IT, Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego oraz przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/warsztaty-z-zakresu-oprogramowania-webodm- oraz-podstaw-fotogrametrii-niskiego-pulapu/>

Ponadto istotnym elementem SIPWŚ są działania dotyczące konsultacji dla gmin w zakresie aktualizacji istniejących i tworzenia nowych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP oraz MPZP). W kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, w 2022 roku kontynuowano działania mające na celu wsparcie gmin województwa świętokrzyskiego w zakresie dostosowania istniejących i nowo tworzonych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego do ich publikacji zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawa (ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2020 r. poz. 293 i 471 z późn. zm.) na platformie informatycznej Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego. 28 lipca 2022 roku, z 46 gminami zawarte zostało „Porozumienie o współpracy partnerskiej na rzecz cyfryzacji dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego i ich publikacji na stronach internetowych Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego”.

Prowadzone są także prace związane z dostawą i wdrożeniem Modułu importu danych z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i kartograficznego (Moduł Importu PZGiK), wykorzystującym komponenty oprogramowania Modułu SDI2020.

W 2022 r. Województwo Świętokrzyskie kontynuowało **realizację cyklicznych inicjatyw z obszaru społeczeństwa informacyjnego**. Inicjatywy te były skierowane do szkół, uczniów i nauczycieli, poniżej krótka charakterystyka.

„Z Panem Scratchem za pan brat – edycja 2022” – Cykliczna inicjatywa kierowana do nauczycieli i uczniów. Głównym celem jest podniesienie świadomości, znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym oraz upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego, a także zwiększenie zainteresowania uczniów programowaniem; rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej.

Cele szczegółowe Projektu:

- podniesienie świadomości znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym,
- upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego,
- rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej,
- zwiększenie zainteresowania uczniów programowaniem,
- rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej.

Konkurs Scratch, w którym udział wzięło ponad 100 uczniów z 35 szkół z całego województwa świętokrzyskiego. Do finału zakwalifikowanych zostało po 10 uczniów z każdej kategorii. Nagrody dla finalistów ufundowane zostały przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego i sfinansowane z Budżetu Województwa. Łączna wartość nagród to 10 614,90 zł. Dodatkowo zostały przygotowane upominki dla nauczycieli sprawujących opiekę nad finalistami.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/zwyciezcy-piatej-edycji-konkursu-z-panem-scratchem-za-pan-brat-nagrodzeni/>

„Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” – cykliczna inicjatywa kierowana do szkół.

Celem inicjatywy jest m.in. upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej zasad bezpiecznego i rozsądnego korzystania z zasobów Internetu, nabycie wiedzy na temat praw autorskich, ochrony wizerunku i danych osobowych, rozwijanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych oraz umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej. Realizacja zadania rozpoczęła się w dniu 26 października 2021 r. konferencją inauguracyjną. Zakończenie inicjatywy odbyło się w czerwcu 2022 r. W ramach Projektu we wszystkich edycjach realizowane były następujące działania:

- konferencje adresowane do nauczycieli, w czasie których omawiane były różnorodne zagadnienia związane z bezpiecznym korzystaniem z rozwiązań z TIK,
- spotkania uczniów z funkcjonariuszami policji,
- lekcje poświęcone tematyce projektu,
- konkurs dla uczniów,
- konferencje podsumowujące realizację projektów, na których, poza wystąpieniami merytorycznymi przedstawicieli różnych instytucji, laureatom konkursów wręczane były

nagrody.

W roku szkolnym 2021–2022 przeprowadzona została dziesiąta, jubileuszowa edycja projektu. Wszystkie dotychczasowe edycje odbyły się dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Nagrody dla finalistów ufundowane zostały przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego i sfinansowane z Budżetu Województwa w wysokości 22 453,47 zł. Dodatkowo w związku z 10-tą jubileuszową edycją konkursu, zostały zakupione statuetki dla szkół w wysokości 990,88 zł. W dziesiątej edycji projektu udział wzięły 64 szkoły.

Nowością w dziesiątej edycji był konkurs dla szkół polegający na przeprowadzeniu inicjatywy związanej z tematyką projektu, w którym wzięło udział siedemnaście placówek.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/nagrodzono-laureatow-konkursu-szybuj-bezpiecznie-w-internetowej-chmurze-2021%e2%88%922022/>

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/nagrodzono-laureatow-konkursu-szybuj-bezpiecznie-w-internetowej-chmurze-2021%e2%88%922022/>

Pozostałe Inicjatywy skierowane do informatyków jednostek organizacyjnych województwa świętokrzyskiego:

"Świętokrzyski Konwent Informatyków 2022" - Cykliczna inicjatywa kierowana do pracowników reprezentujących jednostki samorządu terytorialnego (JST), oraz ich jednostki organizacyjne głównie w obszarze informatycznym, systemów informacji przestrzennej, szpitali i innych podmiotów medycznych z terenu województwa świętokrzyskiego.

Celem inicjatywy jest poszerzenie wiedzy z zakresu nowoczesnych rozwiązań i zarządzania ICT. Konferencja opierała się na czterech blokach tematycznych: e-administracja, e-zdrowie, informacja przestrzenna oraz infrastruktura i bezpieczeństwo teleinformatyczne (<https://www.swietokrzyskie.pro/rozpoczal-sie-swietokrzyski-konwent-informatykw-2022/>).

Program Świętokrzyskiego Konwentu Informatyków 2022 miał na celu poszerzenie wiedzy z zakresu nowoczesnych rozwiązań i zarządzania ICT. Biorąc udział w konferencji, uczestnicy

uaktualniają swoją wiedzę, zapoznają się z nowymi koncepcjami i trendami a także mogą uzyskać informacje o sposobie rozwiązywania praktycznych problemów, jakie występują w ich organizacjach.

W planowanej formule spotkania, obok głównej sesji plenarnej, organizatorzy przewidzieli spotkania wykładowe, prezentacje oraz warsztaty, które staną się platformą specjalistycznej wiedzy oraz wymiany doświadczeń.

Uatrakcyjnieniem przedsięwzięcia był udział instytucji publicznych, które podzielią się swoimi doświadczeniami wynikającymi z transformacji cyfrowej, a także firm, które wskażą nowe kierunki w rozwoju w branży ICT.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/rozpoczal-sie-swietokrzyski-konwent-informatykw-2022/>

„Panel Ekspertki Regionów ds. ICT- Świętokrzyskie w ramach Konwentu Marszałków województw RP” - celem inicjatywy jest wymiana dobrych praktyk w obszarze ICT pomiędzy Regionami i instytucjami rządowymi. Województwo Świętokrzyskie w pierwszej połowie 2022 r. objęło prezydencję w Konwencji Marszałków Województw RP. W ramach tego

wydarzenia w dniach 30 – 31 marca br. odbył się Panel Ekspertki Regionów ds. ICT, do udziału, którego zostali zaproszeni przedstawiciele województw, którzy reprezentują obszar ICT a także przedstawiciele instytucji rządowych działających w tym obszarze.

Kolejne merytoryczne spotkanie odbyło się 25-26 maja 2022 roku. Było ono organizowane przez Departament IT Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego współpracujący z adekwatnymi jednostkami organizacyjnymi z pozostałych Urzędów Marszałkowskich.

Cele tematyczne panelu:

- wymiana dobrych praktyk w obszarze ICT pomiędzy Regionami i instytucjami rządowymi,
- przedstawienie aktualnych standardów w zakresie rozwoju Sieci Szerokopasmowej, Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego,
- podzielenie się doświadczeniami zdobytymi podczas realizacji projektów realizowanych w obszarze e-Zdrowie, w tym projektu partnerskiego „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego,
- omówienie kierunków rozwoju w obszarze e-Zdrowie,
- wypracowanie rekomendacji i postulatów będących wynikiem dyskusji podczas panelu celem zaprezentowania na Konwencji, jeżeli zaistnieje taka potrzeba,
- omówienie kierunków i roli regionów w rozwoju e-Zdrowia, w tym projektu partnerskiego „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego na przykładzie Specjalistycznego Szpitala Ducha Świętego w Sandomierzu,
- omówienie Projektu Stanowiska Konwentu Marszałków Województw RP w sprawie ujęcia awansu cyfrowego sektora administracji samorządowej w okresie programowania 2021-2027.

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/cyberbezpieczenstwo-ponad-wszystko/>

Źródło: <https://www.swietokrzyskie.pro/panel-eksperscki-regionow-ds-ict/>

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Społeczność informacyjne Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

ROLNICTWO I OBSZARY

WIEJSKIE

Działania na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS oraz wojewódzkich jednostek organizacyjnych, którymi są:

- ✓ Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach;
- ✓ Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach.

Obszar wspierany jest poprzez realizację **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach działalności prowadzonej przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach.**

Na wdrażanie działań regionalnych **PROW 2014-2020** województwo świętokrzyskie otrzymało środki w wysokości ponad **147 mln EUR**, tj. około **693 mln zł** (kwota zależy od kursu EUR). Od początku wdrażania programu do końca 2022 r. Samorząd Województwa zawarł 1 885 umów o przyznanie pomocy na kwotę dofinansowania ponad 542,6 mln zł, co stanowi 78% dostępnego limitu środków. **W roku 2022 zawarto 289 umów na kwotę pomocy ok. 125,8 mln zł.**

Z zakontraktowanej kwoty do beneficjentów trafiło już – w formie refundacji poniesionych kosztów – ponad 363,2 mln zł, z czego **wypłaty w 2022 r. wyniosły 47,9 mln zł.**

Wdrażanie PROW 2014-2020 w podziale na poszczególne działania przedstawia się następująco:

1. Działania LEADER (Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER):

Dotychczas w wyniku dofinansowania z PROW 2014-2020 w ramach naborów wniosków ogłaszanych przez LGD utworzonych zostało ponad 1 024 miejsc pracy, zarejestrowano 533 jednoosobowych działalności gospodarczych, wybudowano/zmodernizowano 791 obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wybudowano 114 km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, 29 zabytków poddano pracom konserwatorskim lub restauratorskim, zorganizowano 769 imprez/wydarzeń o charakterze kulturalnym, a także przeprowadzono 233 szkolenia, w których wzięło udział ponad 5,8 tys. osób.

2. Działania dotyczące infrastruktury wiejskiej

a) Gospodarka wodno-ściekowa w ramach środków PROW

Samorząd Województwa zawarł 108 umów na kwotę pomocy 109,4 mln zł, wartość kosztów kwalifikowalnych operacji 176 mln zł. Na rzecz beneficjentów zrealizowano już wypłaty na kwotę ponad 97,5 mln zł. Niemal 88% spośród zakontraktowanych operacji (95 umów) zostało już zakończonych i rozliczonych. 13 operacji na kwotę dofinansowania ponad 16,3 mln zł nadal pozostaje w realizacji.

W efekcie dotychczas zrealizowanych inwestycji wybudowano 166 km sieci wodociągowych, 224 km sieci kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, 2 860 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków, 6 ujęć wody i 2 stacje uzdatniania wody, a także 5 oczyszczalni ścieków. Przebudową objęto 3 stacje uzdatniania wody i 4 ujęcie wody oraz 3 oczyszczalnie ścieków. Z ulepszonej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej korzysta ponad 95 tys. osób.

b) Gospodarka wodno-ściekowa w ramach środków EIO

Środki z Europejskiego Instrumentu Odbudowy (EIO) w wysokości 18,4 mln EUR, jakie otrzymało województwo świętokrzyskie na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa” na realizację inwestycji z dofinansowaniem w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych (w przypadku dofinansowania z podstawowego limitu PROW intensywność pomocy wynosi 63,63%) kształtują się na poziomie 86,5 mln zł.

W 2022 r. podpisanych zostało 30 umów na realizację planowanych inwestycji o łącznej wartości dofinansowania ponad 85,3 mln zł. Na przyznanie pomocy oczekują jeszcze 44 podmioty znajdujące się na zatwierdzonej przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w dniu 14 września 2022 r. liście rankingowej.

c) Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne

Samorząd Województwa zawarł **65 umów** na dofinansowanie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne (świetlice i domy kultury). Kwota dofinansowania zawartych umów wyniosła **22,7 mln zł** przy kosztach kwalifikowalnych ponad 34 mln zł. Na konta beneficjentów wypłacono już środki w wysokości ponad 9 mln zł. 25 operacji zostało już zakończonych i rozliczonych. W dalszej realizacji pozostaje 40 operacji na wnioskowaną kwotę pomocy ponad 14,2 mln zł.

Efektem rzeczowym zrealizowanych inwestycji jest m.in. wybudowanie 4 obiektów kultury, przebudowa 20-tu i wyposażenie 15-tu z nich oraz przebudowa 1 amfiteatru wraz z

wyposażeniem. Liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury wynosi 13,8 tys. osób.

d) Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Efektom dotychczasowym dofinansowania są przebudowane nawierzchnie dróg lokalnych o łącznej długości 330,8 km, z czego 251,3 km stanowią drogi gminne, a 79,5 km – drogi powiatowe. Nowe odcinki dróg gminnych powstały na długości 2,26 km. Liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury wynosi ponad 201 tys. osób.

W 2022 r. został ogłoszony drugi nabór wniosków o dofinansowanie. Wpłynęły 44 wnioski na łączną kwotę pomocy ponad 49,5 mln zł. Wszystkie złożone wnioski, znajdujące się obecnie w fazie weryfikacji mieszczą się w dostępnym limicie środków, co oznacza, że przechodząc pozytywnie ten proces, będą mogły być sfinalizowane podpisaniem umów z ich wnioskodawcami w 2023 r.

3. Scalanie gruntów

Kwota do dyspozycji Samorządu Województwa na operacje typu „scalanie gruntów” to **14,5 mln EUR**, tj. 67,9 mln zł. Dotychczas przeprowadzono 3 konkursy, które odbyły się w 2016, 2017 oraz 2022 roku. Zakontraktowano 8 operacji na łączną kwotę dofinansowania 59,3 mln zł, co stanowi ok. 87% limitu na ten typ operacji. Beneficjentami dofinansowania są Powiat Jędrzejowski i Powiat Włoszczowski. Łączna powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym wnosi 5 082,44 ha. Ogólna liczba działek ewidencyjnych na obiekcie scaleniowym przed scaleniem to 6 565 szt. Liczba gospodarstw uczestniczących w projekcie wynosi 1 256 szt.

Z tytułu refundacji poniesionych wydatków wypłacono dotychczas środki finansowe w wysokości **7,8 mln zł**. Wszystkie operacje pozostają nadal w realizacji (brak operacji zakończonych i rozliczonych).

Na wdrażanie **Priorytetu IV PO RYBY 2014-2020**, tj. zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej na obszarach rybackich Województwo otrzymało do dyspozycji kwotę w wysokości 3 mln EUR (ok. 13 mln zł) na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszarów zależnych od rybactwa. Środki te trafiły do wyłonionej w drodze konkursu Świętokrzyskiej Rybackiej Lokalnej Grupy Działania z siedzibą we Włoszczowie.

Na podstawie Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność z dn. 19 maja 2016 r. Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania otrzymała wsparcie na:

- ✓ realizację lokalnej strategii rozwoju: 2 525 000 EUR (ok. 11 mln zł),
- ✓ wdrażanie projektów współpracy (pomiędzy RLGD): 74 940,22 EUR (ok. 325 tys. zł),
- ✓ koszty bieżące i aktywizację, tzw. koszty funkcjonowania RLGD: 400 059,78 EUR (ok. 1,6 mln zł).

Od początku wdrażania Programu do grudnia 2022 r. Samorząd Województwa zawarł z beneficjentami z obszaru rybackiej LSR **123 umowy o przyznanie pomocy na kwotę kosztów kwalifikowalnych ok. 22,49 mln zł, w tym 12,85 mln zł dofinansowania**. Oznacza to, iż dostępny dla województwa limit środków został zakontraktowany w 99 %.

Spośród łącznej liczby umów, w 2022 r. zawartych zostało 24. Wartość dofinansowania z Programu wyniosła ok. 3,2 mln zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 5,2 mln zł.

Z zakontraktowanej kwoty ogółem na konta beneficjentów wypłacono już ponad 10,49 mln zł, z czego prawie 1,2 mln zł w 2022 r.

W efekcie zakończonych projektów (104 zrealizowanych i rozliczonych umów) na obszarze rybackiej LSR:

- ✓ utworzono 86 miejsc pracy,
- ✓ powstało 14 nowych działalności gospodarczych,
- ✓ zrealizowano 25 operacji polegających na rozwoju działalności gospodarczych,
- ✓ zrealizowano 9 operacji polegających na różnicowaniu działalności rybackiej,
- ✓ utworzono 10 punktów sprzedaży bezpośredniej ryb,
- ✓ wybudowano bądź zmodernizowano 42 obiekty infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej,
- ✓ przeprowadzono 11 operacji mających na celu promocję obszaru LGD, zrealizowano 4 projekty współpracy międzyregionalnej.

UMWŚ realizuje zadania Sekretariatu Regionalnego **Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich**. KSOW to propozycja szeroko rozumianej współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie

rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy wszystkimi organizacjami działającymi na tych obszarach oraz na rzecz ich rozwoju. Głównym celem KSOW na każdym szczeblu – lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym – jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie.

Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 jest dokumentem, w którym określono ramowo działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w oparciu o priorytety Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz cele KSOW. W ramach realizowanych działań w poszczególnych kategoriach wydatków w 2022 roku zrealizowano:

- 4 zadania planu komunikacyjnego na kwotę – 98.990,10 zł,
- 2 zadania własne na kwotę – 76.457,00 zł,
- 20 zadań w Konkursie 6/2022 dla Partnerów na kwotę – 789.015,11 zł.

W 2022 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS, podejmował również działania w zakresie promocji żywności produkowanej na terenie regionu. W 2022 roku zorganizowano m.in.:

- **Finał Wojewódzki XXI Edycji Konkursu "Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów"**. Finał odbył się w Parku Etnograficznym w Tokarni. Konkurs promuje lokalne produkty żywności wysokiej jakości. W konkursie wzięło udział 35 produktów przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich, członków Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie i osoby prywatne. Konkurs podkreśla tradycję kulinarną regionu, która stanowi jego wizytówkę i atrakcję turystyczną.
- **Konkurs „Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu węzy pszczelej"**. Otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego - na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: „Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu węzy pszczelej". Na realizację zadania przeznaczono 100 000 zł. Celem inicjatywy było wsparcie świętokrzyskich pszczelarzy w prowadzeniu działań wspomagających dobry rozwój, kondycję i liczebność pszczół, poprawa dobrostanu

pszczoł, zdrowotności, eliminacja chorób w pasiekach. Zadanie realizowane było w oparciu o współpracę z organizacjami zrzeszającymi pszczelarzy województwa świętokrzyskiego.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy sprzyjające szeroko rozumianemu rozwojowi obszarów wiejskich województwa realizowane w 2022 roku obejmowały:

- **Wojewódzki konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy oraz Dożynki Prezydenckie**
Corocznie w naszym województwie odbywają się Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie. Jest to święto plonów podkreślające piękno tradycji polskiej wsi. W 2022 roku Dożynki Wojewódzkie odbyły się w Bogorii. Decyzją Komisji, pierwsze miejsce zajął wieniec z Powiatu Kieleckiego, z gminy Bielin wykonany przez Panią Grażynę Sitek – sołtysa miejscowości Czaplów i reprezentował nasze województwo podczas Dożynek Prezydenckich w Warszawie w dniach 17-18 września 2022 r. Wieńcowi towarzyszył Zespół Pieśni Tańca Ciekoty, który zapewnił oprawę wokalną i taneczną.
- **Organizacja akcji „Poznaj świętokrzyskie smaki” – dwie edycje**
Akcja oprócz propagowania świętokrzyskich produktów wysokiej jakości skierowana była do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, które ze względu na sytuację polityczno-społeczną przebywały w różnych ośrodkach na terenie województwa Świętokrzyskiego.
- **Prezentacja produktów „Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie”**
Prezentacja produktów miała na celu promocję i wsparcie producentów należących do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie i zapoznanie przedstawicieli samorządów z innych regionów Polski podczas II posiedzenia Konwentu Przewodniczących Sejmiku Województw RP oraz Konwentu Skarbników Województw RP w Sandomierzu
- **Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) w województwie świętokrzyskim**
Lista Odmian Zalecanych do uprawy na obszarze województwa jest sporządzona w oparciu o wieloletnie wyniki doświadczeń odmianowych prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) w województwie świętokrzyskim. Odmiany roślin uprawnych umieszczone na „Liście Odmian Zalecanych do uprawy na obszarze województwa świętokrzyskiego” wykazały w ostatnich latach dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa i zasługują na znaczący udział w uprawie. Stwierdzona w czasie badań duża wartość tych odmian daje większą

gwarancję uzyskania lepszych efektów gospodarczych niż uprawa innych odmian. W 2022 roku na realizację doświadczeń i badań w zakresie Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w województwie świętokrzyskim przeznaczono 80 000,00 zł.

➤ Projekt „**Zakup drzew i krzewów miododajnych przeznaczonych do nasadzeń na terenach zieleni dostępnych publicznie w województwie świętokrzyskim – 2022 r.**”

finansowanego z budżetu oraz dofinansowany z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.

W roku 2022 Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego kontynuując inicjatywę rozpoczęta w 2020 r. zrealizował 3 edycję projektu nasadzeń drzew i krzewów miododajnych. Sadzenie drzew i krzewów miododajnych realizowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wpisuje się w działania przyjęte przez Komisję Europejską, dotyczące rozwoju Strategii Bioróżnorodności na terenie Unii Europejskiej. Na sfinansowanie zadania Województwo przeznaczyło 19 363,32 zł z budżetu województwa świętokrzyskiego oraz pozyskało dofinansowanie w kwocie 9 681,66 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach. Łączny budżet projektu został zaplanowany w wysokości 29 044,98 zł.

Projekt nasadzenia drzew i krzewów miododajnych zrealizowany został przez województwo świętokrzyskie wspólnie z 40 gminami oraz 5 samorządowymi jednostkami organizacyjnymi podległymi Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

➤ **Dofinansowanie budowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych**

W roku 2022 wnioski dotyczące budowy, odbudowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych złożyło 56 gmin i 1 powiat z województwa świętokrzyskiego.

Wszystkie gminy i powiat otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę 3 308 700,00 zł. 5 gmin zrezygnowało z otrzymanego wsparcia. Na terenie województwa świętokrzyskiego dzięki dofinansowaniu z budżetu województwa świętokrzyskiego powstało bądź zostało zmodernizowanych ok. 26 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

W roku 2022 Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach wykonało następujące prace scaleniowe:

W powiecie jędrzejewskim:

- ✓ Kawęczyn (I i II etap scalenia)- powierzchnia scalenia 177 ha
- ✓ Łysaków Kawęczyński (I i II etap scalenia)- powierzchnia scalenia 354 ha
- ✓ Łysaków Pod Lasem (I i II etap scalenia) - powierzchnia scalenia 447 ha

Wymiana gruntów:

- ✓ Dzierzgow (II etap) - powiat włoszczowski- 19 ha (32 działki)
- ✓ Bodzechów – powiat ostrowiecki- 8,79 ha

Udział w pracach związanych z pozyskaniem wniosków o scalenie gruntów wsi:

- ✓ Piaski - powiat jędrzejowski,
- ✓ Węgleniec - powiat jędrzejowski
- ✓ Stawy- powiat jędrzejowski

W 2022 r. Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach zrealizowało dochody z tytułu działalności statutowej na ogólną kwotę **710.000 zł**.

Prace zlecone przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego:

1. Inwentaryzacja i opracowanie operatu pomiarowego obiektów wokół lotniska w Masłowie k/ Kielc mogących stanowić przeszkody lotnicze
2. Regulacja stanów prawnych (mapy+wykaz zmian gruntowych) dotyczących stwierdzenia zajętości pasa drogowego drogi wojewódzkiej Nr 750 „Ćmińsk Rządowy- Zagnańsk”.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Rolnictwo i obszary wiejskie znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

Działania na rzecz ochrony przyrody i środowiska w regionie realizowane są przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem Departamentu Środowiska i Gospodarki Odpadami, Departamentu Przyrody i Klimatu UMWS w Kielcach oraz wojewódzkiej jednostki organizacyjnej - Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

OCHRONA PRZYRODY I KLIMATU

Realizując cel operacyjny jakim jest poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego dążono do stwarzania sprzyjających warunków dla realizacji inwestycji zmierzających do osiągnięcia w regionie niskoemisyjnej gospodarki, ograniczającej zużycie zasobów naturalnych oraz odpornej na zmiany klimatu.

Prowadzony stały monitoring realizacji działań wynikających z sektorowych programów i ich wpływu na środowisko, a także dokonywane analizy rocznych raportów wyników pomiarów emisji zanieczyszczeń i sprawozdań z realizacji zadań środowiskowych, były podstawą do opracowania projektu „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030”, który będzie wyznaczał ramy transformacji w najważniejszych komponentach środowiska.

Wydano ponad 200 decyzji administracyjnych reglamentujących wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz emisję gazów cieplarnianych; zbieranie, przetwarzanie i wytwarzanie odpadów; w sprawie uznania lub odmowy uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny oraz zezwalających na usuwanie drzew i krzewów. Określone w decyzjach warunki emisyjne mają na celu zapewnienie eksploatacji instalacji przemysłowych w sposób niepowodujący przekroczeń standardów emisyjnych wynikających z prawa krajowego oraz UE.

Niezbędnym elementem wszystkich działań w zakresie poprawy jakości środowiska jest szeroko rozumiana edukacja ekologiczna. Dzięki kształtowaniu postaw proekologicznych oraz edukację buduje się świadomość mieszkańców, co bezpośrednio wpływa na podejmowane przez nich działania poprawiające stan środowiska. Dlatego właśnie Samorząd Województwa od 2020 r. prowadzi kampanię pn. „Nie rób świata na szaro”, która ma na celu przede wszystkim uświadamianie mieszkańców regionu o szkodliwym wpływie zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzi i środowisko oraz o regulacjach wynikających z „uchwały

antysmogowej”. W przeprowadzonych działaniach skupiano się również na edukacji samorządów gminnych jako jednostek najbliższych swoich mieszkańców, gdzie świadomość ekologiczna może być budowana na poziomie lokalnym.

W 2022 r. w ramach kampanii na bieżąco **informowano o aktualnych programach wsparcia dla wymiany przestarzałych źródeł ciepła oraz efektywności energetycznej budynków**, takich jak:

- „Stop Smog”,
- „Czyste Powietrze”,
- „Moje ciepło”,
- „OZE Świętokrzyskie”,
- „Mój Prąd”, LeadAIR,
- „Ciepłe Mieszkanie”,
- „Energia dla wsi”,
- „Energia plus”,
- „Zielona energia”.
- „Budownictwo efektywne energetycznie i procesowo”.

Ponadto promowano wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. W ramach XXIV Międzynarodowych Targów Energetyki i Elektrotechniki, XIX Targów Odnawialnych Źródeł Energii ENEX Nowa Energia wygłoszono wykłady, pn. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” oraz „Zmiany klimatu - działania mitygacyjne i adaptacyjne”. Na stoisku Urzędu Marszałkowskiego informowano nt. obowiązującego Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych oraz „uchwały antysmogowej”.

W celu zachowania wysokich walorów przyrodniczych naszego województwa kontynuowano realizację projektów LIFE+ i LIFE:

- **„Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Ponidziu”** - poprzez wypas owiec i kóz na murawach kserotermicznych i obszarze świetlistej dąbrowy, monitorowano również jego efekty i wpływ na jakość tych siedlisk.
- **„Renaturyzacja Śródlądowej Dłty Rzeki Nidy”** - kontynuowano prace hydrologiczne wraz z konserwacją urządzeń hydrotechnicznych na starorzeczu Nidy, przeprowadzono

koszenie łąk ekstensywnie użytkowanych, kontynuowano wypas koników polskich oraz rozpoczęto wypas krów rasy hereford jako skutecznego narzędzia zapobiegania sukcesji wtórnej, kontynuowano hodowlę skójkii gruboskorupowej, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej oraz zatoczka łamliwego.

Fot. Fragment Śródlądowej Delty Rzeki Nidy

W dniu 30 września 2022 r. odbyło się uroczyste otwarcie **„Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu w m. Umianowice, gm. Kije”**, który stanowi unikatowe zaplecze edukacyjne, dydaktyczne, naukowe i ochronne. W ośrodku znajduje się m.in.: „Nidarium” czyli wielkogabarytowe akwarium, pokazujące życie w środowisku rzeki Nidy, sala edukacyjno-konferencyjna, pracownia projektowo-badawcza, budynek stacji istniejącej kolejki wąskotorowej, wieżę ciśnień do obserwacji ornitologicznych, wolny wybieg dla zwierząt ras rodzimych, jak również miejsca noclegowe z częścią gastronomiczną.

Fot. Ośrodek Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu

W 2022 r. kontynuowano również zadanie pn. **„Rewitalizacja oraz funkcjonowanie kolejki wąskotorowej Ponidzie”**, którego celem jest organizacja działalności edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej poprzez połączenie zrewitalizowanej i dostosowanej do dzisiejszych standardów historycznej infrastruktury kolejki wąskotorowej z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi Parków Krajobrazowych na Ponidziu.

Natomiast w celu stworzenia dostępnej przestrzeni do cennych przyrodniczo obszarów Ponidzia dla wszystkich osób, niezależnie od wieku, niepełnosprawności i potrzeb rozpoczęto realizację grantu pn.: **„Nadnidziański Park Krajobrazowy przestrzenią dostępną dla osób z niepełnosprawnościami”** w ramach projektu „Obszar chroniony, obszar dostępny”.

Przedsięwzięcie finansowane jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Działania 4.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Zadanie realizowane jest na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, jego otuliny oraz Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach.

Dotychczas w ramach grantu przeprowadzono specjalistyczne szkolenia w zakresie pracy z

osobami z niepełnosprawnościami, takie jak: udzielanie pierwszej pomocy, savoir-vivre i asystentura osób z niepełnosprawnościami, koordynator ds. niepełnosprawności.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Mając na względzie racjonalne korzystanie ze środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w 2022 r. w województwie świętokrzyskim podjęto szereg działań w obszarze jego ochrony, gospodarki odpadami, edukacji ekologicznej, a także rozwoju gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ). Generalnie stan województwa w obszarze środowiska naturalnego w 2022 r. **ocenia się pozytywnie.**

Najistotniejsze działania leżące w zakresie uprawnień Samorządu Województwa podjęte były w 2022 r. w obszarze:

1. Opłat ekologicznych

Zweryfikowano i dokonano redystrybucji opłat środowiskowych na kwotę blisko 55 mln zł, które przeznaczone są na realizację inwestycji proekologicznych związanych m.in. z gospodarką odpadami, ochroną powietrza, odnawialnymi źródłami energii oraz przedsięwzięciami z zakresu edukacji ekologicznej. Opłaty te były uiszczane na podstawie przepisów szczegółowych i dotyczyły:

- opłat za korzystanie ze środowiska,
- opłat produktowych za opakowania, baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony, oleje i preparaty smarowe
- środków przeznaczonych na prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych w zakresie opakowań, baterii i akumulatorów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- opłat rejestrowych i rocznych związanych z rejestracją podmiotów w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO),
- opłat recyklingowych za torby na zakupy z tworzywa sztucznego,
- opłat za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- opłat depozytowych,
- opłat za usunięcie drzew i krzewów.

Przekazane środki do jednostek samorządu terytorialnego oraz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu opłat środowiskowych stanowią ważny instrument finansowy wspierający realizację polityki ekologicznej państwa i regionu. W 2022 r. udzielono także pomocy de minimis 389 przedsiębiorcom z terenu województwa świętokrzyskiego w ramach zwolnienia z płatności tzw. opłaty produktowej dot. głównie opakowań oraz prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych na kwotę blisko 1 mln zł.

2. Geologii

Skoncentrowano działania na rozwoju OZE (dot. geotermii) w efekcie czego zatwierdzono wszystkie projekty robót geologicznych tj. 7 opracowań związanych z poszukiwaniem złóż wód termalnych, w terminie umożliwiającym gminom złożenie wniosków o dofinansowanie wykonania otworów do głębokości 3 500 m. Ponadto, mając na względzie kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego oraz ochronę terenów złóż niezagospodarowanych, przeanalizowano 1683 gminnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania lub inwestycji celu publicznego (o ponad 25 % więcej niż w roku ubiegłym) oraz 20 projektów zmian studiów uwarunkowań i 63 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wydano także 21 decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych dla udokumentowania złóż kopalin oraz zatwierdzających dokumentację wynikowe tych robót. Warto dodać, że województwo posiada zasoby wód leczniczych, które stanowią bazę dla lecznictwa uzdrowiskowego i rozwoju gmin uzdrowiskowych oraz należy do jednego z dwóch największych w Polsce okręgów eksploatacji surowców skalnych. Stąd pochodzi około:

- 45 % krajowego wydobycia surowców dla przemysłu wapienniczego i cementowego,
- 34 % krajowego wydobycia surowców do produkcji kruszyw łamanych dla budownictwa i drogownictwa.

3. Gospodarki odpadami

Rozpoznawano i propagowano rozwiązania w duchu GOZ w gospodarce odpadami, oprócz dokonywania szeregu czynności administracyjnych wynikających z wielu ustaw szczegółowych, w tym wydawania decyzji administracyjnych. W efekcie tych działań wypracowano stosowne rekomendacje, które uwzględniono w projekcie aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Niektóre z nich były inspiracją dla

przedsiębiorców do podjęcia działań związanych z np. produkcją z odpadów środka poprawiającego właściwości gleby oraz wdrażaniem innowacyjnych technologii przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji. Należy tu wskazać kilka działań zgodnych nurtem GOZ-u podjętych w naszym regionie w 2022 r., np.:

- wykonano w Hiszpanii badania i analizy odpadów pofermentacyjnych pod kątem produkcji pełnowartościowego paliwa z odpadów ulegających biodegradacji w procesie karbonizacji w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Promniku (RZZO Promnik),
- rozpoczęto prace związane z produkcją paliwa z odpadów z tworzyw sztucznych z zastosowaniem krakingu w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów we Włoszczowie (RZZO Włoszczowa),
- przystąpiono do modernizacji instalacji do przetwarzania odpadów w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Janiku (RZZO Janik) w celu zwiększenia ilości pozyskiwanych surowców wtórnych – m.in. stłuczki szklanej i tworzyw sztucznych,
- podjęto czynności zmierzające do zamykania obiegu odpadów w procesie fermentacji w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Janczycach (RZZO Janczyce), a w RZZO Końskie i RZZO Promnik zajęto się badaniami odpadów pod kątem produkcji z nich środka poprawiającego właściwości gleby,
- podjęto prace koncepcyjne nad wdrożeniem technologii energetycznego odzysku odpadów w Regionalnym Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Rzędowie (RZZO Rzędów), zaś w RZZO Końskie nad zastosowaniem magazynów energii pozyskanej z instalacji fotowoltaicznej oraz wykorzystaniem ciepła z komór do biostabilizacji odpadów.

Natomiast działania samorządów gminnych skupiały się na rozwoju i optymalizacji systemów gospodarki odpadami komunalnymi. Ukierunkowane były na budowę, rozbudowę, modernizację PSZOK, w tym budowę punktów napraw i ponownego użycia oraz budowę nowoczesnych altan śmietnikowych. W tym celu korzystały m.in. ze wsparcia finansowego w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. PSZOK i punkty napraw stanowią bowiem integralny element systemu gospodarki odpadami na drodze do zapobiegania powstawania odpadów, a ich działalność odpowiada kierunkom w zakresie tworzenia i rozwijania gospodarki o obiegu zamkniętym.

Dużą rolę we wdrażaniu GOZ odgrywają mieszkańcy. Z myślą więc o mieszkańcach obszarów wiejskich, przystąpiono do realizacji międzynarodowego projektu "CORE" Composting in Rural Environments, Program Interreg Europa 2021-2027, którego celem jest promowanie dobrych praktyk w zakresie kompostowania bioodpadów i wdrażanie działań efektywnego ich kompostowania na terenach wiejskich. W projekcie biorą udział wybrane gminy oraz regionalne zakłady zagospodarowania odpadów z terenu województwa świętokrzyskiego.

Dzięki utrzymującej się współpracy z Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, uczestnicząco w realizacji międzynarodowego projektu „BIOREN HORYZONT 2020” dotyczącym opracowania biopaliw nowej generacji z frakcji organicznej pochodzącej z odpadów komunalnych. Efekty projektu omawiano z przedsiębiorcami pod kątem wdrożenia w województwie świętokrzyskim innowacyjnej technologii wytwarzania z odpadów bioproduktów. W ramach realizacji tego projektu zorganizowano również wizytę studyjną w Hiszpanii, gdzie poznano innowacyjną na skalę europejską technologię przetwarzania odpadów.

W 2022 r. zorganizowano i przeprowadzono:

- sześć spotkań poświęconych aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego (WPGO) z udziałem przedstawicieli jednostek administracji publicznej oraz przedsiębiorców zarządzających regionalnymi zakładami zagospodarowania odpadów (RZZO). Tematyka spotkań poświęcona była m.in. planowaniu i monitorowaniu gospodarki odpadami, rozliczaniu poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów, projektowanym zmianom przepisów prawa dot. systemu kaucyjnego oraz rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP). Prowadzono także dyskusje mające na celu wypracowanie nowoczesnego, holistycznego podejścia w zakresie gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem OZE, potencjału surowcowego i energetycznego odpadów,
- trzy warsztaty komunalne on-line pn. „Razem TworzyMY Ekoświętokrzyskie”, których celem było omówienie m.in.: możliwości wykorzystania odpadów jako źródła surowców krytycznych, potencjału wodoru jako paliwa, kwestii zielonych zamówień publicznych, obliczania poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w ramach sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami,

- dwa spotkania z zarządzającymi RZZO, na których omawiano kwestie prawne i finansowe związane z planowanymi inwestycjami w kontekście aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego (WPGO), w tym Planu Inwestycyjnego,
- spotkanie z naukowcami z Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, parterami z Hiszpanii i Belgii uczestniczącymi w projekcie BIOREN oraz przedsiębiorcami z terenu województwa świętokrzyskiego. Celem było omówienie innowacyjnej technologii wytwarzania z odpadów bioproduktów pod kątem potencjalnego zastosowania tego rozwiązania w regionie świętokrzyskim

4. Edukacji ekologicznej

Przeprowadzono szereg działań w zakresie edukacji ekologicznej, oprócz bieżącego udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie. Ich celem było pogłębianie wiedzy i kształtowanie właściwych postaw w zakresie ochrony środowiska, w tym rozpowszechnianie zasad gospodarki odpadami oraz gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). W 2022 r. współdziałano z innymi podmiotami w tym aspekcie, na szczeblu regionalnym, ogólnopolskim i zagranicznym. W efekcie wykonanej pracy zarówno przedstawiciele samorządów, jak i liczni przedsiębiorcy zostali wzbogaceni w wiedzę z obszaru szeroko pojętej ochrony środowiska, gospodarki odpadami, GOZ-u oraz innowacji. Warto podkreślić, iż prowadzenie działań edukacyjnych służy jako jeden z elementów wsparcia w podejmowaniu decyzji przez przedsiębiorców na drodze w kierunku zielonej transformacji, dla samorządów zaś stanowi wsparcie w poszerzaniu i stosowaniu wiedzy z zakresu ochrony środowiska na tle zmieniających się przepisów prawa. Ponadto, w ramach działań edukacyjnych zaplanowano włączenie w szerszym stopniu mieszkańców województwa świętokrzyskiego w sprawy ochrony środowiska.

Do najistotniejszych działań można zaliczyć, np.:

- **Udzielenie wsparcia merytorycznego i doradczego tysiącom przedsiębiorców w zakresie gospodarki odpadami.** Dotyczyło ono prawidłowej rejestracji działalności w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), a także rozliczania opłat produktowych i sporządzania stosownych sprawozdań (10 tysięcy przedsiębiorców).
- **Przeprowadzenie 12 warsztatów i spotkań** poświęconych tematyce kierunków rozwoju w regionie świętokrzyskim gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym jednego spotkania

zorganizowanego przy współpracy z Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN w Krakowie.

- Zorganizowanie konferencji pn.: „**Razem tworzyMy Ekoświętokrzyskie**” podczas XXII Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami EKOTECH w Kielcach. Zakres przedmiotowy obejmował: zieloną transformację, gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ), zielone zamówienia publiczne.
- **Zorganizowanie stoiska targowego**, na którym pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach udzielali informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom z dziedziny ochrony środowiska.
- Współorganizowanie pierwszej z serii cyklicznych konferencji pn.: „**Współczesna Geologia Samorządowa**”, która odbyła się w województwie świętokrzyskim z uwagi m. in. na cenne walory geologiczne rejonu. Organizatorem i inicjatorem konferencji był Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.
- **Zainicjowanie kampanii edukacyjno-informacyjnej dotyczącej ochrony środowiska**, w tym powietrza i wody oraz gospodarki odpadami. Założono, że będzie ona skierowana do wszystkich grup wiekowych mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Na tę okoliczność w 2022 r. przygotowano szczegółową koncepcję merytoryczną i organizacyjną, a także pozyskano i zabezpieczono odpowiednie środki finansowe.

5. Kontroli i monitorowania

Sprawowano kontrolę przestrzegania i stosowania liczych przepisów prawa w obszarze środowiska, np. na podstawie ustaw:

- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze.

Kontrolemi te miały na celu wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości stwierdzonych u podmiotów korzystających ze środowiska, gospodarujących odpadami, wprowadzających produkty oraz podmiotów posiadających koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż. W 2022 r. przeprowadzono **32 kontrole** dotyczące przestrzegania i stosowania przepisów

środowiskowych. W ramach działań monitoringowych w 2022 r. **zweryfikowano ponad 10 tys. sprawozdań** z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki odpadami oraz o wprowadzanych na rynek krajowy produktach, które przedkładane są głównie przez przedsiębiorców oraz jednostki samorządu terytorialnego. Dokonana analiza danych ze sprawozdań wskazuje na właściwy kierunek m.in. w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi tj. zwiększenie masy odpadów kierowanych do ponownego użycia, recyklingu i odzysku, jak również zmniejszenie wydawania toreb na zakupy z tworzywa sztucznego w jednostkach handlu detalicznego i hurtowego o ok. 900 tys. szt. w stosunku do 2021 r.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona przyrody i środowiska znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

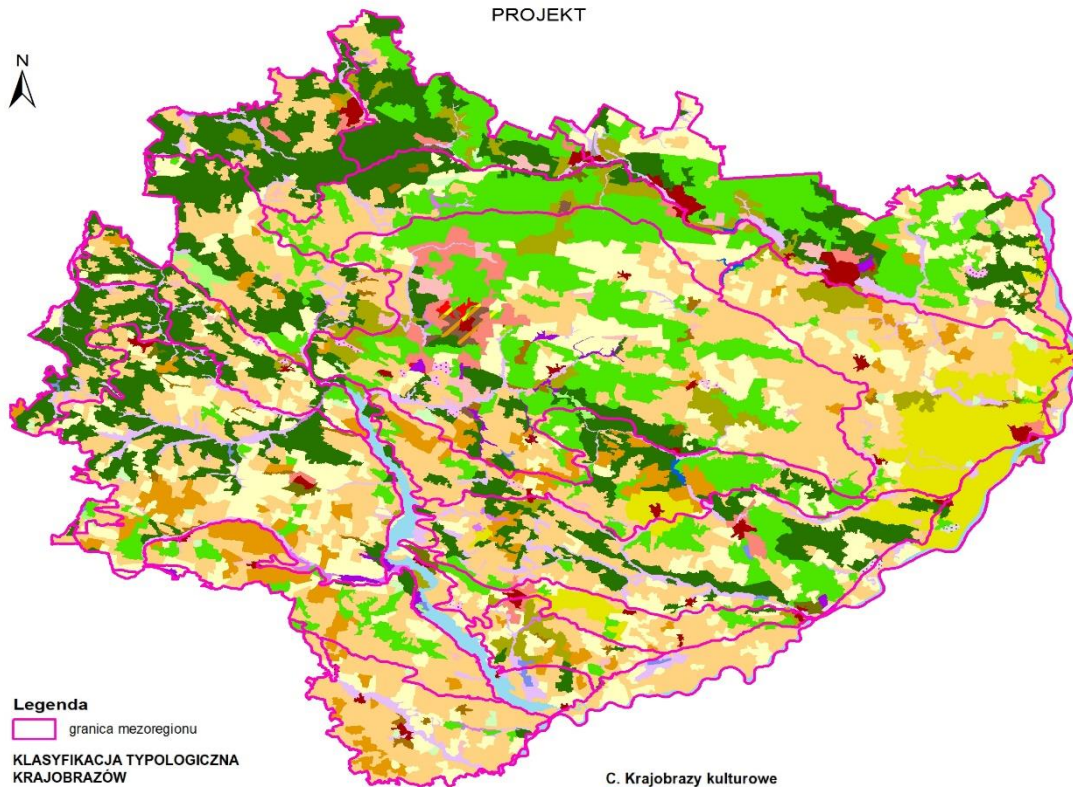
GEODEZJA I PLANOWANIE

PRZESTRZENNE

GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

PROJEKT

Legenda

granica mezoregionu

**KLASYFIKACJA TYPOLOGICZNA
KRAJOBRAZÓW**

A. Krajobrazy przyrodnicze

- A.1b - systemy wód płynących
- A.2a - bagienno-łąkowe z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
- A.2b - bagienno-łąkowe z dominacją szuwarów i turzycowisk
- A.2d - bagienno-łąkowe z dominacją torfowisk niskich
- A.3a - łąskie z przewagą siedlisk borowych
- A.3b - łąskie z przewagą siedlisk lasowych
- A.3c - łąskie z przewagą siedlisk leguminy, bagiennych i olsowych

B. Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe

- B.6a - sztuczne zbiorniki wodne, w szczególności stawy hodowlane
- B.6b - wiejskie z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
- B.6c - wiejskie z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola
- B.6d - wiejskie z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących średnie pola
- B.6e - wiejskie z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk
- B.6f - wiejskie z przewagą wielkoobszarowych sadów i plantacji
- B.6g - wiejskie z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim
- B.7a - mozaikowe z przewagą terenów porolnych
- B.7b - mozaikowe podmiejskie
- B.8a - łąsko-osadnicze o charakterze willowym
- B.8c - miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim
- B.8d - zróżnicowana typologicznie i przestrzennie zabudowa nierolnicza na terenach wcześniej rolniczych

C. Krajobrazy kulturowe

- C.9a - miejscowości z zachowanym układem historycznym
- C.9b - miejscowości o charakterze współczesnym
- C.10a - wielkomiejskie zespoły urbanistyczne o zachowanych założeniach historycznych
- C.10b - wielkomiejskie nowoczesne centra miast
- C.10c - wielkomiejskie obszary zabudowy mieszkaniowej
- C.10d - wielkie centra handlowe, logistyczne i składowo-magazynowe
- C.10e - wielkomiejskie tereny sportowo-rekreacyjne
- C.11a - duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach
- C.12a - duże kompleksy przemysłowe
- C.12b - wielkie kompleksy elektrowni konwencjonalnych oraz wielkie farmy fotowoltaiczne
- C.13a - tereny czynnej wielkopowierzchniowej eksploatacji odkrywkowej
- C.13b - tereny zakończonej wielkopowierzchniowej eksploatacji odkrywkowej
- C.13c - tereny czynnej eksploatacji podziemnej
- C.13d - tereny zakończonej eksploatacji podziemnej
- C.14a - węzły komunikacyjne i transportowe

ŚWIĘTOKRZYSKIE BIURO
ROZWOJU REGIONALNEGO

ul. Świerkowa 16, 26-600 Kielce
tel. (041) 362-210-14, (041) 362-210-20, e-mail: sekretariat@sbrr.pl
Nadaje dr. Nadaje Krajowego

Działania z obszaru tematycznego geodezja i planowanie przestrzenne są realizowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego poprzez Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną – Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, w którym funkcjonuje Zespół Planowania Przestrzennego Województwa (ZPPW) i Sekcja ds. audytu krajobrazowego.

Do zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zdefiniowanej w **Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ)**, przyjętego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. oraz zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego” (MOFOW), przyjętego uchwałą Nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r.

Dokumenty te określają długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawiają wizje zagospodarowania przestrzennego regionu. Wraz ze strategią rozwoju województwa stanowią podstawę zintegrowanego systemu zarządzania regionem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie, a Zarząd Województwa, co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o jego stanie oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. W związku z realizacją tego zadania, ZPPW Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach w 2022 r. zakończył prace nad dokumentem pn. **„Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego w latach 2018-2021 oraz Ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego”**. Dokument ten został uchwalony przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr 5666/22 z dnia 27 lipca 2022 r. oraz przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 22 sierpnia 2022 r.

Dokonana okresowa ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, analiza zakresu i skali zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz ocena realizacji inwestycji celu publicznego w latach 2018-2021 umożliwiły ocenę procesów

zachodzących w przestrzeni regionu i tendencji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa świętokrzyskiego oraz wskazały na potrzebę przystąpienia do prac nad sporządzeniem nowego planu zagospodarowania przestrzennego województwa, który jednocześnie będzie ujednoczeniem pierwotnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego oraz jego zmiany, tj. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego.

W 2022 r. [kontynuowano prace nad audytem krajobrazowym dla województwa świętokrzyskiego](#). Dokument opracowywany jest przez [Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach – Sekcję ds. audytu krajobrazowego](#). Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego.

Ponadto, w 2022 r. w obszarze planowania przestrzennego prowadzone były następujące działania:

- Przygotowywanie wniosków oraz opinii dla potrzeb samorządów terytorialnych do sporządzanych opracowań planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany, obowiązujących programów i prowadzonego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Rozpatrzono łącznie **187 zawiadomień**.
- Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań Samorządu Województwa. Do uzgodnienia wpłynęło **67 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie wynikającej z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- Uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Do uzgodnienia wpłynęło **21 projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie i zakresie wynikającym z ustawy o

planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

- Uzgadnianie projektów decyzji w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalenia warunków zabudowy w zakresie określonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz opiniowanie wniosków o wydanie decyzji na podstawie „specustaw”. Do uzgodnienia lub opiniowania wpłynęło łącznie **133 projekty decyzji oraz wnioski**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie oraz zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, „specustaw” oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- Opiniowanie projektów strategii rozwoju gmin, pod względem sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. ZPPW sporządził **28 opinii**.
- Opiniowanie założeń do gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię. ZPPW sporządził **11 opinii**.

Dodatkowo oddelegowani pracownicy Zespołu Planowania Przestrzennego Województwa oraz Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania przestrzennego zgłaszali uwagi i redagowali stanowiska dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego w ramach Zespołu ds. Planowania Przestrzennego działającego przy Związku Województw RP oraz współpracowali w ramach grupy roboczej do spraw opracowania koncepcji rozwoju i budowy dróg rowerowych w województwie świętokrzyskim.

UMWŚ realizuje również zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wynikające z ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne oraz prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny. W tym zakresie w 2022 r. prowadzone były następujące działania:

- Dokonano **aktualizacji zbiorów danych Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) na terenie 4 powiatów: jędrzejowskiego, koneckiego, ostrowieckiego i**

starachowickiego. Zamówienia publiczne wykonano za łączną kwotę 87 428,40 zł z dotacji celowych z budżetu państwa.

- Wykonano „Opracowanie 119 cyfrowych arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000 na podstawie bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k dla wybranego obszaru województwa świętokrzyskiego”. Zamówienia publiczne wykonano za łączną kwotę 127 092,00 zł z dotacji celowych z budżetu państwa.
- Dokonano sprzedaży map topograficznych i tematycznych w postaci drukowanej i cyfrowej oraz innych danych wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego na łączną kwotę 11 920,90 zł.
- Nieodpłatnie udostępniano wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny podmiotom fizycznym i instytucjonalnym – uczelniom, jednostkom administracji rządowej i samorządowej, do realizacji zadań publicznych, m.in.: Uniwersytetowi Rolniczemu w Krakowie, Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa, Wyższej Szkole Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz gminom, o wartości 2 297,40 zł.
- Uczestniczono w posiedzeniach Zespołu ds. BDOT10k, powołanym przez Głównego Geodetę Kraju.
- Współpracowano w ramach Zespołu roboczego wspierającego programowanie Programu Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w ramach Celu Polityki 1 Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa.

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWŚ oraz - od 1 lipca 2021 r. - za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWŚ.

W 2022 roku w ramach promocji województwa były prowadzone działania z zakresu marketingu terytorialnego, które służyły budowaniu pozytywnego wizerunku regionu na arenie ogólnopolskiej, wzmocnieniu tożsamości regionalnej oraz promowaniu jego walorów i możliwości rozwojowych w kraju i zagranicą.

Działalność promocyjna odbywała się w wielu obszarach, m.in.: poprzez organizację własnych wydarzeń promocyjnych, współorganizację imprez regionalnych i ponadregionalnych, marketing sportowy, promocję medialną w prasie i telewizji, co pozwoliło zwiększyć jej zasięg i trafić do zdecydowanie większej grupy odbiorców.

Działania promocyjne województwa realizowane są także w ramach prowadzenia strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego swietokrzyskie.pro oraz działań na profilach w mediach społecznościowych urzędu, m.in. na profilach Facebook [swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/swietokrzyskie.pro) oraz [UrzedMarszalkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego](https://www.facebook.com/UrzedMarszalkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego) i grupa [@swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/@swietokrzyskie.pro), a także na Instagramie ([@swietokrzyskie.pro](https://www.instagram.com/@swietokrzyskie.pro)) i Twitterze ([@SwietokrzyskiUM](https://twitter.com/@SwietokrzyskiUM)).

Wydarzenia własne promujące region świętokrzyski zrealizowane przez Gabinet Marszałka Województwa UMWŚ w 2022 roku:

Konwent Marszałków Województw RP

W 2022 roku Województwo Świętokrzyskie przejęło na I półroczu przewodnictwo w Konwencie Marszałków Województw RP - gremium, które od lat, poprzez wspólne stanowiska w strategicznych kwestiach związanych z rozwojem województw, skutecznie wpływa na kształtowanie polityki samorządowej. I posiedzenie Konwentu Marszałków Województw RP odbyło się 7 kwietnia 2022 roku w Kielcach w Grand Hotel Kielce, natomiast II posiedzenie - w dniu 9 czerwca 2022 roku w Zamku Królewskim w Sandomierzu. Uczestnicy Konwentu Marszałków Województw RP odwiedzili Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej w Korzecku, Zamek Królewski w Chęcinach, Park Etnograficzny w Tokarni, Sandomierz oraz zamek Krzyżtopór w Ujeździe.

Świętokrzyska Victoria – uroczysta gala z wręczeniem nagród odbyła się w dniu 26 maja 2022 r.

"Świętokrzyska Victoria" to nagroda Samorządu Województwa, której celem jest promowanie najbardziej aktywnych świętokrzyskich samorządów, przedsiębiorstw i osób - społeczników, działających na rzecz swoich środowisk. W każdej z trzech kategorii: przedsiębiorczość, samorządność i osobowość o statuetkę i prestiżowy laur zwycięzcy ubiega się pięć nominowanych. W skład kapituły plebiscytu wchodzi m.in. władze samorządu, laureaci poprzednich edycji, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych.

Zwycięzcy, obok prestiżowego tytułu, otrzymali nagrody pieniężne, wręczone podczas uroczystej gali w Filharmonii Świętokrzyskiej. W kategorii Samorządność nagrodę zdobyła gmina Solec-Zdrój, w kategorii Osobowość Pan Mirosław Gębski, w kategorii Przedsiębiorczość Fabryka Kotłów SEFAKO S.A.

Przeboje Lata 30-lecia Polsatu i Radia ZET w ramach festiwalu Magiczne Zakończenie Wakacji – koncert telewizyjny na Kadzielni w Kielcach

W ramach festiwalu pn. Magiczne Zakończenie Wakacji w dniu 27 sierpnia 2022r. odbył się koncert pn. Przeboje Lata 30-lecia Polsatu i Radia ZET, którego współorganizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.

W kieleckiej Kadzielni zaprezentowała się czołówka polskich gwiazd muzycznych (m.in. Lady Pank, Enej, Big Cyc, Andrzej Piaseczny, Bryska, Doda, Dawid Kwiatkowski) oraz gwiazdy zagraniczne na czele z The Rasmus, Minelli, Kamrad i Olivią Addams. Publiczność, która w komplecie zapełniła Kadzielnię, świetnie bawiła się przy występach artystów słuchając zarówno największych przebojów gwiazd, jak i nowych piosenek. W trakcie wydarzenia również nie zabrakło akcentów promocyjnych. Koncert był na żywo transmitowany w telewizji Polsat, a obejrzało go około 1,3 mln osób.

Samo wydarzenie poprzedziła mocna kampania promująca wydarzenie. Na jej potrzeby wyprodukowano zwiastuny, w których znalazły się atrakcje turystyczne województwa świętokrzyskiego. Widzowie Polsatu mogli podczas ich emisji podziwiać lotnicze ujęcia Św. Krzyża, sandomierskiego rynku, zamku w Chęcinach czy Ujeździe. Ponad 50 zwiastunów obejrzało kilkanaście milionów telewidzów, a sam Festiwal Magiczne Zakończenie Wakacji

wg Raportu Nielsen przyciągnął przed telewizory widzów, znajdując się w czołówce najchętniej oglądanych programów tygodnia.

Oprócz kampanii telewizyjnej pojawiły się także animacje na antenie Radia ZET zachęcające do odwiedzenia regionu czy oglądania koncertu, budujące pozytywny wizerunek regionu jako miejsca wielkich wydarzeń artystycznych.

UMWŚ za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa uczestniczył również jako instytucja współorganizująca wydarzenia regionalne.

Umocnianie wizerunku urzędu jako instytucji wspierającej działania lokalne, inicjatywy promocyjne i popularyzacja herbu wśród mieszkańców regionu

I Ogólnopolskie Targi Organizacji Pozarządowych NGO – EXPO, które odbyły się w dniach 27-28 października 2022r. w Targach Kielce. Targi były skierowane do przedstawicieli III sektora, rządu, samorządu i świata biznesu i były doskonałą okazją do przybliżenia uczestnikom możliwości pozyskiwania środków europejskich oraz nowym kierunkom rozwoju i działalności organizacji pozarządowych. W targach uczestniczyło około 800 osób, w tym ok. 300 wystawców na 74 stoiskach. Na stoisku Województwa Świętokrzyskiego znajdował się ekran multimedialny, na którym prezentowano uczestnikom materiały oraz spoty dotyczące ciekawych miejsc w województwie, a targi spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów ogólnopolskich, co stanowiło również promocję regionu.

Wsparcie wydarzeń realizowanych przez inne jednostki w ramach promocji województwa oraz prezentacji jego atrakcji m.in. koncert charytatywny pn. Wielka Gala w stylu wiedeńskim, Wojewódzkie Obchody Dnia Strażaka, Memoriał Kawaleryjski im. Gen. Buka, Rajd Westerplatte, Niepodległościowy Festiwal Sportu, Gala ogłoszenia Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

Promocja regionu poprzez współpracę z mediami była realizowana poprzez następujące wydarzenia:

Promocja na śląskich portalach

Promocja województwa świętokrzyskiego na łamach 10 śląskich portali informacyjnych (Bytom, Chorzów, Katowice, Knurów, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Zabrze) w specjalnej sekcji – czas wolny. Sekcja ma na celu promowanie atrakcyjnych kierunków wypoczynku oraz zwiedzania dla mieszkańców

aglomeracji śląskiej. Zasięg łączny portali to ok. 1 mln 500 wyświetleń miesięcznie. Artykuł prezentujący największe świętokrzyskie atrakcje wraz z materiałem zdjęciowym został zamieszczony również na fanpagach ww. portali, które łącznie gromadzą ok. 2 mln 600 odbiorców miesięcznie.

Promocja w ramach 70. Plebiscytu Sportowego – Świętokrzyskie Gwiazdy Sportu 2021

Wydarzenie realizowane przez „Echo Dnia” to plebiscyt z wieloletnią tradycją, cieszący się ogromnym zainteresowaniem, w którym zostają nagrodzeni sportowcy, trenerzy i działacze sportowi na podstawie głosów od mieszkańców regionu. W ramach promocji podczas relacji z gali oraz w ramach plebiscytu prezentowany był herb, a województwo uzyskało tytuł Partnera tego prestiżowego wydarzenia.

Realizacja zwiastuna do filmu pt. „ MWK Tokarnia – Architektoniczna Perła Kielecczyzny”

Współpraca przy realizacji zwiastuna promocyjnego oraz filmu pt. „ MWK Tokarnia – Architektoniczna Perła Kielecczyzny”, który przedstawia Park Etnograficzny w Tokarni. Zwiastun oraz film były emitowane w Telewizji Świętokrzyskiej (w prime time, przed lub po głównym serwisie informacyjnym) oraz na portalach internetowych (Multimedialny Portal Telewizji Świętokrzyskiej i ogólnopolskie pasmo Vectra Media). Zwiastun oraz film były emitowane w okresie 1.05. – 15.06.2022r. Oglądalność zwiastuna to ok. 230 tys. widzów, a filmu – ok. 150 tys. widzów (TV Świętokrzyska), na portalu multimedialnym ok. 42 tys., a w paśmie ogólnopolskim Vectra ok. 550 tys.

Park Etnograficzny w Tokarni to cenne turystycznie miejsce, chętnie odwiedzane przez mieszkańców całej Polski.

Promocja województwa w ramach koncertu pn. Historia Szarego

Współpraca z TVP3 Kielce przy realizacji koncertu pn. Historia Szarego, którego emisja odbyła się na antenie w dniach 2 sierpnia 2022 r. w TVP3 Kielce oraz 3 sierpnia 2022 r. w TVP1.

Wydarzenie miało charakter plenerowy – scena stanęła w historycznym miejscu przy dawnym więzieniu przy ul. Zamkowej. Znane polskie utwory zaśpiewali wybitni artyści: Kasia Moś, Olga Szomańska, Przemysław Branny, Eldo, Marek Piekarczyk, Tadeusz Seibert oraz Tomasz Szczepanik. Wokalistom towarzyszyli laureaci Festiwalu Piosenki Niezłomnej i Niepodległej im. Henryka Rasiewicza „Kima”: Michalina Cedro, Anna Wieleńska, Maksymilian Kononow oraz Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

i Orkiestra Passionart. Głównym założeniem koncertu stała się historia działalności „Szarego”, a punktem kulminacyjnym, przeprowadzona przez poakowski oddział pod dowództwem Antoniego Hedy akcja uwolnienia z ubeckiego więzienia w Kielcach ponad 350 więźniów.

Przed i po emisji koncertu wyświetlono plansze sponsorskie z herbem województwa, a koncert obejrzało ok. 30 tys. widzów.

Program telewizyjny pn. Monix w podróży w Świętokrzyskiem

Produkcja i emisja programu telewizyjnego pt. „Monix w Podróży w Świętokrzyskim” w ramach którego odbyła się promocja województwa świętokrzyskiego na antenach pasma regionalnego TVP Regiony, TVT oraz TVAMERICA24, a także na blogu monixtv.com oraz Instagramie.

Promocja regionu z wykorzystaniem marketingu sportowego była prowadzona za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS przez realizację następujących wydarzeń:

Tour de Pologne

„Tour de Pologne” to marka znana na całym świecie. Promocja regionu poprzez wykorzystanie wizerunku tej imprezy i startujących w niej najlepszych kolarzy z całego świata przyczyniła się do większej rozpoznawalności województwa i umożliwiła dotarcie do nowych odbiorców z Polski i zagranicy. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego został partnerem I etapu Tour de Pologne, wraz z Miastem Kielce oraz Targami Kielce. Wyścig był rozgrywany w terminie 30 lipca – 5 sierpnia 2022r., a dzień wcześniej na kieleckim Rynku odbyła się prezentacja światowej sławy zawodników oraz występ Krystiana Herby, sześciokrotnego rekordzisty Guinnessa, uczestnika programu „Mam Talent”.

Województwo Świętokrzyskie zostało przedstawione jako współorganizator podczas prezentacji Wyścigu oraz podczas prezentacji ekip 79. Tour de Pologne UCI World Tour w dniu 29 lipca na Rynku w Kielcach. To wydarzenie było transmitowane w telewizji. Herb województwa wraz z podpisem Województwo Świętokrzyskie został umieszczony na oficjalnej stronie internetowej Lang Team poświęconej Wyścigowi oraz na przygotowanych

i wyprodukowanych przez organizatora wszelkich materiałów reklamowo-promocyjnych: w oficjalnych folderach, na identyfikatorach, mapach trasy Tour de Pologne oraz mapach I etapu, który wystartował z Kielc i prowadził przez województwo świętokrzyskie do Lublina (dystans całego etapu to 218,8 km). Ponadto w oficjalnym folderze Wyścigu umieszczone zostały informacje o województwie świętokrzyskim wraz ze zdjęciami. Dodatkowo w mediach społecznościowych Tour de Pologne oraz na stronie internetowej dotyczącej Wyścigu opublikowany został spot promocyjny wyprodukowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. Jako partner Wyścigu obecni byliśmy w działaniach promocyjnych Wyścigu w mediach ogólnopolskich oraz regionalnych, które otrzymały status „Patrona Medialnego”, w tym: Telewizji Polskiej, ogólnopolskiej rozgłośni radiowej, prasie, kampanii outdoor oraz Internecie.

Herb województwa wraz z podpisem eksponowany był na scenie do prezentacji drużyn oraz na bramie startowej I etapu, a także na ekranie do wywiadów. Nasz herb wraz z podpisem pojawił się również w czołówce telewizyjnej z I etapu 79. Tour de Pologne UCI World Tour. A nazwa „Województwo Świętokrzyskie” oraz wizytówka filmowa regionu pojawiły się także w animacji trasy emitowanej podczas transmisji telewizyjnej. Jako partner eksponowaliśmy własne promocyjne materiały wystawiennicze na starcie I etapu Wyścigu. Jednocześnie podczas transmisji z I etapu wyścigu w telewizji ogólnopolskiej odbyła się promocja województwa świętokrzyskiego (ujęcia filmowe z regionu oraz informacje o regionie przekazywane przez komentatorów).

Działania promocyjne związane z Tour de Pologne były realizowane przez następujące podmioty: Telewizja Polska, Polsat Sport, Radio Zet, Cityboard Media, Cinema City, Onet, Przegląd Sportowy, Polska Press Grupa, PKP Intercity, magazyny i portale branżowe, regionalne stacje radiowe, Metro, media społecznościowe oraz publikacje w mediach międzynarodowych.

Oglądalność I etapu Kielce Świętokrzyskie Lublin w TVP Sport to ok. 500 tys. widzów, a ilość wejść na stronę Tour de Pologne w okresie trwania wyścigu to ok. 1 830 000.

VII Mistrzostwa Świata Karate w Kategoriach Wagowych (Shinkyokushinkai)

VII Mistrzostwa Świata Karate w Kategoriach Wagowych (Shinkyokushinkai) odbyły się w województwie świętokrzyskim w dniach 22-29 września 2022r. i były rozgrywane w Hali

Legionów w Kielcach. Same mistrzostwa trwały dwa dni, w weekend 24 i 25 września, kiedy to odbywały się walki, które wyłoniły zwycięzców wśród mężczyzn i kobiet w różnych kategoriach wagowych.

Kolejnego dnia zostało przeprowadzone walne zebranie World Karate Organization, podczas którego został wybrany nowy zarząd. Potem światowe seminarium karate, gdzie członkowie klubów podnosili swoje kwalifikacje i zdawali egzaminy na stopnie mistrzowskie dan.

W związku z Mistrzostwami do Kielc przyjechało 178 najlepszych karateków z ponad 40 państw z całego świata, których zmagania na tatami obejrzało łącznie ponad 7 tys. osób. Do województwa przyjechało ok. 1200 osób – zawodników, trenerów, sędziów, delegatów, jak również przedstawiciele Światowej Organizacji Karate (WKO) oraz władze kontynentalnych i krajowych organizacji.

Informacje na temat Województwa Świętokrzyskiego zostały zawarte w katalogach Mistrzostw w formie drukowanej i elektronicznej i rozesłane do krajów członkowskich Światowej Organizacji Karate, co przyczyniło się do większej rozpoznawalności miasta oraz województwa świętokrzyskiego. Dzięki temu wydarzeniu sportowemu region zyskał doskonałą okazję do promocji swoich walorów w Polsce oraz na arenie międzynarodowej.

W ramach działań promocyjnych podczas Mistrzostw organizator zamieścił herb oraz napis Województwo Świętokrzyskie na wszystkich materiałach promocyjnych, wyprodukował film promocyjny, który był emitowany przed oraz w trakcie Mistrzostw zarówno w hali, jak i na kanałach w mediach społecznościowych.

Organizator zapewnił również relacje telewizyjne, radiowe, prasowe oraz internetowe z przebiegu Mistrzostw Świata. Banery informujące o Mistrzostwach wraz z herbem oraz podpisem Województwo Świętokrzyskie znalazły się we wszystkich 16 województwach, dodatkowo w okresie przed Mistrzostwami przed każdym seansem filmowym w kinach Helios w Polsce emitowane były spoty reklamowe Mistrzostw wraz z herbem oraz podpisem Województwo Świętokrzyskie.

Mistrzostwa Polski w Pumptracku

Mistrzostwa Polski w Pumptracku, które odbyły się w dniu 17 lipca 2022r. w Skarżysku-Kamiennej, były również doskonałą okazją do promocji województwa. Podczas zawodów w Skarżysku - Kamiennej, spośród ponad stu zawodników z całej Polski wyłoniono tych,

którzy przejechali tor w najlepszym czasie. Mistrzostwa rozegrano w kilku kategoriach wiekowych. Herb województwa był eksponowany na flagach reklamowych rozstawionych na trasie zawodów, na ścianie do dekoracji oraz w materiałach promocyjno-informacyjnych, które powstały w ramach mistrzostw.

Olimpiady Specjalne

Piąta, finałowa odsłona największego sportowego wydarzenia Olimpiad Specjalnych Polska, czyli XII Ogólnopolskie Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych odbyły się w dniach 4-7 lipca 2022 r. w Kielcach oraz Suchedniowie. Zawody w Kielcach i Suchedniowie były ostatnią z pięciu części Ogólnopolskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych 2022. Imprezę zainaugurował Rybnik (5-7 maja), potem zmagania odbywały się w Bydgoszczy (20-22 maja), Poznaniu (28-30 maja) i Warszawie (3-5 czerwca). W dniach od 4 do 7 lipca w badmintonie, koszykówce i lekkiej atletyce rywalizowało ponad 350 zawodników z niepełnosprawnością intelektualną z całego kraju. Była to największa ze wszystkich, dotychczasowych części Ogólnopolskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych 2022. Zawodników wspierało ponad 300 sędziów, opiekunów trenerów i organizatorów, a także ponad 120 wolontariuszy, łączna liczba uczestników przekroczyła 750 osób. Klamrą spinającą wszystkie pięć części Igrzysk była uroczysta ceremonia zamknięcia, która odbyła się w Hali Legionów w Kielcach.

Herb województwa był eksponowany na materiałach promocyjno-informacyjnych oraz na standach w obiektach, gdzie odbyły się zawody, a reklama województwa znalazła się w folderze dla uczestników.

Promocja województwa przez Klub Sportowy Vive Kielce

Jednym z kierunków promocji województwa jest reklama w ramach dyscyplin sportowych, w których drużyny występują w najwyższych klasowych rozgrywkach, gromadząc wielotysięczną liczbę widzów przed odbiornikami telewizyjnymi i radiowymi, a także podczas relacji internetowych. W ścisłej czołówce dyscyplin sportowych kojarzonych z województwem świętokrzyskim jest piłka ręczna, która dzięki Klubowi Sportowemu Vive Kielce z roku na rok zdobywa coraz większą popularność.

Klub Sportowy Vive Kielce promował region świętokrzyski w materiałach informacyjno-promocyjnych klubu oraz w oparciu o wizerunek piłkarzy ręcznych drużyny Łomża Industria Kielce. Na koszulkach kadry trenerskiej podczas meczów w Lidze Mistrzów został

zamieszczony herb województwa wraz z podpisem. Herb województwa z podpisem województwo świętokrzyskie umieszczony został także na klubowej ścianie reklamowej oraz w kalendarzu klubowym na 2023 rok z wizerunkiem zawodników drużyny Łomża Industria Kielce. Reklama województwa znalazła się w gazetce klubowej oraz dwukrotnie na kartoniadzie podczas meczów rozgrywanych w Hali Legionów. Herb województwa pojawił się także na koszulkach meczowych juniorów Vive Kielce oraz na banerze podczas meczów w ramach rozgrywek 2 ligi oraz rozgrywek juniorskich.

Zawodnicy drużyny Łomża Industria Kielce promowali również województwo świętokrzyskie na oficjalnych profilach klubowych w mediach społecznościowych, gdzie zamieszczane były posty dotyczące ciekawych miejsc w regionie, które odwiedzili piłkarze.

Promocja województwa przez Korona Kielce S.A.

Kolejnym zespołem, który w 2022r. realizował zadania z zakresu promocji z wykorzystaniem narzędzi marketingu sportowego jest Korona Kielce. Jedną z najpopularniejszych oraz najbardziej medialnych dyscyplin sportowych w Polsce, wg niezależnych badań, jest piłka nożna. Drużyna Korona Kielce jest marką rozpoznawalną na arenie ogólnopolskiej, a sezon 2022/2023 jest pierwszym po wywalczeniu awansu do najwyższej klasy rozgrywkowej, co spowodowało, że mecze Korony Kielce w PKO BP Ekstraklasie cieszą się ogromną popularnością zarówno na trybunach, jak i w relacjach telewizyjnych.

W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem został zamieszczony na strojach treningowych pierwszej drużyny Korona Kielce, na oficjalnej stronie internetowej www.korona-kielce.pl wraz z przekierowaniem na stronę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach - www.swietokrzyskie.pro oraz na ścianie konferencyjnej. Drużyna ma także rzeszę aktywnych fanów w klubowych mediach społecznościowych, w tym FB, Instagram i Twitter, dlatego zostały tam zamieszczane materiały promocyjne o regionie, m.in. prezentacja atrakcji turystycznych w regionie, które odwiedzili piłkarze Korony Kielce.

Herb województwa został zamieszczony także w belce sponsorskiej znajdującej się na grafikach klubowych prezentowanych w mediach społecznościowych, a województwo świętokrzyskie uzyskało tytuł Partnera telewizji klubowej.

Mistrzostwa Świata w Tropieniu Sportowym Psów

27. Mistrzostwa Świata w Tropieniu Sportowym Psów odbyły się w dniach 11-16 października 2022r. , po raz pierwszy w Polsce, w województwie świętokrzyskim.

Do udziału w tegorocznych zawodach przystąpiło 26 zespołów, m.in. z USA, Izraela, Kanady czy Finlandii. Jest to tropienie z psami użytkowymi. Psy po kilku godzinach idą tropem człowieka tzw. deptacza, który układa ślad o różnych kształtach z kilkoma zakrętami oraz śladami zwodniczymi. Po kilku godzinach startujący zawodnik z psem tropiącym idzie po tym śladzie, a sędzia ocenia, który pies najlepiej tropi i za to otrzymuje się punkty.

W ramach Mistrzostw był prezentowany herb województwa wraz podpisem Województwo Świętokrzyskie na: plakacie promującym Mistrzostwa w wersji internetowej oraz papierowej, na ścianie do dekoracji podczas Mistrzostw, na tablicach wyników, na medalach pamiątkowych oraz pucharach dla zwycięzców, na plastronach z numerami startowymi, znacznikach śladu, palikach do oznaczenia kwater zawodniczych, na pamiątkowych torbach oraz koszulkach wykonanych z okazji Mistrzostw, na odzieży organizatorów, sędziów i reprezentacji Polski oraz w materiałach dotyczących Mistrzostw, ukazujących się w mediach społecznościowych organizatora. Z okazji zawodów został wydany również katalog, gdzie znalazł się tekst promujący region wraz ze zdjęciami.

Mistrzostwa zakończyły się oficjalną ceremonią na stadionie przy ul. Szczepaniaka w Kielcach, poprzedzoną uroczystym przejściem wszystkich drużyn wraz z psami wokół stadionu lekkoatletycznego, co zgromadziło wielu widzów.

XVI Gala Suzuki Boxing Night, która odbyła się 17 czerwca 2022r. w Jędrzejowie oraz X Memoriał im. Leszka Drogozsa, który odbywał się w dniach 8-13 listopada 2022r. w Hali Legionów w Kielcach. Herb województwa eksponowany był m.in. w obszarze ringów, na materiałach wystawienniczych oraz promocyjno-informacyjnych i na tablicach LED znajdujących się w miejscu odbywania zawodów, które były transmitowane w telewizji TVP Sport oraz za pośrednictwem strony internetowej www.tvpsport.pl.

Wydarzenie pn. „Szukamy następców świętokrzyskich olimpijczyków”, w ramach którego odbył się wyścig kolarski dla uczniów klas IV - VIII szkół podstawowych, a zawody były zaliczane do cyklu Świętokrzyskiej Ligi Szkółek Kolarskich.

Wśród zadań związanych z promocją regionu Gabinet Marszałka Województwa prowadził także zakup materiałów promocyjnych (gadżety/rękodzieło/upominki świąteczne).

Materiały promocyjne mają na celu popularyzowanie herbu województwa świętokrzyskiego, jego nazwy oraz działalności urzędu. Materiały były dystrybuowane podczas wydarzeń, w których brało udział województwo świętokrzyskie, jak również były wykorzystywane jako nagrody w organizowanych konkursach, wręczane podczas wizyt gości Zarządu w regionie czy podczas imprez współorganizowanych przez urząd.

Zakup rękodzieła ma na celu promocję województwa, gdyż wszelkie materiały są w symbolice związanej z Ziemią Świętokrzyską, jej zabytkami oraz bogactwem. Produkty regionalne są wykorzystywane także podczas imprez promocyjnych w kraju i zagranicą, prezentując regionalne przedsiębiorstwa, producentów i twórców.

Gabinet Marszałka Województwa dysponuje również jednolitymi dla całego urzędu materiałami wystawienniczymi z herbem województwa oraz adresem strony internetowej w postaci ścianek tekstylnych, roll upów tekstylnych oraz balonów promocyjnych, które są używane do promocji województwa podczas wydarzeń realizowanych przez Urząd Marszałkowski.

W ramach współpracy zagranicznej w 2022 roku przeprowadzono następujące działania:

Współpraca zagraniczna

Współpraca zagraniczna województwa świętokrzyskiego w 2022 roku prowadzona była zgodnie z Priorytetami współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego, przyjętymi przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w 2010 roku. Realizowane działania stanowiły kontynuację zobowiązań i planów wynikających z umów i kontaktów nawiązanych w ubiegłych latach. Niestety, z uwagi na sytuację za wschodnią granicą, tj. w związku z agresją Rosji na Ukrainę, szereg działań z zakresu współpracy międzyregionalnej o charakterze projektowym i rozwojowym zostało przeorientowanych na działania humanitarne i pomocowe.

W związku z przejściem w 2021 roku koordynacji działań świętokrzyskiego przedstawicielstwa w Domu Polski Wschodniej w Brukseli przez Departament Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych, niniejsze opracowanie zawiera działania międzynarodowe realizowane ze środków DPW przy udziale budżetu Województwa Świętokrzyskiego.

Działania humanitarne oraz inne realizowane na rzecz obwodu winnickiego

Realizując zapisy umowy o współpracy pomiędzy Obwodem Winnickim, a Województwem Świętokrzyskim oraz w odpowiedzi na rosyjską agresję na Ukrainę, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego realizował w 2022 r. **szereg inicjatyw o charakterze humanitarnym**, ale też pielęgnował relacje partnerskie pomiędzy obydwoma regionami. Od momentu wybuchu wojny Zarząd Województwa Świętokrzyskiego aktywnie zaangażował się w działalność pomocową na rzecz Ukrainy. Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek podległych podczas wewnętrznej zbiórki pieniężnej w marcu 2022 zebrali ponad 34 tys. zł na pomoc walczącej Ukrainie. Ponadto Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zorganizował szereg wolontariackich zbiórek produktów żywnościowych oraz artykułów chemicznych. Należące do Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach Centrum Edukacyjne w Wólce Milanowskiej stało się bezpiecznym tymczasowym azylem dla 154 uchodźców z Ukrainy. W ośrodku zapewniono im bezpłatne zakwaterowanie, wyżywienie, opiekę psychologiczną, organizacyjną i prawną.

W sumie w 2022 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przekazał blisko 600 tysięcy złotych na zakup niezbędnych rzeczy dla mieszkańców partnerskiego obwodu. Do szpitala w ukraińskim Korostyszewie w obwodzie żytomierskim trafiły także niezbędne środki czystości, maseczki, preparaty do dezynfekcji, a do szpitali obwodu winnickiego dostarczony został specjalistyczny sprzęt medyczny.

Zakupiono także artykuły pierwszej potrzeby w tym: śpiwory, koce, folię termiczną, namioty, środki higieniczne, opatrunki oraz żywność o długim terminie przydatności do spożycia.

W okresie świątecznym przekazano transport z pomocą liczący 17 agregatów prądotwórczych, blisko 5 ton konserw mięsnych oraz tabletek do uzdatniania wody, a także powtórzono akcję „Świętokrzyski Mikołaj”, w ramach której polskie dzieci w Winnicy otrzymały świąteczne prezenty.

Ponadto w Urzędzie Marszałkowskim podpisano **memorandum o współpracy pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Fundacją Charytatywną Podolska Gromada**.

Memorandum podpisano w związku z pomocą humanitarną, udzielaną od początku 2022 r. przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zaprzyjaźnionemu obwodowi winnickiemu oraz z myślą o przyszłej współpracy pomiędzy Samorządem Województwa, a podmiotami i organizacjami z terenu obwodu winnickiego. Przy okazji podpisania memorandum

przekazano pierwszą część pomocy humanitarnej, składającą się ze specjalistycznego sprzętu medycznego z przeznaczeniem dla szpitali obwodu winnickiego.

W październiku 2022 r. w województwie świętokrzyskim gościli przedstawiciele środowiska biznesu i administracji obwodu winnickiego w Ukrainie. Celem wizyty delegacji ukraińskiej był rozwój i intensyfikacja współpracy świętokrzysko-winnickiej w dziedzinie edukacji.

W ramach pobytu ukraińscy goście spotkali się z przedstawicielami Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, z władzami i pracownikami Kieleckiego Parku Technologicznego oraz przedstawicielami Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego współfinansował wypoczynek młodzieży z obwodu winnickiego w ramach projektu „**Kielce Camp dla Winnicy, Świętokrzyskie 2022**” - na podstawie Porozumienia z Miastem Kielce z dn. 20.06.2022 r. W ramach projektu zorganizowano w dniach 20 czerwca – 14 sierpnia wypoczynek dla 200 dzieci z Obwodu Winnickiego w internacie Zespołu Szkół nr 2 w Kielcach. Wypoczynkiem zostały objęte dzieci zmagające się z traumą związaną z działaniami wojennymi, których rodziny zostały doświadczone okrucieństwem konfliktu. W tym czasie zorganizowano cztery dwutygodniowe turnusy, które obejmowały zajęcia sportowe, edukacyjne, wycieczki oraz inne formy aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach komponentu edukacyjnego zorganizowane zostały wycieczki po regionie świętokrzyskim oraz zajęcia edukacyjne nt. tradycji i kultury polskiej.

Na podstawie zawartego w dniu 26 sierpnia 2022 r. porozumienia pomiędzy Województwem Świętokrzyskim, a Gminą Morawica zorganizowano wakacyjny wypoczynek, tzw. **Akcję „Morawica – Ukrainie”**, dla dzieci z obwodu winnickiego i kijowskiego, zmagających się z traumą związaną z działaniami wojennymi. Pobyt odbywał się w formie półtoratygodniowego obozu (od 22 do 31 sierpnia) i obejmował zajęcia sportowe, edukacyjne, wycieczki oraz inne formy aktywnego spędzania czasu wolnego.

24 sierpnia 2022 r. w Domu Środowisk Twórczych w Kielcach odbyły się uroczyste obchody **Dnia Niepodległości Ukrainy**. W czasie tych uroczystości zorganizowano aukcję na rzecz winnickiej Fundacji Charytatywnej Podolska Gromada.

Działania międzynarodowe realizowane w kraju i za granicą

W dniach 3-4 października 2022 r. odbyła się XX edycja corocznego **Forum Gospodarczego w Popradzie**, organizowanego przez Euroregion Tatry z Kieżmarku - transgraniczne stowarzyszenie samorządów lokalnych polsko-słowackiego pogranicza. Podczas tegorocznej edycji wydarzenia, w którym uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, skupiono się na problemach branży turystycznej w postpandemicznej i wojennej rzeczywistości oraz o wyzwaniach, jakie stoją przed gospodarkami pogranicza w dobie wzrostu inflacji i cen energii. Rozmawiano także o projektach i planach w zakresie rozwoju transportu i turystyki w obszarach przygranicznych oraz o mechanizmach finansowania współpracy międzynarodowej samorządów Polski i Słowacji. Wydarzenie to wpisuje się z kontakty polsko-słowackie.

W ramach projektu **„Odważne kobiety”** w Wojewódzkim Domu Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach zorganizowano w dniu 25.11.2022 r. międzynarodową konferencję pt. „Opowiem ci moją historię”. Celem projektu jest integracja i wspieranie kobiet z całej Europy, przeciwdziałanie ich dyskryminacji w życiu publicznym i prywatnym, dodanie odwagi, inspirowanie do podejmowania odważnych decyzji, jak również ukazanie, iż kobiety - dzieląc się własnymi przeżyciami i doświadczeniami - mogą być dla siebie skarbnicą porad i wskazówek. Realizacja projektu na terenie województwa świętokrzyskiego daje możliwość rozwoju sieci kontaktów krajowych i o zasięgu międzynarodowym, w celu nawiązywania współpracy z różnymi organizacjami na terenie Unii Europejskiej, zwiększania efektywności działań na rzecz równouprawnienia i przestrzegania praw kobiet w krajach europejskich, budowania nowych relacji międzynarodowych, tworzenia wspólnych projektów dotyczących nie tylko tematyki kobiet. Współorganizatorami wydarzenia był Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Związek Polaków w Kalabrii, przy współpracy ze Stowarzyszeniem Bezpieczny Dom oraz Wojewódzkim Domem Kultury w Kielcach.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wraz z Konsulatem Generalnym Węgier w Krakowie, Konsulatem Generalnym Republiki Słowackiej w Krakowie oraz Czeskim Centrum w Warszawie organizowały **koncert pt. „Jazzowa Suita Patriotyczna”** w wykonaniu artystów krajów V4.

17 czerwca odbył się **Finał Konkursu Wiedzy o Organizacji Narodów Zjednoczonych**. Wzięli w nim udział uczniowie szkół średnich i studenci z regionu świętokrzyskiego. Konkursowi towarzyszyła debata „ONZ a wojna na Ukrainie”, z udziałem Wiceministra Spraw

Zagranicznych dr. hab. Piotra Wawrzyka. Wydarzenie zorganizowano pod patronatem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W dniach 17-24 września 2022 roku w województwie świętokrzyskim odbyła się **wymiana szkolna pomiędzy IV Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego w Kielcach, a Coswig Gimnazjum** w Niemczech (Saksonia). Urząd Marszałkowski wsparł organizację tej wymiany, która jest realizowana w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży. Dla niemieckich uczniów przygotowano obszerny i aktywny program, m.in: wycieczkę do Parku Etnograficznego w Tokarni, wizytę na Zamku Królewskim w Chęcinach i w Centrum Nauki Leonardo da Vinci, rajd po Górach Świętokrzyskich.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, we współpracy z Domem Polski Wschodniej w Brukseli (wspólnym przedstawicielstwem regionów Polski Wschodniej, które powstało w dniu 2 grudnia 2009 r. na mocy porozumienia pomiędzy województwami: lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim) zorganizował stoisko wystawiennicze przedstawicieli świętokrzyskich producentów podczas **Targów spożywczych TAVOLA** w belgijskim Kortrijk. Była to akcja promocyjna produktów oraz firm, które są członkami Oddziału Świętokrzyskiego Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego na najważniejszych w Europie targach branży spożywczej. Natomiast 22 marca 2022 r. odbyło się **Forum Przedsiębiorców Branży Spożywczej**, zorganizowane przez Dom Polski Wschodniej w Brukseli i Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Amsterdamie. Tematem spotkania była możliwość ekspansji na rynki Beneluksu polskich firm z branży spożywczej. Miały miejsce również spotkania networkingowe i rozmowy przy stoiskach firm.

Chcąc ukazać piękno województwa świętokrzyskiego i promować jego walory, w DPW w Brukseli zorganizowano **wernisaż fotografii Piotra Michalca pt. Niezwyčajne Świętokrzyskie**. Zaprezentowano 20 fotografii obrazujących piękno i różnorodność świętokrzyskich pejzaży, które były doskonałą promocją regionu świętokrzyskiego.

Wydarzenie to zostało zorganizowane w ramach Klubu Przyjaciół DPW i zgromadziło blisko 80 odbiorców: pracowników biur regionalnych, urzędników Komisji Europejskiej, Ambasady RP, przedstawicieli belgijskiej Polonii, mediów i mieszkańców dzielnicy Etterbeek. Wystawie towarzyszyła prezentacja kulinarnych produktów regionalnych regionu świętokrzyskiego.

27 maja w Mons, w Naczelnym Dowództwie Sił Sojuszniczych NATO w Europie odbył się **„Dzień Polski w SHAPE”**, obejmujący szereg wydarzeń kulturalnych, sportowych

i artystycznych. Podczas wydarzenia Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego promowała nasze województwo. Tego samego dnia w DPW w Brukseli miało miejsce spotkanie przedstawicieli województw Polski Wschodniej z Miłozsem Łabędziem, chargé d'affaires Ambasady RP w Królestwie Belgii, na którym omawiano kalendarz nadchodzących wydarzeń oraz perspektywy realizacji wspólnych działań. W ramach tego wydarzenia w dniu 25 maja br. w DPW odbył się koncert charytatywny, którego celem była zbiórka funduszy na cele medyczne dla ofiar rosyjskiej agresji w Ukrainie. Promocja regionów Polski Wschodniej i propagowanie zdrowego stylu życia to główne cele znanej już od wielu lat polskiej imprezy biegowej „**Polish Run**”, organizowanej przez Dom Polski Wschodniej w Brukseli. Wydarzenie to jest doskonałą okazją do integracji środowisk polonijnych Beneluxu. Uczestnicy z całego świata oraz szeroka promocja wydarzenia to doskonała okazja do zaprezentowania regionu, jego potencjału, mieszkańców i prowadzonego przez nich zdrowego, zrównoważonego stylu życia.

Spotkania winiarzy, ciekawe rozmowy o winie oraz obiecujące negocjacje biznesowe – to wszystko odbyło się w ramach **Festiwalu Wina w Ambasadzie RP w Brukseli**, który miał miejsce w dniu 22 września 2022 r. W spotkaniu, którego organizatorami była Ambasada RP w stolicy Belgii, Polska Organizacja Turystyczna oraz Dom Polski Wschodniej w Brukseli wzięło udział 12 polskich winnic regionalnych, eksperci branży winiarskiej, publicyści belgijscy, blogerzy oraz licznie przybyli goście zagraniczni.

W pierwszej części wydarzenia, która przeprowadzona została w formie warsztatów winiarskich i prelekcji, wzięło udział blisko 30 przedstawicieli prasy branżowej, dystrybutorów wina oraz ekspertów. Odpowiedzialny za ten punkt programu ekspert winiarski – Maciej Nowicki z Winicjatywa.pl zaprosił przybyłych entuzjastów wina w podróż po polskich winnicach, podkreślając ich unikalność i afirmując świetne wyroby i pasję właścicieli. Wśród najwyższej ocenianych win znalazły się te świętokrzyskie: z winnicy Płochockich z Wilczyc pod Sandomierzem oraz z Winnicy Zbrodzice z Ponidzia.

Z udziałem przedstawicieli polskich regionów wchodzących w skład DPW oraz organizacji i instytucji międzynarodowych działających w Brukseli, zorganizowano **w Domu Polski Wschodniej w Brukseli uroczystą Wigilię**. Podczas spotkania podsumowano rok 2022 oraz przedstawiono plany i rekomendacje działań na rok przyszły. Wydarzeniu towarzyszył koncert kolęd i degustacja potraw świątecznych. W spotkaniu wzięli udział samorządowcy,

marszałkowie województw, dyplomaci, przedstawiciele instytucji unijnych oraz środowisk polonijnych. Wydarzenie poprzedziło robocze spotkanie marszałków Polski Wschodniej, podczas którego podsumowano współpracę w roku 2022 i omówiono priorytety działań DPW na rok 2023.

Spotkania władz województwa świętokrzyskiego z przedstawicielami zagranicznych placówek dyplomatycznych i organizacji polonijnych:

W roku 2022 odbyły się spotkania władz województwa świętokrzyskiego z przedstawicielami zagranicznych placówek dyplomatycznych i organizacji polonijnych. Były to m.in.:

- **Wizyta Konsula Generalnego Węgier w Krakowie.** Celem wizyty było przedstawienie kandydata na stanowisko Konsula Honorowego Węgier w Kielcach i przedstawienie planów związanych z otwarciem Konsulatu Węgier w Kielcach;
- **Wizyta Konsula Generalnego Ukrainy w Krakowie.** Dotyczyła obecnej sytuacji na granicy rosyjsko-ukraińskiej. Wizyta miała miejsce w dniu nowego narodowego ukraińskiego święta – Dnia Zjednoczenia Ukraińców, które obchodzone jest 16 lutego;
- **Wizyta Konsula Generalnego Austrii w Krakowie.** W Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie z przedstawicielem dyplomacji austriackiej. Rozmowa dotyczyła możliwości współpracy z województwem świętokrzyskim. Po spotkaniu u Wojewody Świętokrzyskiego konsul, w towarzystwie członka Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Tomasza Jamki, udał się do Domu Ukraińskiego w Kielcach, gdzie zapoznał się z funkcjonowaniem tego miejsca, poznał jego gospodarzy i korzystające z niego osoby;
- **Wizyta Ambasadora Nigerii.** Dyskusja dotyczyła możliwych płaszczyzn współpracy w dziedzinie wzajemnego wspierania edukacji, wymiany młodzieży, udostępniania polskich programów edukacyjnych, wspierania rozwoju i mechanizacji nigeryjskiego rolnictwa oraz przemysłu wydobywczego, a także szans znalezienia w Nigerii nowego źródła importu gazu i ropy naftowej oraz innych surowców do Polski i rynku zbytu polskich produktów rolnych;
- **Wizyta Konsul Honorowej Mongolii w Krakowie.** Spotkanie w Urzędzie Marszałkowskim miało charakter kurtuazyjny, rozmawiano o możliwościach wzajemnej współpracy.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2022 roku.

GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania w ramach obszaru dotyczącego gospodarowania mieniem wojewódzkim przy pomocy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz departamentów, które powadzą nadzór właścicielski nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Świętokrzyskie posiada udziały i akcje tj. Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO oraz Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji.

Departament Infrastruktury, Transportu i Komunikacji sprawuje też nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Masłowie, jak również z zakresu obsługi samej nieruchomości.

Zadania w zakresie gospodarowania mieniem województwa w województwie świętokrzyskim w 2022 r. realizowane były w oparciu o następujące kluczowe akty prawne, tj.:

1. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
2. Ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w Masłowie Pierwszym, o łącznej powierzchni działki 691 607 m²⁷. Obszar ten w przeważającej części jest niezabudowany, o powierzchni trawiastej, zaś zabudowa lotniskowa znajduje się tylko w północno-zachodniej części lotniska. Na mocy przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, nieruchomości wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości mogą być oddawane innym osobom w posiadanie zależne w drodze umów dzierżawy lub najmu. W roku 2022, 8 podmiotów korzystało z odpłatnej formy najmu bądź dzierżawy nieruchomości w Masłowie, a łączna powierzchnia nieruchomości z której korzystały podmioty trzecie, wyniosła 5 819, 29 m².

1. Z inicjatywy **Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego**, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego:

⁷ Wskazana powierzchnia obejmuje teren całej działki 1102/6, zajętej pod lotnisko w Masłowie z wyłączeniem działki 898 (pow. 1400 m²) graniczącej z lotniskiem od północno-wschodniej strony.

- ✓ uchwałą Nr XLIV/555/22 z dnia 24 lutego 2022 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w gminie Bodzentyn, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Dąbrowa Górna, jako działka nr 202/1 o pow. 0,0021 ha, zajętej pod pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 751,
- ✓ uchwałą Nr XLIV/556/22 z dnia 24 lutego 2022 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w gminie Nowa Słupia, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Jeziorko, jako działka nr 524/1 o pow. 0,0025 ha, zajętej pod pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 751,
- ✓ uchwałą Nr XLVII/592/22 z dnia 30 maja 2022 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w gminie Włoszczowa, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Danków Duży, jako działka nr 546/1 o pow. 0,0097 ha, z przeznaczeniem pod pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 785,
- ✓ uchwałą Nr L/610/22 z dnia 22 sierpnia 2022 r., wyraził zgodę na zamianę nieruchomości położonych w gminie Wiślica, pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Gminą Wiślica,
- ✓ uchwałą Nr L/611/22 z dnia 22 sierpnia 2022 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Gminy Sandomierz prawa własności nieruchomości położonej w Sandomierzu, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Sandomierz Mokoszyn, jako działka nr 155/58 o pow. 0,0024 ha, z przeznaczeniem na realizację celu publicznego, polegającego na poszerzeniu drogi gminnej – ulicy Mokoszyńskiej w Sandomierzu,
- ✓ uchwałą Nr LI/619/22 z dnia 26 września 2022 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umów sprzedaży, nieruchomości położonych w gminie Zagnańsk, w obrębach Gruszka i Zachełmie, z przeznaczeniem pod pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 750,
- ✓ uchwałą Nr LII/626/22 z dnia 24 października 2022 r., wyraził zgodę na sprzedaż, w drodze przetargu, nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej

w gminie Bałtów, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Bałtów, jako działka nr 858/5 o pow. 0,0212 ha.

2. W dniu 12 grudnia 2022 r. zawarto notarialną umowę darowizny prawa własności nieruchomości położonej w Sandomierzu, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Sandomierz Mokoszyn, jako działka nr 155/58 o pow. 0,0024 ha na rzecz Gminy Sandomierz.
3. Skompletowano dokumentację geodezyjno-prawną i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 60 i art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zmianami), decyzji stwierdzających nabycie przez Województwo Świętokrzyskie prawa własności w odniesieniu do 121 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni wynoszącej 114,3822 ha, położonych w pasach drogowych dróg wojewódzkich.
4. Skompletowano dokumentację i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 49 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), decyzji przekazujących na rzecz Województwa Świętokrzyskiego prawo własności nieruchomości położonej w gminie Kije, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015 Umianowice, jako działka nr 180/1 o pow. 4,2088 ha oraz nieruchomości położonej w Sandomierzu przy ul. Zamkowej 12, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0003 Sandomierz Lewobrzeżny, jako działka nr 1026 o pow. 1,1238 ha.
5. Skierowano do Sądów Rejonowych w terenie województwa świętokrzyskiego wnioski wieczystoksięgowe o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do 622 działek ewidencyjnych, nabytych w oparciu o stosowne przepisy z zakresu nieruchomości.

W ramach działalności **Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO**, w 2022 r. prowadzono sprawy z zakresu nadzoru właścicielskiego nad ośmioma spółkami prawa handlowego z udziałem Województwa Świętokrzyskiego, w tym odpowiednio nad:

➤ **czterema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością:**

1. Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
4. Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa „Ciuchcia Expres Ponidzie” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Jędrzejowie (nadzór prowadzony do uprawomocnienia się wpisu o wykreśleniu Spółki z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 15 czerwca 2022 r.),

➤ **czterema spółkami akcyjnymi:**

1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna z siedzibą w Busku-Zdroju,
2. Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu Spółka Akcyjna z siedzibą w Kielcach,
3. INWESTSTAR Spółka Akcyjna z siedzibą w Starachowicach,
4. Huta Ostrowiec Spółka Akcyjna w upadłości.

W ramach pracy Departamentu były realizowane wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub do wykonania których Województwo jest zobowiązane jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, umów zawartych przez Województwo Świętokrzyskie ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy tych podmiotów. Nadzór Departamentu nad spółkami obejmował jednocześnie: nadzór merytoryczny, formalny oraz ekonomiczno-finansowy.

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, zadania realizowane przez spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostały szeroko opisane w rozdziale poświęconym obszarowi Gospodarka i innowacje. Zadania

realizowane przez spółkę „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna zostały przedstawione w rozdziale dotyczącym obszaru Ochrona zdrowia.

Województwo Świętokrzyskie posiada również 46.218 akcji imiennych w spółce „POLREGIO” S.A. będącej jednym z największych w kraju operatorów kolejowych w publicznym transporcie zbiorowym. Ponadto, Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem łącznie 15 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT) i w stosunku do roku 2020 sytuacja ta nie uległa zmianie. Park taborowy obejmuje 2 szt. jednoczęłonowych pojazdów, 4 szt. dwuczłonowych, 7 szt. trzyczłonowych oraz 2 szt. czteroczęłonowych pojazdów EZT. Wszystkie pojazdy oddane są w dzierżawę Operatorowi⁸ świadczącemu usługi w zakresie wykonywania połączeń kolejowych w regionie, w ramach umowy zawartej w dniu 10 listopada 2020 roku.

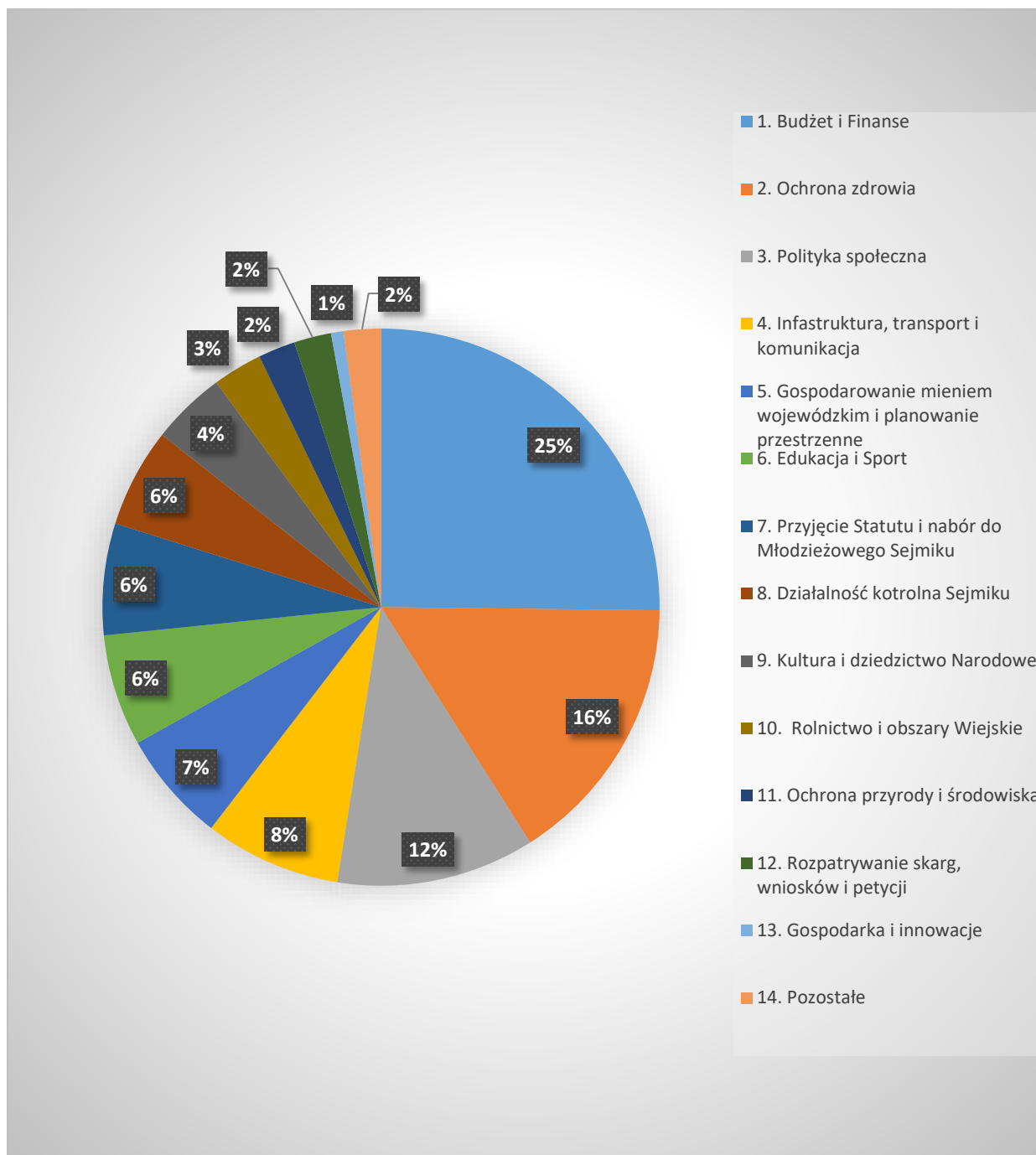
Szczegółowe dane dotyczące mienia wojewódzkiego znajdują się w corocznym sprawozdaniu pn. „Informacja o stanie mienia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” (stan na dzień 31 grudnia 2022 roku).

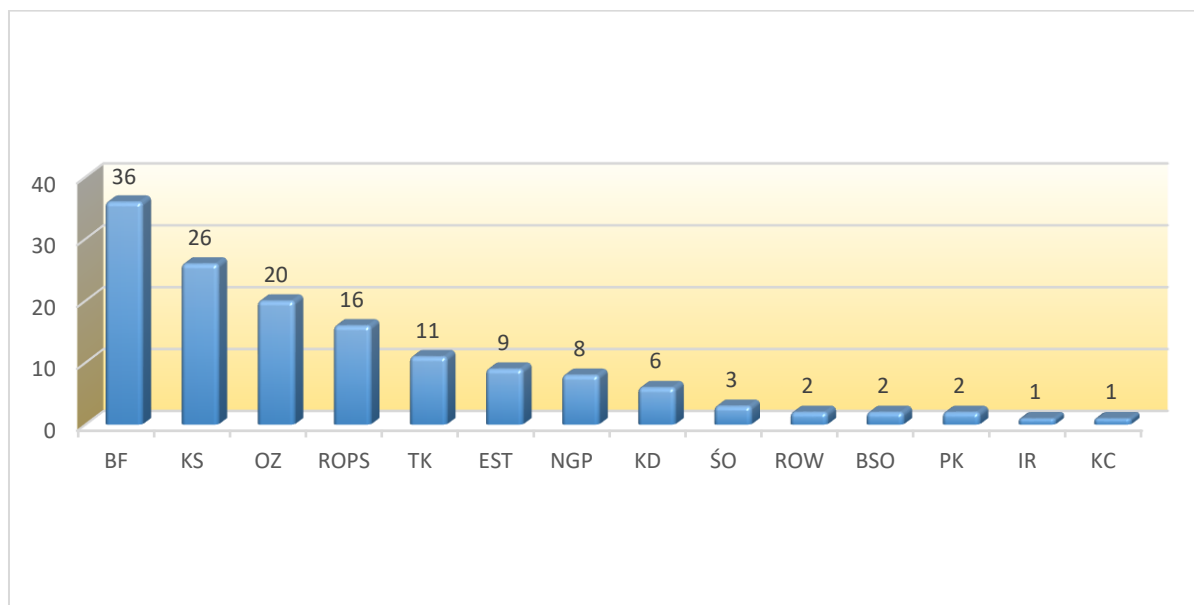
V. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W 2022 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego obradował na 14 sesjach. Podczas obrad zostały podjęte łącznie 143 uchwały.

⁸ „POLREGIO” S.A.

Wykres 19. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym

Wykres 20. Przygotowanie uchwał w podziale na Departamenty UMWS za 2022 r.

37 uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego podjętych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. i wymagających publikacji zostało ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

VI. ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik I - Zestawienie inicjatyw, przedsięwzięć i projektów realizowanych w danym roku będących w kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.
2. Załącznik II - Wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego wraz ze wskazaniem ich statusu (zrealizowana, niezrealizowana, w trakcie realizacji) oraz krótkim komentarzem.

SPIS TABEL

Tabela 1. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR	24
Tabela 2. Efekty realizacji osi RPO finansowanych z EFRR	25
Tabela 3. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020	34
Tabela 4. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2022 r. oraz w 2022 r.....	38
Tabela 5. Harmonogram spotkań negocjacyjnych z KE, dotyczących programu FEŚ 2021-2027	53
Tabela 6. Koncentracja tematyczna w programie FEŚ 2021-2027.....	61
Tabela 7. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2022 r.....	64
Tabela 8. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia:	69
Tabela 9. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:	71
Tabela 10. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi.....	75
Tabela 11. Wysokość środków przekazanych w 2022 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*	143
Tabela 12. Wysokość środków przekazanych w 2022 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2 (w zł)	145

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie (narastająco do 31.12.2022 r.)	22
Wykres 2. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2022 r.)	23
Wykres 3. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR	25
Wykres 4. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8.,9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2022 r.	31
Wykres 5. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2022 r.....	31
Wykres 6. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2022	36
Wykres 7. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatności dla komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2022 r.	37
Wykres 8. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020, 2021 oraz 2022.	38
Wykres 9. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020	42
Wykres 10. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%)	43
Wykres 11. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność beneficjentów w ramach RPOWŚ.	44
Wykres 12. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł)	45
Wykres 13. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w zł (wg województw)	46
Wykres 14. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln zł.....	47
Wykres 15. Podział środków programu FEŚ 2021-2027	60
Wykres 16. Wartość dofinansowania z UE przedsięwzięć realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne programy (w mln zł) (%).....	65

Wykres 17. Zatrudnienie w ZAZ	160
Wykres 18. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2022.....	161
Wykres 19. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym.....	237
Wykres 20. Przygotowanie uchwał w podziale na Departamenty UMWS za 2022 r.....	238

SPIS MAP

Mapa 1. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł).....	48
Mapa 2. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł).....	49